

InLeiding

VOORWOORD

Tussen God en Lucifer, tussen wat verheft en wat verlaagt, tussen wat nodig is om waardig te leven en wat er aan waardigheid nodig is om te leven, tussen wat het zelfrespect en het respect voor anderen fundeert, is er het geld, dat de kern uitmaakt van deze contradicties ».

Vincent de Gaulejac, « Argent, estime de soi et dignité », Questions d'argent, Ed. De Brouwer, Paris, 1999.

DE SCHULDOVERLAST IN BELGIË

Hoeveel personen zijn er in België met een overmatige schuldenlast? Die vraag wordt ons als schuldbemiddelaars dikwijls gesteld ... en het is moeilijk om daar een antwoord op te geven.

Vooreerst omdat de schuldovertlast, net zoals de armoede, niet eenvoudig kan gemeten worden: vanaf wanneer heeft men een overmatige schuldovertlast? Het begrip schuldovertlast moet nog gedefinieerd worden op Europees niveau en varieert aanzienlijk van land tot land¹.

Het is trouwens nog moeilijk om de draagwijdte van het fenomeen van de schuldovertlast in België en in Europa te evalueren gezien er weinig betrouwbare en vergelijkbare statistieken zijn. Tot voor kort waren er enkel voor het **Waals Gewest** statistieken beschikbaar betreffende het werk van de diensten voor schuldbemiddeling en de schuldovertlast van de gezinnen die door deze diensten geholpen werden.

Het **Observatorium van Krediet en Schuldenlast publiceert** inderdaad al 10 jaar een **jaarlijks verslag over de preventie en de behandeling van de schuldovertlast in het Waals Gewest**.

Sinds 2007 verzamelt het Vlaams Gewest eveneens statistische gegevens. Onze Vlaamse tegenhanger, het Vlaams Centrum voor Schuldbemiddeling (VCS) houdt zich bezig met de analyse van de verzamelde gegevens.

Men merkt op dat de **verzamelde gegevens enkel betrekking hebben op personen die gevolgd worden door de diensten voor schuldbemiddeling**.

Nochtans kan men zich zeker voorstellen dat een niet te onderschatten deel van de personen met een overmatige schuldenlast niet naar een Dienst voor Schuldbemiddeling gaat, maar geholpen wordt door een ander netwerk (een advocaat, een notaris, andere diensten voor hulpverlening, familie, enz.).

[1] Het begrip schuldovertlast dat ten grondslag ligt aan de meest diverse initiatieven inzake reglementering is essentieel afgeleid uit de wettelijke bepalingen die de toegangsvoorwaarden vastleggen voor iedere procedure tot herstructurering van het passief, zowel gerechtelijk als buitengerechtelijk. Zo laat het Frans recht schuldenaars toe tot deze herstructurering van het passief wanneer die schuldenaars "in de onmogelijkheid verkeren [voor schuldenaars die te goeder trouw zijn] om het hoofd te bieden aan het geheel van hun niet-professionele opeisbare en te vervallen schulden". (Artikel L.331-2 van het Wetboek van de Consumenten). De Finse wetgeving (1993) beschouwt een schuldenaar als hebbende een overmatige schuldenlast of onvermogen wanneer deze niet in staat is om zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar worden; dit onvermogen moet permanent zijn en niet accidenteel of voorbijgaand. Andere landen beperken zich er nochtans toe om een geheel van procedurele eisen te bepalen die betrekking hebben op de persoon voor de toegang tot het stelsel van behandeling van de schuldovertlast zonder zich te wagen aan een definitie. Dit is het geval in België (wet van 5 juli 1998, gewijzigd door de wet van 19 april 2002) en in Noord-Amerika (Bankruptcy Code, in de gereviseerde versie van 2005).

1 DE SCHULDENLAST VAN DE GEZINNEN : ENKELE CIJFERS GEPUBLICEERD DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIË

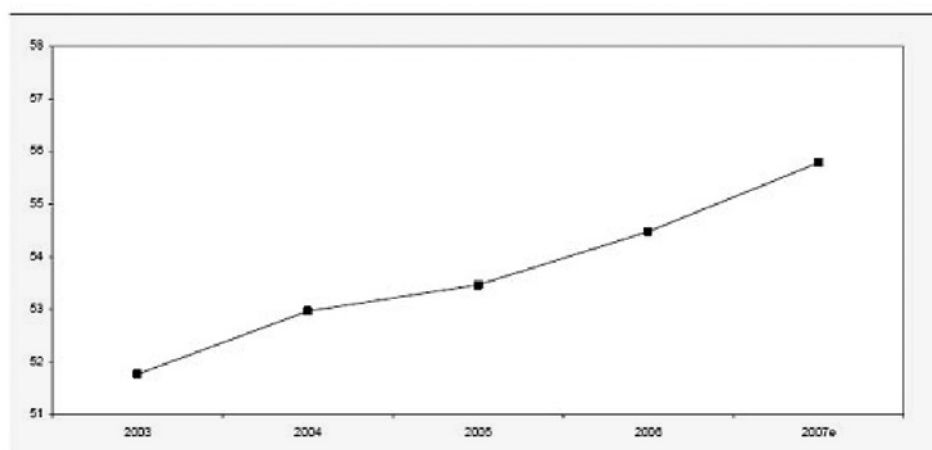
Sinds 1 juni 2003² registreert de Centrale voor Kredieten aan Particulieren alle consumenten-kredieten en hypothecaire leningen die door natuurlijke personen voor privé-doeleinden worden afgesloten, alsook de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten.

De « Positieve » Centrale

Eind 2007 waren er 4,6 miljoen personen geregistreerd bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren wat ongeveer 55,8 % vertegenwoordigt van de meerderjarige bevolking. Het aantal geregistreerde kredietovereenkomsten bedroeg 7,2 miljoen, hetzij een gemiddeld aantal van 1,6 kredietovereenkomsten per persoon. 33 % van de kredietnemers hebben 3 of meer kredietovereenkomsten. Deze cijfers zijn sinds 2003 voortdurend gestegen.

1.1.2 Deel van de meerderjarige bevolking met minstens 1 kredietovereenkomst

(toestand op het einde van de periode - percentages)

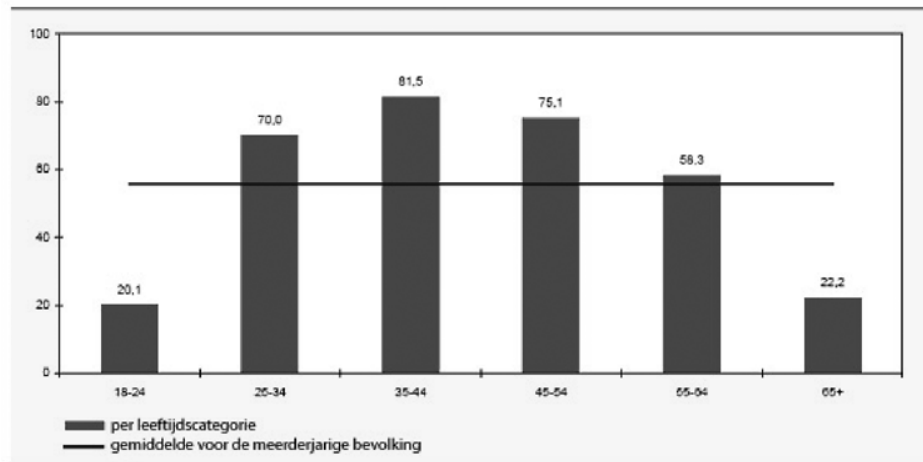
Bron : berekeningen op basis van de FOD Economie - Algemene Directie voor de Statistiek en de economische informatie (bevolkingscijfers) schat

Gerangschikt naar leeftijd, heeft 80 % van de Belgische bevolking tussen 35 en 54 jaar minstens één kredietovereenkomst.

[2] Overeenkomstig de bepalingen van de wet van 10 augustus 2001 betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

4.3.2 Deel der bevolking met minstens 1 kredietovereenkomst

Toestand in 2007 - percentage

bron : berekeningen op basis van gegevens van de FOD Economie - Algemene Directie voor Statistiek en Economische Informatie (bevolkingscijfers)

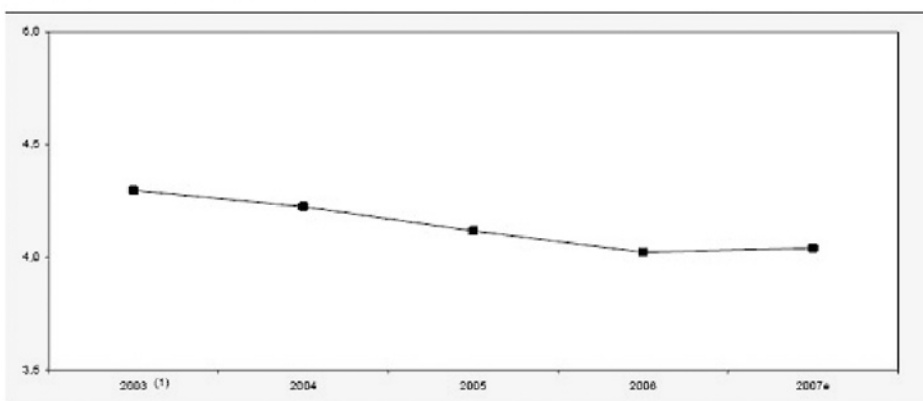
De « Negatieve » Centrale

Wat de wanbetalingen betreft, zijn er einde 2007 338.933 personen geregistreerd, wat ongeveer 4 % van de meerderjarige bevolking vertegenwoordigt.

Sinds de oprichting van de Positieve Centrale voor Kredieten in 2003 stelt men een voortdurende vermindering vast van het aantal kredietovereenkomsten met een betalingsachterstand.

1.1.4 Deel der meerderjarige bevolking met minstens 1 overeenkomst met betalingsachterstallen

(Situatie op het einde van de periode - percentages)

bron : berekeningen op basis van gegevens van de FOD Economie - Algemene Directie voor Statistiek en Economische Informatie (bevolkingscijfers)

Mag men uit deze veelbelovende cijfers besluiten dat de schuldoverlast vermindert? Helaas is de werkelijkheid niet zo eenvoudig. Andere gegevens zijn onrustwekkender.

De onrustwekkende tendenzen

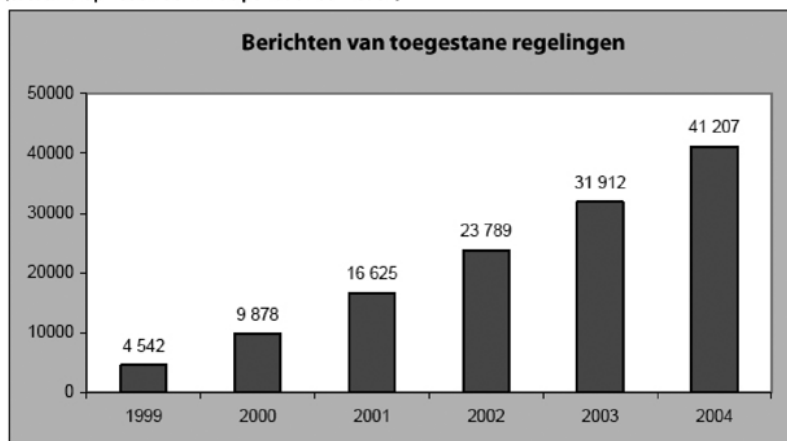
- De berichten van collectieve schuldenregeling

Sinds 1 januari 1999 worden de berichten van collectieve schuldenregeling eveneens geregistreerd in het bestand van de Centrale³.

Sinds 1999 stelt men een duidelijke stijging vast van het aantal geregistreerde berichten.

Eind 2007 werden 64.493 (tegen 57.328 eind 2006) berichten geregistreerd in het bestand van de Centrale, hetzij een stijging met 7.165 berichten (12,5 %) in vergelijking met eind 2006.

(toestand op het einde van de periode - eenheden)

30,8 % van de personen die een collectieve schuldenregeling indienen zijn niet geregistreerd in het negatieve bestand. Dit betekent dat deze personen geen onbetaalde kredieten hebben.

De schuldoverlast beperkt zich dus niet enkel tot het krediet. Personen met een overmatige schuldenlast ondervinden dikwijls andere betalingsmoeilijkheden zoals bijvoorbeeld schulden verbonden aan gezondheidszorg, energiefacturen, huur, fiscale schulden, enz ...

- De kredietkaarten

De kredietmarkt is voortdurend in expansie. De reclame is uitdagend. Men stelt vast dat mensen in moeilijkheden steeds meer beroep doen op kredietopening om het hoofd te bieden aan hun vitale behoeften of om achterstallige facturen te betalen. Dit creëert een voortdurende toestand van schuldenlast.

Volgens het statistisch verslag van 2005 van het Observatorium van Krediet en Schuldenlast over de schuldoverlast van gezinnen in het Waals Gewest, gebruiken 45,2% van de gezinnen minstens één kredietopening, wat er het meest gebruikte krediet van maakt in de dossiers van schuldbemiddeling.

Deze tendens wordt bevestigd door de statistieken die de Nationale Bank van België heeft gepubliceerd (Centrale voor Kredieten aan Particulieren) waar de kredietopeningen blijven toenemen. Zij vertegenwoordigen 45,7% (tegen 44,8% eind 2006) van al de kredieten die bij de Positieve Centrale geregistreerd zijn.

Van de nieuwe toegestane kredieten tijdens het jaar 2007 komen de kredietopeningen met 34,2% het meeste voor, gevolgd door de leningen op afbetaling (33,9%). Dan volgt het hypothe-cair krediet (17,8%) en de verkoop op afbetaling (14,1%).

Men stelt eveneens vast dat de wanbetalingen van kredietopeningen blijven stijgen (+ 2,8%)

[3] Wanneer een aanvraag tot collectieve schuldenregeling ontvankelijk wordt verklaard, moet de griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg een bericht overmaken aan de Centrale.

2 SOCIAAL-ECONOMISCHE KARAKTERISTIEKEN VAN PERSONEN MET EEN SCHULDOVERLAST

Momenteel beschikken wij enkel over statistische gegevens betreffende het werk van de diensten voor schuldbemiddeling en de schuldovertlast van de gezinnen in het Waals Gewest⁴ en de studie uitgevoerd door onze vereniging.

Men stelt vast dat de gezinnen, die hulp vragen aan de diensten voor schuldbemiddeling van het Waals Gewest, zich in een toestand van bestaansonzekerheid bevinden:

Beperkte scholing, de grote meerderheid werkloos (werkloosheid, vervangingsinkomen), alleenstaanden en eenoudergezinnen.

In 76,8 % van de gevallen genieten de gezinnen een vervangingsinkomen.

Bijna 72 % van de gezinnen hebben een inkomen dat lager ligt dan 1500 € en 37% hebben minder dan 1000 €.

In 2005 waren 43% van de gezinshoofden gevolgd door een dienst voor schuldbemiddeling in Wallonië vrouwen. Deze alleenstaanden (39%) en eenoudergezinnen (23%) zijn oververtegenwoordigd.⁵

Verschillende studies⁶ onderlijnen dat de huidige sociale minima (minimumsalaris, pensioen, leefloon, werkloosheidsvergoedingen, ongeschiktheidsuitkeringen, enz) niet volstaan om de koopkracht te verzekeren om waardig te kunnen leven (drempel voor waardige levensomstandigheden), en die inkomsten vermijden niet dat men in de armoede terecht komt (armoededrempel).

Nochtans woont meer dan 1/4 van de Brusselaars in een gezin waar geen enkel betalend werk wordt uitgeoefend.

AARD, OORSPRONG EN NIVEAU VAN SCHULDOVERLAST

Oorsprong van de schuldovertlast

Het is zeer moeilijk om de oorzaken van de schuldovertlast aan te duiden. In de meeste dossiers ziet men dat de moeilijkheden die mensen ondervinden zelden tijdelijk of occasioneel zijn.

Onder de factoren waar men rekening mee dient te houden bij het ontstaan van de schuldovertlast kan men de onzekere sociale situatie aanhalen. Ze wordt gekenmerkt door een weinig flexibel budget, waardoor men niet kan sparen, het gebrek aan opleiding door geldkwesties en het beheer van een budget, het gebrek aan kwalificatie, werkloosheid en vereenzaming.

Een plotse gebeurtenis zoals ziekte, ongeval, echtscheiding en ontslag kan ook de oorzaak zijn van een verstoring van het evenwicht.

Aan de oorsprong van chronische schuldovertlast vindt men ook pathologische toestanden: verslaving (alcoholisme, gokken, toxicomanie, ...), zware depressie, manische depressiviteit wat ofwel belangrijke uitgaven met zich meebrengt, ofwel de onbekwaamheid om de realiteit aan te kunnen.

(4) Zie het jaarlijks verslag 2005 over de preventie en de behandeling van de schuldovertlast in het Waals Gewest gepubliceerd door het Observatorium van Krediet en Schuldenlast en uitgevoerd op basis van meer dan duizend dossiers behandeld door de Waalse diensten voor schuldbemiddeling tussen 1 maart en 31 mei 2005.

(5) In 1994 vertegenwoordigden deze eenoudergezinnen slechts 12 % der gezinnen, terwijl de alleenstaanden slechts 12 % vertegenwoordigden en de feitelijk gescheiden of gescheiden gezinshoofden slechts 28 % vertegenwoordigden.

(6) Zie de thematische fiche nr 36/37, Sociale Uitkeringen en Armoede, editie 2005, gepubliceerd door het Observatorium van Krediet en Schuldenlast, evenals het 9de Armoederapport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gewijd aan de schuldovertlast, gepubliceerd in april 2004 door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel Hoofdstad.

Aard van de schuldenlast

Uit de gegevens blijkt dat 66 % van de gezinnen te kampen heeft met een schuldenlast die verbonden is aan het krediet.

In 34,32 % van de dossiers hebben de gezinnen uitsluitend schulden verbonden aan de gezinskosten en door krediet.

3 DE BELEVING VAN DE SCHULDOVERLAST

De dominerende gevoelens in toestanden van schuldoverlast zijn schaamte, zich in zichzelf terugtrekken, sociale vereenzaming, angst ...

Het gebrek aan geld veroorzaakt veel spanningen in het gezin, relationele, echtelijke en gezinsproblemen, het gevoel geen goede ouders te zijn, ...

Gezondheidsproblemen, depressies en zelfmoordgevoelens zijn niet uitzonderlijk.

« Het is een dagelijkse malaise, er is altijd iets dat misloopt, we zijn nooit gerust »

« De schuldenberg bij de gerechtsdeurwaarder, de fiscus, de watermaatschappij, de banken voor wat de kredieten betreft ... is grenzeloos ... Ze durft zich niet te tonen uit schaamte. Ze tracht bepaalde mensen te ontlopen omdat ze niet onmiddellijk kan terugbetalen ... Soms durft ze de deur niet te openen wanneer er gebeld wordt omdat ze de gerechtsdeurwaarder verwacht ... »⁷

De veel voorkomende beslagen zijn zeer traumatiserend.

Bij wijze van besluit een citaat van Pierre Dejemeppe⁸ :

« Niet iedereen zit met een overmatige schuldenlast. Maar de verhalen van mensen met een overmatige schuldenlast zijn ook onze verhalen: verhalen van verlangens, ambitie, welzijn, liefdesverhalen die gewoonlijk slecht aflopen.

Het zijn verhalen van onvervulde verlangens, ondermijnde ambitie, het gevoel van onbehagen. Verhalen die gaan over het moeilijke leven in onze samenleving en de ongelijke verdeling van de middelen die nodig zijn om in die samenleving te kunnen overleven of er zich in aan te passen.

Als de diepgaande werkelijkheid van een bestaan zich laat lezen tussen de regels van een biografie, dan brengen ook deze verhalen de harde werkelijkheid, waarmee onze sociale organisatie geconfronteerd wordt, aan het licht... »

[7] Wijkpartenariaat in het 9de Armoederapport in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gewijd aan de schuldoverlast, gepubliceerd in april 2004 door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel Hoofdstad.

[8] Pierre Dejemeppe, les acteurs de la lutte contre le surendettement, Agir contre le surendettement. Regards et perspectives, Actes du colloque du 18 nov. 2004, Observatoire du crédit et de l'Endettement, dec. 2004, p157 en volgende.

DE PREVENTIE VAN DE SCHULDOVERLAST IN BELGIË

4 DE ALGEMENE CONTEXT

Als gevolg van de wil van de wetgever om preventief op te treden tegen de schuldoverlast hebben de diensten voor schuldbemiddeling sinds een tiental jaar zich overal in België ontwikkeld.

Momenteel bestaan er nog steeds wachtlijsten en de toestand van de mensen die beroep doen op schuldbemiddeling is nog steeds even ingewikkeld en moeilijk.

Het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling beraadt zich al meerdere jaren over dit probleem en voert verschillende acties om de preventie van de schuldoverlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen.

Sinds het begin van de jaren 1990 is het wetgevend arsenaal ter bestrijding van de schuldoverlast aanzienlijk uitgebreid.

De Belgische wetgever heeft steeds de volgende kwesties gevisieerd :

Eenzijds ging het om de zorg voor een **curatieve benadering** van ondukbare toestanden, ontmoedigende situaties van schuldoverlast waarvoor men andere oplossingen moest zoeken dan terugbetalingen over meerdere jaren, zonder hoop op verbetering van de toestand. De invoering op 1 januari 1999 van de procedure van collectieve schuldenregeling (wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling) streeft er naar om *de financiële toestand van de schuldenaar te herstellen, door hem in de mate van het mogelijke de kans te geven om zijn schulden te betalen en hem tegelijk te garanderen dat hij en zijn gezin een leven kunnen leiden dat overeenkomstig is met de menselijke waardigheid.*

Het doel van de wet betreffende de collectieve schuldenregeling is om de mensen die uit het economisch circuit uitgesloten zijn, te reintegreren door hun een nieuwe start te geven, *a fresh start*, om de Engelse uitdrukking te gebruiken die dikwijls in het noorden van het land wordt gebruikt.

Anderzijds gaat het er tegelijk ook over om **preventief op te treden** tegen de schuldoverlast, meerbepaald:

- Het consumentenkrediet te encadreren, zodat de consument genoeg informatie en bescherming krijgt (wet van 12 juni 1991 betreffende het consumentenkrediet);
- Door alle kredietovereenkomsten te registreren in het bestand van de Nationale Bank van België. De inwerkingtreding van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren op 1 juni 2003 heeft de Negatieve Centrale vervangen en verhoogt de verantwoordelijkheid van de kredietgevers bij de toekenning van een krediet (wet van 10 augustus 2001 betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren);
- Door de minnelijke invordering door professionelen te reglementeren (wet van 20 december 2002 betreffende minnelijke invordering van de schulden van de consument);
- Door aan alle burgers de toegang te waarborgen tot essentiële diensten zoals een bankrekening. Zo bestaat er sinds 1 september 2003 een basis-bankdienst.

In deze preventieve optiek zijn de diensten voor schuldbemiddeling ontstaan. Nu zijn er meer dan 600 dergelijke diensten in België, die tien jaar geleden nog onbekend waren.

Wat het consumentenkrediet betreft zijn de gegevens van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren eerder belovend: volgens de door de Nationale Bank van België gepubliceerde statistieken (Centrale voor Kredieten aan Particulieren) is het aantal personen die als wanbetalers geregistreerd zijn in de laatste drie jaar gedaald en ligt dit percentage op 4,1 % van de meerderjarige bevolking van het land⁹.

Op het einde van 2006 zijn er nochtans nog 57.328 berichten van collectieve schuldvordering geregistreerd bij de Centrale, hetzij 15,5 % meer dan einde 2005.

In de praktijk zijn de diensten voor schuldbemiddeling van Brussel, net zoals deze van Wallonië¹⁰ en Vlaanderen¹¹, overspoeld door het aantal aanvragen. Wachtlijsten zijn heel normaal. De dossiers zijn nog altijd even ingewikkeld. Men doet slechts beroep op de diensten voor schuldbemiddeling op het laatste moment, wanneer de toestand al enorm slecht is. Nogmaals schamen ze zich en sluiten ze zich af van de buitenwereld wanneer het onderwerp schuldoverlast aanhaald wordt.

Anderzijds moeten de schuldbemiddelaars meer en meer het hoofd bieden aan toestanden waar het gezinsinkomen amper volstaat om aan de vitale behoeften te voldoen en het niet mogelijk is om een oplossing te vinden voor de terugbetaling van de schulden.

5 DE PREVENTIE VAN DE SCHULDOVERLAST

Een sterke wetgeving – de Positieve Centrale voor Kredieten aan Particulieren en de raadgevingsplicht die rust op de professionele kredietgever

Onder de vele maatregelen die uitgevaardigd zijn in België kan men zich zeker verheugen over de oprichting in juni 2003 van de Positieve Centrale voor Kredieten aan Particulieren en in de verhoging van de verantwoordelijkheid die rust op de kredietgever en de kredietbemiddelaar tijdens de toekenning van het krediet.

Sinds 2003 worden alle consumenten-kredietovereenkomsten geregistreerd in het bestand van de Nationale Bank van België.

Alvorens een krediet toe te staan, moet de kredietgever dit bestand raadplegen om de solvabiliteit van de aanvrager na te gaan. De kredietgever die een krediet toestaat wanneer hij ingeschat zou hebben dat de consument niet kan terugbetalen, wordt zwaar gestraft.

Bovendien rust er voortaan een raadgevingsplicht op de professionele kredietgevers die eveneens het krediet moeten zoeken dat qua soort en bedrag het best is aangepast aan de behoeften van de consument¹³.

[9] Statistieken 2006, Centrale voor Kredieten aan Particulieren, NATIONALE BANK VAN BELGIË, Brussel, p. 10.

[10] Prévention et traitement du surendettement en Région wallonne, Rapport d'évaluation 2005, OBSERVATOIRE DU CREDIT ET DE L'ENDETTEMENT, page 39

[11] Armoede en sociale uitsluiting, Jaarboek 2005, Jan VRANKEN, Katrien DE BOYSER en Danielle DIERCKX, Acco, Leuven, page 61

[12] Wet van 10 augustus 2001 betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

[13] Het artikel 11 vervolledigt artikelen 10 en 15 van de wet:

- de kredietgever moet aan de consument de juiste en volledige informatie vragen die hij noodzakelijk acht om diens financiële toestand en zijn terugbetalingsmogelijkheden te beoordelen en, in ieder geval, diens lopende financiële verbintenissen. Met dit doel is hij verplicht om de Centrale voor Kredieten aan Particulieren te raadplegen, die alle kredieten per inwoner registreert (of hij een wanbetaler is of niet).
- de kredietgever mag slechts een kredietovereenkomst sluiten wanneer hij, gelet op de gegevens waarover hij beschikt of zou moeten beschikken, onder meer op basis van de raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren, redelijkerwijze moet aannemen dat de consument in staat zal zijn de verplichtingen voortvloeiend uit de overeenkomst na te komen.

Deze raadplegingsplicht rust op de kredietgever, maar ook op de kredietbemiddelaar en is onderhevig aan strenge straffen.

Voorbeeld :

- Wanneer er in België een krediet wordt aangevraagd om één of meerdere andere kredieten terug te betalen, hebben veel Vrederechters de wet toegepast en overwogen :
 - dat de kredietgever “dubbel voorzichtig”¹⁴ had moeten zijn.
 - dat de kredietgever het nut van de lening moest verifiëren en zich te onthouden indien deze lening niet in het voordeel is van de consument¹⁵ en dat het gewoon gaat om van het ene gat in het andere te vallen¹⁶.
 - dat de kredietgever een fout begaat wanneer het nieuw krediet wordt toegestaan aan een hogere kost dan het krediet dat terugbetaald wordt¹⁷ of wanneer een kredietopening wordt toegestaan om maandbedragen van een lening op afbetaling terug te betalen die de consument niet kan terugbetalen¹⁸.
- In een vonnis van 23 oktober 1997¹⁹, beschrijft de Vrederechter van Merksem “een schoolvoorbeeld” van het gebrek aan de raadgevingsplicht : een kredietaanvraag aan een kredietbemiddelaar door een jonge man die over een inkomen van 1.611 euro beschikt. De aanvraag geeft als doel van het krediet aan : “75.000 frank (1.860 euro) – kosten voor verhuizing” en de aanvrager wordt een kredietopening toegestaan van 500.000 frank (12.395 euro) die hij in enkele dagen verkwist. Het vonnis stelt vast dat een redelijk voorzichtige bankier zich vragen dient te stellen betreffende de solvabiliteit van een jonge man die zijn verhuiskosten niet kan betalen.
- De Vrederechter van Grâce-Hollogne geeft kritiek op de toekenning van een kredietopening van 500.000 frank (12.395 euro) voor de aankoop van een wagen terwijl dit soort krediet – in de regel – niet het best aangepaste krediet is om de verwerving van een roerend goed op afbetaling te financieren²⁰.

Deze maatregelen zijn zeker zeer effectief in de strijd tegen de schuldoverlast. De statistische studies die de Nationale Bank van België heeft gepubliceerd, maken het mogelijk om de evolutie van de markt objectief te meten. Zij tonen aan dat het aantal personen dat geregistreerd is met één of meerdere kredieten met een betalingsachterstand de laatste drie jaar voortdurend daalt en 4,1 % van de meerderjarige bevolking uitmaakt²¹.

Gelijktijdig gaat het goed met de kredietmarkt vermits het aantal geregistreerde personen en kredietovereenkomsten voortdurend stijgt.

[14] J.P. Oostrozebeke, 31 maart 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 106; J.P. St Niklaas, 28 maart 2001, Ann. Crédit, 2001, p. 124 ; J. P. Gr ce-Hollogne, 13 februari 2001, Ann. Crédit, 2001, p. 176 ; J. P. Gr ce-Hollogne, 20 februari 2001, Ann. Crédit, 2001, p. 184 ; Over de plicht tot dubbele voorzichtigheid : T.VAN DYCK, « De aansprakelijkheid van de kredietgever en kredietbemiddelaar in gevallen van herfinanciering of saldering van consumentenkrediet – Het criterium van de « dubbele voorzichtigheid » noot sub Civ. Antwerpen, 15 november 2002, D.C.C.R., 2003, p. 60 ; Vred. Gent, 18 december 1997, J.J.P., 1998, p. 571.

[15] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128 ; Vred.. St Niklaas, 17 april 2002, Ann. Crédit, 2002, p. 133 .

[16] Volgens de dikwijls gebruikte uitdrukking, “de ene put vullen met de andere”, zie bv. Vred. Waregem, 2 december 2003, Ann.Crédit, 2003, p. 48. Overwegende dat dit procédé kostelijker is voor de consument, dat inderdaad, in het geleend en door de nieuwe overeenkomst gefinancierde kapitaal voorkomen : het bedrag van de voorgenomen terugbetaling dat het saldo bevat van het bedrag dat geleend was vermeerderd met het bedrag van de vergoeding voor vervroegde terugbetaling gelijk aan 25 % van de totale kost van het krediet dat nog moet vervallen en het totale terug te betalen bedrag van de door de consument gevraagde nieuwe lening (Betreffende de doorhaling van de inschrijving in toepassing van artikel 107 van de wet betreffende het consumentenkrediet, geciteerd in Ann. Crédit , 2003, p. 218).

[17] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128.

[18] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128.

[19] Vred. Merksem, 23 oktober 1997, J.J.P., 2000, p. 111.

[20] J.P. Gr ce-Hollogne, 10 juni 1997, J.L.M.B., 1999, p. 1088.

[21] Statistiques 2006, Centrale des crédits aux particuliers, BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE, Bruxelles, page 10.

De in België ontwikkelde initiatieven

De financiële opleiding

Definitie

De consument verwerft vele competenties in zijn leven, maar financiële kennis, wanneer die leidt tot een aangepast beheer, draagt bij tot het bereiken van een budgetair evenwicht en zorgt voor het welzijn van de consument.

Om de emancipatie van de consumenten m.b.t. deze materie te bevorderen, zijn er opleidingen nodig en gerichte informatie op maat, aangepast aan de groeiende diversiteit van hun levenswijze en hun consumptie en eveneens aangepast aan hun woordenschat. Dit is een omvangrijke materie en bestrijkt een zeer uitgebreid gamma van kennis die moet worden overgedragen door middel van een even groot gamma van methoden, werkinstrumenten en opleidingverstrekkers.

Zoal in België, ontwikkelen vele andere landen verschillende pedagogische projecten voor financiële opleiding, die aangepast zijn aan de doelgroepen.

Wie ?

Onder de tussenkommende instanties noemen wij met name de financiële sector, de verenigingen voor de verdediging van de consument en voor permanente vorming, de vakbonden, de sociale sector, en, in het bijzonder, de schuldbemiddelaars, de onderwijssector, de studiecentra, evenals de overheid en de betreffende gouvernementele vertegenwoordigers.

Veel websites tonen een substantieel aantal werkinstrumenten en campagnes « klaar voor gebruik »:

- Nibud – Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting : www.nibud.nl
- Centre social protestant Berne -Jura : www.maxmoney.ch/fr

Doel ?

Er bestaat over het algemeen grote eenstemmigheid over de noodzaak om de financiële opleiding te ontwikkelen.

Nochtans mag men niet uit het oog verliezen dat niet alle initiatieven om dezelfde redenen opgezet worden. Wanneer bepaalde initiatieven duidelijk als doel hebben de consument beter te beschermen en te streven naar een «herstel van het evenwicht» van de relatie tussen de professionele kredietgever en zijn klant, viseren anderen zeer duidelijk de progressieve deregulering van de markt (met name de financiële producten en diensten). Deze laatsten menen dat een «geïnformeerde» consument niet meer beschouwd kan worden als een «zwakke gebruiker» in de contractuele relatie die hij aangaat met zijn bankier of zijn leningsorganisme.

Deze aanpak zou schadelijk kunnen zijn voor de consument in landen waar de bescherming van de consument sterk en effectief is, zoals in België.

De financiële opvoeding kan de competentie van de consument inzake krediet of beheer van zijn budget doen groeien maar het is belangrijk om er de beperkingen van te benadrukken:

- De beslissing van de consument kan door heel wat andere overwegingen worden beïnvloed (gevoelens, emoties, symbolen, levensongeval, de noodzaak om een dringende oplossing te vinden om het hoofd te bieden aan een schuld, ...) die een consument kunnen doen handelen op korte termijn, hoewel hij weet dat die keuze zeer waarschijnlijk zijn toestand op lange termijn zal verergeren.

- In een ingewikkelde markt in expansie (met name die van het krediet) waarin de marketing-praktijken extreem agressief en efficiënt zijn, waarin de consument voortdurend te maken krijgt met nieuwe aanbiedingen en nieuwe “producten” via een groeiend aantal kanalen (internet, mailings, de netwerken van grootwinkelbedrijven, de verkopers ...), is het uiteraard utopisch om te geloven dat men de consument voldoende kan “informereren” opdat hij met kennis van zaken een keuze kan maken.

“Geconfronteerd met deze realiteit moet men vaststellen dat enkel de bescherming van de consument en de consolidatie van verantwoordelijke handelspraktijken een juist antwoord zijn.”

De consumentenworkshops

Geïnspireerd door een project dat opgestart werd in 1988, in de regio Nord-pas-de-Calais²² verschenen de eerste Consumentenscholen in het Waals Gewest in 2001, op initiatief van de Minister van Sociale Zaken en Gezondheid.

In 2004 telde men er meer dan honderd in het Waals Gewest. Helaas heeft de Waalse regering in 2006 besloten om dit soort initiatief niet meer te subsidiëren. Het is dus moeilijk om in de huidige toestand het juist aantal consumentenscholen dat nog bestaan te tellen.

Sinds 2005 werden verschillende gelijkaardige initiatieven opgestart in Brussel op initiatief van het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling.

Het gaat over het ter beschikking stellen van ruimten voor discussie en actie betreffende de consumptie. De deelnemers behandelen in groep vragen betreffende het dagelijks beheer van hun budget, de consumptie en de schulden. De ervaring toont aan dat deze thema's zeer snel uitgebreid worden naar kwesties zoals gezondheid, maatschappelijke dienstverlening, het administratieve kaderwerk, enz.

De deelnemers worden begeleid door één of meerdere animatoren en kiezen zelf thema's die tijdens elke vergadering worden behandeld.

Door de discussies die gericht zijn op de zorgen en de beleving van de deelnemers kunnen ze de problemen aanpakken waarmee ze geconfronteerd worden in hun dagelijks leven: een overschrijving opstellen, een permanente opdracht, een budget opstellen, facturen lezen, nadenken over voeding, informatie inwinnen over hun rechten en plichten, de belastingen, de mutualiteiten, de gezondheidszorg, huurwetgeving en reclame in vraag stellen, slimme aankopen doen en verstandige kredieten afsluiten, ...

Uitgaande van de ervaring van de deelnemers en met de hulp van de hiervoor opgeleide animatoren worden weetjes uitgewisseld en worden methoden en technieken aangeleerd.

Doelstellingen ?

- De preventie van de schuldoverlast

Dit laat een preventieve en positieve aanpak van de problemen van budgetbeheer toe, die te vaak leiden tot toestanden van schuldoverlast. Dit door het doorgeven van grondregels aan achtergestelde of kwetsbare gezinnen voor een evenwichtig budgetbeheer.

[22] In Frankrijk zijn deze beheerd door het Centre Régional de la Consommation.

- De opvoedkundige dimensie
Op die manier kunnen de deelnemers essentiële kennis opdoen, zelfstandiger worden, meer kritisch, kortom, evolueren.
- De integratie
Door de deelnemers uit hun isolement te halen, wordt een sociale structuur gerecreëerd dat het ontstaan van solidariteitsnetwerken bevordert.
Het gaat er eveneens om om mensen die dikwijls gemarginaliseerd worden het woord te geven en naar hen te luisteren.

De gespreksgroepen

Dit pilootproject werd opgestart in oktober 2007 door onze vereniging. Het gaat er vooral over om een ontmoetingsruimte te creëren voor mensen die in een gelijkaardige situatie verkeren, namelijk schuldoverlast. Deze mensen nemen in alle vrijheid en vertrouwelijkheid deel aan deze groepen, zonder oordelen te vellen. Men deelt er zijn ervaringen: zowel de moeilijkheden als de successen.

Dit project gaat om het volgende:

- de nadruk leggen op het zelfrespect, de bekwaamheid terugvinden om keuzes te maken, in vertrouwen kunnen spreken, zich laten helpen door gelijken en uiteindelijk een toekomst opbouwen.
- het vertrouwen herstellen en de persoonlijke bekwaamheden, om een oplossing te vinden voor een problematische toestand, van de deelnemers in de kijker te zetten.
- een sociale band te creëren tussen deze deelnemers, maar ook aantonen dat wat op een verschillende manier beleefd wordt nochtans ook een gemeenschappelijke ervaring is.

Een toestand van schuldoverlast meemaken betekent dikwijls dat men eenzaam is, in schaamte leeft en zich schuldig voelt door een verminderde of quasi onbestaande koopkracht. De persoon met een schuldoverlast is volgens een algemeen gedeeld standpunt zelf verantwoordelijk voor zijn toestand. Dit is niet helemaal waar. Sociale, gezins- gezondheids-culturele en nog heel wat andere factoren kunnen aan de oorsprong liggen van deze problematiek. Wij beweren dus dat door dit project besprekingen, uitwisseling van ervaringen, ontmoetingen, relaties opbouwen en zich bezinnen positieve factoren zijn waardoor mensen in moeilijkheden terug volwaardige sociale personen kunnen worden.

De gespreksgroep streeft ernaar een plaats aan te bieden waar verschillende mensen zich als volwaardige personen kunnen gedragen en kunnen omgaan met gelijken, en niet gezien worden als problematisch geval.

Het vertrouwen en het wederzijds respect maakt het mogelijk dat er zich een groep vormt.

Het project wordt in associatie georganiseerd met een psycholoog en verschillende organisaties die zich allen beraden over acties en acties voeren op het niveau van de preventie van de schuldoverlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze organisaties werken allen rechtstreeks en dagelijks met het publiek dat door dit project geviseerd wordt door werkzaam te zijn op het gebied van de schuldbemiddeling.

Sociaal krediet / hoe ga je bancaire uitsluiting tegen?

Het sociaal krediet richt zich tot de meest kwetsbare personen die geen, of zeer moeilijk, toegang hebben tot het consumentenkrediet, tenzij via aanlokkelijke maar dure aanbiedingen en die dikwijls het risico lopen om terecht te komen in de schuldoverlast.

Deze vormen van “aangepast krediet” bestaan nu in meerdere Europese landen en ook in België en Frankrijk. “Micro sociaal krediet” genoemd, hebben zij zich de laatste twee jaar ontwikkeld en streven dezelfde doelen na in de strijd tegen de bancaire uitsluiting.

Het sociaal krediet werd ontworpen om volgende situaties te vermijden:

- de bancaire uitsluiting:
Inderdaad blijven leeftijd, handicap, schuldenlast, een negatieve fichering of een laag inkomen de voornaamste oorzaken van de bancaire uitsluiting. Het sociaal krediet maakt het mogelijk om een oplossing te vinden voor deze situaties, maar er eveneens op toe te zien dat het krediet de juiste oplossing is.
- de schuldoverlast
Dankzij zijn methodologie en het opvoedkundig aspect gebaseerd op budgetaire analyse, maakt het sociaal krediet het inderdaad mogelijk dat vele gezinnen een zeker welzijn terugvinden in hun dagelijks leven, zonder te struikelen over “dat ene krediet teveel”...

Verder werd een begeleiding van de aanvragers georganiseerd om samen met hun hun project uit te werken en hun aanvraag te preciseren, en eventueel in geval van schulden hun door te verwijzen (naar een OCMW, een sociale dienst, enz.) en hun op te volgen tijdens het verloop van het krediet.

Op deze manier behoren deze projecten tot de preventie van de schuldoverlast via sociale begeleiding van de aanvragers en de budgetaire analyse die samen met hun wordt uitgevoerd.

Bibliografie

Communicatie en groepsdynamiek, pedagogie

1. Een communicatieloga

Auteur : Paul Watzlawick, Janet Helmick Beavin, Don D. Jackson

Uitgever : Éditions du Seuil, p. 280

Korte beschrijving van het werk : Wij stellen u voor in dit boek de pragmatische gevolgen van de menselijke communicatie te bestuderen (d.w.z. de gevolgen ervan op het gedrag), door in het bijzonder aandacht te besteden aan de gedragsmoeilijkheden. Terwijl er zelfs geen formalisering bestaat van grammaticale en syntactische codes van verbale communicatie, en men meer en meer sceptisch staat tegenover de mogelijkheid om de semantiek van de menselijke communicatie in een algemeen kader te plaatsen, kan elke poging tot systematisering van haar pragmatiek op een teken van onwetendheid of verwaandheid wijzen.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

2. De kleine groepen - Participatie en communicatie

Auteur : Yves St-Arnaud

Uitgever : Gaëtan Morin, 171 boul. de Mortagne, Boucerville (Québec), Canada

Korte beschrijving van het werk : De kleine groepen: participatie en communicatie werd voor de eerste maal gepubliceerd in 1978. De tien daaropvolgende jaren hebben aangetoond dat het onderzoek over groepen pas op het terrein vooruitgang boekt. Practici uit alle opleidingen hebben het systeemmodel dat door dit boek wordt voorgesteld met enthousiasme onthaald, zij hebben er de geldigheid en nuttigheid van kunnen vaststellen in reële levenssituaties.

Op geen enkel moment heeft de auteur de praktijk opgeofferd aan de theorie. Integendeel, het eerste deel geeft aan de practicus een tabel voor de analyse die het hem mogelijk maakt om concreet een groep naar de maturiteit te leiden en het tweede deel, dat het accent legt op de preoccupaties van de animator, stelt de theorie van de optimale groep voor.

Deze tweede editie is bestemd voor personen die kleine groepen moeten organiseren of begeleiden: zij verschaft hun de middelen om te zorgen voor een doeltreffende participatie en communicatie binnen de groep.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

3. Groepspedagogie aandurven

Auteur : Jean-Paul Donckèle

Uitgever : Éditions Érasme 2003, Place Baudouin 1er, 2 - 5004 Namur, p. : 200 pages,

Onderwerp : Enseigner autrement afin qu'ils apprennent vraiment.

Korte beschrijving : De auteur streeft ernaar de opleidingverstrekkers de instrumenten en de methodes te geven om samenkomsten van leerlingen of stagiaires om te vormen in groepen van mensen die werkelijk iets willen leren. Dit boek beoogt inzonderheid te bewijzen dat twee pedagogische leermodellen, probleemgestuurd leren en projectonderwijs, zowel op groepsvlak als op cognitief vlak relevant zijn.

Mis het laatste hoofdstuk niet, het gaat in de eerste plaats over mensen die willen veranderen... De onderwijsmethode veranderen door de institutionele context te veranderen waarin het onderwijs wordt gegeven.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

4. Profielen van leerkrachten Profielen van leerlingen: Zich kennen- Hun kennen

Auteur : Jean-Paul Donckèle , Doctor in educatieve wetenschap, sociaal-psycholoog, filosoof

Uitgever : Editions Erasme s.a. – place Baudouin 1er, 2 – B-5004 Bouge

Onderwerp : De moeilijke, boeiende kunst van het pedagogisch management belichten.

Korte beschrijving : Opvoeden, opleiden, onderwijzen vereist tegenwoordig een nieuwe kunst, deze van het pedagogisch management.

Dit werk richt zich tot mensen die onderwijs en opleiding verschaffen. Dit werk schildert een levend portret vol humor en waarachtigheid in zes "profielen" (sentimenteel, idealist, werker, ludiek, dromer en ondernemer) zodat men kan zien hoe ieder van ons zich gedraagt volgens één of meerdere dominante profielen en hoe men door te bepalen welk profiel iemand heeft men op meer efficiënte wijze iemand kan benaderen en kiezen welke interventies meer gepast zijn wanneer er een crisis is, wanneer de dialoog onmogelijk lijkt en de relaties in het slop zijn door spelletjes of door psychologische scenario's die men dient te decoderen om ze te ontmaskeren.

De ouders, de leerkrachten en de opleidingverstrekkers zullen ongetwijfeld kennis en bekwaamheden halen uit deze bladzijden... om het beter te doen. De kinderen, de jongeren, de opgeleide mensen zullen ontdekken wat de mensen die belast zijn met hun onderwijs of opleiding, "interesseert" en soms "niet interesseert". Allen zullen in dit boek dat leest als een roman, de middelen vinden om "dovemansgesprekken" te vermijden.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

5. De dynamiek van beperkte groepen

Auteur : Didier Anzieu - Jacques-Yves Martin

Uitgever : Quadrige / PUF

Korte beschrijving : Het publiek dat aangetrokken werd door dit werk dat gepubliceerd werd in de collectie Le Psychologue en dat regelmatig geüpdatet en herdrukt wordt, getuigt over het belang van deze discipline. Dit handboek onderscheidt de beperkte georganiseerde groep van aangrenzende categorieën (massa, bende, bijeenkomst), stelt de verschillende werkwijzen, de toepassingsgebieden (gezin, onderneming, sociaal leven..) en de technieken voor "management" van een groep voor, onderzoekt de perspectieven die de psychoanalyse opent op groepsvlak, de transactionele analyse en de ontwikkeling van lichamelijke therapieën.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

6. Nieuwe managers opleiden

Auteur : Florence Hunot , Entreprise et Carrières

Uitgever : LIAISONS, Myriam Dubertrand - 1, avenue Edouard-Belin 92856 RUEIL-MALMAISON, p. : 141 pages,

Onderwerp : (Problem-Based Learning) een baanbrekende methode om de bekwaamheden te ontwikkelen.

Korte beschrijving : Wanneer de wereld en de ondernemingen veranderen, evolueren de bekwaamheden ook, in het bijzonder deze van managers die midden in deze mutaties zitten. Bekwaam zijn om zijn kennis op zelfstandige wijze actueel te houden, nog nooit voorgekomen en ingewikkelde problemen oplossen en doeltreffend werken in projectgroepen zijn allemaal bekwaamheden ontwikkeld door de opleidingsmethode "Problem-Based Learning" (PBL) .

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

7. De verborgen dimensie

Auteur : Edward T. Hall

Uitgever : Édition du Seuil,

Korte beschrijving : De verborgen dimensie is de dimensie van het gebied van elk levend wezen, dier of mens, van de ruimte die nodig is voor zijn evenwicht. Maar bij de mens wordt dit een culturele dimensie. Zo heeft elke beschaving zijn eigen opvatting over lichaamsverplaatsingen, de bouwwijze van de huizen, de wijze waarop men converseert en de grenzen van de intimiteit. Deze vergelijkende studies werpen een nieuw licht op onze kennis van de andere en op het gevaar dat wij lopen in onze moderne steden om deze verborgen dimensie te negeren: misschien bedreigt de overbevolking ons minder dan het verlies van onze identiteit.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

8. Een communicatieloga

Auteurs : Paul Watzlawick (1921-....) , Janet Beavin Bavelas (1940-....) ,
Don De Avila Jackson (1920-1968),

Uitgever : Éd. du Seuil (Paris)

Jaar van publicatie : 1972

Sleutelwoorden : Animatietechnieken Preventie Pedagogie

Korte beschrijving : Een echtelijke ruzie waar “Wie is bang van Virginia Woolf?” model voor staat, double bind waar de figuur is onderworpen aan verschillende tegenstrijdige bevelen die simultaan worden gegeven: zo zien bepaalde gevallen van pathologie van de communicatie er uit die hier geanalyseerd worden. Hoe dient men hun paradoxen te beantwoorden, dan door andere paradoxen? Men zal de patiënt onder een dubbele tegenstrijdige dwang plaatsen, men zal hem zijn symptoom voorschrijven. Het gaat hier om een eerste deel van een klassiek geworden werk. In relatie met de werken van Bateson, passen de onderzoekers van Palo Alto met brio de logische en cybernetische modellen toe op de menselijke pathologie (en op het normale).

NON-VERBALE COMMUNICATIE

AXTELL (Roger E.).- LE POUVOIR DES GESTES. Guide de la communication non-verbale.
Paris, InterEditions, 1993, 260 p.

CORRAZE (Jacques).- LES COMMUNICATIONS NON-VERBALES. Paris,
Presses Universitaires de France, 1980, 4e édition revue et corrigée 1988, 223 p.

DEVERS (Thomas).- COMMUNIQUER AUTREMENT. Expression non-verbale,
attitudes et comportements. Paris, Les Éditions d'Organisation, 1985, 128 p.

GUIRDHAM (Arthur).- LA COMMUNICATION SILENCIEUSE. Paris, Payot,
Collection Aux confins de la science, 1972, 187 p.

PEASE (Allan).- INTERPRETER LES GESTES, LES MIMIQUES, LES ATTITUDES. Paris,
Nathan, 1988, Marabout n° 3555, 1996, 224 p.

Waarden, Consumptie, Geld

1. Geldkwesties

Auteur: Onder leiding van Jean-Philippe Bouilloud et Véronique Guienne , Klinische Sociologie

Uitgever: Desclée de Brouwer, 1999, Desclée de Brouwer - 76 bis, rue des Saints-Pères, 75007 Paris, p. : 185 pages,

Korte beschrijving: Deze teksten tonen het belang aan om van geld een studieobject te maken in de sociale wetenschappen. Wanneer dit verborgen object bijzonder goed de sociale verhoudingen aan het licht brengt, lijkt het ook een verwarrend object te zijn, in de zin dat het onze gewone manier van beschouwen van deze verhoudingen verijdt.

Wat is de waarde van geld in het maatschappelijk spel? Deze vraag is zowel van epistemologische als sociologische aard. De auteurs in dit werk zijn dus samengekomen om “het geld te doen praten”, waarbij geen voorrang wordt gegeven aan de economische perspectieven (vooral afgebakend door de actualiteit van de euro), maar aan een minder courante aanpak die tegelijk sociologisch, antropologisch, politiek, filosofisch en psychoanalytisch is.

Nota's en opmerkingen: Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

2. Het paradoxale geluk

Auteur: Gilles Lipovetsky (1944-....),

Uitgever: Gallimard ([Paris]), 2006

Korte beschrijving: Wegens de onderliggende nieuwe godsdienst van voortdurende verbetering van de levensomstandigheden, is beter leven een passie geworden voor de massa, het hoogste doel van de democratische maatschappijen, een geëxalteerd ideaal op elke straathoek. We zijn een nieuwe fase van het kapitalisme ingegaan: de hyperconsumptie-maatschappij. Er ontstaat een Homo consumericus van het derde type, een soort ontregelde, mobiele, flexibele turbo-consument, helemaal bevrijd van de vroegere klassenmaatschappij, onvoorzienbaar wat zijn smaken en aankopen betreft, uitkijkend naar emotionele ervaringen en welzijn, naar levenskwaliteit en gezondheid, merken en authenticiteit, onmiddellijkheid en communicatie. De intimistische consumptie heeft de plaats ingenomen van de eervolle consumptie in een systeem waar de koper meer en meer geïnformeerd en ontrouw, reflexief en “esthetisch” is. De consumptiegeest is erin geslaagd zich zelfs te infiltreren in de gezinnen en de godsdienst, in de politiek en het syndicalisme, in de cultuur en de vrijetijdsbesteding. Alles gebeurt alsof de consumptie een eeuwigdurend rijk is zonder grenzen. Maar deze privé-pleziertjes leiden tot een gekwetst geluk: nooit, zo toont Gilles Lipovetsky aan, heeft het eigentijdse individu een dergelijke graad van totale morele verwaarlozing bereikt.

3. Sociologie van het geld

Auteurs : de Damien Blic ; Jeanne Lazarus,

Uitgever : La Découverte (Paris - France), 2007, Collection Repères, 121 pages

Korte beschrijving van het werk : Het geld is aanwezig in alle aspecten van het moderne leven. Het is nodig om te kunnen leven, maar welk soort leven biedt het aan? Is de monetarisatie van het dagelijks leven een bron van vervreemding of van bevrijding? Waarom wordt het geld herhaaldelijk moreel veroordeeld? Wat leert het ons over de waarden van een samenleving? Verschillen de gedragingen tegenover het geld naargelang de sociale groepen? Hoe circuleert het binnen het gezin? Is het krediet nu sociaal aanvaard in Frankrijk?

Dit werk stelt een sociologische aanpak van het geld voor. Het behandelt zowel de centrale plaats van de geldomwisselingen in moderne vormen van sociaal verband als de extreme diversiteit der met geld verbonden praktijken. Het geld verschijnt er als een geweldige sleutel om te circuleren in de minst bezochte coulissen van de sociale wereld.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

4. Psychoanalyse van het geld

Auteur : Ernest Borneman

Uitgever : Presses Universitaires de France – Opera Mundi-Edition

Onderwerp : Een kritisch onderzoek naar de psychoanalytische theorieën van het geld

Korte beschrijving : Dit boek verzamelt voor de eerste maal de voornaamste teksten van de psychoanalytische literatuur over de herkomst en de aard van het geld en geeft er kritisch commentaar bij. Een bepaald aantal van deze werken was al jaren niet meer in omloop, anderen werden tot op heden enkel gepubliceerd in moeilijk toegankelijke tijdschriften, tenslotte waren nog andere oorspronkelijk in het Engels of in het Frans gepubliceerd, maar nog niet in het Duits. Bij de keuze die ik gemaakt heb, heb ik mij niet laten leiden door mijn persoonlijke overtuigingen over wat juist en wat fout is, maar wel door het verlangen om de voornaamste stromingen van de psychoanalytische analyse van het geld voor te stellen. Zo heb ik werken weerhouden die onbetrouwbaar zijn vanuit een klinisch standpunt, hoewel zij onherroepelijk behoren tot de geschiedenis van de psychoanalyse. Ik hoop dat de zorg om een onbevooroordeelde keuze te maken door de kritiek goed onthaald zal worden.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

Budget, Krediet, Schuldenlast en schuldoverlast van de gezinnen

In onze bibliotheek zal u veel inlichtingen en referenties van werken en beschikbare werkinstrumenten vinden (spelletjes, K7 video, DVD, CD Rom, enz) over het budget, het krediet en de schuldoverlast. Zie onze website : www.grepa.be

U kunt opzoeken volgens het thema en heel de website overlopen: Gebruik de zoekfunctie per sleutelwoord die zich bovenaan rechts op uw scherm bevindt. De opzoeking gebeurt op de woorden van de titel, maar ook op de woorden in de tekst. Indien u de opzoeking wil verfijnen, is het voldoende om verschillende sleutelwoorden in te tikken en een + teken te gebruiken.

Voorbeelden :

U zoekt informatie over de beslagen (tik beslag), u wenst uw opzoeking te verfijnen met onrechtmatige beslagen (tik beslag + rechtsmisbruik)

U zoekt informatie over de collectieve schuldenregeling (tik collectieve schuldenregeling), u zoekt het verzoekschrift dat moet worden neergelegd bij de arbeidsrechtbank (tik collectieve schuldenregeling + verzoekschrift)

U zoekt informatie over de preventie van schuldoverlast (tik preventie), u wenst uw opzoeking te verfijnen met enkel de beschikbare spelletjes voor een animatie (tik preventie+spelletjes)

Enkele leerinstrumenten om verder te gaan ...

1. Model van opleidingsspelletjes

Auteurs : Bruno Hourst, Auteur; Sivasailam Thiagarajan, Auteur

Uitgever : Ed. d'Organisation (Paris), 2ème édition, 2004, 397 p

Korte beschrijving : Een kaderspel is een spelstructuur zonder inhoud, die men invult in functie van zijn behoeften. Men kan zo in enkele ogenblikken een kwaliteitsvol spel op touw zetten dat perfect aangepast is aan de noden van de opleiding of het onderwijs, en dit bijna zonder kosten. Elk kaderspel is zeer gemakkelijk aan te passen aan de behoeften en beperkingen van de gebruiker: bestudeerd thema, beschikbare tijd, aantal deelnemers, kennisniveau, enz. In deze 2de uitgave wordt het "conferentiespel" meer in het bijzonder ontwikkeld. Hierdoor kan men op harmonische wijze de traditionele vorm van onderwijs (conferentie of ex-cathedra) verbinden met interactieve activiteiten.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

2. Motus (spel)

Auteur : ASBL LE GRAIN Atelier voor maatschappelijke pedagogie

Onderwerp : Het Motus spel werd ontworpen om de gebrekkige werking van de communicatie en de interactie binnen een groep in het licht te stellen en te overschrijden door symbolische taal te gebruiken.

Nota's en opmerkingen : Dit werk is te uwer beschikking bij het Steunpunt

3. Krediet – Informatie en pedagogische mappen van de Dag Zonder Krediet.

Auteur : Platform “Dag Zonder Krediet” (12 verenigingen)

Korte beschrijving : Het platform Dag Zonder Krediet geeft sinds 2006 pedagogische mappen uit bestemd voor opleidingverstrekkers of ieder ander persoon of groep die collectief wil werken met de thematiek verbonden aan het krediet.

Meer informatie op de website www.dagzonderkrediet.be

Nota's en opmerkingen : Deze mappen zijn te uwer beschikking bij het Steunpunt en kunnen gedownload worden op de website www.grepa.be.

2008 - 12 informatiefiches over het krediet

Deze fiches kunnen worden gedownload op de website www.dagzonderkrediet.be

2008 – 4 animaties over het thema krediet. Pedagogische map

Deze map is te uwer beschikking bij het Steunpunt

2007- Het krediet, ik denk er over na! Pedagogische map bestemd voor personen die met jongeren werken (vanaf 15 jaar).

Dit leerinstrument behandelt het krediet en de consumptie. Het is een hulp voor elk individu, elke vereniging die werkt met een jeugdig publiek (vanaf 15 jaar).

Het voornaamste doel ervan is de jongeren te bewegen tot een kritische analyse van het krediet (voordelen, nadelen, eisen, gevaren,...) en van de consumptiemaatschappij.

Het bestaat uit acht affiches die voor een groot deel door jongeren werden ontworpen (preventie door gelijken) op het thema “Voor mij is het krediet...”.

Bij elk van deze affiches hoort een pedagogische fiche die de opleidingverstrekker of de animator actiesporen toont om het debat te openen.

Om dit verder uit te diepen worden eveneens verschillende meer theoretische teksten aangeboden over thema's zoals de verschillende soorten krediet, de consumptiemaatschappij, de vragen die men zich dient te stellen alvorens een krediet aan te vragen,...

De pedagogische map bestaat uit:

- 8 affiches die voor een groot deel door jongeren werden ontworpen en die voortkomen van hun beschouwingen over het thema “Voor mij is krediet ...”. Deze vertegenwoordigen 10 manieren om het krediet te zien, tien manieren om zich in onze consumptiemaatschappij te oriënteren.
- 8 pedagogische fiches bestemd voor de animator die denkpistes leveren voor de verschillende affiches.
- 5 informatieve en beschouwende teksten over de centrale thema's die onze huidige maatschappij beroeren zoals de reclame en haar waarden, de consumptiemaatschappij en het krediet, de verschillende kredieten, het geld,... Deze teksten vergemakkelijken de opbouw van de animatie door gevarieerde informatie en standpunten aan te brengen die het debat met het publiek kunnen opwekken en voeden.
- De pedagogische map is beschikbaar bij het Steunpunt of kan worden gedownload op de website www.grepa.be.
- Bestellen : Equipes Populaires (Monique Van Dieren), 48,rue de Gembloux - 5002 St Servais - 081/73.40.86 - equipes.populaires@e-p.be - www.e-p.be.

2007- Reclame voor het Krediet – Vijf animaties om te begrijpen en te handelen

De pedagogische map verzamelt vijf animaties voor iedere groep die collectief wil werken met de thematiek van de reclame voor het krediet.

Zij biedt concrete methodes aan om te strijden tegen de illegale reclame maar ook om een beter begrip te ontwikkelen van kredieten en in bredere zin van de mechanismen van de consumptie.

Zij heeft ook tot doel de oprichting en de animatie te steunen van “waakzaamheidsgroepen” die waken over de reclame voor het krediet (d.w.z. groepen van personen die bijzondere aandacht besteden aan dit thema).

De animaties zijn bij voorrang bestemd voor een volwassen publiek maar kunnen eveneens gebruikt worden voor een jong publiek vanaf 16 jaar. Voor elke module zijn de noodzakelijke documenten als bijlage toegevoegd.

De vijf animaties bieden verschillende manieren aan om de reclame voor het krediet te benaderen:

- Animatie 1: Wat is het krediet?
- Animatie 2: Toegelaten of niet... Wat zegt de wet?
- Animatie 3: Onwettelijk ? Reageer!
- Animatie 4: De verborgen kant van de reclame
- Animatie 5: Hebben of zijn, moet men kiezen ?

De pedagogische map is beschikbaar bij het Steunpunt of kan worden gedownload op de website www.grepa.be.

Bestelling: Equipes Populaires (Monique Van Dieren), 48,rue de Gembloux - 5002 St Servais - 081/73.40.86 - equipes.populaires@e-p.be - www.e-p.be.

4. 3 MAANDEN VAN EEN LEVEN ! (Spel)

Auteur: Centre de Référence Du Hainaut

Onderwerp: de valstrikken van de consumptie ontmaskeren.

Korte beschrijving: In de moderne wereld worden de acties beïnvloed door de mode en de reclame. De overconsumptie beloert ons!

In dit spel-3 maanden van een leven-, wordt u gedurende 3 maanden in het leven geplaatst van een loontrekkende, een bankier, een kassierster enz. U moet de verschillende gelukkige en minder gelukkige situaties beheren waarmee uw personage geconfronteerd wordt... evenveel gelegenheden om te consumeren!

3 maanden van een leven is een spel bestemd om uw kritische zin te ontwikkelen, de valstrikken van de consumptie te ontdekken en om u de kans te geven uw standpunten te confronteren met deze van de andere spelers.

Nota's en opmerkingen: Dit spel is te uwer beschikking bij het Steunpunt

Enkele nuttige adressen en links ...

1. **www.grepa.be**
2. **www.journeesanscredit.be**
3. **<http://www.euroinfosurendettement.info/content/blogcategory/17/40/>**
Een grensoverschrijdend informatieportaal, inzonderheid over de thema's van het krediet en de schuldoverlast ontworpen door de GROUPE ACTION SURENDETTEMENT in de Provincie Luxemburg (België), het CENTRE TECHNIQUE REGIONAL DE LA CONSOMMATION (CTRC) van LORRAINE (Frankrijk) en Inter-Actions (Luxemburg)
Het bevat een bibliografie, een infotheek over de verschillende instrumenten voor preventie en acties uitgevoerd door de partners, evenals nuttige links in Frankrijk en België
4. Nibud – Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting - www.nibud.nl
5. Centre social protestant Berne-Jura - www.maxmoney.ch/fr
6. Association des Banquiers Canadiens (CA): www.votreargent.cba.ca
7. De organisatie Personal Finance Education Group heeft een project opgestart op nationale schaal in de secundaire scholen in het Verenigd Koninkrijk, dat zich zal ontplooiën tegen 2011, getiteld « Learning Money Matters » : **www.pfeg.org**
8. **http://www.conso.net/page/bases.6_education.1_la_pedagotherque/** : De website van het Institut national de la consommation (Frankrijk). Het bevat inzonderheid een pedagotheek, een database van pedagogische instrumenten bestemd voor opleidingverstrekkers, sociaal-educatieve animatoren, sociale werkers, gezondheidswerkers, studenten en ouders.
9. **<http://www.ctaconso.fr>** : Een website met informatie over de consumptie bestemd voor jongeren ontworpen door het Nationaal Instituut voor de Consumptie (INC).
10. **<http://www.cnil.fr/>** : De bescherming van het privéleven: informatie en diverse pedagogische instrumenten over het gebruik van het internet (met spelletjes voor kinderen in de ruimte voor junioren)
11. **<http://www.internetsanscrainte.fr/article.php?rubrique=juniors&menu=false>** : sensibiliseringsprogramma over de risico's verbonden aan het gebruik van het internet
12. **<http://www.consonormandie.net/>** : preventie van de schuldoverlast: pedagogische instrumenten voor opleidingverstrekkers (pedagogische fiches, koffertje) en diverse sensibiliseringsacties voor jongeren

GEBRUIKSAANWIJZING BUDGET

1. Schrijf in het kader « INKOMSTEN » het bedrag van uw maandelijkse inkomsten (wedde, werkloosheidsvergoeding, OCMW, pensioen, enz. maar ook maaltijdcheques, kinderbijslag, enz.).
2. Bereken het totaal van uw maandelijkse inkomsten.
3. Schrijf in het kader « UITGAVEN » het bedrag van uw maandelijkse uitgaven.
4. Bereken het totaal van uw uitgaven.
5. Maak de financiële balans op van uw maand: inkomsten-uitgaven. Indien de balans gunstig is, heeft u winst gemaakt, indien negatief, heeft u verlies opgelopen.
6. In het kader « RESERVES » noteert u het bedrag dat u opzij kan zetten (indien mogelijk) en waarvoor u dit bedrag volgende maand zal gebruiken (sparen, verzekeringsfactuur, diverse terugbetalingen, gas en elektriciteit ...).

Het is belangrijk om uw toekomstige uitgaven te voorzien en geld opzij te leggen om schulden te vermijden en de grote uitgaven gemakkelijker te kunnen betalen.

Mijn Sesam werd gecreëerd met de hulp van het team Bemiddeling en Juridische Bijstand van het Gemeentebestuur van Sint-Joost-ten-Node

mijn sesam

naam :

voornaam :

Mijn BUDGET : JANUARI

Inkomsten

Inkomsten Mijnheer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

Totaal inkomsten-totaal uitgaven =

RESERVES:

Mijn 3 grootste rijkdommen:

1: _____

2: _____

3: _____

OM NIET TE VERGETEN:

JANUARI 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

MIJN BUDGET : FEBRUARI

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

TIPS!

Jasmine koopt altijd **seizoensfruit en -groenten**, waarom?

Voor haar gezondheid: Vermits deze geoogst worden op het juiste tijdstip, bevatten zij veel vitamines en minerale zouten. Dikwijls hoeven zij niet over een lange afstand vervoerd te worden en zijn ze dus verser.

Voor de planeet: Het Vervoer van fruit en groenten verbruikt enorm veel benzine, producten van “bij ons” kopen, beschermt onze planeet.

FEBRUARI 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

MIJN BUDGET : MAART

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

MIJN ZELFPORTRET (Tekening)

MAART 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

MIJN BUDGET : APRIL

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

TIPS!

Gebruik spaarlampen, het duurt een beetje langer voor zij op volle sterkte branden, maar zij verlichten even goed. Vergeet ze niet uit te schakelen wanneer je weggaat en vermijd zoveel mogelijk om halogeenlampen te gebruiken die ongeveer 50 maal meer elektriciteit verbruiken!

APRIL 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

MIJN BUDGET : M&I

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

HET TANGRAM SPEL

[Knip de stukken uit en creëer je eigen vormen en laat ze dan raden]

Voorbeeld :

M&I 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

MIJN BUDGET : JUNI

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

Verwarming

Spaar 7% uit op uw factuur door de verwarming met 1°C te verminderen. De ideale temperatuur van een huis is 19 °C. Sluit de deuren, de rolluiken en de gordijnen bij het vallen van de avond en verlucht 20 minuten tijdens de dag.

JUNI 2009

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
1	2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14	
15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	
29	30						

MIJN BUDGET : JULI

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

Kredietopening :

JULI 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

MIJN BUDGET : AUGUSTUS

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

In de keuken:

Gebruik kleine pannetjes voor weinig voedsel, zet ze op een kleine verwarmingsplaat en vooral met een deksel er op om geen energie te verliezen. Je kan bij het einde van het koken een pan op een brander laten staan wanneer het vuur uitgedoofd is of op een uitgeschakelde verwarmingsplaat... het voedsel blijft koken.

AUGUSTUS 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

MIJN BUDGET : SEPTEMBER

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

TIPS voor een goedkopere verzorging :

SEPTEMBER 2009

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
	1		2	3	4	5	6
7	8		9	10	11	12	13
14	15		16	17	18	19	20
21	22		23	24	25	26	27
28	29		30				

MIJN BUDGET : OKTOBER

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

In de badkamer

Neem eerder een douche dan een bad. Een douche verbruikt 70 liter voor tien minuten, een bad...150 liter. De berekening is vlug gemaakt. Kies voor koud water wanneer het mogelijk is en laat het water niet lopen terwijl je je tanden poetst.

Een waterlek of een slecht gesloten kraan kost je veel geld.

4 liter water per uur voor een slecht gesloten kraan... 25 liter voor een lekkende WC.. Maak jacht op lekken.

OKTOBER 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

MIJN BUDGET : NOVEMBER

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____ Kinderbijslag: _____
 Inkomsten Mevrouw: _____ Onderhoudsgeld: _____
 Maaltijdcheques: _____ Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____ Apotheek: _____
 Gas-elektriciteit: _____ Permanente opdrachten: _____
 Voeding: _____ Telefoon/GSM: _____
 Bijkomende kosten: _____ Dokter: _____
 School: _____ Vervoer: _____
 Abonnementen: _____ Ziekteverzekering: _____
 Onderhoudsgeld: _____

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

NOVEMBER 2009

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
							1
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30							

MIJN BUDGET : DECEMBER

Inkomsten

Inkomsten Meneer: _____	Kinderbijslag: _____
Inkomsten Mevrouw: _____	Onderhoudsgeld: _____
Maaltijdcheques: _____	Diversen: _____

TOTAAL:

Uitgaven

Huur: _____	Apotheek: _____
Gas-elektriciteit: _____	Permanente opdrachten: _____
Voeding: _____	Telefoon/GSM: _____
Bijkomende kosten: _____	Dokter: _____
School: _____	Vervoer: _____
Abonnementen: _____	Ziekteverzekering: _____
Onderhoudsgeld: _____	

TOTAAL:

TOTAAL Inkomsten - TOTAAL Uitgaven= €

RESERVES:

MIJN JAARBUDGET

Mijn totale uitgaven : _____
 (tel de maandelijkse uitgaven op) : _____

Mijn totale inkomsten : _____
 (tel de maandelijkse inkomsten op) : _____

JAARBALANS : _____
 (totaal der inkomsten - Totaal der uitgaven)

DECEMBER 2009

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Het verhaal van LAURA

Laura is twee maanden zwanger. Ze heeft nog geen beslissing genomen over abortus: ze denkt niet dat ze als zeventienjarige alleen de verantwoordelijkheid van het moederschap op zich kan nemen, maar Pierre, haar vriend en de vader van het kind, dringt aan om het kind te houden.

Laura wil helemaal niet trouwen met Pierre, want ze weet zeker dat ze niet kunnen samenleven.

Pierre had haar eerder gezegd dat hij onvruchtbaar is, wat duidelijk niet waar is. Wanneer Laura zwanger werd, heeft hij haar ten huwelijk gevraagd. Pierre hield van kinderen en wilde er eentje hebben.

Wanneer Laura uiteindelijk besloot om een abortus te ondergaan, kreeg Pierre van rechter Doran een verbod om de abortus te laten uitvoeren.

Op advies van Axelle, haar beste vriendin, ondergaat Laura toch een abortus. Dokter Detour voert de abortus uit, wetende dat hij de beschikking van de rechtbank schendt.

Pierre dagvaardt Laura en haar dokter voor de rechtbank. Rechter Doran legt de dokter een boete op wegens smaad aan de rechtbank en spreekt Laura vrij omdat ze minderjarig was.

Instructie : Schrijf de namen op van de vijf personen die in dit verhaal voorkomen; begin met de meest sympathieke persoon, eindig met de minst sympathieke en leg uit waarom je die rangschikking gekozen hebt.

De overlevenden van de Titanic

De Titanic was een passagiersschip dat de reputatie had onzinkbaar te zijn. Op 15 april 1912, voor de kust van Newfoundland, komt hij in aanvaring met een enorme ijsberg. De ijsberg boort door de 6 eerste compartimenten zodat er een enorme hoeveelheid water binnenvloeit. De kapitein zendt dan de eerste SOS (save our souls – red onze zielen) in de geschiedenis, het majesteitelijk schip zinkt in iets meer dan 2 uren.

Een ander schip, de « Californian » dat in de buurt was, komt twee uren na de SOS aan en zendt reddingsboten om de passagiers van de Titanic op te vangen.

Eén van zijn reddingsboten komt aan de voorsteven van de Titanic waar zich een groep van 12 personen bevindt, maar de reddingsboot kan maar 7 personen aan boord nemen anders zal de boot zinken. Wie ga je uitkiezen om in de reddingsboot te stappen ?

Arthur Peuchen, 64 jaar, biologisch ingenieur en bedrijfsleider. Hij komt terug van een internationaal congres waar hij een prijs heeft ontvangen voor zijn werk over virussen.

Lucy Martha, Schotse gravin, 52 jaar, echtgenote van Albert Martha, diamantair. Zij ging haar moeder bezoeken die op sterven lag.

Olivier Dubois, student laatste jaar geneeskunde. Homoseksueel. Enige overlevende van een groep avontuurlijke vakantiegangers.

Lucien Gordon, 47 jaar, mode-ontwerper en vertegenwoordiger van « Yves Saint-Laurent » voor Noord-Amerika.

Lucia Campos, 16 jaar, verbluffende pianiste, op wereldtournee.

Maria Campos, 44 jaar, moeder en impresario van Lucia.

Pedro Campos, 46 jaar, vader van Lucia, organisator van concerten.

Margaret Brown, 50 jaar, psycholoog en mensenrechtenactiviste en vooral van de vrouw, belast met de problemen van integratie van de Amerikaanse Indianen, op weg naar een nieuwe opdracht.

Mario Gaone, 43 jaar, drughandelaar. Officieel is hij een import-export handelaar. Hij is op weg naar een bekende Amerikaanse dokter.

Tino Gaone, 12 jaar, zoon van Mario. Hij lijdt aan leukemie.

Louise Laroche, 32 jaar, hostess belast met de ontvangst van rijke passagiers.

Henry Harris, 45 jaar, regisseur en theaterproducer.

Het referentiekader

Snel rijden :

Oud zijn :

Vroeg opstaan :

Op vakantie gaan (verre bestemming) :

Groot zijn :

Een beetje te laat aankomen :

Een groot gezin :

Veel geld verdienen :

Gids poenkoekje voor de animator

De voorgestelde bedragen dienen als gids en zijn de gemiddelde maandelijkse bedragen (behoudens opmerking) in een grote stad (Brussel) in het laatste trimester van 2008. U kan deze natuurlijk (zelfs zeer aangeraden) wijzigen in functie van de sociaal-economische situatie in uw gewest of de evolutie der prijzen.

- In het vakje «Uw bedrag» het bedrag schrijven dat de spelers aangeven.
- Het spel bevat 50 kaarten.
- **Rode** kaarten : bedrag is verplicht.
- **Groene** kaarten : deelnemer ontvangt geld.

CATEGORIE	TITEL	VOOR- GESTELD BEDRAG	UW BEDRAG	OPMERKING
Voeding	Extra Voeding	70 €		
	Tabak	50 €		
	Alcohol	50 €		
	Dieren	15 €		
Verzekering	Gezinsverzekering	40 €		
	Brandverzekering	12 €		Hangt af van de oppervlakte van de woning
	Levensverzekering	15 €		
	Hospitalisatie	10 €		
	Autoverzekering	50 €		
Geschenk	Geschenk	50 €		
Kredieten	Terugbetaling lening	150 €		
	Invordering	160 €		
	Hulp vriend, familie	100 €		
	Gerechtsdeurwaarder	900 €		
	Rappel factuur	35 €		
Kosten	Waterrekening	120 €		Jaarlijkse rekening te delen per maand
	Factuur Stookolie	250 €		Om de tank voor 6 maanden te vullen
	Gas elektriciteit	150 €		PAS OP, dit is een terugbetaling
Onderwijs	Kinderkribbe	180 €		
	Schoolkosten	100 €		
	Schoolreis	50 €		

CATEGORIE	TITEL	VOOR- GESTELD BEDRAG	UW BEDRAG	OPMERKING
Werk toelage	Vakbond	8 €		
	Ten onrechte ontvangen toelage	500 €		
	Rendementspremie	500 €		PAS OP dit is een terugbetaling
Hygiëne	Kapper	45 €		
	Onderhoud huis	40 €		
Vrije tijd	Bioskoop restaurant	100 €		
	Sport	25 €		
	Tijdschriften	15 €		
Media	GSM kaart	50 €		
	Telefoon/internet	50 €		
	Kabel TV	12 €		
Gezondheid	Kosten geneesmiddelen	15 €		
	Dokter	25 €		
	Mutualiteit	10 €		
	Hospitalisatie	70 €		
	Ongeval	250 €		
	Terugbetaling mutualiteit	18 €		PAS OP, dit is een terugbetaling
Belastingen	Gewestelijke belasting	90 €		8 €/maand
Transport	Busabonnement	45 €		
	Boete	75 €		
	Brandstof	80 €		
	Onderhoud auto	160 €		
	PV auto	50 €		
Kleding	Aankoop klederen	100 €		
Reis Sparen	Reis	50 €		
	Sparen	50 €		
Loterij	Krasspel	120 €		PAS OP, dit is een terugbetaling
	Zon			Niets te betalen, ga naar het volgende vakje

VAK Nr 1	De spelers ontvangen hun inkomen door de bedragen, die voor elke kaart worden opgegeven, op te tellen	VOOR- GESTELD BEDRAG	UW BEDRAG	OPMERKING
Kaarten inkomen	Ik ben 21 jaar en heb net mijn studies afgerond	350 €		
	Ik ben 42 jaar en ik woon alleen	500 €		
	Ik ben 30 jaar en ik woon alleen en heb een kind ten laste	500 €		
	Wij zijn 25 en 28 jaar, wij wonen samen en hebben nog geen kinderen	650 €		
	Wij zijn 35 jaar, wij wonen samen en hebben 2 kindjes van 2 en 4 jaar	700 €		
	Wij zijn 31 jaar, wij wonen samen en wij hebben 1 kind van 2 jaar en leven van één inkomen	700 €		
	Wij zijn 50 en 57 jaar en wonen samen en leven van één inkomen	600 €		
	Ik ben 65 jaar en leef alleen	450 €		
	Wij zijn 70 en 65 jaar en wonen samen	550 €		
	Ik ben 27 jaar, ik woon alleen	550 €		
Gezinssa- menstelling kaarten	Ik ontvang een leefloon (OCMW)	200 €		
	Ik ben aangenomen onder het precair statuut (« Artikel 60 »)	300 €		
	Ik ontvang een werkloosheidsvergoeding	250 €		
	Ik werk als halftijdse interim	350 €		
	Ik ontvang een klein pensioen (pensioen of handicap)	350 €		
	Ik ontvang een gemiddeld pensioen (pensioen of handicap)	500 €		
	Ik ontvang een goed pensioen (pensioen of handicap)	600 €		
	Ik werk en ontvang een kleine wedde	450 €		
	Ik werk en ontvang een gemiddelde wedde	600 €		
	Ik werk en ontvang een goede wedde	750 €		
	Ik heb geen papieren en werk in het zwart om te overleven	100 €		
	Ik ben een kleine zelfstandige, ik heb een kleine snackbar	500 €		
	Ik ben zelfstandige en heb een gemiddeld inkomen	650 €		
	Ik ben een zelfstandige en mijn firma loopt goed	900 €		

Kans- kaarten	Ik ben eigenaar	550 €		
	Ik heb gezondheidsproblemen	350 €		
	Ik heb een mooi huis geerfd	600 €		
	Ik heb schulden geerfd	300 €		
	Ik heb een mooi bedrag gewonnen door te gokken	700 €		
	Ik heb redelijk veel geld verloren door te gokken	250 €		
	Ik heb een auto gewonnen bij een tombola	450 €		
	Ik heb een ongeval gehad en zit in een rolstoel	300 €		
VAK Nr 2	De spelers stellen hun budget voor levensmiddelen op	VOORGESTELD BEDRAG	BEDRAG	OPMERKING
	Alleenstaande	250 €		
	Alleenstaande met 1 kind	450 €		
	Koppel	500 €		
	Koppel met twee kinderen	800 €		
VAK Nr 5	De spelers stellen hun budget voor levensmiddelen op	VOORGESTELD BEDRAG	BEDRAG	OPMERKING
	Appartement 1 kamer (1 persoon)	500 €		
	Appartement 2 kamers (1 of 2 personen)	700 €		
	Appartement 3 kamers (1, 2, 3 of 4 personen)	850 €		
	Gezinswoning (2 of 4 personen)	1200 €		
VAK Nr 10	Kinderbijslagen	VOORGESTELD BEDRAG	BEDRAG	OPMERKING
	Een kind	85 €		Verhoogd (wees, OCMW, handicap...): 320 €
	Twee kinderen	155 €		Verhoogd (wees, OCMW, handicap...): 320 €
VAK Nr 15	Gas- en elektriciteitsvoorziening	VOORGESTELD BEDRAG	BEDRAG	OPMERKING
	Appartement 1 kamer (1 persoon)	140 €		
	Appartement 2 kamers (1 of 2 personen)	180 €		
	Appartement 3 kamers (1, 2, 3 of 4 personen)	240 €		
	Gezinswoning (2 of 4 personen)	320 €		
VAK Nr 32	De spelers ontvangen hun inkomen van de nieuwe maand die nu begint (zie vak 1)	VOORGESTELD BEDRAG	BEDRAG	OPMERKING
ZIE HIERBOVEN				

Fiche opmerkingen poenkoekje

Mijn gezinssituatie :

Mijn inkomen :

Geluk of Ongeluk :

VAK NR	TITEL VAN DE KAART	GELD IN KASSA	BETAALD BEDRAG	SALDO	NOG TE BETALEN	OPMERKINGEN
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						

SESAM
open mij • ouvre moi

VAK NR	TITEL VAN DE KAART	GELD IN KASSA	BETAALD BEDRAG	SALDO	NOG TE BETALEN	OPMERKINGEN
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
TOTALEN		€	€	€	€	BESLUITEN HIERONDER :
Ontvangen budget bij begin van de maand			€			
Hoeveel heb ik uitgegeven ?			€			
Hoeveel moet ik nog betalen ?			€			
Einde van de maand batig saldo :			€			
Einde van de maand negatief saldo :			€			

Theorie van de toenemende behoeften volgens Maslow

Abraham Maslow, Amerikaans psycholoog [1916 – 1972]

Maslow stelt dat de mens fysiologische, psychologische, sociologische en spirituele aspecten heeft. Ieder van deze aspecten is verbonden met bepaalde menselijke behoeften. Volgens hem zijn het de behoeften die de motivatie creëren.

Fysiologische aspecten :

- organisatie van het fysiologisch en biologisch lichaam,
- behoefte om in leven te blijven.

Psychologische en sociologische aspecten :

- behoefte aan veiligheid, sociaal contact en erkenning.

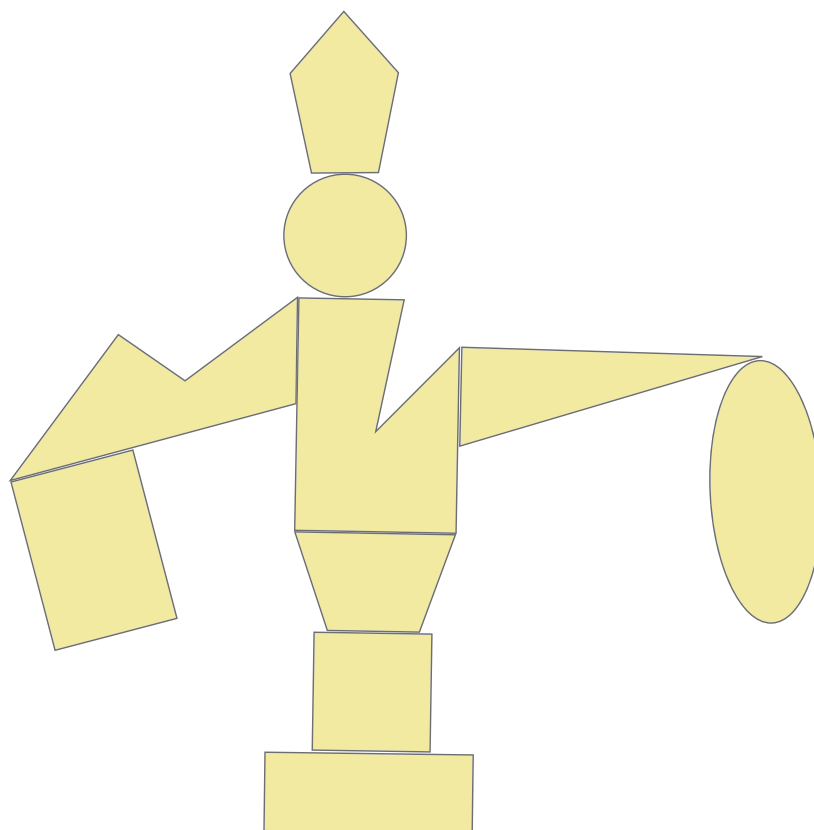
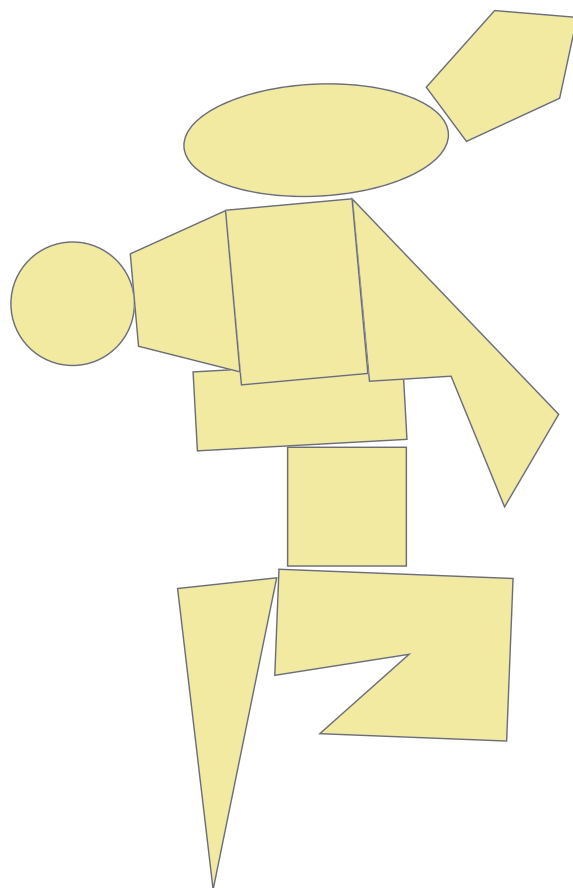
Spirituele aspecten :

- behoefte aan zelfactualisatie en zelfontplooiing.

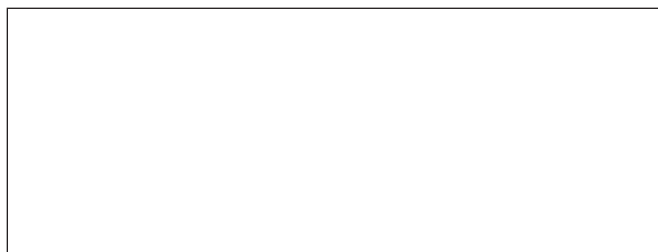
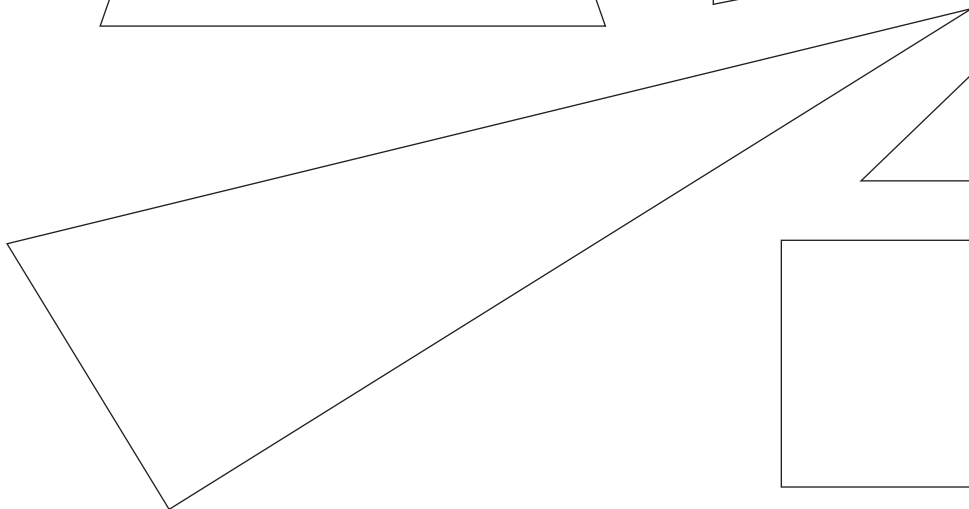
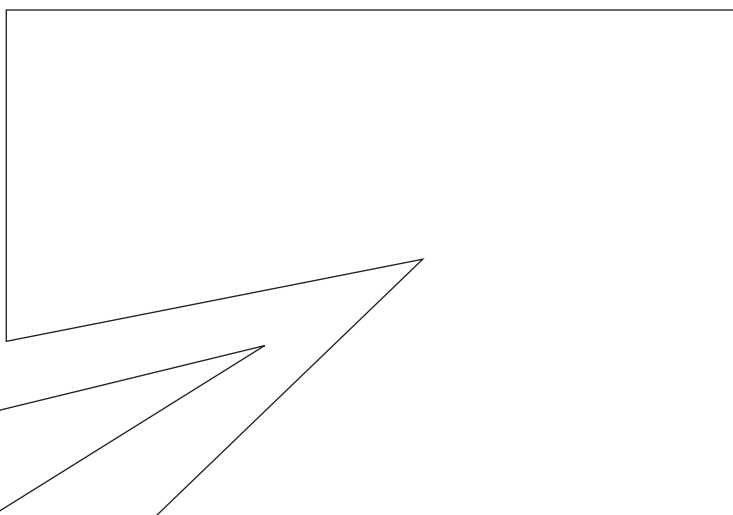
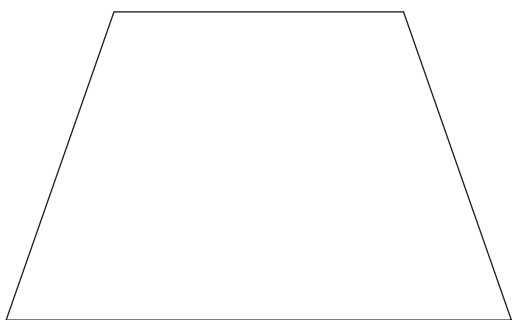
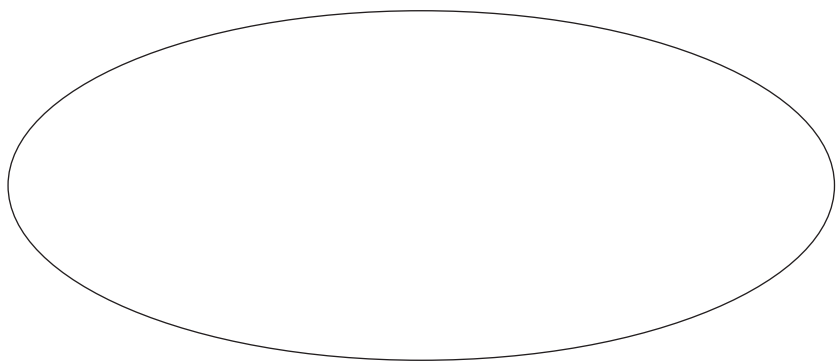
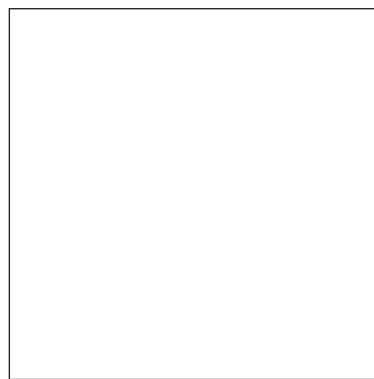
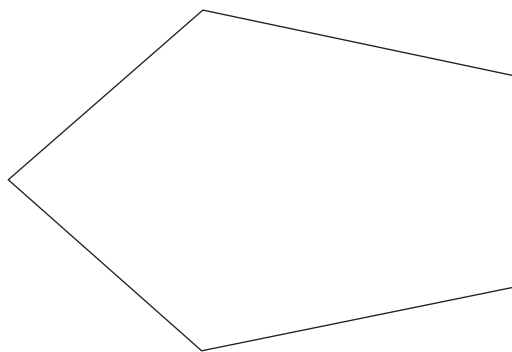
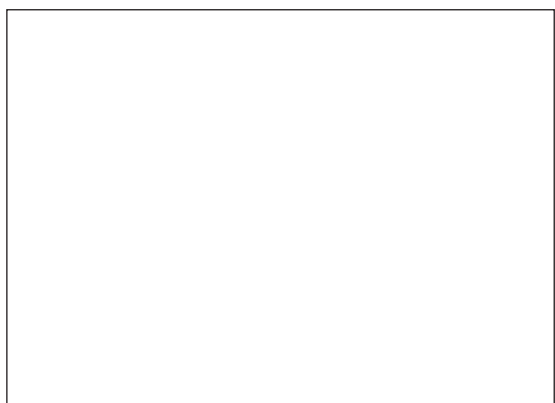
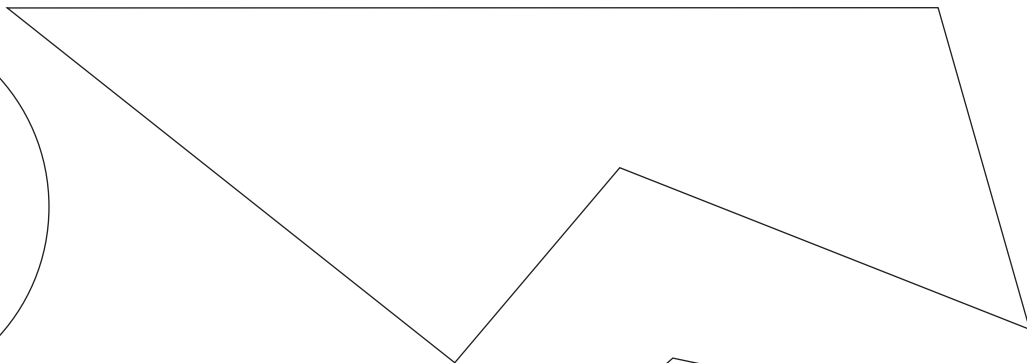
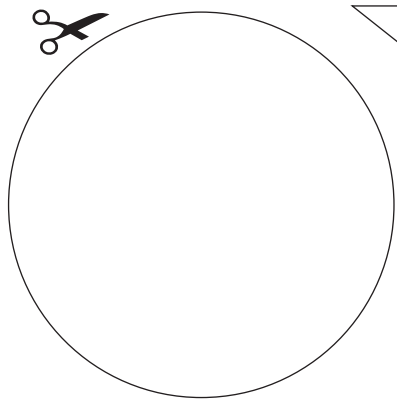
Maslow heeft deze behoeften geklasseerd volgens een hiërarchie in een pyramide van 5 verdiepingen. Volgens hem kan een behoefte slechts bevredigd worden als de behoeften van een lager niveau zelf bevredigd zijn. Zo kan iemand zich pas veilig voelen indien de basisbehoeften al bevredigd zijn.

De behoeften geklasseerd onder nr 1 moeten eerst bevredigd worden alvorens de behoeften onder nr 2 enz..kunnen worden bevredigd.

SESAM
open mij • ouvre moi

Wat de wet op het consumentenkrediet bepaalt ^{1,2}

Verplichte informatie in een reclame voor een krediet³

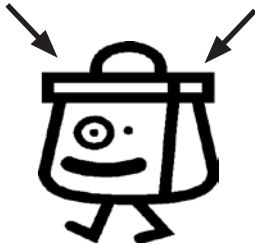
	De identiteit van de kredietgever	Art. 5 § 1 De identiteit, het adres en de hoedanigheid van de adverteerder. <i>Voorbeeld : NV DUPONT Wetstraat 475 te 1000 Brussel Kredietmakelaar</i>
	De kredietvorm en de toekenningsvoorwaarden	Art. 5 § 1 De kredietvorm en de bijzondere of beperkende voorwaarden moeten vermeld worden. <i>Voorbeeld van een kredietvorm : leningen op afbetaling en kredietopeningen Voorbeeld van bijzondere voorwaarde : in geval van afsluiting van de overeenkomst voor datum van X Voorbeeld van beperkende voorwaarde : voor de aankoop van elk nieuw voertuig</i>
	Het Jaarlijks Kostenpercentage - rentevoet (%) die op dezelfde manier berekend wordt door al de kredietgevers en die al de kosten van het krediet bevat (maandelijkse interesten, kosten, eventuele verzekering).	Art. 5 § 2 • Indien de reclame een kost of een rentevoet vermeldt, moet dit in de vorm van een JKP zijn. <i>Voorbeeld :jaarlijks kostenpercentage = 5,30%</i> • Indien de reclame een promotionele JKP aangeeft, moet het basis JKP eveneens vermeld worden. <i>Voorbeeld :basis JKP = 6,25%</i> • Indien het niet mogelijk is om het juiste JKP vast te stellen, moet men een voorbeeld geven <i>Voorbeeld :jaarlijks kostenpercentage berekend op basis van onmiddellijke en volledige opneming van een kredietbedrag van 2,500 euro met trimestriële opneming van een beheerscommissie van 0,25% van het kredietbedrag</i>

¹ Artikelen 5 tot 9 van de Wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

² De reclame voor het consumentenkrediet is ook onderworpen aan de wet op de handelspraktijken, de voorlichting en de bescherming van de consument die op algemene wijze al de reclame reglementeert (artikelen 22 en volgende). Het is dus niet omdat een reclame de bepalingen van de wet op het consumentenkrediet naleeft (zie de 4 tabellen) dat zij ook automatisch legaal is.

³ Voor de verschillende soorten consumentenkrediet, zie animatie 1

Verboden vermeldingen in reclame voor een krediet – Aanzetting tot schuldoverlast

	Aanzetten tot schuldoverlast	Art. 6 § 1 Reclame die de personen die het hoofd niet kunnen bieden aan hun schulden aanzet tot het opnemen van krediet is verboden. Voorbeelden : - « <i>financiële moeilijkheden ? wij zijn er voor u</i> » - « <i>zelfs werklozen – bestaansminimumtrekkers</i> » - « <i>zelfs indien geschil</i> » - « <i>zelfs indien betalingsachterstand</i> » - « <i>zelfs indien elders geweigerd</i> » - « <i>zelfs indien geregistreerd bij de Nationale Bank</i> » - « <i>leningen in het bijzonder voor geschil</i> »
	Op onrechtmatige wijze het gemak of de snelheid benadrukken	Art. 6 § 1 Reclame die op onrechtmatige wijze het gemak of de snelheid benadrukt waarmee het krediet kan worden verkregen is verboden. Voorbeeld : - <i>geen onderzoek</i> - <i>uw geld op uw rekening binnen de 24 uur</i>
	Op onrechtmatige wijze aansporen tot hergroepering van lopende kredieten	Art. 6 § 1 Reclame die op onrechtmatige wijze aanspoort tot hergroepering of tot centralisatie van lopende kredieten is verboden Voorbeeld : <i>Centraliseer al uw schulden in één enkel maandbedrag aan een lagere rentevoet ; Zelfs indien geschil, beslag, dreiging van openbare verkoop, ...</i>

Context van het sluiten van een kredietovereenkomst

	Er moet een prospectus beschikbaar zijn	Art. 5 § 3 De kredietgever en de kredietbemiddelaar moeten aan de consument een prospectus ter beschikking stellen. <i>Het gaat er om de consument te informeren over het bedrag en de looptijd van het voorgestelde krediet, het JKP (en de debetrentevoet en de terugkerende en niet-terugkerende kosten voor de kredietopeningen) en de betalingsregeling</i>
	Verbod van leuren voor kredietovereenkomsten aan de woonplaats	Art. 7 Het is in principe verboden om een krediet voor te stellen door leuren aan de woonplaats van de consument. Dit is enkel toegelaten op uitdrukkelijk en voorafgaand verzoek van de consument waarvan het bewijs moet worden geleverd door een van de kredietovereenkomst onderscheiden geschrift, opgesteld voor het bezoek. <i>Voorbeeld : een firma die stofzuigers verkoopt of afstandsonderwijs op krediet aan de woonplaats van de consument, na hem telefonisch gecontacteerd te hebben of nadat de consument enkel een antwoordcoupon heeft verzonden om inlichtingen over het product te bekomen.</i>
	Het leuren voor kredietovereenkomsten aan de werkplaats, bij een andere consument of ter gelegenheid van een uitstap is verboden	Art. 8 Dit is een absoluut verbod. Geen enkele uitzondering is toegestaan.
	Verbod van een kredietmiddel of een aanbod tot het sluiten van een overeenkomst te sturen naar de consument zonder verzoek van de consument	Art. 9 Dit betreft de reclame niet, maar een document dat de kredietgever zou binden terwijl de consument niets gevraagd heeft. <i>Voorbeeld : aan een consument die hier niet om gevraagd heeft een kredietkaart zenden of een contract dat de kredietgever bindt en dat de consument enkel maar moet terugzenden per post.</i>
	Verbod om te doen betalen voor het sluiten van een overeenkomst	Art. 16 Het is verboden om een betaling te vragen, geldsommen te storten of een goed of dienst te leveren voor de ondertekening van een overeenkomst. <i>Het gaat hier om de bescherming van de consument tegen ongewenst commercieel gedrag waardoor hij voor een voldongen feit wordt geplaatst en gedwongen wordt een lening aan te gaan</i>

Verboden **bedrieglijke** informatie in een reclame voor krediet ⁴

	Verwijzen naar zijn erkenning of inschrijving	Art. 6 § 1 Iedere kredietgever of kredietbemiddelaar moet erkend/ingeschreven zijn bij de FOD Economie. Het is verboden daar melding van te maken in de reclame om te vermijden dat de consument zou geloven dat het gaat om een « bijzondere erkenning »
	Vermelden dat het maximale JKP = enig toepasselijk kostenpercentage	Art. 6 § 1 Teneinde in België te strijden tegen de woeker (de overmatige interestvoeten), stelt men geregeld bij Koninklijk Besluit de maximale JKP's vast in functie van het soort krediet. De kredietgevers mogen deze kostenpercentages niet overschrijden maar zij mogen uiteraard lagere kostenpercentages voorstellen. Reclame die de indruk wekt dat deze kostenpercentages de enige zijn die mogen worden toegepast is verboden. <i>Voorbeeld :</i> « In plaats van het wettelijk JKP van 19%, bieden wij u uitzonderlijk een JKP van slechts 15% aan »
	De slogan « Gratis krediet »	Art. 6 § 2 Indien het krediet niets kost, is enkel de vermelding JKP=0% legaal. Bovendien, als er voordelen zijn wanneer men cash betaalt moet de reclame dit vermelden. <i>Voorbeeld :men kan gratis accessoires krijgen voor een auto die men cash betaald heeft</i>
	De klant die cash betaalt moet dezelfde prijs betalen als wie met een krediet aan 0 % betaalt. De prijs (van het goed of de dienst) moet dezelfde zijn	Art. 6 bis Wanneer het krediet wordt aangekondigd met een JKP =0%, mag de prijs niet verschillen van de prijs die de consument cash betaalt. De prijs moet dezelfde zijn bij een aanbod van een JKP aan 0% of men nu op krediet of cash betaalt. In het tegenovergestelde geval betekent dit dat het JKP niet gelijk mag zijn aan 0%. Noteer nochtans dat men toch aan een consument die cash betaalt voordelen in natura mag aanbieden of financiële voordelen op toekomstige aankopen. <i>Voorbeeld : Indien een winkel 1 koelkast voorstelt voor de prijs van 300€ moet de prijs 300€ zijn of men cash betaalt of met een krediet aan 0% betaalt. Indien de consument 350€ moet betalen wanneer hij met een krediet aan 0% betaalt, betekent dit dat men hem via een omweg een "gratis" krediet doet betalen. Dit is verboden.</i>

Onze gevoelens ten opzichte van reclame

Wat ziet u ?	
Wat voelt u ? <i>Emotie, gevoelens, afkeer ?</i>	
Wat is voor u het <u>beste</u> element in de reclame?	
Wat is voor u het <u>slechtste</u> element in de reclame?	
Wat is de hoofdpersoon of het belangrijkste voorwerp?	
Zou u graag (of niet graag) in zijn/haar plaats zijn?	

Het goede en het slechte geweten van de marketing

We worden voortdurend geconfronteerd met een echte stortvloed van reclame op openbare en private plaatsen en we kunnen er bijna niet aan ontsnappen. Waar we ook kijken, reclame is overal en dringt door tot in de kleinste hoekjes van ons leven. Dit verplicht ons om te leren leven met een constante commercialisering van alles. Ze zingt voor ons een lofzang op de overvloed, zij vertelt ons over dat onbeschrijflijke geluk dat wij voortdurend tevergeefs zoeken. Ze weerspiegelt het welzijn waarvan de onbereikbaarheid ons radeloos maakt.

Zou het leven dan werkelijk zo zoet zijn? Een paradijselijk bestaan waar alles altijd zijn rustige gangetje gaat, waar iedereen overloopt van verlangens en projecten, waar iedereen in goede gezondheid verkeert, intelligent, gelukkig en voldaan is? Dit is ketterij van het geluk, de illusie van almachtigheid. Een dagelijks onderwerp van gesprek: een fata morgana waar toch zo naar verlangd wordt.

De reclame verkoopt ons geluk op maat en maakt van ieder van ons een gestandaardiseerde consument. Ze confronteert ons elke dag met het verschil tussen wat wij echt beleven en de dromen die zij onophoudelijk weerspiegelt. Dat is de basis voor onze frustraties. Dit is ook wat men « de vloek van de overvloed » noemt. Waar ligt onze autonomie in deze koortsachtige wedloop naar een opgelegd geluk? Is het mogelijk om een “normaal” leven te leiden en deze materiële accumulatie te weigeren, door niet meer te trachten om die oneindig groeiende behoeften, die zoveel ontevredenheid veroorzaken, te bevredigen?

Van de bevrediging van behoeften tot de schepping van verlangens leven wij in een {over} consumptiemaatschappij. Om die reden - en om te kunnen voortbestaan - wordt deze getransformeerd in een troostmaatschappij. Om ons aan te sporen om ons potentieel als consument zo goed mogelijk te verwezenlijken, gaat de reclame ons verlangens aanpraten die nooit bevredigd kunnen worden en die ons rechtstreeks leiden naar de frustratie. En wie ontevredenheid zegt, zegt troost. En troost leidt tot consumptie. Consumptie, die meer en meer als troost dient, verzacht of neemt de impact weg van het uiteenvallen van sociale banden, de onzekerheid in het beroepsleven of van de verzwakking van de gezinsbanden. De reclame verdedigt de hyperconsumptie met alle mogelijke argumenten die weinig ruimte laten voor ons persoonlijk oordeel, als we dit nog zouden hebben.

Momenteel overtreft het aanbod in hoge mate de vraag. De marketing vindt zijn oorsprong in de consumptiemaatschappij om het bestaan, de ontwikkeling en het overleven ervan mogelijk te maken. De verkoopstechnieken zullen vermeerder en gevarieerder worden om ons te beïnvloeden bij onze aankopen. Men ziet dus een groot aantal aan strategieën opduiken: reclame ter plaatse, grondig bestudeerde inrichting van de winkelrekken, berekeningen hoe snel de klanten rondwandelen in de winkel, de relationele marketing, marketing gebaseerd op geuren, ambush marketing (marketing vanuit een hinderlaag), virale en tribale marketing, straatmarketing en buzz marketing (deze begrippen worden verder verklaard aan het einde van deze bijlage). En zovoort en zoverder...

Wanneer onze hersenen te koop zijn...

De recent ontwikkelde neuromarketing heeft een doorbraak veroorzaakt in de reclamewereld. Waar de neurowetenschappen en de marketing elkaars pad kruisen, is het mogelijk om de cerebrale mechanismen te bestuderen en te identificeren welke onze aankoopbeslissing bepalen. Vertrekkend van het principe dat een aankoop niet enkel door een bewust redeneringsproces wordt gedaan, buigt de neuromarketing zich over de gedragingen en gedachten van de consumenten om de aankoopmechanismen beter te kunnen begrijpen en om uiteindelijk de efficiëntie van de marketing te verhogen.

Het is de omgekeerde wereld. Het gaat niet om het aanprijzen van het product, maar men neemt de frustraties van de potentiële klant als vertrekpunt om deze aan te zetten tot aankoop.

De neuromarketing is gebaseerd op de vooruitgang van de medische beeldvorming door middel van magnetische resonantie (IRM)¹ die dient om de onderbewuste aspecten van het menselijk functioneren aan het licht te brengen. En verder om de reclamecampagnes zo goed mogelijk te richten op het onderbewuste dat ons allen manipuleert.

Zelfs wat wij niet bewust ervaren, beïnvloedt ons: de reclame overal, zelfs reclame die wij ons niet herinneren, werkt in op ons consumptiegedrag. Het is precies op dit bepaald deel van onze hersenen dat de neuromarketing wil inwerken voor commerciële doeleinden. Zij wil meerbepaald inwerken op het meest instinctieve deel van onze hersenen, die al onze daden bepalen.

Leven wij dan in voorwaardelijke vrijheid?

Arnaud Pêtre, onderzoeker aan de 'UCL, heeft het over de vrije keuze : « Wat de organisatie van onze hersenen betreft, is de kwestie van vrije wil cruciaal. Schematisch beschouwd kan men zeggen dat hoe minder men in staat is om de reclameboodschap nauwgezet te ontleden, des te meer zij ons beïnvloedt door haar « periferische » elementen, d.w.z. meer emotioneel en minder rationeel. Als ik integendeel bekwaam en gemotiveerd ben om deze informatie te behandelen kan ik tegenargumenten vinden, bewust reageren op de boodschap »².

Nee, we worden niet bij de neus genomen. Een bepaalde misleiding bestaat zeker, maar wij kunnen ons kritisch vermogen ontwikkelen om niet gewoonweg een « homo consumericus » te worden.

Wij herinneren er aan dat volgens vele opiniepeilingen ons grootste gevoel van geluk (en onze grootste tegenslagen) helemaal niet geconditioneerd is door geld of de verwerving van goederen maar door de verhouding met zichzelf en met anderen. Het gezin, de kinderen, de vrienden, het koppel en liefde zijn voor de meerderheid der Europeanen de voornaamste bronnen van geluk.

(1) Nobelprijs voor fysiologie en geneeskunde 2003 toegekend aan Paul Lauterbur (USA) en Peter Mansfield (UK) voor hun bijdrage tot de ontwikkeling van de techniek van beeldvorming door middel van magnetische resonantie.

(2) Contrastes – Les Dossiers Pédagogiques des Equipes Populaires, « Publicité et tv : notre cerveau est-il à vendre ? », n° 119

Een beetje uitleg over marketing strategieën³

- De **relationele marketing** schept een band tussen het merk en zijn klant zonder dat deze laatste zich bewust is van deze commerciële truc. Een courante techniek bestaat er in om filmacteurs in te schakelen die de verdiensten van product X in het echte leven aanprijzen.
- De **olfactieve marketing** : het inschakelen van geur in marketingacties, maakt deel uit van de sensorielle marketing. In dit geval maakt men gebruik van geuren voor commerciële doeleinden om de aankoop te beïnvloeden (geurverspreider, geparfumeerde brieven, promotionele voorwerpen die verschillende geuren, ...).
- De **ambush marketing (marketing vanuit een hinderlaag)** is het pseudo sponsoren door een onderneming die hierdoor hoopt winst te maken uit een evenement (een sport-evenement of andere evenementen) waarvan zij niet de officiële sponsor is maar doet overkomen dat zij dit wel is.
- De **virale marketing** : Dit is reclame maken voor een product via het internet of via SMS. De meest verspreide vorm moedigt mensen, dikwijls jongeren, aan om de slogan van het merk naar zijn kennissenkring te verzenden. Het voordeel is dat men gemakkelijk de doelgroep bereikt, met minder onkosten, weinig risico dat de boodschap gewijzigd wordt en er op die manier een gegevensbestand wordt opgebouwd van mogelijke klanten.
- De **tribale marketing** kan worden gedefinieerd als een «marketingstrategie die sociale groepen of gemeenschappen creëert rond een product of een dienst»⁴. Het product wordt een manier om elkaar te herkennen als lid van dezelfde groep.
- De **straat marketing** streeft ernaar om zijn potentiële klanten te ontmoeten op de verzamelplaatsen van de doelgroep. De meest eenvoudige vorm is het uitdelen van reclame op straat. Deze marketing kan ook de vorm aannemen van animaties, uitdeling van stickers.
- De **buzz marketing** bestaat er in om zoveel mogelijk promotie te maken voor het product, met name door overvloedig gebruik te maken van communicatiemiddelen en ervoor te zorgen dat er over het product gesproken wordt. Men gebruikt als communicatiemiddel de verspreiding van geruchten of mond-tot-mond-reclame.

(3) Le dossier Points de Repères – La publicité, miroir d'un mythe ?, Equipes Populaires, n°26, décembre 2005

(4) Definitie op de website : www.wordspy.com.

	Wet op het consumentenkrediet (dec. 2008)				wet	wet
	Lening op afbetaling	Verkoop op afbetaling	Kredietopening	Leasingovereenkomst (Leasing aan particulieren)	Hypothecaire lening	Debetbedrag bankrekening
DOOR WIE ?	Bank Makelaar Kredietinstelling Verkoper	Verkoper	Bank Makelaar Kredietinstelling Verkoper	Bank Verkoper	Bank Makelaar Kredietinstelling	Bank
BEDRAG	Beperkt tot bedrag van aankoop	Beperkt tot bedrag van voorzien ^e aankoop	Men verricht opnemingen volgens de behoeften uit een geldreserve waarvan het maximaal bedrag vastgesteld is in de overeenkomst	Beperkt tot het bedrag van de voorzien ^e aankoop	Beperkt tot het bedrag van de voorzien ^e aankoop (100% of max 120 %)	Beperkt tot 1250 €
LOOPTIJD	Bepaalde duur : gewoonlijk 12 tot 60 maanden naargelang het bedrag.	Bepaalde duur : gewoonlijk 12-24-36-48-60 maanden naargelang het bedrag	Onbeperkt maar het voorzien ^e minimum moet terugbetaald worden.Men kan weer lenen telkens men terugbetaalt (revolving credit)	Bepaalde duur : gewoonlijk 12-24-36-48-60 maanden naargelang het bedrag	Bepaalde duur : gewoonlijk 20 - 25 - 30 - 40 jaar	onbeperkt maar men moet iedere 3 maanden het bedrag volledig terugbetalen
VOORSCHOT	NEEN	JA (verplicht)	NEEN	NEEN	JA (gewoonlijk)	NEEN
TERUGBETALING	Maandbedrag vooraf bepaald (in de overeenkomst)	Maandbedrag vooraf bepaald (in de overeenkomst)	Per maand, bedrag naar keuze met een minimum vastgesteld in de overeenkomst. (meestal min. 25 €)	Maandbedrag vooraf bepaald (in de overeenkomst). Bij afloop van een gegeven periode, laatste maandbedrag > belangrijk	Maandbedrag vooraf bepaald (in de overeenkomst) Dit is een vast bedrag of kan verhogen als de interestvoet variabel is	Moet terug boven nul zijn na 3 maanden om er verder van te kunnen genieten
HOE	Bedrag van de lening gestort op onze rekening, dan vaste maandelijkse terugbetaling	Aankoop, bedrag gestort op de rekening van de verkoper, daarna vaste maandelijkse terugbetaling	Kaart (opname toegelaten via bancontact of betaling aan de kassa) of opening van een “kredietreserve”	Storting van het maandbedrag via onze rekening	Terugbetaling van het maandbedrag via onze rekening	Men mag in het rood gaan op een zichtrekening
MAXIMAAL JKP VASTGESTELD DOOR DE WET	14 tot 22 % naargelang het ontleende bedrag	14 tot 22 % naargelang het ontleende bedrag	14 tot 19 % naargelang het ontleende bedrag	12 tot 16 % naargelang het ontleende bedrag		15% naargelang het ontleende bedrag
JKP VOORGESTELD DOOR DE KREDIETGEVERS	van 10 tot 17 %	van 10 tot 17 %	van 14 tot 19 %	van 10 tot 15 %	Voorgestelde percentages gewoonlijk 4 tot 5%	14 - 15 %
VERZEKERINGEN	Niet verplicht	Niet verplicht	Niet verplicht	Niet verplicht	Levensverzekering	Geen verzekering

De verschillende soorten krediet

1.1. De consumentenkredieten die onder de toepassing vallen van de wet van 12 juni 1991 betreffende het consumentenkrediet.

1.1.1. De lening op afbetaling of persoonlijke lening.

Dit is een kredietovereenkomst waarbij een geldsom ter beschikking wordt gesteld van de consument.

Zij wordt afgesloten voor een bepaalde duur en is terugbetaalbaar door **periodieke afbetalingen, gewoonlijk maandelijks, die vastgesteld zijn bij het afsluiten van de overeenkomst.**

Er wordt geen enkel voorschot gevraagd.

1.1.2. De verkoop op afbetaling.

Deze dient voor de financiering van de aankoop van een bepaald goed of de levering van een bepaalde dienst.

De consument is hier dus in de aanwezigheid van een **verkoper** die tegelijk ook de kredietgever is (of de kredietmakelaar).

De consument **is verplicht een voorschot te betalen** van 15% op het tijdstip van de aankoop. Het resterend gedeelte wordt gefinancierd en is **terugbetaalbaar door periodieke betalingen, gewoonlijk maandelijks** (minstens 3 betalingen + voorschot).

Vb. : aankoop van een auto, televisie of meubelen.

1.1.3. De leasingovereenkomst

Dit soort krediet komt zeer weinig voor. Door dit krediet kan men een roerend goed **huren** (dikwijls een auto) voor een bepaalde duur, bij afloop waarvan de kredietnemer **de mogelijkheid heeft om het goed aan te kopen** mits betaling van een laatste maandbedrag waarvan het bedrag vastgesteld is (belangrijke som die in éénmaal betaald wordt) bij het afsluiten van de overeenkomst.

De terugbetaling (of huur) moet periodiek, meestal maandelijks, gebeuren.

1.1.4. De kredietopening of revolving krediet

Tegenwoordig bieden veel winkels betaalkaarten aan met voordelen, inzonderheid : Cora Kaart (Cora), Partner Card (3 Suisses, Vitrine magique...), Isis Kaart (Eldi, Texaco, Go sport ...), Pass Card (Carrefour), Aurora Kaart (Mediamarkt, Inno, Vanden Borre...), Pocket Card (La Redoute, Daxon ...), Fixcard (Neckermann shopping).

Achter deze kaarten zit dikwijls een kredietopening verscholen !

De kredietopening is momenteel de meest gebruikte vorm van krediet. De reden voor zijn succes is de souplesse ervan in het gebruik.

De consument kan kiezen om al dan niet geldopnemingen te doen, hij kan opnemingen doen in verschillende vormen (hij kan aankopen doen met zijn kaart, maar hij kan ook contant geld opvragen bij geldautomaten, of vragen dat er geld wordt gestort op zijn rekening,...), hij kan het krediet hergebruiken na gedeeltelijke terugbetalingen...

Wat de terugbetaling betreft wordt er gewoonlijk een minimale terugbetaling voorzien die vooral de interesten en heel weinig kapitaal dekt.

De kredietopening wordt door banken en andere financiële instellingen toegestaan maar ook heel dikwijls door verkopers (zoals de grote distributieketens of bedrijven voor post-orderverkoop) die rechtstreeks optreden als kredietgever of als kredietmakelaar om een kredietopening te onderschrijven ter gelegenheid van een aankoop of bij betaling aan de kassa van een grote distributieketen.

1.2. De kredieten die niet onderworpen zijn aan de wet op het consumentenkrediet.

Bepaalde kredieten zijn niet onderworpen aan de wet betreffende het consumentenkrediet. Bijvoorbeeld :

1.2.1. De hypothecaire lening.

Het hypothecair krediet is geregeld door zijn eigen wet.

Het doel ervan is de verwerving of de bewaring van een onroerend goed. Het kan dienen voor de aankoop van een huis, een grond waarop onmiddellijk zal worden gebouwd, bouwen op plan van een appartement of de uitvoering van belangrijke werken.

Het krediet is hypothecair omdat de financiële instelling de lening toestaat op voorwaarde dat het gebouw als onderpand wordt gegeven d.w.z. dat indien de kredietnemer niet terugbetaalt, de financiële instelling het recht heeft het goed te verkopen en de totale schuld te recupereren op de prijs van de verkoop.

1.2.2. Debetbedrag op bankrekeningen.

Het debetbedrag op bankrekeningen is een tijdelijke geldreserve op een zichtrekening. Het bedrag ervan varieert volgens de inkomsten en de uitgaven van de consument en moeten binnen een termijn van 3 maanden worden terugbetaald. Deze mogelijkheid om « in het rood te gaan » op zijn rekening kost geld, de debetrente kan gaan tot 14%¹. Het debetbedrag op bankrekeningen dat minder bedraagt dan 1250 euro en terugbetaalbaar is binnen drie maanden valt ook niet onder de toepassing van de wet op het consumentenkrediet.

1.3. De voordelen van de kredietopening

- Keuze van het bedrag en het ritme van terugbetaling.
- Dikwijls worden reducties of voordelen aangeboden.
- In het kader van de postorderverkoop zijn de behandelingskosten dikwijls minder hoog.
- Uitgestelde betaling en zelfs spreiding van betaling over verschillende maanden.

[1] Debetrente van kracht op 1 juni 2007.

1.4. De gevaren van de kredietopening

- Kredietopeningen zijn **duur** : de interestvoet is beslist hoger dan voor andere soorten krediet (maximaal JKP 14 tot 17%)²
- Zij zijn **gevaarlijk** : kredietopeningen zijn heel dikwijls toegestaan voor onbepaalde duur en kunnen meebrengen dat wij ons in permanente schuldenlast bevinden, vooral wanneer wij meerdere kredietkaarten bezitten.

1.5. Hoe kan men weten wat een kredietopening of een ander krediet kost?

* Door het JKP te vergelijken

Het **JKP (Jaarlijks Kostenpercentage)** is een interestvoet (%) die berekend wordt op dezelfde manier door alle kredietgevers en die in principe al de kredietkosten bevat (maandelijks interesten, kosten, eventuele verzekering).

Het JKP moet in de kredietovereenkomst staan en ook in de reclame wanneer deze verwijst naar de kost van het krediet.

Het is dus een goed middel om verschillende kredieten met elkaar te vergelijken.

De kredietgevers mogen het maximale JKP dat door de wet bepaald is niet overschrijden (in functie van het soort krediet en het toegestane bedrag) maar zij mogen altijd een lager JKP aanbieden.

De JKP's voor kredietopeningen zijn zeer hoog (gewoonlijk wordt het wettelijk maximum voorgesteld).

* Door de kosten van de verzekering na te gaan

Een verzekering is zeer zelden verplicht. Indien dit het geval is moeten de kosten ervan opgenomen zijn in het JKP.

In de praktijk, wanneer de consument besluit een verzekering te nemen moet men de (hoge) kosten ervan ijvoegen aan het JKP.

Neem inlichtingen : Wat dekt deze verzekering ? Is zij werkelijk nodig ? Hoeveel gaat zij mij elke maand kosten ? Voor een maandbedrag van 25 euro, kan de premie variëren tussen 1,5 en... 5 euro per maand.

* Opgelet : bepaalde andere kosten verbonden aan het gebruik van de kaart zijn ook niet inbegrepen in het JKP.

Bijvoorbeeld bepaalde kaarten waarmee men « cash » kan betalen eerder dan op krediet, maar dit is niet altijd gratis (bv : 1 € per maand).

Ander voorbeeld : geld afhalen uit een geldautomaat met een kredietkaart is soms beta-lend (3 tot 5 € per afhaling !)

[2] Interestvoet van kracht op 1 december 2007

1.6. Om de valstrikken van het krediet te vermijden

* Noteer altijd al uw uitgaven en stel een budget op.

« Is mijn aankoop onmiddellijk nodig ? » Dat is ongetwijfeld de eerste vraag die men zich dient te stellen alvorens een kredietovereenkomst te ondertekenen. Analyseer uw budget en onderzoek of u de nieuwe kosten aankan. Vertrouw bepaalde kredietgevers niet die voorstellen de berekening in uw plaats te doen !

* Indien u geld wil lenen, kijk na welk soort krediet voor u het beste is.

- Vermijd in de mate van het mogelijke de kredietopeningen (zeer duur) en in het bijzonder deze die voorgesteld worden in de grootwarenhuizen en winkels want deze kunnen u zeer gemakkelijk leiden naar een eeuwige schuldenlast.
- Indien u een belangrijke aankoop moet doen (meer dan 2.500 €), zal een lening op afbetaling altijd minder kosten.
- Indien u voor een onvoorziene uitgave staat, kan u « in het rood » gaan op uw bankrekening. De interestvoeten zijn een beetje lager en u zal verplicht zijn om weer boven nul te staan binnen de 3 maanden, waardoor uw budget minder gemakkelijk uit de hand zal lopen.
- De kredietgever heeft een informatie- en raadgevingplicht. Hij is door de wet gehouden om u alle noodzakelijke informatie te verschaffen en het krediet te zoeken dat het best aan uw behoeften is aangepast.

* Zorg ervoor dat u geen hopen kredietkaarten hebt

Voorbeeld : indien u in uw portefeuille twee bankkaarten hebt, een Cora Kaart, een Isis Kaart en een Partner Card, hebt u de mogelijkheid om snel 5 à 10.000 € uit te geven. Dit is verleidelijk wanneer men plots grote financiële zorgen heeft ... Maar er boven op komen zal zeer moeilijk zijn !

* Leen nooit om één of meerdere schulden terug te betalen

(hergroepering van kredieten). Dit kan uitlopen op een spiraal zonder einde en u loopt het risico om meer interesten te betalen. Richt u eerder tot de dienst voor schuldbemiddeling van uw gemeente.

* Wanneer men u een lening weigert is dit dikwijls in uw eigen belang.

Men dient niet te vergeten dat in de regel bankiers liever een lening toestaan, zelfs wanneer er een risico aan verbonden is. Indien een lening geweigerd wordt, betekent dit dat het risico zeer hoog is. Indien u elders gaat en men u toch een lening toestaat zal dit ongetwijfeld tegen een zeer hoge interestvoet zijn...

* Indien u van het krediet wil afzien nadat u getekend hebt :

- Voor een kredietopening (ongeacht het ontleende bedrag) : u beschikt over een termijn van 7 werkdagen om ervan af te zien (per aangetekende brief).
- Voor een ander consumentenkrediet : u kan enkel afzien van het krediet indien het ontleende bedrag hoger is dan 1.250 €.

Ja, ik wil mijn kaart ontvangen Noteer de naam van de gewenste kaart _____
en mijn **gratis welkomgeschenken***

U / AANVRAGER

☐ Mevr ☐ Mej ☐ Mr

Naam _____

Meisjesnaam _____

Voornaam _____

Geboren op _____

Geboorteplaats _____

Nationaliteit _____

Rijksregister nr _____

(op uw identiteitskaart)

ARBEIDSSITUATIE

Werkt U ? ☐ Ja ☐ Neen

Huidig beroep _____

Sinds _____ jaar

GEZINSSITUATIE

☐ Ongehuwd ☐ Gehuwd ☐ Samenlevend
☐ Gescheiden ☐ Weduwe / Weduwnaar ☐ Feitelijk gescheiden

Aantal kinderen ten laste _____

MAANDBUDGET

Uw nettoloon ☐ minder dan 500 €/maand ☐ tussen 500 € en 1000 €/maand ☐ meer dan 1000 €/maand
Nettoloon van uw echtgeno(o)t(e)/partner ☐ minder dan 500 €/maand ☐ tussen 500 € en 1000 €/maand ☐ meer dan 1000 €/maand

• Kinderbijslag _____ €/maand • Huur of hypothecaire lening _____ €/maand • Andere leningen _____ €/maand

BANK

Naam van uw bank _____

Rekening geopend sinds _____ jaar _____ maand(en) Bankrekening nr _____

Inlichtingen juist verklaard

Handtekening van de aanvrager

Handtekening van de echtgenoot/echtgenote/partner

Datum ____/____/____ Er wordt geen gevolg gegeven aan onvolledige aanvragen.

*Onder voorbehoud van aanvaarding van uw aanvraag door NV MegaMarket. De MegaMarket kaart is een kredietopening. De debetrente bedraagt 16,21 % per jaar + 0,20 % maandelijks terugkerende kosten inclusief de kosten van de kaart. Het JKP bedraagt dus 19 % als volgt berekend : 1200€ in een keer opgenomen zonder nieuwe opname en terugbetaling in 6 maandelijks aflossingen van 55€, 6 maandelijks aflossingen van 45€, 8 maandelijks aflossingen van 35€, 28 maandelijks aflossingen van 25€, en 1 aflossing van 5,85€. (rentevoet van kracht op 01/02/2008)

Overeenkomstig de wet op de bescherming van het privéleven met betrekking tot de verwerking van persoonlijke gegevens, laten wij u weten dat de verzamelde persoonlijke gegevens behandeld worden volgens de wet van 8 december 1992 en haar uitvoeringsbesluit van 13 februari 2001 door MegaMarket N.V. - Kredietgever, Gelukstraat, 12, 1000 Brussel als verantwoordelijke voor de verwerking. De verzamelde persoonlijke gegevens zijn noodzakelijk voor de opening en het beheer van uw kredieten en kunnen met dat doel doorgewezen worden aan bedrijven die contractueel verbonden zijn met NV MegaMarket. U heeft recht op toegang tot deze gegevens en desgevallend de aanpassing ervan aan MegaMarket Benelux NV te vragen. Deze gegevens kunnen gebruikt worden voor commerciële prospectie en kunnen in dat kader doorgegeven worden aan alle bedrijven die contractueel verbonden zijn met MegaMarket NV. Indien U zich wenst te verzetten tegen het gebruik van deze gegevens voor commerciële prospectie kunt U zich wenden tot MegaMarket NV.

SESAM
open mij • ouvre moi

« Credit scoring » : een objectieve aanpak van de toekenning van kredieten?

Credit scoring, of ook application scoring genoemd, is een risicoanalyse-techniek die door kredietgevers gebruikt wordt bij de behandeling van een kredietaanvraag.

Deze statistische methode m.b.t. de toekenning van het krediet wordt door de sector dikwijls geroemd om zijn onpartijdigheid. Nochtans veroorzaakt zij ook weigeringen van krediet die niet hadden moeten plaatsvinden : een onderzoek naar de methodologische beperkingen.

Elementen van de context

De laatste jaren is het landschap van de professionele kredietverstrekkers sterk gewijzigd : (bankconcentratie, nieuwe operatoren...), en ook het aanbod van kredieten is veranderd (kredietopeningen: 1.500.000 nieuwe overeenkomsten tussen 1999 en 2006¹ !) terwijl de gewoonten van de consumenten gewijzigd zijn, vermits deze meer en meer een beroep doen op krediet buiten de aankoop van een woning of een auto.

Deze grote aangroei was slechts mogelijk dankzij een sterke rationalisatie van werkmethodes² waarin de risicoanalyse voor de toekenning van kredieten een grote plaats inneemt. Eenvoudig en schematisch uitgedrukt kan men de risicoanalyse uitleggen aan de hand van twee hoofdlijnen:

Het betrouwbaarheidscriterium

Een antwoord op de vraag zoeken: “ Is deze persoon te vertrouwen? Zal hij zijn verbintenissen nakomen? Is hij bekwaam om zijn krediet behoorlijk te beheren?”

Dit gaat over het type klant, zijn algemeen gedrag, zijn houding tegenover zijn verbintenissen.

Het solvabiliteitscriterium

Interesseert zich voor de budgetaire gegevens van de aanvrager(s) – het inkomensniveau, de huishoudelijke uitgaven en de lopende verbintenissen. Het doel is te bepalen of de aanvrager (en zijn gezin) over de nodige middelen beschikt om het voorgenomen krediet terug te betalen.

Algemene principes van “credit scoring”

Om een dergelijk statistisch instrument uit te werken moet men beschikken over :

- een kredietproduct (bv : kredietopening voor 2.500 €) Ideaal zal de kredietgever een credit scoring uitwerken per soort aangeboden krediet. De credit scoring zal inderdaad anders zijn naargelang de karakteristieken van elk krediet (minimum en maximumbedragen, interestvoeten, duurtijd van de terugbetaling, wijze van verkoop - agentschap, internet, grootwarenhuizen,...);
- een steekproef van klanten die toegang hebben tot dit krediet, waarvan persoonlijke informatie bewaard werd. Deze gegevens zijn hoofdzakelijk verzameld met behulp van een aanvraagformulier, gedrukt of « online ». In de opbouwende fase worden de beslissingen van toekenning van kredieten uitgewerkt door een Kredietcommissie die op traditionele wijze werkt zonder de ondersteuning van de score;

(1) Gegevens verzameld uit de jaarverslagen van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren , Nationale Bank van België

(2) Het geheel der modaliteiten verbonden aan de procedure voor toekenning van een krediet door een kredietgever.

- de historiek van de terugbetaling van deze klanten : om een goede credit scoring uit te werken, is het belangrijk om over een voldoende aantal wanbetalers te beschikken (die hun verbintenissen niet zijn nagekomen), ideaal meerdere honderden eenheden.

Op basis van deze inlichtingen wordt een statistische analyse van de persoonlijke gegevens van de klanten gedaan. Dit werk kan ingewikkeld zijn omdat deze analyse de combinatie van gegevens die het meest voorkomen bij wanbetalingen moet kunnen identificeren, en vertrekend daarvan een scorelijst opbouwen waardoor de waarschijnlijkheid van wanbetaling (versus terugbetaling) kan voorspeld worden.

Hier volgen enkele illustraties om dit concreet toe te lichten.

Wat de neutraliteit van de gegevens betreft ³ :

Als zodanig is geen enkel geval « goed » of « slecht » : zij komen elk min of meer frequent voor in gevallen van wanbetalingen in functie van bepaalde combinatorieken.

Voorbeeld :

- het komt minder vaak voor dat een vrouw niet aan haar betalingsverplichting voldoet dan een man;
- het komt minder vaak voor dat een ongehuwde vrouw niet aan haar betalingsverplichting voldoet dan een gehuwde man;
- een ongehuwde vrouw zal meer in gebreke blijven dan een gehuwde vrouw;
- een ongehuwde moeder zal meer in gebreke blijven dan een ongehuwde vader

Het hierboven vermeld voorbeeld herneemt enkel de gegevens « geslacht – burgerlijke stand – gezinssituatie », maar in de realiteit gaat het altijd om ingewikkelde combinatorieken, omdat er voortdurend minstens 15 gegevens simultaan geobserveerd worden.

Het soort gegevens gebruikt in de score ⁴ :

Eigenschappen van het model	Persoon X	Score
Leeftijd van de kredietnemer	52 jaar	51
Gezinssituatie	Samenwonend of "PACS"	19
Residentieel statuut	Huurder	24
Woonplaats	Provence-Alpes-Côtes d'Azur	20
Wonend op dit adres sinds	9 jaar	17
Aard van de arbeidsovereenkomst EN anciënniteit in huidige baan van de kredietnemer	contract van onbepaalde duur sinds 25 jaar	56
Omschrijving beroep van de kredietnemer	Dienstagent	1
Functie van de echtgenoot	Veiligheidsagent	11
Aard van de arbeidsovereenkomst EN anciënniteit in huidige baan van de kredietnemer	contract van bepaalde duur sinds 5 maanden	0
Inkomen van het gezin EN aantal personen in het gezin	2.200 € EN 2 personen	67
Huidig percentage der maandelijkse terugbetalingen van het gezin	0%	89
EINDSCORE		385

[3] Het gaat hier niet over echte gevallen, zelfs wanneer zij realistisch zijn.

[4] Technisch memo Generieke Modellen van credit scoring "klaar voor gebruik", www.softcomputing.com

De gegevens in dit voorbeeld zijn bijzonder elementair.

Onder andere gegevens die verzameld worden en die statistisch significant kunnen zijn, vindt men ook : het soort woning (bepaalde formulieren bevatten zelfs de categorieën “chalet”, “caravan”,...), het soort winkel waar de aanvraag werd gedaan (Inno of Carrefour), het soort tussenpersoon gebruikt (in voorkomend geval)...

Wat de feiten betreft...dient men ook te onthouden... Dat de voorspelkwaliteit van de gegevens niet gebonden is aan hun “legitimiteit” in het kader van een kredietaanvraag.

Indien het soort habitat zeer efficiënt is vanuit statistisch oogpunt, kan men er zich terecht over verwonderen een dergelijke vraag te vinden in het kader van een kredietaanvraag : dit element bevat geen oorzakelijk verband met de individuele betrouwbaarheid van de klant, of met zijn vermogen tot terugbetaling of zijn soliditeit.

Deze afwezigheid van oorzakelijk verband tussen het verzamelde gegeven en het voorwerp van de aanvraag werpt vragen op rond wat wij aanduiden als “legitimiteit”. Zou men zich niet moeten beperken tot de verzameling van inlichtingen die verband houden met het gewenste voorwerp : de historie van de terugbetaling van kredieten, financiële bekwaamheid, stabiliteit van de inkomsten, niet-samendrukbaar uitgavenniveau...

Op dit punt zijn er afwijkingen mogelijk en als bijkomende illustratie, vermelden wij hier wat er aan de gang is in het Verenigd Koninkrijk betreffende het gebruik van de woonplaats als bepalend criterium bij de evaluatie van het risico (krediet, verzekering,...) : dit laatste kan zodanig bepalend worden in bepaalde transacties (en het is waar dat dit gegeven trouwens zeer goedkoop kan ingezameld en nagegaan worden) dat mensen ertoe gebracht worden te verhuizen naar “betere” wijken, of aan lobbying te doen opdat hun wijk niet meer het etiket “risicocategorie” opgeplakt krijgt.

Credit scoring is een delicaat onderwerp voor de sector, want...

Het uitwerken van credit scoring is een zware investering voor de kredietgever. Het wordt opgebouwd op basis van een “manuele” bewerking van een belangrijk aantal aanvragen en het bereikt slechts zijn volle voorspellende kracht wanneer een voldoende aantal wanbetalingen kon worden geobserveerd (wat in feite betekent, significante verliezen).

Een dergelijke investering vereist dus dat de onderneming dit laatste kan afschrijven door een rationalisatie van haar proces en een belangrijke toekomstige gebruik van de credit scoring, vanwaar de agressieve marketing van sommigen. Omdat de credit scoring eigen is aan elk “soort krediet”, kunnen kredietgevers hier een concurrentieel voordeel uit putten door hun plaats in te nemen in een hoekje van de markt. In die zin wordt het trachten om de sluier te lichten over wat de ondernemingen beschouwen als hun geheime “zwarte doos”, beschouwt als industriële spionage.

Een beperkte voorspelkwaliteit en een beperkte objectiviteit

Wat betreft de voorspelkwaliteit...

Credit scoring is dus een voorspelinstrument dat des te meer doeltreffend is naarmate de aanvragers profielen hebben die deze van de oorspronkelijk steekproef benaderen. Maar alhoewel uitgewerkt op een brede basis, is dit op zichzelf niet representatief voor de Belgische volwassen bevolking : laat ons niet vergeten dat het doel er in bestaat om een industriële verwerking van de aanvragen te verrichten, niet om te vermijden dat bepaalde personen geen krediet krijgen omdat hun profiel te ver staat van de norm van de steekproef.

Het blijkt dan dat dit middel niet erg adequaat is om het risico van wanbetaling in te schatten voor profielen die er niet in opgenomen zijn, dat het niet “geleerd heeft om te herkennen” in de constructiefase. Er kunnen weigeringen voortkomen uit een “niet herkenning” eerder dan uit een effectief verband met de waarschijnlijkheid van wanbetaling. Deze weigeringen zijn bijzonder schadelijk voor de kandidaat klanten (en inzonderheid zij die hun krediet hadden kunnen terug betalen), omdat zij geen toegang hebben tot dit krediet. Maar zij zijn ook schadelijk voor de kredietgevers omdat zij een gelegenheid tot verkoop missen.

Wat betreft de objectiviteit van de methode...

Waar men redelijk gemakkelijk begrijpt dat de « doos » die de statistische credit scoring methode bevat de gegevens die men aangeeft, op neutrale wijze verwerkt, ziet men minder intuïtief in dat de steekproef waarop zij gebaseerd is, niet neutraal is. Deze steekproef berust op beslissingen genomen door de leden van de Kredietcommissie tijdens de oprichtingsfase, en verwoordt hun subjectiviteit op een structurele manier !

De geweigerde profielen, de als koopvernietigend beschouwde gegevens tijdens de constructiefase van de scoring, zullen dit ook in de toekomst zijn... De gegevens die niet weerhouden worden in de analyse zullen lange tijd zo blijven, want de « leerbekwaamheid » van het systeem is altijd traag, en in bepaalde dimensies, geheel onmogelijk.

Voorbeelden:

Aanleren mogelijk:

Indien het gegeven "aard van de arbeidsovereenkomst" in de steekproef geassocieerd wordt met het statuut van "interim", maar zeer weinig dossiers aanvaard werden omdat de leden van de Kredietcommissie daar afwijzend tegenover stonden, waren de enkele dossiers die deze informatie bevatten over het algemeen dossiers van wanbetalers. Nochtans kan deze waarneming progressief evolueren indien nieuwe klanten met het statuut van interim hun krediet terugbetalen.

Aanleren onmogelijk:

Laat ons de hypothese nemen waar de praktijk van het sociaal consumentenkrediet opgericht door "sociale" projecten bevestigt dat, onder de vele gegevens verzameld voor hun analyse van het krediet, één van de meest pertinente manieren om de goede betalers van de slechte te onderscheiden de analyse is van de « schulden naast het krediet » en de transparentie van de klant wat dit betreft. Indien een bankinstelling hieruit voordeel wil halen door deze informatie in haar risicoanalyse op te nemen, moet zij een geheel nieuwe credit scoring opbouwen, zij kan deze laatste niet progressief erin opnemen. Rekening houdend met de reeds vermelde kosten van een dergelijke stap, begrijpt men waarom de toegang tot het krediet, wanneer het berust op bepaalde a priori's, voor lange tijd inadequate weigeringen zal voortbrengen.

Besluit

De credit scoring heeft de risicoanalyse betreffende het krediet door de kredietgevers sterk gewijzigd. Door een behandeling van de aanvragen op grote schaal mogelijk te maken, heeft de credit scoring het krediet toegankelijk gemaakt voor een groter deel van de bevolking. De statistische aard ervan maakt er een betrouwbaar voorspelinstrument van, voor zover de profielen van de beoogde klanten dezelfde zijn als deze van de klanten in de originele steekproef. Maar zelfs wanneer dit berust op een brede basis, is de steekproef nochtans niet geconstrueerd om de representativiteit van heel de bevolking te garanderen.

Deze methodologische beperking heeft dus een grote en langdurige impact op de toegankelijkheid van het krediet voor profielen die "buiten de normen" vallen. Hoe zal de sector deze kwestie aanpakken ? Hoe zal hij er een oplossing voor aanbrengen ?

Het is inderdaad noodzakelijk dat de scores op de een of andere manier deze bevolkingsgroepen leren kennen en onder die groepen de verschillende risiconiveaus leren te onderscheiden... Want anders zullen deze groepen uitgesloten worden voor slechte redenen, gewoon omdat zij niet in de originele steekproef staan. En is dit geen onrechtstreekse discriminatie ?

Olivier Jérusalmy
september 2007

"« Credit scoring » : une approche objective dans l'octroi", Réseau Financement Alternatif asbl, O. Jérusalmy, septembre 2007.

Platform dag zonder krediet

Presentatie

INLEIDING

Krediet is een belangrijk radertje van onze economie en kan een aanzienlijke positieve maatschappelijke rol spelen. Er dient nochtans vastgesteld te worden dat het krediet tegenwoordig gewoon en « gemakkelijk » geworden is en meer en meer gebruikt wordt zonder dat de consument de gevolgen ervan correct inschat.

Schuldbemiddelaars en verenigingen die hulp bieden aan mensen die gebukt gaan onder een overmatige schuldenlast stellen vast dat mensen in nood bijzonder kwetsbaar zijn en steeds vaker beroep doen op kredietopeningen om aan hun levensnoodzakelijke behoeften te voldoen of om achterstallige rekeningen te betalen, waardoor zij in een permanente situatie van schuldenlast terecht komen.

Het publiek sensibiliseren voor de risico's die verbonden zijn aan het « gemakkelijk » krediet en meer in het bijzonder voor de kredietopeningen lijkt ons des te meer pertinent omdat rond de eindejaarsfeesten de reclame voor het consumentenkrediet op volle toeren draait.

In de metro, in bussen, trams, in onze brievenbus, op ons computerscherm, op de radio, worden wij allen geconfronteerd met deze kredietaanbiedingen, de ene al meer verleidelijk dan de andere.

De kredietopening kan in sommige gevallen een geschikte vorm van kredietverlening zijn (voldoende inkomsten, beperkt geleend bedrag en terugbetaling op erg korte termijn). Het is belangrijk dat de consument voldoende geïnformeerd wordt om bewust te kunnen kiezen welk krediet het best beantwoordt aan zijn behoefte.

Dit is de reden waarom er voor het vierde opeenvolgend jaar een collectief van verenigingen de « Dag Zonder Krediet » opgericht heeft. Dit jaar zijn het 12 Franstalige en Nederlandstalige verenigingen die deze symbolische dag coördineren.

Informeren et interpellieren

Het platform Dag Zonder Krediet richt zijn actie op de informatie en op de preventie van schuldoverlast door straatanimaties, informatiebrochures en didactisch materiaal. Het wil een kwetsbaar publiek informeren dat weinig of niet genoeg inkomsten heeft, maar richt zich ook tot de « gemiddelde » consument.

Verder wil het Platform in het kader van de Dag Zonder Krediet 2007 de overheid interpellieren om te komen tot een betere bescherming van de consument, en in het bijzonder van de kwetsbare consument.

In het kader van deze actie formuleert het Platform Dag Zonder Krediet een aantal aanbevelingen die wij u in dit dossier voorstellen.

Op het Belgisch niveau is de wetgeving inzake consumentenkrediet één van de meest performante van Europa.

Onder de vele maatregelen zijn wij bijzonder tevreden met de oprichting in juni 2003 van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren en de verzwarende van de verantwoordelijkheid van de kredietverlener en de kredietbemiddelaar bij de toekenning van een krediet.

Sinds 2003 worden alle kredietovereenkomsten geregistreerd in het bestand van de Nationale Bank van België. Alvorens een krediet toe te staan is de kredietverlener verplicht om dit bestand te raadplegen om de **solvabiliteit van de aanvrager na te gaan**. De kredietverlener die een krediet toestaat, alhoewel hij redelijkerwijze had kunnen inschatten dat de consument het krediet niet zou kunnen terugbetalen, stelt zich bloot aan zware sancties. Bovendien rust er vanaf nu een werkelijke raadgevingsplicht op de kredietverleners die ook het krediet moeten vinden dat **het meest aangepast is aan de behoeften van de consument**.

Deze maatregelen hebben onweerlegbaar een enorm positief resultaat gehad op de strijd tegen de schuldoverlast. Aan de hand van de statistische studies die de Nationale Bank heeft gepubliceerd kan men objectief de evolutie van de markt meten. Deze studies tonen aan dat het aantal personen dat geregistreerd is met één of meerdere kredieten met een betalingsachterstand, voortdurend gedaald is gedurende de laatste drie jaren en nu 4,1 % van de meerderjarige bevolking van het land bedraagt¹.

Parallel hier aan, gaat het goed met de kredietmarkt want het aantal personen en geregistreerde kredietverleningsovereenkomsten blijft stijgen.

Nochtans is het belangrijk om waakzaam te blijven en aandacht te besteden aan de onrustwekkende ontwikkelingen van de kredietmarkt, in het bijzonder wat betreft de kredietopeningen. Het is van essentieel belang om erover te waken dat de huidige Belgische wetgeving nageleefd wordt en dat de genomen maatregelen werkelijk toegepast worden en hun doel bereiken in de praktijk.

Op Europees niveau moeten wij eveneens het hoofd bieden aan een grote uitdaging in een zeer nabije toekomst²

Inderdaad, het laatste ontwerp van de Europese richtlijn zou, indien het in zijn geheel aangenomen wordt, een achteruitgang kunnen betekenen tegenover onze huidige wetgeving, vooral voor wat de verplichting tot raadgeving in hoofde van de kredietverlener betreft. Wij wensen dus de aandacht van iedereen te vestigen op de noodzaak om ook actie te voeren op Europees niveau.

[1] Statistieken 2006, Centrale des crédits aux particuliers, BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE, Brussel, blz 10.

[2] Omdat de Europese richtlijn zeer waarschijnlijk voor het einde van 2007 zal worden gestemd.

1. De kredietopening onder de loep genomen

1.1. Wat is een kredietopening ?

Een kredietopening is **een som geld waarover de consument kan beschikken om geld op te nemen naargelang zijn behoeften. Zodra hij hiervan gebruik maakt, moet hij elke maand een minimumbedrag aflossen.**

In de meeste gevallen beschikt de consument over een kaart en kan hij, naar eigen goeddunken en gedurende onbeperkte tijd, geld opnemen uit een financiële reserve met een kredietlimiet variërend van 500 tot 5000 euro.

Naast de Visa, American en Mastercard kaarten die we reeds lang kennen, bieden tegenwoordig ook heel wat winkels, grootwarenhuizen en postorderbedrijven betaalkaarten met voordelen aan, o.a. Corakaart (Cora), Partner Card (3 Suisses, Unigro, Wonderboetiek,...), Isiskaart (Mediamarkt, Eldi, Texaco, Go Sport,...), Passkaart (Carrefour), Aurorakaart (Brico, Inno, Vanden Borre,...), Pocket Card (La Redoute, Daxon, ...), Fixcard (Neckermann Shopping), Horizonkaart (Quelle),...

De meeste kaarten bieden de consument de mogelijkheid om zijn betaling te spreiden in meerdere keren met de berekening van interest. Het zijn dus wel degelijk kredietopeningen.

1.2. Waarvoor dient een kredietopening ?

In tegenstelling met de verkoop of de lening op afbetaling, heeft de kredietopening niet noodzakelijk een precies doel: door de kredietopening kan de consument snel verschillende uitgaven dekken die moeilijk voorzienbaar of identificeerbaar waren op het moment van de toekenning van het krediet.

Gezinnen met bescheiden inkomsten die niet over voldoende liquiditeiten beschikken, kunnen dankzij het consumentenkrediet en meer in het bijzonder de kredietopening, een inkomen anticiperen en op die manier onmiddellijke toegang verkrijgen tot noodzakelijke goederen of diensten.

Nochtans wordt er algemeen aangenomen dat de **kredietopening enkel geschikt is voor een tijdelijke behoefte aan liquiditeiten.**

Dus de **kredietopening kan enkel geschikt zijn voor de behoeften van de consument als het bedrag van het overeengekomen krediet aangepast is aan de inkomsten van de consument die dit moet kunnen terugbetalen op zeer korte termijn.**

1.3. De kredietopening : een ingewikkeld en duur « product »

De kredietmarkt evolueert voortdurend. Er worden steeds meer en ingewikkelder « producten » voorgesteld aan de consument.

Bovendien heeft de consument nu meer keuzemogelijkheden wat aankoop en krediet betreft door de opening van de Europese markt en door het Internet.

Wat de kredietopeningen betreft bestaat er een bijzonder groot aanbod: « revolving krediet », « hernieuwbaar krediet », « permanent krediet », « geldreserve », en al die termen staan in feite voor « kredietopeningen ».

Bij wijze van voorbeeld, het kan gaan om :

- een krediet zonder kaart,
- een krediet met kaart, en deze kaart kan verschillende functies hebben (enkel voor aankopen in een bepaalde winkelketen, of kan ook gebruikt worden om geld op te nemen inzonderheid via « mister-cash »).
- een kaskrediet verbonden aan een zichtrekening
- een krediet dat niet verbonden is aan een zichtrekening
- enz ...

De duurtijd en de modaliteiten van de terugbetalingen zijn erg gevarieerd en worden vrij bepaald.

Het gaat dus om de meest « soepele » formule van de consumentenkredietmarkt, maar dikwijls is dit de duurste oplossing omdat de interesten schommelen tussen 13 en 18 % (wettelijke maxima op 1 juni 2007).

1.4. De kredietopeningen domineren tegenwoordig de consumentenkredietmarkt !

Sinds 1 juni 2003³ registreert de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (Nationale Bank van België) alle consumentenkredieten (d.w.z. de kredietopeningen, de verkopen op afbetaling, de leningen op afbetaling en de leasing) en hypothecaire kredieten die door natuurlijke personen voor privé-doeleinden worden afgesloten alsook de wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten.

Volgens de in juni 2007⁴ gepubliceerde statistieken⁴ **kennen de kredietopeningen de grootste absolute stijging : zij vertegenwoordigen 44,5% van het geheel van de kredieten die genoteerd staan bij de positieve Centrale en 64 % van de consumentenkredieten.**

Sinds meerdere jaren vindt men meer kredietopeningen dan al de andere vormen van krediet (verkoop en lening op afbetaling).

1.5. De kredietopeningen spelen een rol in de schuldoverlast van de gezinnen

Het verslag van de NBB stelt vast dat de **wanbetalingen van kredietopeningen in stijgende lijn gaan**, terwijl dit aantal constant is of vermindert bij alle andere vormen van krediet aan particulieren:

Zo vertegenwoordigen einde 2007 de wanbetalingen betreffende de kredietopeningen 42,9 % van het totaal aantal onbetaalde kredietovereenkomsten (tegen 41,5 % in 2005).

Reeds in 2004⁵ heeft de FOD Economie vastgesteld dat het deel van de kredietopeningen (« revolving credit ») die toegestaan zijn als een verkoopsmiddel in detailhandel in elektrische huishoudapparaten, meubelwinkels, evenals in de supermarkten, toenam in de schuldoverlast.

[3] Overeenkomstig de bepalingen van de wet van 10 augustus 2001 op de Centrale voor Kredieten aan Particulieren.

Ter herinnering, voor deze datum, registreerde de Nationale Bank enkel de wanbetalingen (Negatieve Centrale).

[4] Statistisch verslag Centrale voor Kredieten aan Particulieren - 2006 updated op 30 juni 2007, Nationale Bank van België.

[5] Annuaire Juridique du Crédit 2004, p 207.

De kredietopeningen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen met een overmatige schuldenlast : het jongste verslag van het Observatoire du Crédit et de l'Endettement over de overmatige schuldenlast van de gezinnen uit de Waalse regio toont aan dat in 2004, 63,17% van de gezinnen die begeleid worden door diensten voor schuldbemiddeling beroep hebben gedaan op minstens één consumentenkrediet en 45,2% van de gezinnen maken gebruik van minstens één kredietopening. Dit is de kredietvorm die het meest voorkomt in de dossiers van de diensten voor schuldbemiddeling.⁶

Volgens de eerste statistieken verzameld door de vzw Grepa⁷, einde 2006, komen de krediet-schulden voor 57,8 % voor in de dossiers van schuldbemiddeling in Brussel. De schulden verbonden aan de kredietopeningen komen voor in 28,3 % van de dossiers.

In de praktijk zien de schuldbemiddelaars dat mensen in moeilijkheden bijzonder kwetsbaar zijn en steeds vaker beroep doen op kredietopeningen om tegemoet te komen aan hun essentiële behoeften (voeding, kledij) of om achterstallige facturen (huur, gezondheidszorg, belastingen) te betalen waardoor ze terecht komen in een toestand van voortdurende schuldenlast.

De alomtegenwoordigheid van die kredietmogelijkheden die aangeboden worden door winkels, grootwarenhuizen, postorderbedrijven, enz... en het gemak waarmee ze toegekend worden maken ze natuurlijk nog aantrekkelijker.

Het is onbetwistbaar dat de mogelijkheid die de consument geboden wordt om dergelijke krediet-formules rechtstreeks in de grootwarenhuizen te verkrijgen een doorslaggevend verkoopsargument is voor deze grootwarenhuizen die dit veel misbruiken!

1.6. De kredietopeningenmarkt wordt gedomineerd door de niet-bancaire sector

De Nationale Bank stelt eveneens vast dat **steeds meer mensen zich niet meer richten tot de klassieke instellingen (de banken) om kredietopeningen te verkrijgen, maar wel tot andere kredietinstellingen.**

De cijfers vermeld in een studie die uitgevoerd werd door de Nationale Bank van België op vraag van de Minister van Economische Zaken zijn veelzeggend⁸.

65,9 % van de kredietopeningen werden toegekend door financiële instellingen die geen kredietinstellingen zijn en door kredietkaartmaatschappijen.

Deze markt wordt dus duidelijk gedomineerd door de niet-bancaire kredietverleners zoals de grootdistributie, de maatschappijen voor postorderverkoop,...

Ze recent hebben de Franstalige onafhankelijke financiële agenten (Fedafin) zich in de pers gericht tegen deze stijging van het kredietaanbod inzonderheid bij de grootdistributie en roepen de overheid op om « *al de nodige maatregelen te treffen om het gemakkelijk krediet tegen te werken* ».

[6] Zie het jaarlijks verslag 2005 over de Preventie en de behandeling van de schuldoverlast in het Waals Gewest gepubliceerd door het Observatoire du Crédit et de l'Endettement. .

[7] Rapport statistique 2006, le surendettement des ménages en région de Bruxelles-Capitale, asbl Grepa
[dit verslag is te vinden op de site www.grepa.be in de bibliotheek/publicaties
<http://www.grepa.be/gen.contentDetail.cfm?newID=1158&zeMnplD=106>]

[8] Working Paper document nr 78 - januari 2006 – BNB- Crédits aux particuliers - analyse van de gegevens van de centrale voor kredieten aan particulieren, blz 14 tot 20. .

Inderdaad biedt Krëfel, de keten van elektrische huishoudapparaten, sinds de maand mei persoonlijke leningen aan zoals een bank dit doet. In tegenstelling met de Krëfel Budget Card die gewoonlijk aan de consument die bij Krëfel koopt wordt aangeboden, **zijn deze nieuwe leningen helemaal niet verbonden aan een aankoop bij Krëfel.**

Krëfel die spreekt van een diversificatie van zijn diensten stelt deze kredieten voor via zijn 69 verkooppunten en via zijn website (www.krefel.be). Krëfel handelt slechts als kredietbemiddelaar, de kredietverlener is de Royal Bank of Scotland. De geleende bedragen gaan van 2.500,00 € tot 50.000,00 €.

1.7. De maatschappijen die gespecialiseerd zijn in de toekenning van kredietkaarten worden met de vinger gewezen

De verantwoordelijkheid van bepaalde kredietverleners blijkt uit deze studie⁹ van de Nationale Bank van België.

Zij toont aan dat **de kredietkaartmaatschappijen tweemaal meer achterstallige betaling van overeenkomsten vertonen** dan de andere kredietverleners.

Op alle kredieten die zij toestaan, **zijn er bij de kredietkaartmaatschappijen 17 % betalingsachterstallen, terwijl de percentages voor de andere kredietverleners variëren tussen 4,3 en 7,7 %.**¹⁰

[10] Verder moet genoteerd worden dat de verkopers (gespecialiseerd in de verkoop op afbetaling) eveneens met de vinger worden aangewezen in deze studie en drie maal meer wanbetalers hebben dan de andere kredietverleners (28% wanbetalers).

2. De reclame voor kredietverlening

2.1. Reclame die aanzet tot schuldoverlast

De laatste wijziging van de wet inzake consumentenkrediet (wet van 24 maart 2003) is van kracht geworden op 1 januari 2004 voor wat o.a. misleidende reclame betreft.

Sindsdien mag er geen onaanvaardbare reclame meer gemaakt worden, d.w.z. reclame die werkelijk **aanzet tot overmatige schuldenlast**, zoals bijvoorbeeld :

- “zelfs werklozen of mensen die leven van een bestaansminimum”;
- “zelfs bij een geschil /betalingsachterstand”;
- “zelfs wanneer elders geweigerd”;
- “zelfs wanneer geregistreerd bij de Nationale Bank”;
- “speciale lening bij geschil “, enz.

Dit verbod wil tevens zwakkere of meer kwetsbare personen beschermen. Men richt zich ook op **advertenties die op een overdreven manier het gemakkelijk verkrijgen (geen bevraging), de snelheid of de discretie waarmee men het krediet verleent in het licht stellen, of ook nog op die reclames die misleidend aanzetten tot ‘hergroepering’ of ‘centralisering’ van lopende kredieten**, die de indruk geven dat het krediet al toegekend is.

Het platform stelt vast dat **een aanzienlijk aantal reclameboodschappen voor het consumentenkrediet de Belgische wetgeving niet naleven**¹¹.

Voorbeelden :

- Men leest nu nog in de « huis-aan-huis bladen » slogans zoals : « krediet voor alle redenen, zelfs bij een geschil »;
- In september 2007 hebben wij een onderzoek uitgevoerd op het Internet door de woorden « schuldenlast », « schuldoverlast » of « financiële moeilijkheden » in te tikken bij google.be. De eerste websites die verschenen zijn de websites van GEmoney.be « online kredietaanvraag zonder verplichtingen », en een website die « hergroepering van kredieten » voorstelt door « hulp bij schuldoverlast » te vermelden. De eerste geconsulteerde website is www.credit.euros-finances.net die « kredietovername indien schuldoverlast » voorstelt en verwijst naar de websites www.cetelem.be en www.gemoney.be ;
- SMS Cash : in 2006 heeft deze agressieve publiciteitscampagne voor gemakkelijk en snel krediet, georganiseerd door een filiaal van Dexia (Fidexis) veel ophef gemaakt. Na een waarschuwing van de FOD Economie, werd een einde gesteld aan de affichage campagne maar wij hebben vastgesteld dat de website van SMScash.be in september 2007 nog altijd actief was.

Momenteel menen wij ook dat de wet weinig duidelijk is : enkel de reclame die op « misleidende wijze » aanzet tot hergroepering van krediet of die « misleidend » het gemakkelijk verkrijgen of de snelheid waarmee men het krediet verleent in het licht stelt kan bestraft worden. Wij menen dat **elke reclame die benadrukt hoe gemakkelijk en snel men krediet kan bekomen, en ook reclame voor groepering en centralisatie van kredieten een zwak publiek viseert en daarom essentieel gevaarlijk en misleidend is.**

Wij stellen vast dat de administratieve sancties (intrekking, opschorting van overeenkomst, van inschrijving of van registratie), en de strafrechtelijke sancties (gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar en /of een boete van 26 tot 100.000 euro) voorzien in artikel 101§1, 16° van de wet ten overstaan van de overtreders, geen enkele invloed hebben op de adverteerders.

[11] Cfr Enquêtes : Service Public Fédéral Economie - Direction générale contrôle et médiation - juin 2004; Test-Achats - Budgets et Droits n° 178 - janvier-février 2005; CRIOC - 21 novembre 2005 - <http://www.oivo-crioc.org/textes/pdf/1518.pdf>.

Bovendien betreuren wij de **verwarring tussen enerzijds de reclame voor het hypothecair krediet en anderzijds de reclame voor het consumentenkrediet.**

De wet op reclame voor het hypothecair krediet is veel minder streng dan die voor het consumentenkrediet, tenminste wat de reclame ervoor betreft.

Dat gebrek aan conformiteit leidt onvermijdelijk tot het minder respecteren van de wetgeving op het consumentenkrediet.

Voorbeelden : Men vindt in de « huis-aan-huis bladen » slogans zoals : « Aan de eigenaars in gevaar : hergroepering van geschillen, beslagen, belastingen – oplossing voor allen », « Eigenaars in moeilijkheden, zelfs ingeval van geschillen, beslag, dreiging van openbare verkoop, ... », « Dringend geld nodig ? Wij helpen de eigenaars zelfs wanneer geregistreerd en geweigerd door banken. » « Bericht voor de eigenaars. Geldprobleem, geschil. Groepering van leningen, kaarten, kredietlijnen. Beslagen en fiscale schulden »

Aanbevelingen :

De wetgeving op de reclame voor kredietverlening verduidelijken

- Het platform pleit voor een **verduidelijking van artikel 6 § 1 alinea 2 en 3 van de wet op het consumentenkrediet** die de nieuwe verbodsbepalingen inzake reclame instelt. Wij stellen voor de term « misleidend » af te schaffen in beide bepalingen. Inderdaad, reclame die benadrukt hoe gemakkelijk en snel men krediet kan bekomen, en ook reclame voor groepering en centralisatie van kredieten viseert altijd een zwak publiek en is daarom essentieel gevaarlijk en misleidend.
- Om de reclame voor het hypothecair krediet te zuiveren maar ook om te vermijden dat de reclame voor het consumentenkrediet besmet wordt door de misbruiken in de reclame voor hypothecair krediet, meent het platform dat het nodig is om **de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet te herzien.**

2.2. Onrustwekkende/verboden promotiepraktijken

Er zijn vele en dikwijls zeer agressieve promotiepraktijken.

Bepaalde promotiepraktijken schenden in principe de wet op de handelspraktijken, maar komen veel voor.

JKP = 0 %

Dit is een promotiepraktijk die momenteel heel veel voorkomt in de winkels. Zij bestaat erin dat de consument een goed kan kopen en het bedrag van zijn aankoop in delen mag aflossen met een JKP van 0 % (d.w.z. zonder interest noch kosten te betalen).

Deze promotietechniek is uiteraard zeer verleidelijk voor de consument omdat hij op die manier het geleende bedrag zonder kosten kan aflossen gedurende meerdere maanden.

Nochtans wordt er zelden duidelijk in de reclame of tijdens de bespreking in de winkel met de verkoper gezegd dat de consument een kredietopening zal moeten ondertekenen om van een dergelijk voordeel te genieten.

Het doel is om de consument ertoe te overhalen om een kredietopening aan te gaan.

De winkel wil natuurlijk meer verkopen dankzij een welbekend argument (« koop nu en betaal later »), maar wil ook de klant binden aan de winkel, vermits deze geneigd zal zijn om ook andere aankopen in dezelfde winkel te doen en men hem zal voorstellen om zijn kredietopening te gebruiken om die andere aankopen te betalen ... aan een intrest die niet meer 0 % bedraagt maar rond de 17 % zal schommelen !

Deze promotiepraktijk komt in twee verschillende gevallen voor die beiden onwettig zijn:

Ofwel stelt de winkel de consument voor om rechtstreeks een kredietopening te ondertekenen waarvan de eerste maandelijkse afbetalingen « gratis » zijn en in dit geval gaat het wel degelijk om een leugenachtige reclame die volledig onwettelijk is omdat het JKP van de kredietopening helemaal niet gelijk is aan 0 %, ofwel stelt de winkel de consument een verkoop of afbetaling voor in enkele maandelijkse afbetalingen aan 0 % maar dan gaat het om een gezamenlijk aanbod dat verboden is door artikel 54 van de wet van 14 juli 1991 op de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, vermits de consument geen keuzemogelijkheid heeft en bovendien naast de verkoop op afbetaling een overeenkomst van kredietopening moet ondertekenen indien hij wil genieten van een JKP van 0 % op zijn aankoop.

Het platform wenst dat dergelijke praktijken die duidelijk illegaal zijn strenger bestraft zouden worden.

Aanbevelingen :

De misleidende reclame bestraffen

- Het platform steunt het wetsvoorstel dat in de Kamer is neergelegd en dat **aan de rechter de macht geeft om de nietigheid uit te spreken van een kredietovereenkomst of de maximale beperking van de verplichtingen van de consument** (tot de prijs van het goed of de dienst bij contante betaling) **ingeval de kredietverlener de wet schendt en, door middel van zijn reclame**, de consument die zijn schulden niet kan betalen aanzet tot krediet of op misleidende wijze benadrukt hoe gemakkelijk en snel men krediet kan bekomen¹².

2.3. Controle op de navolging van de wetgeving

Het platform is blij met de oprichting in 2006 van een « Task Force reclame voor krediet » in de schoot van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie die tot doel heeft om al de reclame voor krediet te analyseren om op die manier bij te dragen tot de beperking van de schuldoverlast van de consumenten.

Zo werden er in 2006 131 reclameboodschappen onderzocht door de administratie. Slechts 22 waren volledig conform met de wet¹³.

Maar wij betreuren dat de menselijke middelen ter beschikking gesteld van dit team beperkt zijn tot 12 personen (2 inspecteurs, 8 controleurs (waarvan één voor het internet) en 2 juridische deskundigen.

[12] DOC 51 2340/001, Voorstel tot wijziging van artikel 85 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, 14 maart 2006, Mr François-Xavier de Donnea.

[13] Annuaire Juridique du Crédit et du règlement collectif de dettes, 2006, blz 160.

Dit is totaal onvoldoende omdat de task force in principe de hele sector van het krediet moet controleren d.w.z. niet alleen de kredieten toegestaan door banken, makelaars maar ook deze toegestaan door de detailhandel in elektrische huishoudapparaten, de grootdistributie, de garages, de meubelwinkels, de doe-het-zelf winkels, de fitness centers, de autorijscholen, de dierenhandel, enz ...

Dit betekende dat er einde 2006 **189 kredietverleners en 28.411 kredietbemiddelaars (erkend door of ingeschreven bij de FOD Economie) gecontroleerd moesten worden.**

Het platform betreurt eveneens dat de resultaten van de enquêtes die door de FOD Economie werden uitgevoerd niet gepubliceerd en ruim verspreid worden. Wij denken inderdaad dat de publicatie van de resultaten van de controles en van de door de administratie opgelegde sancties het afschrikkend en voorbeeldeffect van deze sancties kunnen versterken en aldus de naleving en doeltreffendheid van de wet kunnen verzekeren.

Bij wijze van informatie, vele ombudsman-diensten die recent zijn opgericht publiceren hun beslissingen en verslagen op hun websites¹⁴.

Aanbevelingen :

Verhoging van de financiële middelen voor de controle

- Het platform verheugt zich er over dat de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie voortdurend de inbreuken op de wetgeving op de reclame voor krediet opspoorst.
Het platform pleit er nochtans voor dat de regering ervoor zou zorgen dat **de middelen die aan de Administratie worden toegekend voldoende zouden zijn** om deze taak uit te voeren.
- Parallel hieraan pleit het platform voor meer **doorzichtigheid** betreffende deze **controle** en de publicatie - in de brede zin van het woord - van de resultaten van de enquêtes die gevoerd worden door de FOD Economie. Om de naleving van de wetgeving te versterken stelt het platform voor dat de resultaten van de controles en de door de administratie opgelegde sancties gepubliceerd worden op de website van de FOD Economie.

[14] Zie de website van de Service de médiation Banques-Crédits-Placements <http://www.ombfin.be/fr/accueil.html>

3. De consument inlichten

3.1. De raadgevingsplicht : een vrome wens ... ?

Sinds 2003 werd de raadgevingsplicht in hoofde van de kredietverlener en de kredietbemiddelaar benadrukt: krachtens de wet op het consumentenkrediet hebben de kredietverlener en de kredietbemiddelaar de plicht om het meest geschikte type en bedrag van het krediet te zoeken, rekening houdend met de financiële situatie van de consument en het doel van het krediet op het moment van het aangaan van de overeenkomst.

Bovendien moet de kredietverlener inlichtingen nemen over de solvabiliteit van de consument en geen krediet verlenen indien de consument niet in staat is tot terugbetaling.

Met andere woorden, de kredietverlener moet het krediettype aanpassen aan de behoeften van de consument¹⁵

Nochtans hebben wij hierboven vastgesteld dat de kredietmarkt gedomineerd wordt door de niet-bancaire sector en door de kredietbemiddelaars.

De kredietopeningen zijn alomtegenwoordig en beschikbaar in winkels, grootwarenhuizen, via postorderverkoop, enz.

Het valt niet te ontkennen dat voor deze winkels, grootwarenhuizen, postorderbedrijven, enz de mogelijkheid om een kredietopening voor te stellen een doorslaggevend verkoopargument is (« Koop nu, betaal later »).

Het is dus niet verwonderlijk dat in de praktijk de consument weinig, zelfs helemaal niet geïnformeerd wordt tijdens de toekenning van het krediet.

Dit is bijzonder flagrant bij kredietopeningen die door de grootdistributie of de winkels worden aangeboden:

- In 2004¹⁶ stelde de FOD Economie reeds vast dat kredietopeningen (« revolving krediet ») als verkoopsmiddel gebruikt door de detailhandel in elektrische huishoudapparaten, meubelwinkels en supermarkten een belangrijke bijdrage leveren tot de schuldoverlast;
- De omschrijving zelf van de producten leidt tot verwarring: de consument wordt een « voordeelkaart » aangeboden, enz ... ;
- In bepaalde winkels wordt het krediet verleend aan de toonbank, aan de kassa, rechtstaand met andere klanten die achter je in de rij staan. Deze omstandigheden zijn niet bevorderlijk voor voorzichtigheid en doet de klant geen precieze vragen stellen aan de verkoper ...;
- De verkoper is niet iemand die opgeleid is om krediet te verlenen, hij kan heel dikwijls de consument niet inlichten of degelijk advies geven over de keuze van het meest geschikte krediet (d.w.z. over de kosten van de kredietopening, de alternatieven, de andere mogelijk soorten van krediet, enz);
- Wat de analyse van de solvabiliteit betreft, doet de kredietverlener meestal niks meer dan de Centrale voor Kredieten aan Particulieren te raadplegen (de enige wettelijke verplichting) en een aantal standaardvragen te stellen. In veel gevallen wordt het krediet praktisch automatisch toegestaan met behulp van een systeem van puntentoekenning in functie van de gegeven antwoorden (dit noemt men « credit scoring »). Veel te dikwijls wordt er geen diepgaande analyse gedaan van het budget en de kosten die door de aanvrager moeten worden gedragen.

[15] Zie Vrederechter Westerlo, 14 maart 1997, J.J.P., 1998, p. 553 betreffende een kredietovereenkomst aangegaan na het van kracht worden van de artikelen 10 en 11 maar voor het van kracht worden van artikel 15. De rechter stelt vast dat op grond van artikel 11, de kredietverlener de plicht had het krediet te weigeren. D. BLOMMAERT, "De aansprakelijkheid van de kredietinstelling – kredietverlener: recente trends", op.cit., blz. 693.

[16] Annuaire Juridique du Crédit 2004, p. 207.

Voorbeelden:

- Een consument gaat naar een grootwarenhuis, een meubelwinkel, een winkel van elektrische huishoudtoestellen of van Hifi materiaal om een wasmachine, een TV of een dvd te kopen. In de meeste gevallen zal de verkoper hem voorstellen om zijn aankoop in delen af te lossen. Daarvoor moet de consument een contract voor een kredietopening ondertekenen. Een standaardformulier wordt samen met de verkoper ingevuld op grond van de verklaringen van de consument. De toekenning van het krediet gebeurt onmiddellijk en de consument vertrekt met zijn aankoop. Alhoewel de kredietverlener en de kredietbemiddelaar beiden gehouden zijn om de solvabiliteit van de consument te verifiëren, stelt men over het algemeen vast dat geen enkele informatie wordt geverifieerd, en geen enkel loonfiche wordt gevraagd.
- De beslissingen van de rechtspraak zijn veelzeggend. Zo heeft er een vrederechter in 2006 genoteerd dat « de verkregen inlichtingen over de solvabiliteit van de schuldenares minder dan minimaal waren : onbestaande »¹⁷. En een andere rechter stelde in 2005 vast dat volgens de stukken die hem door de kredietverlener werden verstrekt, het gezinsbudget van de ontleners na betaling van hun huishuur, vaste kosten en lopend krediet 5,14 € per persoon per maand bedroeg op het moment van de toekenning van de twee nieuwe kredieten¹⁸.

Aanbevelingen :

De consument inlichten en raadgeven

- Het platform pleit er voor dat de kredietverleners en de kredietbemiddelaars enkel **personeel** zouden mogen tewerkstellen dat op een effectieve en geschikte manier **opgeleid** is en dus zijn wettelijke informatie- en raadgevingsplicht kan naleven bij het aangaan van kredietovereenkomsten.

3.2. De bedenktijd

De wet op het consumentenkrediet voorziet een bedenktijd van 7 werkdagen tijdens dewelke de consument kan afzien van de kredietovereenkomst.

Ongelukkig genoeg wordt dit recht dus niet toegekend aan de consument die een leasingovereenkomst heeft aangegaan, of een overeenkomst van verkoop op afbetaling of lening op afbetaling van minder dan 1.250 euro's.

Naar het voorbeeld van het Franse wetboek betreffende de consumptie pleit het platform ervoor dat deze bedenktijd zou worden uitgebreid tot alle kredieten ongeacht het bedrag ervan¹⁹.

Het platform stelt nochtans vast dat dit recht op terugtrekking niet altijd een effectieve bescherming biedt aan de consument. In de praktijk kan dit recht niet altijd uitgeoefend worden door de consument die na een impulsieve aankoop zou willen afzien van de kredietovereenkomst.

[17] Vred. Grâce-Hollogne, 26 sept 2006, Annuaire Juridique du crédit 2006, p 73.

[18] Vred. Kortrijk, 4 oktober 2005.

[19] Deze stellingname wordt reeds lang weerhouden door de consumentenverenigingen, zie de adviezen nr 177 van 22/04/1998 (pages 22-23) en n 325 van 30/06/2004 (blz 20) van de Raad voor het Verbruik : http://mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_avis_1998/AVIS177.pdf http://mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_avis_2004/325.pdf De Raad voor het Verbruik is een raadgevend orgaan opgericht in 1964 met als opdracht adviezen te verlenen aan de ministers en de wetgevende en uitvoerende macht over kwesties die de consumenten aanbelangen. Hij bestaat paritair uit vertegenwoordigers van organisaties van producenten, distributeurs, middenstand en landbouw en vertegenwoordigers van consumentenorganisaties.

Voorbeeld : Een consument die gebruik maakt van een kredietopening om zijn dagelijkse aankopen van voedsel te doen geniet niet van het recht op bedenktijd en kan niet afzien van het krediet omdat deze producten bederfbaar zijn en niet aan de verkoper kunnen teruggeven worden. Dit toont aan dat de wet niet kan toegepast worden omdat de kredietopeningen te gemakkelijk te bekomen zijn en omdat de consument onvoldoende ingelicht wordt over de kost ervan. Deze kredietopeningen worden daarom dikwijls onrechtmatig gebruikt.

Aanbevelingen :

De bedenktijd bevorderen

- Het platform pleit voor een **zeer stricte beperking van het aantal kredietovereenkomsten die impulsief worden aangegaan**. In deze optiek vraagt het platform dat men onderzoekt welke oplossingen kunnen gevonden worden om deze impulsieve kredieten te vermijden, bijvoorbeeld door een fysieke scheiding te voorzien tussen de plaats van aankoop en de plaats waar de kredietovereenkomsten worden aangegaan. Het platform pleit ervoor dat de consument die een krediet wil bekomen de moeite moet doen om naar het kantoor van de kredietverlener of de kredietbemiddelaar te gaan.
- Het platform pleit ervoor dat de **bedenktijd** van 7 dagen tijdens dewelke de consument kan afzien van de kredietovereenkomst zou worden **veralgemeend** tot al de kredieten, ongeacht het bedrag en het soort overeenkomst.

3.3. De controle op de kredietverleners en de kredietbemiddelaars

Het platform betreurt het dat met de huidige wetgeving, de FOD Economie het recht niet heeft om controle te oefenen op de kredietgevers of om hen sancties op te leggen, in het geval van het niet naleven van hun informatie- en raadgevingsplicht. Geen enkele administratieve sanctie werd voorzien door de wet. Het is enkel door een rechtsvordering voor de vredesrechter dat men, geval per geval, eventueel een burgerlijke sanctie zal bekomen.

Om een betere naleving van de wet te waarborgen, pleiten we voor het toevoegen van administratieve en penale sancties in de wet, zoals het al voorzien is voor misleidende reclame. Dit zou de FOD Economie de mogelijkheid geven om grootschalige controles te maken.

Daarenboven, kan de consument of elke andere betreffende persoon (kredietverleners, bemiddelaars, enz.), momenteel, onmogelijk nagaan of de kredietverlener of de kredietbemiddelaar waar hij een overeenkomst mee wil aangaan gemachtigd is om zijn activiteit uit te oefenen.

Enkel de lijst van de erkende kredietverleners (ongeveer 189 erkende kredietverleners op 30 juni 2006) is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De lijst van kredietbemiddelaars wordt niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (ongeveer 30.000 bemiddelaars einde 2005)²⁰.

Daarom pleit het platform ervoor dat er een **lijst - met een jaarlijkse update - van de kredietverleners en de kredietbemiddelaars gemakkelijk te raadplegen zou zijn** (bijvoorbeeld op de website van de FOD Economie) zoals dit eveneens het geval is voor de erkende bouwondernemers waarvan de lijst gemakkelijk consulteerbaar is op de website van de FOD Economie ...

(20) Deze stelling wordt ook verdedigd door B.VAN HOUTE en D. BLOMMAERT in hun recente bijdrage, in Handboek Consumentenkrediet, éd. Die Keure, 2007, blz 422..

Aanbevelingen :

Het niet-naleven van de verplichtingen van de kredietgevers controleren en bestraffen

- Het platform pleit voor een uitbreiding van de bevoegdheid van de administratie en van de sancties voor de kredietgevers en kredietbemiddelaars die hun informatie- en raadgevingsplicht niet naleven. Dit zou zeker een meer afschrikkend effect hebben op mogelijke overtreders en zou op termijn een betere naleving van de wet en dus haar doeltreffendheid verzekeren.

Een updated lijst van de kredietverleners

- Het platform pleit ervoor dat er een **lijst van de kredietverleners en de kredietbemiddelaars wordt opgemaakt die jaarlijks ge-updated wordt en gemakkelijk te raadplegen is** (bijvoorbeeld op de website van de FOD Economie en via een verplichte affichering in de lokalen van de kredietverlener en de kredietbemiddelaar) zodat de consument of elke andere belanghebbende persoon (kredietverleners, kredietbemiddelaars, enz.) kunnen nagaan of de kredietverlener of de kredietbemiddelaar met wie hij eventueel wil handelen wel degelijk gemachtigd is om zijn activiteiten uit te oefenen.

Momenteel wordt enkel de lijst van de erkende kredietverleners (ongeveer 189 erkende kredietverleners op 30 juni 2006) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De lijst van de kredietbemiddelaars (ongeveer 30.000 einde 2005) wordt niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad²¹

(21) Deze stelling wordt ook verdedigd door B.VAN HOUTE en D. BLOMMAERT in hun recente bijdrage, in Handboek Consumentenkrediet, éd. Die Keure, 2007, blz 422..

4. De duur van de kredietopeningen

4.1. De kredietopening : een overeenkomst van onbepaalde duur

Algemeen wordt aangenomen dat de kredietopening enkel geschikt is voor een **tijdelijke** behoefte aan liquiditeiten. De kredietopening is enkel een krediet dat aangepast is aan de behoeften van de consument indien het bedrag van het overeengekomen krediet aangepast is aan de inkomsten van de consument die **het bedrag moet kunnen terugbetalen op zeer korte termijn**.

Bovendien, indien het gaat om de financiering van aankopen of diensten, is de kredietopening slechts geschikt indien zij **dezelfde levensduur heeft als deze goederen en deze diensten**.

Nochtans stellen wij vast dat de kredietopeningen over het algemeen toegekend worden voor onbepaalde duur.

En het komt veel voor dat kredietopeningen dienen voor de terugbetaling van een lening op afbetaling, het groeperen van schulden, de aankoop van een auto, de financiering van een abonnement op een fitnesscentrum, enz...

Wanneer een kredietopening wordt toegestaan voor een onbepaalde duur, bestaat er een groot risico dat de consument terechtkomt in een situatie van permanente schuldenlast.

Daarbij komt nog dat er een werkelijk risico bestaat dat de consument de kredietopening gebruikt terwijl hij niet meer in staat is om de terugbetalingen uit te voeren (na zijn job verloren te hebben bijvoorbeeld). De kredietverlener moet de solvabiliteit nagaan van de consument op het moment van de toekenning van het krediet, maar daarna is er geen enkele controle meer.

Voorbeeld : Mevr. B koopt een wasmachine voor 350,00 € bij Krëfel. Zij ondertekent een kredietopening voor een bedrag van 500,00 €. Zij betaalt haar wasmachine terug in enkele maanden en vergeet dat zij die kredietopening ondertekend heeft. 5 jaar later keert zij terug naar de winkel waar men haar meedeelt dat haar kredietopening nog steeds beschikbaar is. De kredietopening wordt toegestaan voor een onbepaalde duur, wat betekent dat geen enkele formaliteit vereist is opdat zij 5 jaar later weer in haar reserve kan putten ... alhoewel zij ondertussen haar job verloren heeft en haar inkomsten met de helft verminderd zijn...

4.2. Het revolving krediet : de consument kan voortdurend opnieuw lenen

Deze contracten, van het type “revolving” geven de consument de mogelijkheid voortdurend opnieuw te lenen zonder dat er een nieuwe formaliteit nodig is. Er zijn maar 2 beperkingen: de consument mag de toegekende kredietlimiet niet overschrijden en moet het voorziene maandelijkse minimumbedrag afbetalen. Meestal is dit beperkt tot 5% van de totale verschuldigde som.

In plaats van het of de geleende bedragen snel terug te betalen, zal de minder oplettende consument geneigd zijn om slechts het minimum maandelijks bedrag dat van hem gevorderd wordt te betalen.

In de meeste kredietopeningen dekt deze minimum terugbetaling de intresten en een klein gedeelte van het geleende kapitaal. Indien hij slechts het minimum maandelijks bedrag betaalt zal de consument dus enkel de intresten terugbetalen, en blijft de schuld in kapitaal dus volledig openstaan. En hij zal voortdurend opnieuw kunnen lenen ...

Er is geen termijn voorzien waarbinnen de consument het volledige ontleende bedrag moet terugbetalen omdat de overeenkomst gewoonlijk van onbepaalde duur is. Zelfs indien hij elke maand geld leent verkeert de consument in de illusie dat hij zijn budget goed beheert omdat hij de (minimum) geëiste terugbetalingen kan doen.

Indien de consument geregeld zijn schuld aflost zal men hem bovendien een nieuwe kredietopening voorstellen waardoor hij nog meer geld kan opnemen ...

Op die manier belanden heel wat mensen snel in een situatie van permanente schuldenlast die helemaal niet in verhouding staat tot hun inkomen.

4.3. De nulstelling voor de overeenkomsten van onbepaalde duur

Het platform verheugt zich over de verschillende recente wijzigingen²² die een termijn opleggen, « nulstelling » genaamd, waarin de consument het geheel van zijn schuld moet aflossen vooraleer hij een nieuwe geldopname kan doen.

Het doel van de wet was voor wat de kredieten van onbepaalde duur betreft, of met een looptijd van meer dan 5 jaar, de consument te verplichten om tenminste op gezette tijden zijn krediet integraal af te lossen. Deze regel verbiedt geen nieuwe geldopname's eens het krediet afgelost is. Men wil enkel situaties vermijden waar de consument enkel de intresten betaalt zonder dat zijn schuld in kapitaal ooit vermindert.

Spijtig genoeg is die nulstelling enkel van toepassing op overeenkomsten die geen enkele periodieke kapitaalaflossing voorzien. Maar deze overeenkomsten komen heel weinig voor op de kredietmarkt. Het platform meent dus dat deze nieuwe bepaling het probleem van de permanente overmatige schuldenlast helemaal niet oplost.

Bovendien om doeltreffend te zijn, moet de nulstelling periodiek optreden om aan te tonen dat de consument bekwaam is om zijn schuld in kapitaal af te lossen. Het gaat er om mensen te ontmoedigen om een kredietopening aan te gaan voor te grote bedragen die zij niet zullen kunnen terugbetalen binnen een redelijke termijn.

Wij menen dat de nulstellingstermijn die op maximum 60 maanden is vastgesteld (hetzij 5 jaar) te lang is en zou moeten herleid worden tot 1 jaar voor kredieten tot 5.000 euro en tot maximum 5 jaar voor kredieten van meer dan 5.000 euro (volgens het advies van de Raad voor het Verbruik van 30/06/2004²³).

Aanbevelingen :

Een nulstelling voor alle overeenkomsten

- Om een permanente overmatige schuldenlast te vermijden, wenst het platform de daadwerkelijke toepassing van de wet van 24/03/2003. Deze voerde de verplichte nulstelling in. Daarom vraagt het platform de **wijziging van artikel 22** van de wet op het consumentenkrediet door op te leggen dat **alle contracten van kredietopeningen** (wat ook de duur of het periodiek af te lossen bedrag is) een datum van nulstelling voorzien waarop het totaal af te lossen bedrag moet betaald zijn.

Deze verplichting tot nulstelling zou daarenboven bij het begin van het contract duidelijk aan de

[22] Artikel 22 ingevoerd door de wet van 24/03/2003 en het KB van 24 september 2006 tot wijziging van het KB van 4 aug. 1992 betreffende de kostprijs. De percentages de duurtijd en de modaliteiten van de aflossing van het consumentenkrediet een maximum termijn van nulstelling beogend.

[23] Zie Adviss C.C., 30/06/2004, nr 323 gepubliceerd op de website van de FOD Economie : http://mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_avis_2004/323.pdf

consument-ontlener **moeten gemeld** worden en de vervaldag zou in elk tussentijds maandelijks overzicht moeten herhaald worden. Dit om te vermijden dat de consument zich zou laten verrassen. Daarbij moet de consument de mogelijkheid hebben maandelijkse aflossingen te doen tot aanzuivering van de schuld.

- Het platform pleit ervoor dat de termijn van nultelling die op maximum 60 dagen is vastgesteld (hetzij 5 jaar) wordt herleid tot **1 jaar** voor kredieten tot 5.000 euro en tot maximum **5 jaar** voor kredieten van meer dan 5.000 euro (volgens het advies van de Raad voor het Verbruik van 30/06/2004)

5. De kostprijs van de kredietopening

5.1. Het gebrek aan doorzichtigheid van de werkelijke kostprijs van de kredietopening

De wet van 14/07/1991 op de handelspraktijken, de voorlichting en bescherming van de consument, regelt de prijsaanduiding en de informatieverplichting tegenover de consument.

Parallel hieraan beschermt de wet van 12/06/1991 betreffende het consumentenkrediet de consument door te bepalen welke verplichte vermeldingen moeten aangebracht worden. Het doel van de bescherming zou gemakkelijker bereikt worden indien de overeenkomsten inzake kredietopening duidelijker waren.

Wij stellen inderdaad vast dat de **overeenkomsten van kredietopening bijzonder wazig zijn** voor de meeste consumenten: ze ondertekenen een verbintenis waarvan zij de concrete gevolgen op hun budget niet beseffen.

Eenzijds worden de berekeningen uitgedrukt in percentages. Deze formule is abstract. De percentages worden bovendien toegepast op een geleend bedrag dat bij kredietopening erg varieert.

Daarom zijn wij de mening toegedaan dat het beter is om de kost uit te drukken in een **geldwaarde (kostprijs uitgedrukt in euro i.p.v. in %)**. De aangegeven verbintenis zal veel beter begrepen worden, zo kan schuldoverlast beter voorkomen worden. Wij menen dat een eenvoudige informatie meer doeltreffend is voor wat het begrip van de ondertekende overeenkomst betreft en op die manier de hierboven vermelde spiraal zou voorkomen.

Voorbeeld : Wie kan zich voorstellen wat het openen van een krediet van € 5.000 zal kosten als 5% van het nog openstaand saldo maandelijks moet afbetaald worden aan een jaarlijkse rentevoet van 13.22%, verhoogd met de maandelijks 0.20% aan kaartkosten en 0.63% aan verzekeringspremie ? Het lijkt geen twijfel dat de consument tweemaal zal nadenken als hij weet dat deze kredietopening van maximum € 5.000, € 31,50/maand zal kosten! De consument is er zich niet van bewust dat hij elke maand slechts weinig kapitaal terugbetaalt. In ons voorbeeld zal de maandelijks terugbetaling van 5 % van het geleende bedrag (met een minimum van € 25) gespreid worden over 98 maanden (hetzij meer dan 7 jaar !); de consument zal in totaal € 7.829 betalen, waarvan € 950 enkel voor de verzekering !

Wij hebben bovendien gemerkt dat **elke schuldeiser zijn eigen berekeningswijze toepast**. Dit versterkt de onzekerheid met betrekking tot het resultaat en de berekeningswijze.

Tenslotte **verwijzen de maandelijks afrekeningen die aan de consument worden meegedeeld soms naar andere waarden dan deze die vermeld zijn in de overeenkomst**. Zij worden soms uitgedrukt in maandelijks percentages, soms in geldwaarde. Hoe kan de consument zich dan nog beroepen op wat hij ondertekend heeft ?

Aanbevelingen :

Een grotere doorzichtigheid van de kostprijs

Teneinde de werkelijke kost van het krediet weer te geven, menen wij dat het raadzaam is om :

- het JKP (jaarlijks kostenpercentage) uit te drukken in een maandelijks percentage (naast de vermelding van het JKP in een jaarlijks percentage);
- dat dezelfde logica wordt toegepast mbt de maandelijks overzichten waarin de rentevoet, de terugkerende kosten en de kost van de eventuele verzekering worden meegedeeld ;
- dat de te betalen bedragen (intresten, kosten, verzekeringen en totaal te betalen bedrag) uitgedrukt worden in euro's aan de hand van een representatief voorbeeld met het maximum bedrag dat ontleend kan worden
- dat in het terug te betalen bedrag, in geldwaarde, zou gepreciseerd worden welk gedeelte kapitaal is en welk gedeelte intrest.

5.2. De schuldsaldoverzekering verbonden aan kredietovereenkomsten

Zeer dikwijls wordt het bekomen van krediet onderworpen aan het aangaan van een schuldsaldoverzekering bij een firma of makelaar. Deze verzekeringsovereenkomsten bezorgen de kredietverleners zowel als de makelaars enorme bijkomende inkomsten.

Omdat er onaanvaardbare misbruiken vastgesteld werden, voorziet de laatste wetswijziging (wet van 24 maart 2003) dat de kosten verbonden aan deze verzekering niet afzonderlijk geëist kunnen worden van de ontlener maar inbegrepen moeten zijn in de totale kostprijs van het krediet, d.w.z. het JKP.

Het doel van deze wetswijziging is de bevordering van een betere doorzichtigheid van de werkelijke kost van het krediet en een einde te stellen aan misbruiken.

Sinds deze laatste wijziging moeten de kosten van de verzekeringspremie inbegrepen worden in het JKP indien aan drie cumulatieve voorwaarden voldaan wordt, indien :

1. de kredietovereenkomst aangegaan is voor minder dan 5.000 euro,
2. de verzekeringsovereenkomst tegelijk met de kredietovereenkomst ondertekend wordt,
3. de kredietverlener de begunstigde van de verzekering is.

Volgens het platform lost deze bepaling van de wet van 24/03/2003 niets op. Inderdaad, in de praktijk stellen wij vast dat de 3 cumulatieve voorwaarden bijna nooit verenigd zijn en dat de kostprijs van de verzekering (soms heel hoog) praktisch nooit inbegrepen is in het JKP.

Inderdaad, dikwijls wordt de schuldsaldoverzekering voorgesteld als een verplichting en deel uitmakend van de overeenkomst. Bepaalde kredietverleners aarzelen niet om de consument na de ondertekening van de kredietovereenkomst te laten terugkomen om hem enkele « bijkomende » documenten te laten ondertekenen. Indien de verzekeringsovereenkomst een dag na de kredietovereenkomst wordt ondertekend, moet de kostprijs van de verzekering niet inbegrepen zijn in het JKP (voorwaarde nr 2).

Wij stellen ook vast dat in de praktijk de begunstigde van de verzekering altijd de consument is of diens rechthebbenden en niet de kredietverlener (voorwaarde nr 3).

De administratie wijst ook op vele misbruiken : verzekeringen die het risico op invaliditeit dekken en aangegaan met consumenten...die reeds invalide zijn, verzekeringspremie die rechtstreeks wordt afgetrokken van het krediet dat aan de consument wordt toegekend, overdreven prijzen, commissies voor de kredietmakelaar betaald via de verzekeringspremie, ...

Het platform stelt vast dat er momenteel nog altijd vele misbruiken bestaan en dat het voor de consument nog altijd even moeilijk is om de werkelijke kostprijs van het krediet te weten te komen.

Aanbevelingen :

Verzekeringen : een totale werkelijke en doorzichtige kostprijs

- Met het oog op de duidelijkheid pleit het platform er voor dat al de kosten verbonden aan de – vrijwillige of verplichte – verzekering verbonden aan een kredietovereenkomst systematisch **inbegrepen** zouden worden in de totale kostprijs van het krediet (JKP).

5.3. De percentages toepasseljk op de kredietovereenkomsten

Het platform verheugt zich over de vermindering van de percentages zoals bepaald door het koninklijk besluit van 19/10/2006 zelfs indien ondertussen, en als gevolg van een verhoging van de referentie-indexen, de maximale jaarlijkse kostenpercentages van het consumentenkrediet met 1 % verhoogd zijn sinds 1 juni 2007.

Nochtans betreurt het platform dat deze praktisch algemene vermindering vergezeld gaat van een verhoging van de percentages toepasseljk op leningen en verkoop op afbetaling voor meer dan 5.000 euro.

Deze leningen die de consumenten gebruiken om groeperingen van kredieten te doen worden vanaf nu onderworpen aan een JKP van 14 % in plaats van voorheen (voor december 2006) aan 12 of 12.5%. Deze verhoging is niet te verwaarlozen omdat het hier ongeveer 30 % van de verkopen en leningen op afbetaling betreft die jaarlijks worden aangegaan.

Aanbevelingen :

Vermindering van het JKP op de leningen en verkopen op afbetaling

- Het platform pleit voor een **vermindering van het JKP op leningen en verkopen op afbetaling voor bedragen van meer dan 5.000 euro** tot een maximum van 11 %.

6. Het log van de «borgen»

Dikwijls staat de kredietverlener enkel een krediet toe indien hij een bijkomende waarborg verkrijgt: de ondertekening door een derde persoon die aanvaardt om zich te verbinden om zelf te betalen indien de schuldenaar niet betaalt.

Dikwijls neemt een naaste verwant of een vriend dit risico.

Verschillende recente wetswijzigingen hebben tot doel gehad om deze borgtocht te beschermen. De borgen verbinden zich onbezoldigd, d.w.z. zonder er een economisch voordeel uit te halen: de kredietverlener moet nagaan of de borg solvabel is, de borg verbindt zich voor een welbepaald in de overeenkomst gepreciseerd bedrag, de kredietverlener moet de borg inlichten over het verloop van de overeenkomst en mag zich enkel tot de borg wenden indien de hoofdschuldenaar in gebreke blijft om te betalen.

Bovendien, voor wat de kredietovereenkomsten van onbepaalde duur betreft, kan een borgtocht of een persoonlijke zekerheid enkel door de kredietverlener geëist worden voor een periode van vijf jaar.

Ongelukkig genoeg hebben deze beschermende maatregelen in de praktijk voor gevolg gehad dat de kredietverleners niet meer het systeem van borgtocht volgen doch wel beroep doen op verbintenissen van solidaire medeschuldenaar^{24 25}.

In de praktijk zal de kredietverlener geen borgtocht meer vragen maar wel dat de persoon naast de ontleners de overeenkomst ondertekent als co-debiteur d.w.z. alsof hij eveneens geleend heeft en «geprofiteerd heeft » van het gefinancierde krediet of het goed.

Het risico dat de solidaire medeschuldenaar loopt is veel groter dan dit van de borg vermits hij geen enkele bescherming geniet en hem op elk moment kan gevraagd worden om, op dezelfde wijze als de hoofdschuldenaar, de volledige schuld te betalen.

De derden die aanvaarden om een werkelijke waarborg te geven, d.w.z. die een loonsoverdracht aanvaarden of een hypotheek op een of meerdere van hun goederen, worden ook niet beschermd.

Aanbevelingen :

Een betere bescherming van de « borgen »

- Om te vermijden dat de hervorming van de kosteloze borgtocht dode letter blijft, meent het platform dat de beschermingsmaatregelen voorzien voor de borgtocht uitgebreid moeten worden tot elke natuurlijke persoon die zich kosteloos verbindt tot het geven van een waarborg voor een consumentenkrediet.

[24] Voor een voorbeeld van de rechtspraak zie Vred. Dendermonde - Hamme, 16 november 2006 met commentaar van Mevr C. Biquet-Mathieu in *Annuaire juridique du Crédit*, 2006, p.79

[25] Dit is trouwens wat bepaalde parlementsleden vreesden tijdens de voorbereidende werken voorafgaand aan de aaneming van de wet : Zie het Verslag van de Commissie, Doc. Parl., Ch. Repr., zitting.2006-2007, n 51-2730/003, p.6 en 7 en de interventie van Mevr.Simone Creyf : « al de wettelijke initiatieven betreffende de borgtocht houden het risico in dat de borgtocht minder en minder gebruikt wordt als zekerheid » en « het risico dat andere middelen gezocht worden om aan deze wetgeving te ontsnappen ».

7. Zichtrekeningen in het rood

Momenteel wordt het feit dat een zichtrekening in het rood staat niet onderworpen aan de bepalingen van de wet op het consumentenkrediet voor zover dit beperkt blijft tot 1.250 € en in minder dan drie maanden terugbetaald wordt.

De wetgever heeft geoordeeld dat men soepeler moet optreden voor wat de zichtrekening betreft, omdat die minder risico's inhoudt.

Zelfs wanneer het platform akkoord gaat met het feit dat men een soepele economische politiek dient te behouden en dat het niet nodig is om het « in het rood gaan » op de zichtrekening te onderwerpen aan dezelfde regels als de kredietopeningen, stellen wij toch vast dat er vele praktijken zijn die zouden moeten gereguleerd worden.

7.1. Automatische toelating om in het rood te gaan vanaf 18 jaar

Wij stellen vast dat in de praktijk bepaalde banken aan mensen die 18 jaar oud zijn automatisch toelaten op hun jongerenrekeningen in het rood te gaan. De jongere wordt verwittigd dat hij in de toekomst zal genieten van dit « voordeel ». Hij hoeft geen overeenkomst te ondertekenen. Indien hij niet reageert, betekent dit dat hij dit aanvaard heeft!

Wij menen dat de consument, vooral indien hij jong is en weinig oplettend, niet voldoende ingelicht wordt over de kosten van het in het rood te gaan (de bank past gewoonlijk het maximale percentage van 14 % toe (op 1 juni 2007) en dat hij niet voldoende gewaarschuwd wordt over de mogelijkheid dat hij zou kunnen terechtkomen in een situatie van schuldoverlast.

Het platform pleit dus voor een stricte regeling ter bescherming van de consument, inzonderheid door er voor te zorgen dat hij verstaat hoe belangrijk zijn verbintenis is wanneer hij een overeenkomst ondertekent.

Aanbevelingen :

Het toegelaten debetbedrag op bankrekening beter reglementeren

- Het platform pleit ervoor dat in het rood gaan bij een bank niet meer automatisch gebeurt maar toegestaan wordt door de banken, en dit enkel wanneer de consument daar voorafgaand schriftelijk om verzoekt en hij te dien einde een overeenkomst moet ondertekenen die hem correct informeert (inzonderheid betreffende de kostprijs, maar ook de gevolgen van niet-betaling, enz.)

7.2. De « niet-toegelaten » overschrijdingen

In debet gaan op bankrekeningen komt veel voor in de dossiers van de gezinnen die gevolgd worden door de diensten voor schuldbemiddeling.

In het laatste verslag van het Observatoire du crédit et de l'endettement, komt dit voor in 16,44 % van de dossiers.

Het gemiddelde geleende bedrag bedraagt 1536,09 €, hetzij een hoger bedrag dan het toegelaten bedrag van 1250,00 €.

Wat de kredietopeningen betreft verbiedt sinds 01/06/2003 het nieuwe artikel 60 bis van de wet op het consumentenkrediet de overschrijding van het toegestane kredietbedrag.

Ingeval van overschrijding van het toegestane kredietbedrag zou de kredietverlener het formalisme van de wet op het consumentenkrediet moeten naleven en inzonderheid de consument een overeenkomst laten ondertekenen die een hele reeks verplichte vermeldingen bevat.

Nochtans regelt de wetgeving niet specifiek de kredietoverschrijding van een bankrekening.

Op dit moment volstaat het dus niet dat een bankrekening voor 1.250 € of meer in het rood staat of reeds drie maanden in het rood staat opdat de wet op het consumentenkrediet automatisch van toepassing zou zijn. Men dient ook nog te bewijzen dat de bankier deze overschrijding heeft « toegelaten ». Bijvoorbeeld ingeval er gedurende maanden niet op gereageerd wordt wanneer het debetsaldo of de overschrijdingen ervan boven de 1.250 €²⁶ lopen. Enkel wanneer dit « akkoord » van de bankier aangetoond is zullen de wet op het consumentenkrediet en de voorziene sancties voor illegale praktijken van toepassing zijn.

Het platform meent dat de kredietverlener in alle gevallen van overschrijding van het toegestane kredietbedrag het formalisme van de wet op het consumentenkrediet moet naleven en inzonderheid de consument een overeenkomst laten ondertekenen die een hele reeks verplichte vermeldingen bevat.

Het nagestreefde doel is uiteraard de bescherming van de consument o.a. door er voor te zorgen dat hij verstaat hoe belangrijk zijn verbintenis is wanneer hij een overeenkomst ondertekent.

Het is van essentieel belang om de toestand te verduidelijken en ervoor te zorgen dat de overschrijdingen niet meer ontsnappen aan de toepassing van de wet op het consumentenkrediet. Het platform pleit dus voor een strengere regeling van de overschrijding van het kredietbedrag bij een bankrekening.²⁷

Aanbevelingen :

De « niet-toegelaten » overschrijdingen verbieden

- Het platform meent dat elke overschrijding, zelfs een tijdelijke, van het maximale kredietbedrag toegestaan door de wet verboden moet worden en de wet op het consumentenkrediet moet nageleefd worden (inzonderheid de verplichting om de consument een overeenkomst laten ondertekenen die een hele reeks verplichte vermeldingen bevat en de raadgevingsplicht).
- De reglementering van de overschrijding van het kredietbedrag bij bankrekeningen kan bovendien worden overgenomen van het nieuwe artikel 60 bis van de wet op het consumentenkrediet en voorzien dat ingeval van een overschrijding de bank de geldopnemingen moet schorsen en de terugstorting van de overschrijding eisen binnen een termijn van 45 dagen.

Indien na het verstrijken van de termijn van 45 dagen de consument geen terugstorting van de overschrijding heeft uitgevoerd:

- Sluit de bank de rekening af,
- Of laat de bank een overeenkomst van kredietopening ondertekenen met naleving van de bepalingen van de wet op het consumentenkrediet (wat dus impliceert dat de solvabiliteit van de consument wordt nagekeken bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren).

[26] C. BIQUET-MATHIEU, « Chronique de droit à l'usage des juges de paix et de police », n° 9, Luik, 15 oktober 1994, p 93 et s.

[27] Deze stelling wordt ook verdedigd door Mr E. Balate in zijn recente bijdrage, in Handboek Consumentenkrediet, éd. Die Keure, 2007, blz 12 en volgende.

7.3. Misbruiken betreffende de debetrente op bankrekeningen

Een recente studie²⁸ van Test Aankoop heeft misbruiken in het licht gesteld betreffende de debetrente op bankrekeningen.

De enquête van mei 2007 toont aan dat bepaalde banken de door de wet vastgelegde maximum debetrente (destijds 13 %) overschreden.

Aanbevelingen :

De controles op de debetrente op bankrekeningen verscherpen

- Zoals voor de kredietopeningen pleit het platform voor een verscherping van de controles uitgevoerd door de FOD Economie voor wat de toepassing van de wetgeving op de zichtrekeningen en de debetrente betreft.

[28] Test-Achats, "Budgets et droits", september-oktober 2007, nr 194, blz 32.

8. De financiële middelen toegekend ter bestrijding van de schuldoverlast

8.1. De controle op de naleving van de wetgeving op federaal niveau

De FOD Economie speelt een essentiële rol bij de controle op de naleving van de wetgeving en beschikt over grote bevoegdheden. De administratie

- verleent de vergunning om hun beroep uit te oefenen aan kredietverleners en kredietbemiddelaars,
- spoort de inbreuken op de wet op en stelt deze vast (te dien einde kan de administratie documenten in beslag nemen, PV's opstellen, enz...),
- bestraft de vastgestelde inbreuken (door middel van een waarschuwing, administratieve boetes of de intrekking van de vergunning tot uitoefenen van het beroep).

Buiten deze systematisch of op grond van klachten uitgevoerde controles, houdt de FOD ook algemene enquêtes.

Zo heeft de Algemene Directie Controle en Bemiddeling in 2006 367 klachten behandeld. Twee banken werden aan een grondige controle onderworpen. Meerdere belangrijke kredietverleners gespecialiseerd in het consumentenkrediet werden gecontroleerd en meerdere PV's werden opgemaakt voor inbreuken op de wet op het consumentenkrediet. Bovendien werden verschillende algemene enquêtes gehouden, waarvan één over de reclame.

Wij betreuren dat geen enkele van die enquêtes gepubliceerd werd²⁹. Momenteel worden noch de soorten inbreuken die de Administratie heeft vastgesteld, noch de namen van de wetsovertreders bekendgemaakt.

Verder werd enkel de lijst van de erkende kredietverleners (ongeveer 189 erkende kredietverleners op 30 juni 2006) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De lijst van de kredietbemiddelaars wordt niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (het betreft meer dan 30.000 kredietbemiddelaars einde 2005).³⁰

Momenteel is het voor de consument onmogelijk om na te gaan of de kredietbemiddelaar met wie hij eventueel wil handelen wel een machtiging bezit om zijn activiteiten uit te oefenen..

Het platform vraagt zich eveneens af of de middelen die ter beschikking gesteld worden van de FOD Economie voldoende zijn om deze taken doeltreffend uit te voeren.

Zo bestaat de « Task Force reclame voor het krediet » die in 2006 werd opgericht uit een team van amper 12 mensen (2 inspecteurs, 8 controleurs – waarvan één voor het Internet - en 2 juridische deskundigen) om de reclame te controleren van heel de sector van het krediet d.w.z. niet alleen de kredieten toegestaan door de bankinstellingen, makelaars maar ook deze toegestaan door de detailhandel in elektrische huishoudapparaten, de grootdistributie, de garages, de meubelwinkels, de doe-het-zelf winkels, de fitness centers, de autorijscholen, de dierenhandel, enz ... Dit betekende dat er einde 2006 189 kredietverleners en 28.411 kredietbemiddelaars (erkend door of ingeschreven bij de FOD Economie) gecontroleerd moesten worden.

[29] De Annuaire juridique du crédit bevat enkel statistieken : het aantal klachten en opgestelde PV's, thema's van de enquêtes, enz ...

[30] Deze stelling wordt ook verdedigd door B.VAN HOUTE en D. BLOMMAERT in hun recente bijdrage, in Handboek Consumentenkrediet, éd. Die Keure, 2007, blz 422. .

Aanbevelingen :

De huidige wetgeving evalueren

- Het platform beveelt aan **evaluaties** (door enquêtes bijvoorbeeld) uit te voeren van **de huidige wetgeving** op het consumentenkrediet en van de beschikkingen die in januari 2004 van kracht werden (ingevoerd door de wet van 24/03/2003). Deze hebben betrekking op de versterking van het recht op informatie, de verplichting tot advies van de kredietverlener en op de reclame voor kredietverlening

De controles versterken

- Het platform is van mening dat een **versterking van de controles** door de bevoegde overheidsinstanties (in het bijzonder voor wat de **reclame** en de **naleving van de wettelijke voorwaarden voor de toekenning van kredieten** betreft) zou kunnen leiden tot een betere toepassing van en meer respect voor de wettelijke beschikkingen. Zo krijgt de kredietnemer een gepast krediet en bescherming tegen misbruik en schuldoverlast. Het platform vraagt dat de aan de Administratie toegewezen middelen voldoende zouden zijn om deze taak uit te voeren.

De consument inlichten

- Parallel hier aan, pleit het platform voor meer **doorzichtigheid** betreffende deze controle en meer publiciteit – in de brede zin van het woord – voor de resultaten van de enquêtes gevoerd door de FOD Economie. Om de naleving van de wetgeving te versterken stelt het platform voor dat de resultaten van de controles en de door de administratie opgelegde sancties zouden worden gepubliceerd op de website van de FOD Economie.
- Het platform pleit ervoor dat men het afschrikkend en voorbeeldeffect van deze sancties zou versterken en aldus de naleving en doeltreffendheid van de wet verzekeren door de **lijst van de slechte kredietverleners** te publiceren

8.2. De preventie op federaal niveau

In februari 2006 kondigde de federale regering aan (meer in het bijzonder Freya Van Den Bossche, minister van consumentenzaken) dat een budget van 300.000 euro uit het Fonds ter Bestrijding van de Overmatige Schuldenlast, zou aangewend worden voor informatie- en sensibiliseringscampagnes over krediet en overmatige schuldenlast.

Het in 2006 opgerichte platform heeft spijtig genoeg moeten vaststellen dat de middelen voorbehouden voor preventieve acties onmiddellijk werden gebruikt voor de betaling van de achterstallige honoraria van de schuldbemiddelaars. De Dag Zonder Krediet 2006 werd dus met zeer weinig middelen georganiseerd (vooral afkomstig van het Waalse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap) en vooral door de inzet van de verenigingen die lid zijn van het platform.

Wegens de zeer positieve evaluatie en de grote impact op de media van de Dag Zonder Krediet van november 2006, heeft het platform beslist om in 2007 zijn impact te vergroten en meer acties te voeren.

Tweede ontgoocheling : het onreducerbaar fonds van 150.000 euro voor de preventie in 2007, dat einde december 2006 gestemd werd, is nog steeds niet vrijgemaakt.

De formaliteiten om dit fonds vrij te maken zijn lang (de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de oproep tot kandidaten heeft plaatsgevonden in juni 2007) en alles wijst er op dat de financiële middelen voor de preventie in 2007 niet zullen vrijgemaakt worden voor november 2007.

De verenigingen die de deliberatie van de begeleidingscommissie van dit fonds verwachtten zien dus hun hoop en hun concrete projecten (die reeds ver gevorderd zijn) voor 2007 in rook opgaan !

Het platform betreurt dat het reeds twee jaar niet kan genieten van financiële steun van de federale regering om zijn actie verder te zetten. Initiatieven zoals deze van het Platform “Dag Zonder Krediet”, dat Franstalige en Nederlandstalige verenigingen groepeerde die zich samen willen inzetten voor de bestrijding van een onrustwekkend maatschappelijk fenomeen zijn zeldzaam. De economie en de bescherming van de consumenten behoren tot de federale bevoegdheid, en het gaat om de bestaanszekerheid van de zwakste consumenten!

Aanbevelingen :

De preventie van de schuldoverlast beter financieren

- Het platform eist dat het beleid meer gericht wordt op de sensibilisering en het informeren van de consumenten door **specifieke en jaarlijks terugkerende middelen** vrij te maken, zowel op gewestelijk als federaal niveau.

8.3. De behandeling van de schuldoverlast

Momenteel geeft enkel het Waals Gewest financiële steun aan de diensten voor schuldbemiddeling.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Vlaanderen moeten de diensten voor schuldbemiddeling, zowel deze uit de openbare sector (OCMW) of de private sector (verenigingen), erkend worden en beantwoorden aan de vereisten van professionalisme en kwaliteit (verplichting om gespecialiseerde opleidingen te volgen, indienstneming van een jurist, enz) maar ontvangen geen enkele specifieke subsidie van de bevoegde overheid.

De schuldbemiddeling, minnelijk of gerechtelijk, behoort ongetwijfeld tot de opdracht van algemene hulpverlening door de OCMW's en de vzw's maar zij heeft geen eigen financiering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Vlaanderen.

De toestand van de OCMW's is lichtelijk beter dan die van de vzw's omdat de OCMW's een federale subsidie ontvangen (Het Energiefonds) dat opgericht werd door de wet van 4 september 2002³¹.

Het gaat om de enige bron van financiering van de diensten voor schuldbemiddeling van de OCMW's van het Brussels Gewest en het Vlaams Gewest.

Bovendien is het door de wet geviseerde publiek beperkt: het gaat om mensen die energieschulden hebben.

Het platform betreurt eveneens dat er een dergelijk onevenwicht is tussen de financiële middelen toegekend aan de openbare sector (de OCMW's) en de private sector (de vzw's). Wij menen dat het belangrijk is om er over te waken dat de diensten voor schuldbemiddeling zich eveneens kunnen ontwikkelen in de schoot van de sociale diensten van de verenigingen die een ander publiek bereiken dan de OCMW's.

[31] Wet van 4 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevende in zake energielevering, Belgisch Staatsblad van 28/09/2002.

Aanbevelingen :

De behandeling van de schuldoverlast beter financieren

- Het platform pleit voor een **aanzienlijke verhoging van de financiële middelen die worden toegekend aan de diensten voor schuldbemiddeling**. Deze leveren fundamenteel werk op het gebied van preventie, informatie en bij de behandeling van dossiers van mensen met overmatige schuldenlast en/of in schuldbemiddeling. Het vraagt eveneens erop toe te zien dat de toegekende subsidies gelijk **verdeeld worden** tussen de diensten van de openbare en de private sector.
- Het platform dringt ook aan op grotere **verspreiding** door de overheden **van informatie** naar de bevolking toe, teneinde het bestaan en de rol van de diensten voor schuldbemiddeling evenals de procedure van de **collectieve schuldenregeling** beter te doen kennen.

8.4. Het sociaal krediet of hoe de bancaire uitsluiting bestrijden

Het sociaal krediet richt zich tot de meest kwetsbare mensen die geen of zeer moeilijk toegang hebben tot het consumentenkrediet, tenzij via verleidelijke maar dure aanbiedingen en die dikwijls het risico lopen om terecht te komen in een toestand van schuldoverlast.

Een « aangepast krediet » bestaat nu in meerdere Europese landen en o.a. in Frankrijk : « sociaal micro-krediet » bestaat er al twee jaar en heeft dezelfde doelstelling als de bestrijding van de bancaire uitsluiting.

Het sociaal krediet werd bedacht ter bestrijding van :

- De bancaire uitsluiting :

De leeftijd, een handicap, de schuldenlast, een negatieve registratie of lage inkomsten blijven één van de voornaamste oorzaken van de bancaire uitsluiting. Door het sociaal krediet kan men een oplossing bieden voor deze problemen, maar door er toch over te waken dat het krediet de geschikte oplossing is.

- de schuldoverlast :

Dankzij de methodologie en de didactiek gebaseerd op de budgettaire analyse, kan het sociaal krediet vele gezinnen helpen om terug een aangenaam dagelijks leven te leiden zonder te hervallen in een situatie van « een krediet teveel »...

Verder werd een begeleiding van de aanvragers uitgewerkt zodat hun project in gezamenlijk overleg kan besproken worden, en om de aanvragers eventueel, ingeval van weigering, door te verwijzen (naar een OCMW, een sociale dienst, enz) en om ze te volgen tijdens het hele proces van kredietverlening.

Deze projecten maken deel uit van een beleid ter voorkoming van de schuldoverlast via sociale begeleiding van de aanvragers en budgettaire analyse van wat er samen met hun gerealiseerd wordt.

Momenteel steunt enkel het Waals Gewest dergelijke projecten.

Aanbevelingen :

Het sociaal krediet aanmoedigen

- Het platform pleit voor een betere ondersteuning van projecten van alternatieve financiering zoals het **sociaal krediet** dat dient ter bestrijding van **bankuitsluiting en schuldoverlast**

9. De Europese richtlijn

Het platform wenst eveneens de aandacht te vestigen op de noodzaak om vlug te reageren op Europees niveau.

Op 21 mei 2007 heeft de Europese Raad voor Concurrentievermogen haar instemming betuigd met de 6de en laatste versie van het voorstel tot richtlijn in verband met het consumentenkrediet.

Er wordt veel druk uitgeoefend op Europees niveau om de tekst te laten stemmen in het Europees Parlement voor het einde van 2007.

Nochtans heeft de Heer Jorge Pedago Liz, afgevaardigde van het Europees Economisch en Sociaal Comité, [dat een zeer negatief advies heeft gegeven op één van de vorige versies van de richtlijn] tijdens een zeer recent in Brussel op 14 en 15 september georganiseerd colloquium betreurd dat het Comité geen tweede maal geraadpleegd werd. Volgens hem staan er veel onnauwkeurigheden in de tekst. Wat de bescherming van de consument betreft, betreurde hij eveneens dat : *« de richtlijn vooral gebaseerd is op het vermoeden dat de geïnformeerde consument voldoende beschermd wordt en een « verstandige » beslissing kan nemen bij het aangaan van een kredietovereenkomst. De richtlijn stelt geen andere oplossing voor ter bestrijding van de schuldoverlast wat nochtans een belangrijke bezorgdheid is van de Lidstaten »*.

Ter herinnering, deze richtlijn heeft een drievoudig doel: de ontwikkeling van een echte interne kredietmarkt, een hoog niveau van bescherming van de consumenten waarborgen en een richtlijn updaten die ondertussen achterhaald is.

Op die manier verzekert de tekst dat de richtlijn het « hoogste niveau van bescherming voor de consument biedt » in Europa en om die reden nationale wetgevingen onnodig maakt.

In werkelijkheid loopt die tekst achter op de bescherming die al geboden wordt door de Belgische wetgeving en aanneming ervan in zijn geheel zou een belangrijke impact hebben op onze wetgeving.

De voornaamste leemte in de richtlijn is dat zij geen raadgevingsplicht in hoofde van de kredietverlener in de zin van artikel 11 van onze wet op het krediet voorziet.

In het Belgisch recht is de kredietverlener verplicht om het krediet te zoeken dat qua soort en bedrag het best is aangepast, rekening houdend met de financiële toestand van de consument op het ogenblik van het sluiten van de kredietovereenkomst en met het doel van het krediet³². Deze verplichting van raadgeving rust op de kredietverlener maar ook op de kredietbemiddelaar en is onderhevig aan zware straffen.

[32] Artikel 11 vult de artikelen 10 en 15 van de wet aan die bepalen :

- dat de kredietgever aan de consument de informatie vraagt die hij noodzakelijk acht om hun financiële toestand en hun terugbetalingsmogelijkheden te beoordelen en, in ieder geval, hun lopende financiële verbintenissen. De raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren, die al de kredieten registreert per inwoner (of hij een wanbetaler is of niet), is verplicht.
- dat de kredietverlener slechts een kredietovereenkomst mag sluiten wanneer hij, gelet op de gegevens waarover hij beschikt of zou moeten beschikken, onder meer op basis van de raadpleging van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren, redelijkerwijze moet aannemen dat de consument in staat zal zijn zijn de verplichtingen voortvloeiend uit de overeenkomst na te komen.

Voorbeelden :

- Wanneer er in België een krediet wordt aangevraagd om een of meerdere andere kredieten terug te betalen, hebben vele vrederechters de wet toegepast en overwogen:
 - dat de kredietverlener « tweemaal meer voorzichtig » had moeten zijn³³.
 - dat de kredietverlener het nut van de lening had moeten nagaan en zich onthouden indien deze operatie zonder voordeel is voor de consument³⁴ en dat het gewoon gaat om een put te delven om er een andere mee te vullen³⁵.
 - dat de kredietverlener een fout begaat wanneer het nieuwe toegestane krediet meer kost dan het krediet dat terugbetaald wordt³⁶ of wanneer een kredietopening dient voor de terugbetaling van maandelijks afbetalingen van een lening op afbetaling die de consument niet kan aflossen³⁷.
- In een beslissing van 23 oktober 1997³⁸, heeft de vrederechter van Merksem een « schoolvoorbeeld » van tekortkoming aan de raadgevingsplicht beschreven : een kredietaanvraag wordt ingediend bij een kredietbemiddelaar door een jonge man die een inkomen heeft van 1.611 euro. De aanvraag geeft als doel voor het krediet: « 75.000 frank (1.860 euro) – verhuiskosten » en de aanvrager wordt een kredietopening toegestaan van 500.000 frank (12.395 euro's) waar hij overmatig gebruik van maakt in enkele dagen. De beslissing stelt vast dat een redelijk voorzichtige bankier vragen moet stellen bij de solvabiliteit van een jonge man die zijn verhuiskosten niet kan betalen.
- De vrederechter van Grâce-Hollogne geeft kritiek op de toekenning van een kredietopening van 500.000 frank (12.395 euro) voor de aankoop van een voertuig terwijl dit soort van krediet – naar algemene regel – niet het meest aangepast is om de verkoop op afbetaling van een lichamelijk roerend goed te financieren³⁹.

Men dient te noteren dat deze raadgevingsplicht voorzien door de Belgische wet op het consumentenkrediet eveneens bestaat voor vele activiteiten waar de professioneel over technische kennis beschikt die de consument niet heeft en die hierdoor geen andere keuze heeft dan zich te verlaten op de professioneel⁴⁰.

Risico van achteruitgang van de bescherming van de Belgische consument...

Door de richtlijn en haar principe van maximale harmonisatie van de wetgeving van de Lidstaten kan de verplichting in hoofde van de kredietverlener herleid worden tot het nemen van inlichtingen over de solvabiliteit van de consument.

Dit zou voor gevolg hebben dat de consument geheel alleen staat en op zichzelf aangewezen.

[33] Vred. Oostrozebeke, 31 maart 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 106; Vred. St Niklaas, 28 maart 2001, Ann. Crédit, 2001, p.124 ; Vred. Gr ce-Hollogne, 13 februari 2001, Ann. Crédit, 2001, p. 176 ; Vred. Gr ce-Hollogne, 20 februari 2001, Ann. Crédit, 2001, p. 184 ; Over de plicht tot dubbele voorzichtigheid : T.VAN DYCK, « De aansprakelijkheid van de kredietgever en kredietbemiddelaar in gevallen van herfinanciering of saldering van consumentenkrediet – Het criterium van de « dubbele voorzichtigheid » nota sub Rb. Antwerpen, 15 november 2002, D.C.C.R., 2003, p. 60 ; Vred. Gent 18 december 1997, J.J.P., 1998, p. 571

[34] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128 ; Vred. St Niklaas, 17 april 2002, Ann. Crédit, 2002, p. 133.

[35] Volgens de dikwijls gebruikte uitdrukking, "de ene put vullen met de andere", zie in het bijzonder Vred. Waregem, 2 december 2003, Ann. Crédit, 2003, p. 48. Overwegende dat dit procédé de consument veel zwaarder kan belasten, dat het in de door de nieuwe overeenkomst geleende en gefinancierde kapitaal voorkomt : het bedrag van de voorziene terugbetaling dat het saldo bevat van het bedrag dat geleend werd vermeerderd met het bedrag van de vergoeding van hergebruik gelijk aan 25 % van de totale kostprijs van het krediet dat nog moet vervallen en het totaal bedrag dat moet afgelost worden van de nieuwe lening die door de consument werd aangevraagd [schrapping van de inschrijving van een persoon in toepassing van artikel 107 van de wet op het consumentenkrediet, geciteerd in Ann. Crédit , 2003, p. 218].

[36] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128.

[37] Vred. Kortrijk, 11 augustus 1998, Ann. Crédit, 1998, p. 128.

[38] Vred. Merksem, 23 oktober 1997, J.J.P., 2000, p. 111.

[39] Vred. Gr ce-Hollogne, 10 juni 1997, J.L.M.B., 1999, p. 1088.

[40] F. De Patoul, La responsabilit  du pr teur et de l'intermédiaire de crédit dans la phase pr -contractuelle.

Hij en niet de kredietverlener zal moeten overwegen of – in functie van de informatie die hij ontvangen heeft – de kredietovereenkomst die men hem voorstelt aan zijn behoeften en zijn situatie is aangepast.

En voor wat de kredietbemiddelaars betreft (die goederen en diensten verkopen en wiens voornaamste activiteit niet het krediet is volgens de definitie ervan), zou deze raadgevingsplicht zelfs niet nodig zijn omdat volgens de richtlijn deze reeds op de kredietverlener rust.

Wij menen dat dit concept typisch « Angelsaksisch » is en berust op de mythe volgens dewelke een « geïnformeerde » consument voldoende beschermd is.

Op de kredietmarkt die ingewikkeld is en in volle expansie en waar de marketingpraktijken enorm agressief en doeltreffend zijn, waar de consument onophoudelijk nieuwe aanbiedingen krijgt, nieuwe « producten » via een steeds groter wordend aantal kanalen (Internet, mailings, de netwerken van de grootdistributie, de verkopers ...) en kredietverleners in België en elders, is het toch niet mogelijk om de consument voldoende te « informeren » opdat hij met kennis van zaken een keuze kan maken.

Wij hebben gezien dat het informeren van de consument in de Angelsaksische landen, die de crisis van de sub-prime meemaken, niet voldoende is om de schuldoverlast te beletten, noch de woeker, noch de uitbuiting van de zwakste mensen.

Kijk, bij wijze van voorbeeld naar de documentaire van vijf episodes die in juni 2006 uitgezonden werd door de BBC na een golf van zelfmoorden als gevolg van schuldoverlast in het Verenigd Koninkrijk en getiteld « Britain Streets of Debt » over de problemen veroorzaakt door de toekenning van onverantwoorde kredieten die neerkomen op afpersing.

Onvoldoende bescherming voor de Europese consument ...

Wij stemmen in met bepaalde Europese bijdragen zoals: de verhoging van de bedenktijd⁴¹ zodat de consument zich kan terugtrekken en de stricte beperking van de vergoeding die de kredietverlener kan eisen in geval van vervroegde terugbetaling door de consument.

Nochtans stellen wij vast dat de vele problemen die de consument overal in Europa meemaakt niet geregeld worden door de richtlijn.

Bij wijze van voorbeeld :

- **De effectieve prijsvergelijking** : de Europese richtlijn legt een Jaarlijks Kostenpercentage (JKP) op zoals dit reeds het geval is in België. Daar tegenover staat dat de richtlijn de kwestie van de kostprijs van de schuldsaldoverzekeringen die verbonden zijn aan krediet niet regelt. Deze bijkomende kosten zullen dus niet verplicht opgenomen moeten worden in de totale kostprijs van het krediet. Hoe kan de consument in die omstandigheden de aanbiedingen uitgaande van alle Europese landen dan vergelijken?
- **De interestvoeten** : er zal geen verplichting zijn op Europees niveau om de maximale interestvoeten vast te stellen, wat de deur open laat voor woekerinteresten, vooral voor de minst solvabele consumenten. Nochtans ziet men in de Angelsaksische landen de gevolgen van een dergelijke deregulatie: in Groot-Brittannië hebben in 2005 150 parlementsleden gepleit voor een beperking van de jaarlijkse gemiddelde interestvoet geschat op 177 % (sic) voor de gezinnen met lage inkomsten.

[41] Deze termijn wordt van 7 op 14 kalenderdagen gebracht.

- **De richtlijn regelt de kwestie niet van de reclame die de consumenten aanzet tot schuld-overlast.** Zelfs indien wij in België en andere Europese landen dit soort reclame verder kunnen verbieden, zullen wij niet kunnen beletten dat deze praktijken zich verder vermenigvuldigen op het Internet waar de meest agressieve kredietaanbiedingen en marketingpraktijken in overvloed te vinden zijn.
- De richtlijn zegt ook niets over het hypothecair krediet alhoewel dit gebruikt wordt voor de consumptie.
- De richtlijn zal niet van toepassing zijn op de overschrijding van het toegestane kredietbedrag bij een bankrekening en de meningen zijn verdeeld of zij van toepassing zal zijn op de kredietopeningen.
- Bovendien, bij het ontstaan van de Europese markt is het zeer moeilijk voor een consument die zou besluiten om beroep te doen op een buitenlandse kredietverlener om te weten te komen welke wet van toepassing zal zijn op de overeenkomst (inzonderheid in situaties waar overeenkomsten « on line » worden aangegaan).

Tot besluit

de auteurs van het voorstel van richtlijn belichten dat in bepaalde Lidstaten het consumentenkrediet een belangrijk deel is van de beschikbare inkomsten van gezinnen, terwijl in andere landen dit deel relatief laag is: 18.000 euro in het Verenigd Koninkrijk tegen 3.250 euro in België. En zij besluiten: « bepaalde markten hebben een beperkt groeipotentieel, dit in tegenstelling met andere, waar de mogelijkheden nog groot zijn ».

Zou ons land te conservatief zijn, te bang in de aanpak van financiële producten voor particulieren? Is ons land minder aantrekkelijk wegens onze bescherming van de consument? « Groei », « ontwikkeling », « vooruitgang », « bescherming », alles hangt af van de betekenis die aan die woorden wordt gegeven. Wij begrijpen dat het krediet een belangrijk radertje is van onze economie. Het maakt ontwikkeling mogelijk zowel op het niveau van een samenleving als van de personen die er deel van uitmaken. Het schept werkgelegenheid door de aankoop en de productie van consumptiegoederen. Het vergemakkelijkt de toegang tot deze goederen.

Maar zoals Janus, heeft het krediet twee gezichten : enkel gedreven door de wetten van de markt, produceert het nevenschade die de schuldbemiddelaars goed kennen. De « verzadigde » consument ruimt plaats voor de persoon « met een overmatige schuldenlast » voor wie de lange mars begint om zijn waardigheid te heroveren.

Men mag de problematiek van de schuldoverlast niet enkel herleiden tot het beroep doen op gemakkelijk krediet. Nochtans alhoewel het onverantwoordelijk krediet de schuldoverlast niet veroorzaakt, draagt het er wel toe bij. De wijziging van de Europese richtlijn verdient dus ongetwijfeld dat de waakzaamheid van allen verhoogd wordt.

De redelijk afschrikwekkende techniciteit van het krediet maakt het daarom nog geen steriel onderwerp voorbehouden aan eurocraten. Elke zin van dit voorstel kan vertaald worden naar een tastbare realiteit. Laat ons niet te vlug vergeten dat de woorden « consument », « kredietnemer », « burger » elk van ons aanduiden.

België is het verst gevorderd in de bescherming van de consument. België heeft de verdeling van de verantwoordelijkheden geregeld tussen partijen die contractueel ongelijk zijn, terwijl de toegang tot het krediet voor een groter aantal mensen behouden blijft.

Daarom vragen wij aan onze politieke mandatarissen, wat ook hun niveau van actie en gevoeligheid

is, om zich in te zetten voor de verdediging van deze verworvenheden, onze verworvenheden, opdat hun verovering, onze verovering, niet herleid wordt tot een ijdele strijd.

Aanbevelingen :

Een betere bescherming van de consument op Europees niveau

- Het platform is het eens met de stellingname verdedigd door de Belgische vertegenwoordigers, namelijk hun onthouding tijdens de stemming op 21 mei jl in de Europese Raad voor Concurrentievermogen.

Inderdaad waarborgt de door de richtlijn voorgestelde harmonisatie in haar actuele tekst noch een hoog niveau van bescherming van de consumenten, noch de oprichting van een werkelijke interne markt voor kredieten. Hopelijk zal het Europees Parlement dat zijn advies nog moet geven over deze tekst, gevoelig zijn voor deze vaststelling en verbeteringen aanbrengen die steeds verder gaan om de consumenten zoveel mogelijk te beschermen !

Overzicht van de 32 aanbevelingen van het platform

De reclame voor kredietverlening

De wetgeving op de reclame voor kredietverlening verduidelijke (2.1)

- Het platform pleit voor een **verduidelijking van artikel 6 § 1 alinea 2 en 3 van de wet op het consumentenkrediet** die de nieuwe verbodsbepalingen inzake reclame instelt. Wij stellen voor de term « misleidend » af te schaffen in beide bepalingen.
Inderdaad, reclame die benadrukt hoe gemakkelijk en snel men krediet kan bekomen, en ook reclame voor groepering en centralisatie van kredieten viseert altijd een zwak publiek en is daarom essentieel gevaarlijk en misleidend.
- Om de reclame voor het hypothecair krediet te zuiveren maar ook om te vermijden dat de reclame voor het consumentenkrediet besmet wordt door de misbruiken in de reclame voor hypothecair krediet, meent het platform dat het nodig is om **de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet te herzien**.

De misleidende reclame bestraffen (2.2)

- Het platform steunt het wetsvoorstel dat in de Kamer is neergelegd en dat aan de rechter de macht geeft om de nietigheid uit te spreken van een kredietovereenkomst of de maximale beperking van de verplichtingen van de consument (tot de prijs van het goed of de dienst bij contante betaling) ingeval de kredietverlener de wet schendt en, door middel van zijn reclame, de consument die zijn schulden niet kan betalen aanzet tot krediet of op misleidende wijze benadrukt hoe gemakkelijk en snel men krediet kan bekomen⁴²

Verhoging van de financiële middelen voor de controle (2.3.)

- Het platform verheugt zich er over dat de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie voortdurend de inbreuken op de wetgeving op de reclame voor krediet opspoot.
Het platform pleit er nochtans voor dat de regering ervoor zou zorgen dat **de middelen die aan de Administratie worden toegekend voldoende zouden zijn** om deze taak uit te voeren.
- Parallel hieraan pleit het platform voor meer **doorzichtigheid** betreffende deze **controle** en de publicatie – in de brede zin van het woord – van de resultaten van de enquêtes die gevoerd worden door de FOD Economie. Om de naleving van de wetgeving te versterken stelt het platform voor dat de resultaten van de controles en de door de administratie opgelegde sancties gepubliceerd worden op de website van de FOD Economie.

[42] DOC 51 2340/001, Voorstel tot wijziging van artikel 85 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, 14 maart 2006, Mr François-Xavier de Donnea

De consument inlichten

De consument inlichten en raadgeven (3.1.)

- Het platform pleit er voor dat de kredietverleners en de kredietbemiddelaars enkel **personeel** zouden mogen tewerkstellen dat op een effectieve en geschikte manier **opgeleid** is en dus zijn wettelijke informatie- en raadgevingsplicht kan naleven bij het aangaan van kredietovereenkomsten.

De bedenktijd bevorderen (3.2.)

- Het platform pleit voor een **zeer stricte beperking van het aantal kredietovereenkomsten die impulsief worden aangegaan**. In deze optiek vraagt het platform dat men onderzoekt welke oplossingen kunnen gevonden worden om deze impulsieve kredieten te vermijden, bijvoorbeeld door een fysieke scheiding te voorzien tussen de plaats van aankoop en de plaats waar de kredietovereenkomsten worden aangegaan. Het platform pleit ervoor dat de consument die een krediet wil bekomen de moeite moet doen om naar het kantoor van de kredietverlener of de kredietbemiddelaar te gaan.
- Het platform pleit ervoor dat de **bedenktijd** van 7 dagen tijdens dewelke de consument kan afzien van de kredietovereenkomst zou worden **veralgemeend** tot al de kredieten, ongeacht het bedrag en het soort overeenkomst.

Het niet naveln van de verplichtingen van de kredietgevers controleren en bestraffen (3.3.)

- Het platform pleit voor een uitbreiding van de bevoegdheid van de administratie en van de sancties voor de kredietgevers en kredietbemiddelaars die hun informatie- en raadgevingsplicht niet naleven. Dit zou zeker een meer afschrikkend effect hebben op mogelijke overtreders en zou op termijn een betere naleving van de wet en dus haar doeltreffendheid verzekeren.

Een updated lijst van de kredietverleners (3.3.)

- Het platform pleit ervoor dat er een **lijst van de kredietverleners en de kredietbemiddelaars wordt opgemaakt die jaarlijks ge-updated wordt en gemakkelijk te raadplegen is** (bijvoorbeeld op de website van de FOD Economie en via een verplichte affichering in de lokalen van de kredietverlener en de kredietbemiddelaar) zodat de consument of elke andere belanghebbende persoon (kredietverleners, kredietbemiddelaars, enz.) kunnen nagaan of de kredietverlener of de kredietbemiddelaar met wie hij eventueel wil handelen wel degelijk gemachtigd is om zijn activiteiten uit te oefenen.

Momenteel wordt enkel de lijst van de erkende kredietverleners (ongeveer 189 erkende kredietverleners op 30 juni 2006) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De lijst van de kredietbemiddelaars (ongeveer 30.000 einde 2005) wordt niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.⁴³

[43] Deze stelling wordt ook verdedigd door B.VAN HOUTE et D. BLOMMAERT in hun recente bijdrage, in Handboek Consumentenkrediet, éd. Die Keure, 2007, blz 422. .

De duur van de kredietopeningen

Een nulstelling voor alle overeenkomsten (4.3.)

- Om een permanente overmatige schuldenlast te vermijden, wenst het platform de daadwerkelijke toepassing van de wet van 24/03/2003. Deze voerde de verplichte nulstelling in. Daarom vraagt het platform de **wijziging van artikel 22** van de wet op het consumentenkrediet door op te leggen dat **alle contracten van kredietopeningen** (wat ook de duur of het periodiek af te lossen bedrag is) een datum van nulstelling voorzien waarop het totaal af te lossen bedrag moet betaald zijn.
Deze verplichting tot nulstelling zou daarenboven bij het begin van het contract duidelijk aan de consument-ontlener **moeten gemeld** worden en de vervaldag zou in elk tussentijds maandelijks overzicht moeten herhaald worden. Dit om te vermijden dat de consument zich zou laten verrassen. Daarbij moet de consument de mogelijkheid hebben maandelijkse aflossingen te doen tot aanzuivering van de schuld.
- Het platform pleit ervoor dat de termijn van nulstelling die op maximum 60 dagen is vastgesteld (hetzij 5 jaar) wordt herleid tot **1 jaar** voor kredieten tot 5.000 euro en tot maximum **5 jaar** voor kredieten van meer dan 5.000 euro (volgens het advies van de Raad voor het Verbruik van 30/06/2004)

De kostprijs van de kredietopening

Een grotere doorzichtigheid van de kostprijs (5.1.)

Teneinde de werkelijke kost van het krediet weer te geven, menen wij dat het raadzaam is om :

- het JKP (jaarlijks kostenpercentage) uit te drukken in een **maandelijks percentage** (naast de vermelding van het JKP in een jaarlijks percentage);
- dat dezelfde logica wordt toegepast mbt de maandelijkse overzichten waarin de rentevoet, de terugkerende kosten en de kost van de eventuele verzekering worden meegedeeld ;
- dat de te betalen bedragen (intresten, kosten, verzekeringen en totaal te betalen bedrag) uitgedrukt worden in euro's aan de hand van **een representatief voorbeeld met het maximum bedrag dat ontleend kan worden**
- dat in het terug te betalen bedrag, in geldwaarde, zou gepreciseerd worden welk gedeelte kapitaal is en welk gedeelte intrest.

Verzekeringen : een totale werkelijke en doorzichtige kostprijs (5.2.)

- Met het oog op de duidelijkheid pleit het platform er voor dat al de kosten verbonden aan de – vrijwillige of verplichte – verzekering verbonden aan een kredietovereenkomst systematisch **inbegrepen** zouden worden in de totale kostprijs van het krediet (JKP).

Vermindering van het JKP op de leningen en verkopen op afbetaling (5.3.)

- Het platform pleit voor een **vermindering van het JKP op leningen en verkopen op afbetaling voor bedragen van meer dan 5.000 euro** tot een maximum van 11%.

Het log van de « borgen »

Een betere bescherming van de « borgen » (6)

- Om te vermijden dat de hervorming van de kosteloze borgtocht dode letter blijft, meent het platform dat de beschermingsmaatregelen voorzien voor de borgtocht uitgebreid moeten worden tot elke natuurlijke persoon die zich kosteloos verbindt tot het geven van een waarborg voor een consumentenkrediet.

Zichtrekeningen in het rood

Het toegelaten debetbedrag op bankrekening beter reglementeren (7.1.)

- Het platform pleit ervoor dat in het rood gaan bij een bank niet meer automatisch gebeurt maar toegestaan wordt door de banken, en dit enkel wanneer de consument daar voorafgaand schriftelijk om verzoekt en hij te dien einde een overeenkomst moet ondertekenen die hem correct informeert (inzonderheid betreffende de kostprijs, maar ook de gevolgen van niet-betaling, enz.)

De « niet-toegelaten » overschrijdingen verbieden (7.2.)

- Het platform meent dat elke overschrijding, zelfs een tijdelijke, van het maximale kredietbedrag toegestaan door de wet verboden moet worden en de wet op het consumentenkrediet moet nageleefd worden (inzonderheid de verplichting om de consument een overeenkomst laten ondertekenen die een hele reeks verplichte vermeldingen bevat en de raadgevingsplicht).
- De reglementering van de overschrijding van het kredietbedrag bij bankrekeningen kan bovendien worden overgenomen van het nieuwe artikel 60 bis van de wet op het consumentenkrediet en voorzien dat ingeval van een overschrijding de bank de geldopnemingen moet schorsen en de terugstorting van de overschrijding eisen binnen een termijn van 45 dagen. Indien na het verstrijken van de termijn van 45 dagen de consument geen terugstorting van de overschrijding heeft uitgevoerd:
 - Sluit de bank de rekening af,
 - Of laat de bank een overeenkomst van kredietopening ondertekenen met naleving van de bepalingen van de wet op het consumentenkrediet (wat dus impliceert dat de solvabiliteit van de consument wordt nagekeken bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren).

De controles op de debetrente op bankrekeningen verscherpen (7.3.)

- Zoals voor de kredietopeningen pleit het platform voor een verscherping van de controles uitgevoerd door de FOD Economie voor wat de toepassing van de wetgeving op de zichtrekeningen en de debetrente betreft.

De financiële middelen toegekend ter bestrijding van de schuldoverlast

De huidige wetgeving evalueren (8.1)

- Het platform beveelt aan **evaluaties** (door enquêtes bijvoorbeeld) uit te voeren van de **huidige wetgeving** op het consumentenkrediet en van de beschikkingen die in januari 2004 van kracht werden (ingevoerd door de wet van 24/03/2003). Deze hebben betrekking op de versterking van het recht op informatie, de verplichting tot advies van de kredietverlener en op de reclame voor kredietverlening.

De controles versterken (8.1.)

- Het platform is van mening dat een **versterking van de controles** door de bevoegde overheidsinstanties (in het bijzonder voor wat de **reclame** en de **naleving van de wettelijke voorwaarden voor de toekenning van kredieten** betreft) zou kunnen leiden tot een betere toepassing van en meer respect voor de wettelijke beschikkingen. Zo krijgt de kredietnemer een gepast krediet en bescherming tegen misbruik en schuldoverlast. Het platform vraagt dat de aan de Administratie toegewezen middelen voldoende zouden zijn om deze taak uit te voeren.

De consument inlichten (8.1.)

- Parallel hier aan, pleit het platform voor meer **doorzichtigheid** betreffende deze controle en meer publiciteit – in de brede zin van het woord – voor de resultaten van de enquêtes gevoerd door de FOD Economie. Om de naleving van de wetgeving te versterken stelt het platform voor dat de resultaten van de controles en de door de administratie opgelegde sancties zouden worden gepubliceerd op de website van de FOD Economie.
- Het platform pleit ervoor dat men het afschrikkend en voorbeeldeffect van deze sancties zou versterken en aldus de naleving en doeltreffendheid van de wet verzekeren door de **lijst van de slechte kredietverleners** te publiceren

De preventie van de schuldoverlast beter financieren (8.2.)

- Het platform eist dat het beleid meer gericht wordt op de sensibilisering en het informeren van de consumenten door **specifieke en jaarlijks terugkerende middelen** vrij te maken, zowel op gewestelijk als federaal niveau.

De behandeling van de schuldoverlast beter financieren (8.3.)

- Het platform pleit voor een **aanzienlijke verhoging van de financiële middelen die worden toegekend aan de diensten voor schuldbemiddeling**. Deze leveren fundamenteel werk op het gebied van preventie, informatie en bij de behandeling van dossiers van mensen met overmatige schuldenlast en/of in schuldbemiddeling. Het vraagt eveneens erop toe te zien dat de toegekende subsidies gelijk verdeeld worden tussen de diensten van de openbare en de private sector.
- Het platform dringt ook aan op grotere **verspreiding** door de overheden **van informatie** naar de bevolking toe, teneinde het bestaan en de rol van de diensten voor schuldbemiddeling evenals de procedure van de **collectieve schuldenregeling** beter te doen kennen.

Het sociaal krediet aanmoedigen (8.4.)

- Het platform pleit voor een betere ondersteuning van projecten van alternatieve financiering zoals het **sociaal krediet** dat dient ter bestrijding van **bankuitsluiting en schuldoverlast**.

De Europese richtlijn

Een betere bescherming van de consument op Europees niveau (9)

- Het platform is het eens met de stellingname verdedigd door de Belgische vertegenwoordigers, namelijk hun onthouding tijdens de stemming op 21 mei jl in de Europese Raad voor Concurrentievermogen. Inderdaad waarborgt de door de richtlijn voorgestelde harmonisatie in haar actuele tekst noch een hoog niveau van bescherming van de consumenten, noch de oprichting van een werkelijke interne markt voor kredieten. Hopelijk zal het Europees Parlement dat zijn advies nog moet geven over deze tekst, gevoelig zijn voor deze vaststelling en verbeteringen aanbrengen die steeds verder gaan om de consumenten zoveel mogelijk te beschermen !

VOORWOORD

Artikel 23 van de Belgische Grondwet bepaalt dat iedereen het recht heeft een menswaardig leven te leiden en onder andere recht heeft op een behoorlijke huisvesting. Voor heel wat Belgen, en vooral voor de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is dat echter geen realiteit.

Brussel kampt immers met een ernstige huisvestingscrisis. De huurprijzen en aankooprijzen van de woningen zijn de afgelopen jaren blijven stijgen, terwijl dat voor de inkomens niet het geval is.

Om tegemoet te komen aan de vraag van burgers met huisvestingsproblemen werden verscheidene systemen in het leven geroepen. Wij denken onder andere aan sociale woningen, voordelige hypothecaire leningen voor jonge gezinnen, verhuis- en huurtoelagen waarmee mensen uit een onbehoorlijke woning kunnen verhuizen, de sociale verhuurkantoren, de renovatiepremies, de Gewestelijke Huisvestingsinspectie,

De hulp waarop je recht hebt kan je uiteraard pas genieten als je het bestaan ervan afweet. Je moet ook weten tegen welke voorwaarden die hulp wordt geboden, welke stappen er moeten worden gezet om ze te kunnen genieten, enz... .

Om u te helpen bij uw zoektocht naar een betaalbare woning en om u nuttige informatie aan te reiken bij de verschillende stappen die u hiervoor moet zetten, hebben wij gezorgd voor onderhavige brochure « Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Waardig wonen en leven - Adressenlijst ». Deze brochure pretendeert niet volledig te zijn. Het is dus geen opsomming van alle instanties die in de vermelde gebieden actief zijn.

Wat de sociale huisvesting betreft, willen wij u erop wijzen dat iemand die bij een Openbare Vastgoedmaatschappij (OVM) een aanvraag voor een sociale woning indient, er niet meteen een kan huren. Naargelang de Openbare Vastgoedmaatschappij waarbij de kandidaat zich heeft ingeschreven en afhankelijk van het woningtype dat hij nodig heeft, moet er rekening worden gehouden met een wachttijd die van enkele maanden kan oplopen tot verscheidene jaren.

Onderhavig document neemt de vorm aan van ons bestaande adressenbestand dat in de loop van 2009 geactualiseerd werd. De nieuwe versie van onze brochure kan ook op onze website www.bghm.irisnet.be geraadpleegd worden. Bepaalde adressen en/of telefoonnummers kunnen in de komende maanden veranderen. Om deze gegevens te kunnen updaten, zouden wij u dan ook bijzonder dankbaar zijn als u ons op de hoogte zou willen brengen van gegevens die kunnen bijdragen tot het behoud van de kwaliteit van deze adressenlijst. Hiervoor kan u contact opnemen met mevrouw Françoise BERGER (fberger@slrb.irisnet.be).

De wnd. Directeur-generaal,

Y. LEMMENS.

INHOUD

VOORWOORD	1
INHOUD	2
1. NUTTIGE INFORMATIE OVER HUISVESTING IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	5
2. WONEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	5
A. OP ZOEK NAAR EEN SOCIALE WONING	5
a) BGHM	5
b) OVM's	6
B. OP ZOEK NAAR EEN DOOR DE OPENBARE SECTOR GESUBSIDIEERDE WONING	10
a) HET WONINGFONDS	10
b) DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VOOR BRUSSEL	11
C. KREDIETINSTELLINGEN ERKEND DOOR HET BRUSSELS GEWEST	12
D. OP ZOEK NAAR EEN WONING IN DE PRIVE-SECTOR	14
E. SOCIALE VERHUURKANTOREN	17
F. OP ZOEK NAAR EEN GEMEENTELIJKE WONING	21
G. OP ZOEK NAAR EEN WONING VIA BEMIDDELING VAN EEN OCMW	25
H. OP ZOEK NAAR EEN WONING VIA BEMIDDELING VAN DE SOCIALE DIENSTEN VAN DE GEMEENTE	28
3. DRINGEND EN TIJDELIJK ONDERDAK	32
A. SAMU SOCIAL	32
B. OPVANGTEHUIZEN	32
C. TEHUIZEN VOOR MOEDERS	40
4. ONDERDAK VOOR BEJAARDEN	42
5. HULPVERENIGINGEN VOOR HUISVESTING	43
A. HUURDERSVERENIGINGEN	43
B. ANDERE VERENIGINGEN	45
6. PREMIES EN TOELAGEN	46
7. ADVIESORGANEN	46
8. GEZONDER LEVEN	47
A. BINNENHUISVERVUILING	47
B. VOCHTIGHEID	48
C. LAWAAI	49

9. KEN UW RECHTEN	50
A. INSPECTIEDIENSTEN	50
B. JURIDISCHE DIENSTEN	50
C. PRO-DEO ADVOCATEN	52
D. VREDEGERECHTEN	53
10. SOCIALE EN GERICHTE TUSSENKOMSTEN	56
A. SOCIALE RESTAURANTS	56
B. SOCIALE KLEDINGWINKELS	60
C. VERHUIZEN	64
D. ZICH INSTALLEREN	65
E. HERSTELLINGSDIENSTEN EN KLEINE WERKZAAMHEDEN	66
F. SOCIALE BEGELEIDINGSDIENSTEN VOOR DAKLOZEN	69
G. DIENSTEN VOOR ALGEMENE BEGELEIDING	70
H. TELEFONISCHE HULPDIENSTEN	71
I. BEGELEIDINGSDIENSTEN VOOR GEZINNEN	73
11. DIENSTEN GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG	74
12. SCHULDBEMIDDELINGSDIENSTEN	80
A. VOOR IEDEREEN	80
B. VOOR SOCIALE HUURDERS	82
13. INSCHAKELING IN HET BEROEPSLEVEN	83
A. ALFABETISERINGSDIENSTEN	83
B. ACTIRIS	83
C. PLAATSELIJKE AGENTSCHAPPEN VOOR TEWERKSTELLING EN OPLEIDING	83
D. SELOR	86
E. UITZENDBUREAUS	86
F. WERKAANBIEDINGEN ON-LINE	86
14. MEDISCHE DIENSTEN	87
A. VOOR PERSONEN DIE BIJ EEN ZIEKENFONDS ZIJN AANGESLOTEN	87
B. VOOR PERSONEN DIE NIET BIJ EEN ZIEKENFONDS ZIJN AANGESLOTEN	87
15. SCHOONHEIDSVERZORGING	88
16. JEUGDBIJSTAND	89
17. BEJAARDEN	90
A. THUISDIENSTEN	90
B. TOEZICHTCENTRALES	91
18. PERSONEN MET EEN HANDICAP	92

A.	FEDERALE OVERHEIDSDIENST VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP	92
B.	VLAAMS AGENTSCHAP VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP	92
C.	DIENSTVERLENING AAN PERSONEN MET EEN HANDICAP	93
D.	VERVOERSBIJSTAND AAN PERSONEN MET BEPERKTE MOBILITEIT	95
19.	VREEMDELINGEN	97

1. NUTTIGE INFORMATIE OVER HUISVESTING IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

WOONINFORMATIE CENTRUM (W.I.C.)

Onthaal huisvesting, Noordstation, CCN, verdieping 1.5
Vooruitgangstraat 80 bus 1
1035 Brussel

Tel.: 0800/40.400 van 9 tot 12 uur (gratis nummer)

e-mail: broh.logement@mbhg.irisnet.be

site: www.cil-wic.be

Elke voormiddag (van 9 tot 12 uur) is er een permanentie voor het publiek. Een afspraak is niet nodig.

Het WIC informeert huurders, eigenaars en personen die op zoek zijn naar een woning. Indien nodig wordt doorverwezen naar andere actoren actief in de sector. Dat kunnen gewestelijke parastatale instellingen of gemeentelijke en gemeenschapsdiensten zijn, maar ook verenigingen, netwerken of privé-partners.

2. WONEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

A. OP ZOEK NAAR EEN SOCIALE WONING

a) BRUSSELSE GEWESTELIJKE HUISVESTINGSMAATSCHAPPIJ (BGHM)

Jourdanstraat 45-55
1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/533.19.11

Fax : 02/533.19.00

e-mail : bghm@bghm.irisnet.be

site : www.bghm.irisnet.be

De BGHM is de gewestelijke instelling die belast is met de voogdij over de Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM's) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Instelling heeft zelf geen sociale woningen in eigendom, maar promoot sociale huisvesting, assisteert de OVM's bij hun beheer, oefent controle uit over het beheer van de OVM's, enz.

Op de internetsite van de BGHM vindt u informatie zoals:

Tot welke dienst moet je je richten om een sociale woning te huren ?

Aan welke voorwaarden moet je voldoen om een sociale woning te huren ?

Welke stappen moet je ondernemen ?

Wat zijn de rechten en plichten van een huurder ?

Indien u een aanvraag voor een sociale woning wenst in te dienen, wordt u op

eenvoudige vraag aan de BGHM of aan een openbare vastgoedmaatschappij een informatiebrochure en een inschrijvingsformulier toegestuurd.

De Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij is tijdens de kantooruren, na afspraak, toegankelijk voor het publiek.

Kabinet van de heer Christos DOULKERIDIS, Staatssecretaris voor Huisvesting:

Regentlaan 21-23
1000 Brussel
Tel. : 02/506.33.11
Fax : 02/513.50.80
e-mail : info@doulkeridis.irisnet.be
site : <http://www.doulkeridis.be>

Om uw kansen te vergroten, kan u zich eveneens inschrijven op de wachtlijsten van de woningmaatschappijen van beide andere gewesten. Inlichtingen kunnen worden verkregen bij de twee andere Gewestelijke Huisvestingsmaatschappijen:

IN VLAANDEREN : DE VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN

Koloniënstraat 40
1000 Brussel
Tel. : 02/505.45.45
Fax : 02/505.42.00
e-mail : info@vmsw.be
site : www.vmsw.be

IN WALLONIE : LA SOCIETE REGIONALE WALLONE DU LOGEMENT

Rue de l'Ecluse 21
6000 Charleroi
Tel. : 071/20.02.11
Fax : 071/30.27.75
e-mail : communication@swl.be
site : www.swl.be

**b) OPENBARE VASTGOEDMAATSCHAPPIJEN (O.V.M.'s) in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest**
Zie pagina's 7-8-9

DE ANDERLECHTSE HAARD Bergensesteenweg 595	DE HLS VAN OUDERGEM Van Neromlaan 13
--	--

1070 Anderlecht Tel. : 02/556.77.30 Fax : 02/556.77.99 e-mail: foyeranderlechtois@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Nawaal CHERKAOUI	1160 Oudergem Tel. : 02/672.83.46 Fax : 02/672.43.15 e-mail : hls.auderghem@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Nawaal CHERKAOUI
LA CITE MODERNE Beheerstraat 8 1082 Sint-Agatha-Berchem Tel. : 02/468.31.01 Fax : 02/468.03.40 sociaal afgevaardigde : Naïma GHANMI	FLOREAL J.Wautersplein 9 1170 Watermaal-Bosvoorde Tel. : 02/672.31.42 Fax : 02/672.56.62 e-mail : florealinfo@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Marijke VANDERSCHULDEN
LE LOGIS G. Benoidtlaan 22 1170 Watermaal-Bosvoorde Tel. : 02/672.33.59 Fax : 02/672.40.32 e-mail : lelogis@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Abderrahim CHERKE	SORELO De Brouckèreplein 12 (ingang 22) 1000 Brussel Tel. : 02/512.18.14 Fax : 02/511.64.54 e-mail : sorelo@assam-sorelo.be sociaal afgevaardigde : Naïma GHANMI
BRUSSELE HAARD Papenvest 135/34 1000 Brussel Tel. : 02/513.75.54 Fax : 02/514.37.67 sociaal afgevaardigde: Abderrahim CHERKE	LAKENSE HAARD Modelwijk 1020 Laken Tel. : 02/479.00.48 - 02/479.22.42 Fax : 02/478.49.36 e-mail : foyerlaekenois@sisp.irisnet.be site : www.lakenschaard.be sociaal afgevaardigde : Lutgard DECOSTER
ASSAM De Brouckèreplein 12 (ingang 22) 1000 Brussel Tel. : 02/511.18.14 Fax : 02/511.64.54 e-mail : sorelo@assam-sorelo.be sociaal afgevaardigde: Kris DEMAN	LES FOYERS COLLECTIFS De Sévignéstraat 16 1070 Anderlecht Tel. : 02/521.55.40 Fax : 02/520.14.57 sociaal afgevaardigde : Kris DEMAN
GEBRUWO Japanse Torenstraat 13/27 1120 Neder-Over-Heembeek Tel. : 02/268.57.85 Fax : 02/268.30.63 e-mail : info@lorebru.irisnet.be site : www.gebruwo.be sociaal afgevaardigde : Kris DEMAN	COBRALO Gazellelaan 83/15 1180 Ukkel Tel. : 02/374.41.50 Fax : 02/375.36.83 sociaal afgevaardigde: Carine VANDERPOEL
GERMINAL C. Permekelaan 83	MESSIDOR Anjoudreef 8

1140 Evere Tel. : 02/726.69.09 Fax : 02/726.72.03 sociaal afgevaardigde : Alain ADRIAENSEN	1190 Vorst Tel. : 02/376.07.58 Fax : 02/332.28.32 sociaal afgevaardigde: Abderrahim CHERKE
BRUSSELS THUIS Henry Dunantlaan 14/1 1140 Evere Tel. : 02/724.00.70 Fax : 02/705.45.67 e-mail : infos@homefamboxl.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Chantal SCHMIT	LE FOYER ETTERBEEKOIS René Piretstraat 1 1040 Etterbeek Tel. : 02/738.07.38/41 Fax : 02/733.60.88 sociaal afgevaardigde : Marijke VANDERSCHULDEN
IEDER ZIJN HUIS August Vermeylenlaan 58 1140 Evere Tel. : 02/726.54.83 Fax : 02/726.74.31 e-mail : info@izh.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Marijke VANDERSCHULDEN	LE FOYER FORESTOIS Toinonsquare 1 1190 Vorst Tel. : 02/332.04.32 Fax : 02/332.13.27 e-mail : foyerforestois@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Lutgard DECOSTER
LE HOME Rosmarijnstraat 16 1020 Laken Tel. : 02/479.07.05 Fax : 02/479.53.05 e-mail : info@lehome.be sociaal afgevaardigde : Catherine BRUYNIX	DE VILLA'S VAN GANSHOREN J. Peereboomlaan 6A 1083 Ganshoren Tel. : 02/426.23.94 Fax : 02/426.13.14 e-mail : jp.ploeghmans@lesvillas.be site : www.lesvillas.be sociaal afgevaardigde : Alain ADRIAENSEN
LE FOYER IXELLOIS Zwanenstraat 8/10 1050 Elsene Tel. : 02/649.20.13 Fax : 02/640.65.85 e-mail : info@foyerixellois.be site: www.foyerixellois.be sociaal afgevaardigde : Naïma GHANMI	DE JETSE HAARD Jules Lahayestraat 282 1090 Jette Tel. : 02/478.38.35 Fax : 02/478.95.51 sociaal afgevaardigde : Catherine BRUYNIX
LE FOYER KOEKELBERGEOIS Schmitzstraat 7 1081 Koekelberg Tel. : 02/414.12.82 Fax : 02/414.18.43 e-mail : f.koekelbergensis@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Nawaal CHERKAOUI	LE LOGEMENT MOLENBEEKOIS Sint-Jan-Baptistvoorplein 27 1080 Molenbeek Tel. : 02/414.03.72 Fax : 02/414.02.63 e-mail : info@llm.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Nathalie GERMEN
LE FOYER SAINT-GILLOIS Bronstraat 18	GW VAN SINT-JOOST-TEN-NODE Amedée Lynenstraat 21

1060 Sint-Gillis Tel. : 02/534.78.80 Fax : 02/ 537.49.52 sociaal afgevaardigde : Lutgard DECOSTER	1210 Sint-Joost-ten-Node Tel. : 02/217.95.57 Fax : 02/218.63.51 e-mail : info@hbm.irisnet.be sociaal afgevaardigde: Alain ADRIAENSEN
DE SCHAARBEEKSE HAARD Gilisquetlaan 147 1030 Schaarbeek Tel. : 02/240.80.40 Fax : 02/240.80.60 e-mail : foyerschaerbeekois@fsh.be sociaal afgevaardigde : Carine VANDERPOEL	UKKELSE MAATSCH. VOOR HUISVESTING J. Ballegeerstraat 69/28 1180 Ukkel Tel. : 02/379.25.79 Fax : 02/379.25.89 sociaal afgevaardigde : Carine VANDERPOEL
VILLE ET FORET Elandstraat 80 1170 Watermaal-Bosvoorde Tel. : 02/673.66.40 Fax : 02/660.92.43 e-mail : ville.foret@scarlet.be sociaal afgevaardigde : Nathalie GERMEN	KAPELLEVELD Albert Dumontlaan 10 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe Tel. : 02/771.10.10 Fax : 02/772.57.65 e-mail : kapelleveld@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Chantal SCHMIT
DE MODERNE WONING Sint-Lambertusberg 2 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe Tel. : 02/770.38.30 Fax : 02/763.05.59 e-mail : info@habitationmoderne.be site : www.modernewoning.be sociaal afgevaardigde: Chantal SCHMIT	DE VERENIGDE HUURDERS de Broquevillelaan 258/3-4 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe Tel. : 02/762.58.95 Fax : 02/779.05.42 e-mail : locreunis@sisp.irisnet.be sociaal afgevaardigde : Nathalie GERMEN
SW VAN SINT-PIETERS-WOLUWE Léopold Romstraat 1A/6 1150 Sint-Pieters-Woluwe Tel. : 02/770.33.36 Fax : 02/770.00.24 e-mail : yelenast@scarlet.be sociaal afgevaardigde : Catherine BRUYNIX	

B. OP ZOEK NAAR EEN DOOR DE OPENBARE SECTOR GESUBSIDIEERDE WONING

a) HET WONINGFONDS VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Zomerstraat 73
1050 Elsene

Tel. : 02/504.32.11
Fax : 02/504.32.01
e-mail : info@woningfonds.be
site : www.woningfonds.be

Bij deze instelling, die gecontroleerd en gesubsidieerd wordt door het gewest, kunt u terecht voor :

- zeer voordelige hypothecaire leningen ;
- hypothecaire leningen voor jonge gezinnen ;
- huur- en/of koopwoningen ;
- complete informatie en, indien nodig, aangepaste begeleiding.

Het Woningfonds heeft ook als opdracht te helpen bij het samenstellen van de huurwaarborg.

Als u dus niet over voldoende middelen beschikt om een huurwaarborg te overhandigen, kan u zich tot het Woningfonds wenden, dat het bedrag van de waarborg kan toekennen door middel van een renteloze lening.

P.S. : de andere gewesten beschikken eveneens over een Woningfonds:

VLAAMS WONINGFONDS

De Meeûssquare 26-27
1000 Brussel
Tel. : 02/548.91.11
Fax : 02/514.18.16
e-mail : info@vlaamswoningfonds.be
site : www.vlaamswoningfonds.be

FONDS DU LOGEMENT WALLON

Rue du Brabant 1

6000 Charleroi

Tel. : 071/20.77.11

Fax : 071/20.77.56

e-mail : contact@flw.be

site : www.flw.be

Behalve op zaterdag elke werkdag open van 8.30 tot 16.45 uur.

b) DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VOOR BRUSSEL

Gabrielle Petitstraat 6

1080 Molenbeek

Tel. : 02/422.51.11

Fax : 02/422.51.12

e-mail : info@gomb.be

site : www.gomb.be

Aankopen van woningen.

De opdracht van de G.O.M.B. bestaat erin woningen toegankelijk te maken voor gezinnen met een **middelgroot inkomen**. Het gaat hierbij om woningen in achtergestelde wijken die men nieuw leven wil inblazen.

Dankzij de subsidies van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verkoopt de GOMB nieuwbouwwoningen onder de kostprijs.

C. KREDIETINSTELLINGEN ERKEND DOOR HET BRUSSELS GEWEST

Een eigen stek bouwen of kopen vergt veel geld. Dit geld moet vaak grotendeels worden geleend. Het komt er dus op aan de beste lening te kiezen, waardoor u voor de hele looptijd van uw lening de voordeligste intresten geniet. De basisvoorwaarde om een dergelijk sociaal krediet toegekend te krijgen, is dat de woning die u wenst te verwerven “sociaal” moet zijn, wat betekent dat ze beantwoordt aan een bepaald aantal welomschreven criteria met betrekking tot haar verkoopwaarde.

NV KREDIET VOOR SOCIALE WONINGEN

Jagersveld 4
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/673.33.00
Fax : 02/675.41.42
e-mail : wb@skynet.be
site : www.wb.be

Alle werkdagen open van 8 tot 16 uur op afspraak.

NV GEWESTELIJKE MAATSCHAPPIJ VOOR HUISVESTINGSKREDIET

Oudergemselaan 308
1040 Etterbeek
Tel. : 02/648.94.07
Fax : 02/648.94.07
e-mail : services@srcl-gmhk.be

NV CREDIT OUVRIER

Hazelaarslaan 1
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/672.29.95
Fax : 02/672.97.77
e-mail : credit.ouvrier.bxl@skynet.be

NV CREDIT IMMOBILIER

Koninklijke Prinsstraat 33
1050 Elsene
Tel. : 02/513.31.39
Fax : 02/502.57.23
e-mail : credit.immobilier@skynet.be

CVBA SOCODIX

Dr. Schweitzerplein 8
1082 Sint-Agatha-Berchem
Tel. : 02/465.84.93
Fax : 02/465.64.49
e-mail : socodix@online.be
Toegankelijk op afspraak.

NV LE PETIT PROPRIETAIRE

Ophaalbrugstraat 1
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/770.01.65
Fax : 02/770.01.65
e-mail : petit.prop@online.be
site: www.petitproprietaire.net

Open op dinsdag en donderdag op afspraak.

D. OP ZOEK NAAR EEN WONING IN DE PRIVE-SECTOR

a) Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

WONEN IN BRUSSEL

Lombardstraat 41
1000 Brussel
Tel. : 0800/20.400
Fax : 02/548.11.30
e-mail : wonen.in.brussel@vgc.be
site : www.woneninbrussel.be

Alle werkdagen open van 9 tot 19 uur.

Informatiecentrum waar u terecht kunt met al uw praktische vragen over onder andere kopen, huren of het verkrijgen van premies in één van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het centrum is een initiatief van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel.

Om nieuwe Brusselaars te helpen de plek te vinden waar ze zich kunnen thuisvoelen, organiseert het informatiecentrum rondleidingen met het accent op alles wat de stad aan haar inwoners te bieden heeft.

Het centrum heeft recent een “woonbank” opgericht waar men adressen kan vinden van woningen die te huur zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

INTERESSANTE SITES

www.immoweb.be

www.immotransit.be

www.pap.be

www.quefaire.be

www.vivastreet.be

www.vlanimmo.be

www.misterannonces.com

www.petitesannonces.be

www.annonces.com

www.belgimmo.be

www.habitations.be

www.entre-particuliers.be

www.appartager.be

(site om - medehuurlers te vinden en dus huishuur te delen
- studentenkamers te vinden)

www.inforjeunes.be (om studentenkamers te vinden)

www.kots.be (om studentenkamers te vinden)

www.qib.be (Nederlandstalige site om studentenkamers te vinden)

Of de Vlan raadplegen (een bij dagbladhandelaars of andere verdeelcentra verkrijgbaar krantje).

b) Per gemeente

Informatie over woningen die te huur zijn op het grondgebied van de betrokken gemeente, afhankelijk van de behoeften en mogelijkheden van de aanvrager. Sommige diensten begeleiden de aanvrager bij zijn bezoek aan de woning en verifiëren het huurcontract alvorens het wordt ondertekend._

BRUSSEL

HUISVESTINGSDIENST VAN HET OCMW VAN BRUSSEL

Hoogstraat 298a
1000 Brussel
Tel. : 02/543.61.11
Fax : 02/543.64.74
e-mail : pres.1000@cpasbru.irisnet.be
site: <http://www.cpasbru.irisnet.be/>

Deze dienst werkt samen met:

S.A. HABITATIONS SOCIALES DANS L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE

Waterloolaan 107
1000 Brussel
Tel. : 02/538.29.62
Verhuurkantoor dat over 400 huurwoningen beschikt en met de stad Brussel en het O.C.M.W. van de stad Brussel samenwerkt.

EVERE

SOCIAAL HUIS EVERE

H. Consciencelaan 83
1140 Evere
Tel. : 02/240.60.70

JETTE

CENTRE D'ENTRAIDE DE JETTE

Henri Werriestraat 11
1090 Jette
Tel. : 02/428.90.56
Fax: 02/428.85.38
Open van maandag t/m vrijdag van 9 tot 12 uur en van 14 tot 16 uur

MOLENBEEK

BUURTHUIS BONNEVIE

Bonneviestraat 40
1080 Molenbeek
Tel. : 02/410.76.31
Fax : 02/410.80.33
e-mail: bonnevie@bonnevie40.be
site: <http://bonnevie.vgc.be>

SINT-GILLIS

TABLE DU LOGEMENT

Fortstraat 25
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/600.57.36
Fax : 02/600.57.40

Permanenties op maandag en woensdag van 13 tot 16 uur en op donderdag en vrijdag van 9 tot 12 uur.

E. SOCIALE VERHUURKANTOREN

De bedoeling van de sociale verhuurkantoren is om kwalitatief goede woningen tegen redelijke huurprijzen op de markt te brengen en daarbij voorrang te geven aan de armste bevolkingsgroep. Een dergelijk initiatief is noodzakelijk in Brussel, want er zijn weinig geschikte studio's en appartementen, ofwel zijn ze erg duur of zelfs onbetaalbaar. Bovendien zijn er onvoldoende sociale woningen. Om hun doelstelling te verwezenlijken, treden de sociale verhuurkantoren op als bemiddelaars tussen de eigenaar-verhuurder en de huurder door als sociaal verhuurkantoor de woning te beheren. In ruil voor het beheer van zijn goed geniet de eigenaar een aantal garanties en diensten.

Voor meer informatie raadpleeg de internetsite van de Federatie van de Sociale Verhuurkantoren (FESVK) : www.fedsvk.be

Lijst van de sociale verhuurkantoren:

Ieder zijn woning

Scheikundigestraat 34-36 bus 10
1070 Anderlecht
Tel. : 02/524.54.30
Fax: 02/524.55.16
e-mail : lpt.izw@misc.irisnet.be

Dinsdag van 9 tot 12.30u - donderdag van 13.30 tot 17u. Gelieve een afspraak te maken.

Enkel door bemiddeling van een sociale dienst, van een opvangtehuis of van een O.C.M.W.

Sociaal Immobiliënkantoor in Brussel (SIKB)

Van Arteveldestraat 151
1000 Brussel
Tel. : 02/262.32.43
Fax: 02/268.34.13
e-mail : aisb.sikb@ais.irisnet.be
site: www.aisb.be

Toegankelijk zonder afspraak op dinsdag en woensdag tussen 9 en 11 uur.

BAITA

Henegouwkaai 29
1080 Brussel
Tel. : 02/512.08.65
Fax: 02/514.69.94
e-mail : info@baita.be
site: www.baita.be

permanenties: van maandag tot donderdag van 8.30 tot 17u, op vrijdag van 8.30 tot 16u.

IRIS

Oude graanmarkt 20 bus 10

1000 Brussel

Tel. : 02/514.18.49

Fax: 02/502.48.05

e-mail : asbliris@freegates.be

Van maandag tot vrijdag van 9 tot 12u.

Enkel door bemiddeling van de sociale diensten van de bij IRIS aangesloten verenigingen.

De nieuwe 150

Hoogstraat 150/25

1000 Brussel

Tel. : 02/508.12.91

Fax: 02/508.12.98

e-mail : info@lenouveau150.be

Van dinsdag tot vrijdag tussen 9 en 12u en 's namiddags op afspraak.

De aanvragen worden enkel ingediend door de opvangtehuizen van het Gewest waarmee een overeenkomst is gesloten.

Frédéric OZANAM

Hoogstraat 37

1000 Brussel

Tel. : 02/502.73.20

e-mail : aisfredericozanam@hotmail.com

Permanentie: op woensdag van 14 tot 16.30u

De Drie Appelbomen

Kazernenlaan 41

1040 Etterbeek

Tel. : 02/640.30.54

Fax: 02/649.42.60

e-mail : lestroispommiers@scarlet.be

site: www.lestroispommiers.be

Open op werkdagen van 9 tot 18u (bij voorkeur op afspraak).

Evers Sociaal Verhuurkantoor Hector Denis

Parijsstraat 112 a
1140 Evere
Tel. : 02/216.08.24
Fax: 02/216.09.40
e-mail : hector.denis@skynet.be

Permanentie: op dinsdag van 14 tot 17u

Het SVK richt zich in het bijzonder tot grote gezinnen, bejaarden en personen met inkomens die een beetje hoger liggen dan de inkomens die vereist zijn om tot de sociale huisvesting toegelaten te worden.

Habitat et Rénovation

Sans-Soucistraat 110-110 A
1050 Elsene
Tel. : 02/639.60.16
Fax: 02/644.14.04
e-mail : ais.hr@misc.irisnet.be
Permanentie: op woensdag van 9 tot 13u en van 14 tot 17u

Comme chez toi

Gewijdeboomstraat 114
1050 Elsene
Tel. : 02/230.36.14
e-mail : commecheztoi@hotmail.com
Na afspraak

Sociaal Verhuurkantoor Jette

Residentie Essegheem 2 - Jules Lahayestraat 288
1090 Jette
Tel. : 02/421.70.90
fax: 02/421.70.92
e-mail : info@ais-jette.be
permanentie: op woensdag van 13.30 tot 16.30u

SVK la Molenbeekoise

Vandenboogaardestraat 93
1080 Molenbeek
tel. : 02/427.27.01 fax: 02/427.27.02
e-mail : aismolenbeek@yahoo.fr
permanentie: op dinsdag van 15 tot 17u en op donderdag van 9.30 tot 12.30u

Sociaal Verhuurkantoor Sint-Gillis Théodore Verhaegen

Théodore Verhaegenstraat 67

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/535.70.10. – Fax : 02/535.70.19.

e-mail : info@aissaintgilles.be

site : www.aissaintgilles.be

Toegankelijk van maandag t/m donderdag van 9 tot 12.30u en van 13 tot 16.30u – vrijdag van 9 tot 12.45u.

Sociaal Verhuurkantoor van Sint-Joost-ten-Node

Tweekerkenstraat 111

1210 Sint-Joost

Tel. : 02/230.48.34

e-mail : aissj.pro@skynet.be

permanentie : dinsdag van 13 tot 17u, andere dagen op afspraak

Sociaal Verhuurkantoor Wijken (SVKW)

Vooruitgangstraat 323/8

1030 Schaarbeek

Tel. : 02/204.09.63

e-mail : ais.quartiers@skynet.be

Woningen worden enkel toegewezen door bemiddeling van de Huurdersverenigingen die lid zijn van het SVK.

Schaarbeeks Verhuurkantoor

Rodenbachlaan 29 (5^e verdieping)

1030 Schaarbeek

Tel. : 02/223.72.47 – Fax : 02/223.73.92

e-mail : courrier@asis.be

site : www.asis.be

Sociaal Verhuurkantoor Ukkel

Auguste Dansestraat 27

1180 Ukkel

Tel. : 02/348.68.79 – Fax : 02/348.68.78

e-mail : aisu@uccle.be

Toegankelijk op dinsdag en donderdag van 9 tot 12u

SVK van Sint-Lambrechts-Woluwe

Vrijetijdplein 6 (Wolubilissite)

1200 Sint-Lambrechts-Woluwe

Tel. : 02/763.48.39 – Fax : 02/763.48.41.

e-mail : aiswsl@skynet.be

Permanentie: op woensdag van 13.30 tot 16.30u en op zaterdag van 13 tot 16u.

Sociaal Verhuurkantoor van Sint-Pieters-Woluwe

Charles Thielemanslaan 93
1150 Brussel
Tel. : 02/773.06.91. – 0475/811. 829
e-mail : ais@woluwe1150.irisnet.be
Na afspraak

AIS DELTA

Molignéestraat 1 bus 2
1160 Brussel
Tel.: 02/265.07.91. – Fax : 02/265.07.91
e-mail : info@ais-delta.be
site : www.ais-delta.be
Telefonische permanentie van maandag tot vrijdag van 9 tot 12u

F. OP ZOEK NAAR EEN GEMEENTELIJKE WONING

Anderlecht

Transvaalstraat 21
1070 Anderlecht
Tel. : 02/556.31.58
e-mail: infoanderlecht@anderlecht.irisnet.be; proprietes@anderlecht.irisnet.be
van maandag tot vrijdag van 8 tot 16u
Huisvestingsloket van maandag tot woensdag van 9 tot 11u.

Oudergem

E. Idiersstraat 12
1160 Oudergem
Tel. : 02/676.48.11
e-mail: secretariat@auderghem.be; regie@auderghem.be

Sint-Agatha-Berchem

Koning Albertlaan 33
1082 Sint-Agatha-Berchem
Tel. : 02/464.04.11
e-mail: info@1082berchem.irisnet.be

Brussel

Emile Jacqmainlaan 19
1000 Brussel
Tel. : 02/279.40.90
Van maandag tot vrijdag van 10 tot 16u

Etterbeek

Oudergemlaan 113-115
1040 Etterbeek
Tel. : 02/627.26.50
e-mail: regiefonciere@etterbeek.be

Evere

Hoedemaeckerssquare 10
1140 Evere
Tel. : 02/247.62.38
e-mail : regie.fonciere@evere.irisnet.be

Ganshoren

Keizer Karellaan 140
1083 Ganshoren
Tel. : 02/464.05.49
e-mail: ganshoren@ganshoren.irisnet.be

Elsene

Elsensesteenweg 168 A
1050 Elsene
Tel. : 02/515.63.58
e-mail: info1050@ixelles.irisnet.be

Jette

Wemmelsesteenweg 100
1090 Jette
Tel. : 02/423.13.90
e-mail: infojette@jette.irisnet.be

Koekelberg

Henri Vanhuffelplein 6
1081 Koekelberg
Tel. : 02/412.14.72
e-mail: koekelberg@koekelberg.irisnet.be

Sint-Jans-Molenbeek

Graaf Van Vlaanderenstraat 20 (1^e verdieping)
1080 Molenbeek
Tel. : 02/412.36.10-02/412.37.23
e-mail : prpr.communaales1080@molenbeek.irisnet.be

Sint-Gillis

Emile Feronstraat 161
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/536.02.13
e-mail : regie.fonciere.1060@stgilles.irisnet.be

Sint-Joost-ten-Node

Astronomielaan 13
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/220.25.61

Schaarbeek

Colignonplein 2
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/244.72.35

Ukkel

Beeckmanstraat 89
1180 Ukkel
Tel. : 02/348.65.84

Watermaal-Bosvoorde

Hooghuis
Gilsonplein 2
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/674.74.42 of 02/674.74.37
e-mail : regie.fonciere@wb.irisnet.be

Sint-Lambrechts-Woluwe

Tomberglaan 123
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/761.28.20 –02/761.28.18
e-mail: infocom@woluwe1200.be

Sint-Pieters-Woluwe

Charles Thielemanslaan 93

1150 Sint-Pieters-Woluwe

Tel. : 02/773.05.77

e-mai: info@woluwe1150.irisnet.be

G. OP ZOEK NAAR EEN WONING VIA BEMIDDELING VAN EEN OCMW

OCMW van Anderlecht

Van Lintstraat 4
1070 Anderlecht
Tel. : 02/529.41.20
Fax : 02/529.41.22

OCMW van Oudergem

Papedellelaan 87
1160 Oudergem
Tel. : 02/679.94.10
Fax : 02/679.94.64

OCMW van Sint-Agatha-Berchem

Koning Albertlaan 88
1082 Sint-Agatha-Berchem
Tel. : 02/482.13.00 – 02/482.13.55
Fax : 02/469.22.94

OCMW van Brussel (alsook Laken, Neder-over-Heembeek en Haren)

Hoogstraat 298a
1000 Brussel
Tel. : 02/543.63.68
Fax : 02/543.61.06
e-mail: cpas.bruxelles@cpasbru.irisnet.be
site: www.ocmwbru.irisnet.be

OCMW van Etterbeek

Dokter Jean Jolysquare 2
1040 Etterbeek
Tel. : 02/627.22.30
Fax : 02/636.32.14
site: www.ocmw-etterbeek.be

OCMW van Evere

S. Hoedemakerssquare 11
1140 Evere
Tel. : 02/247.65.65
Fax : 02/241.35.05

OCMW van Vorst

Pastoorstraat 35
1190 Vorst
Tel. : 02/349.63.00
Fax : 02/349.63.48

OCMW van Ganshoren

Hervormingslaan 63
1083 Ganshoren
Tel. : 02/422.57.57
Fax : 02/425.09.17
e-mail: info@cpasgan.irisnet.be

OCMW van Elsene

Boondaalsesteenweg 92
1050 Elsene
Tel. : 02/641.54.11
Fax : 02/641.55.55

OCMW van Jette

Sint-Pieterskerkstraat 47-49
1090 Jette
Tel. : 02/422.46.11
Fax : 02/422.47.13

OCMW van Koekelberg

Fr. Delcoignestraat 39
1081 Koekelberg
Tel. : 02/412.16.02
Fax : 02/412.16.85

OCMW van Molenbeek

A. Vandenpeereboomstraat 14
1080 Molenbeek
Tel. : 02/412.53.11
Fax : 02/412.53.53
e-mail: cpas.ocmw.1080@molenbeek.irisnet.be

OCMW van Sint-Gillis

Fernand Bernierstraat 40
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/600.54.11
Fax : 02/600.54.19
e-mail: cpas@stgilles.irisnet.be

OCMW van Sint-Joost

Verbiststraat 88
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/220.29.11
Fax : 02/220.29.99

OCMW van Schaarbeek

Paleizenstraat 100
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/240.30.80
Fax : 02/240.35.57

OCMW van Ukkel

Alsebergsesteenweg 860
1180 Ukkel
Tel. : 02/370.75.11
Fax : 02/332.04.86

OCMW van Watermaal-Bosvoorde

Ottervangerstraat 69
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/663.08.00
Fax : 02/663.08.19

OCMW van Sint-Lambrechts-Woluwe

Karrestraat 27
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/777.75.11
Fax : 02/779.16.33
e-mail: cpas.ocmw@woluwe1200.be site: www.ocmw1200.be

OCMW van Sint-Pieters-Woluwe

Stoeterijlaan 100
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/773.59.00
Fax : 02/773.59.10
e-mail: secrétariat.cpas@woluwe1150.irisnet.be;
servicesocial.cpas@woluwe1150.irisnet.be
site : www.cpas-ocmw1150.be

H. OP ZOEK NAAR EEN WONING VIA BEMIDDELING VAN DE SOCIALE DIENSTEN VAN DE GEMEENTE

Huisvestingscel van Anderlecht

Bruinstraat 3
1070 Anderlecht
Tel. : 02/522.65.41
e-mail : usl@anderlecht.irisnet.be

Van maandag tot vrijdag van 8 tot 16u

Gemeentebestuur van Oudergem

Emile Idiersstraat 12
1160 Oudergem
Tel. : 02/676.48.11
Fax : 02/660.98.38

Gemeentebestuur van Sint-Agatha-Berchem

Koning Albertlaan 33
1082 Sint-Agatha-Berchem
Tel. : 02/464.04.11
Fax : 02/464.04.91
e-mail: info@1082berchem.irisnet.be

Sociale dienst van Brussel

Tel. : 0800/936 34 – 02/279.34.90

Plaatselijke dienstverlening:

Brussel-stad

Sint-Katelijneplein 18
1000 Brussel

Laken

Emile Bockstaellaan 246
1020 Laken

Neder-over-Heembeek

Contactcentrum
Nachtegaalsweg 18/28
1120 Neder-over-Heembeek
Tel. : 02/268.29.10

Haren

Contactcentrum
Kortenbachstraat 11
1130 Haren
Tel. : 02/241.35.70

Sociale dienstverlening in Etterbeek

Gemeentehuis
Oudergemselaan 115
1040 Etterbeek
Tel. : 02/627.24.41 – 02/627.27.91

Sociale actie van Evere

Parijsstraat 112A
1140 Evere
Tel. : 02/247.63.32 – 02/247.63.33 – 02/247.63.37
e-mail : action.sociale-1140@evere.irisnet.be

Sociale actie van Vorst

Abdij van Vorst
Sint-Denijsplein, 1ste verdieping
1190 Vorst
Tel. : 02/333.75.00 – 02/333.75.05 – 02/376.23.77

Sociale Zaken van Ganshoren

De Villegaslaan 31, 1ste verdieping
1083 Ganshoren
Tel. : 02/600.25.01/03-05-07

Sociale Zaken van Elsene

Elzas Lotharingenstraat 24, 2de verdieping
1050 Elsene
Tel. : 02/515.60.59
Fax : 02/515.60.40
e-mail : action.sociale@ixelles.be

Sociale Zaken van Jette

Wemmelsesteenweg 102
1090 Jette
Tel. : 02/421.42.00
e-mail : infojette@jette.irisnet.be

Open op maandag, dinsdag, woensdag, vrijdag van 8.30 tot 14h en op donderdag van 13 tot 16u

Sociale Zaken van Koekelberg

H. Vanhuffelplein 6
1081 Koekelberg
Tel. : 02/412.14.52

Sociale Zaken van Molenbeek

Graaf Van Vlaanderenstraat 20
1080 Molenbeek
Tel. : 02/412.36.81/82
Fax : 02/412.36.82
e-mail : affaressociales@molenbeek.irisnet.be

Sociale Zaken van Sint-Gillis

Gemeentehuis
Van Meenenplein 39, benedenverdieping
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/536.02.11

Gemeentebestuur van Sint-Joost

Sterrenkundelaan 13
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/220.26.11
Fax : 02/218.83.36
e-mail: info@stjosse.irisnet.be
site: www.stjosse.irisnet.be

Gemeentebestuur van Schaarbeek

Colignonplein 2
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/244.75.11
Fax : 02/241.30.80
www.schaerbeek.irisnet.be

Dienst sociale actie van Ukkel

Victor Gambierstraat 21
1180 Ukkel
Tel. : 02/348.68.17
e-mail: claudine.verstraeten.social@uccle.be

Gemeentebestuur van Watermaal-Bosvoorde

Antoine Gilsonplein 1
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/674.74.11
Fax : 02/672.52.19
e-mail: information1170@wb.irisnet.be

Dienst sociale actie van Sint-Lambrechts-Woluwe

Paul Hymanslaan 2
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/761.27.11
e-mail : info.com@woluwe1200.be

Gemeentebestuur van Sint-Pieters-Woluwe

Charles Thielemanslaan 93
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/773.05.11
Fax : 02/773.18.18
e-mail: info@woluwe1150.irisnet.be

3. DRINGEND EN TIJDELIJK ONDERDAK

A. SAMU SOCIAL VAN BRUSSEL (VROEGER CASU)

Vestje 5
1000 Brussel
Tel. : 0800/99.340 (ou 02/551.12.20)
Fax : 02/534.96.64
e-mail : info@samusocial.be
site : www.samusocial.be
24u/24

B. OPVANGTEHUIZEN

Men moet weten dat het onderdak, de duur en de verblijfsvoorwaarden verschillen van het ene opvangtehuis tot het andere.

VERENIGING OPVANGTEHUIZEN

Gheudestraat 49
1000 Brussel
Tel. : 02/513.62.25
Fax : 02/514.23.00

HOME ARIANE – CENTRUM VOOR COORDINATIE EN DRINGENDE OPVANG

Luttrebruglaan 132
1190 Vorst
Tel. : 02/346.66.60
e-mail : ariane@misc.irisnet.be

Opvang voor iedereen die zich “per ongeluk” op straat bevindt, 24u/24u. De belangrijkste opdracht van het centrum: doorverwijzen naar andere opvangcentra. Kort verblijf.

> a) Eerste opvang

SOS JEUNES

Mercelisstraat 27
1050 Elsene
Tel. : 02/512.90.20
Fax : 02/502.22.60
e-mail : contact@sosjeunes.be site: www.sosjeunes.be
Dringende opvang en dringend onderdak voor jongeren in moeilijkheden.

DE RODE POORT

Joseph Dekeynstraat 18

1210 Sint-Joost

Tel. : 02/218.42.68

Fax : 02/219.31.87

e-mail: asbllaporterouge1@swing.be

Dringende opvang en dringend onderdak voor jongeren in moeilijkheden.

ACCUEIL MONTFORT

Sint-Pieterskerkstraat 12-18

1090 Jette

Tel. : 02/424.17.53

Fax : 02/424.18.01

e-mail : accueil.montfort@skynet.be

Sociale reïntegratie voor jonge moeders en alleenstaande meisjes tussen 14 en 21 jaar.

ARUNDO - ARANA

Cellebroersstraat 16

1000 Brussel

Tel. : 02/502.43.63

Fax : 02/513.23.32

Psychosociale reïntegratie van jongeren tussen 18 en 25 jaar.

Residentieel opvangcentrum.

‘t EILANDJE

Charleroisesteenweg 160

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/537.20.41

Fax : 02/537.35.93

e-mail: ilot@ilot.be

site: www.ilot.be

Dringende opvang voor vrouwen met of zonder kinderen, mannen met kinderen en koppels met of zonder kinderen. Opvang: 24u/24

LA SONATINE

Albertlaan 100

1190 Vorst

Tel. : 02/345.64.16

SENTIER DE L'ETAPE

E. Mertensstraat 44
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/770.72.72
Fax : 02/770.52.56
e-mail: sentiers@compaquet.be
site: www.lessentiers.be

> b) Voor volwassenen

FERME DE L'AUBLIGNEUX

Papenvest 78
1000 Brussel
Tel. : 060/34.69.56
Fax : 060/37.84.28
Opvangtehuis voor volwassenen in moeilijkheden.

't Eilandje

Locquenghienstraat 38
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/217.68.44
Fax : 02/223.26.34
Opvangtehuis voor alleenstaande mannen in moeilijkheden.

> c) Voor alleenstaande vrouwen, met of zonder kinderen

HAARD EN VREDE

Roger Vandendriesschelaan 34
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/770.06.38
Fax : 02/779.95.19
Reïntegratie van jonge vrouwen (18 tot 30 jaar) met morele, sociale en economische problemen.

CENTRE DE PREVENTION DES VIOLENCES CONJUGALES ET FAMILIALES

Blanchestraat 29
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/539.27.44
Fax : 02/534.49.46
Onderdak voor vrouwen en kinderen zonder leeftijdsbeperking.

VOGELZANG

Vogelzanglaan 42
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/660.36.61-02/660.58.70
Fax : 02/672.16.66
e-mail: chantdoiseau.as@scarlet.be
Onderdak voor zwangere vrouwen of vrouwen met kinderen

HOME OPEN DEUR

Kogelstraat 30
1000 Brussel
Tel. : 02/513.01.08
Fax : 02/511.08.62
Opvangtehuis voor vrouwen in moeilijkheden, al dan niet vergezeld van kinderen.

TALITA

Vlierwijk 3
1000 Brussel
Tel. : 02/262.23.78
Fax : 02/262.24.57
Opvangtehuis voor vrouwen, al dan niet vergezeld van kinderen.

DE ZUSTERS VAN MOEDER THERESA

Koningslaan 69
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/539.41.17
Maandag t/m vrijdag van 9u tot 11u en van 15u tot 18u.

HUIS VAN VREDE

Oppemstraat 54
1000 Brussel
Tel. : 02/219.18.59
Onderdak voor vrouwen zonder kinderen.

LA MAISON DE LA RUE VERTE

Groenstraat 42
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/223.56.47
Fax : 02/223.56.47
e-mail : lamaisonrueverte@scarlet.be
Voor vrouwen en kinderen

> d) Voor mannen

HUIS VAN VREDE

Schoolstraat 12
1080 Molenbeek
Tel. : 02/411.62.56
Opvang voor mannen.

HET LEGER DES HEILS - LE FOYER

Bodegemstraat 27/29
1000 Brussel
Tel. : 02/512.17.92
Fax : 02/ 512.90.08
Site: www.legerdesheils.be
Mannen ouder dan 21 jaar.

‘t EILANDJE

Locquenghienstraat 38
1000 Brussel
Tel. : 02/217.68.44
Fax : 02/217.68.44
Opvang en onderdak voor volwassen mannen in moeilijkheden.

HOME BOUDEWIJN

Violetstraat 24
1000 Brussel
Tel. : 02/512.64.95
Fax : 02/503.29.51
Opvang en onderdak voor volwassen mannen in moeilijkheden.

POVERELLO

Zuinigheidsstraat 4
1000 Brussel
Tel. : 02/511.52.12
Groenstraat 105
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/219.98.62
e-mail : info@poverello.be
site : www.poverello.be

LEGER DES HEILS - HOME FABIOLA

Ieperlaan 24
1000 Brussel

Tel. : 02/217.61.36 - 02/217.58.20

Fax : 02/ 219.54.92

Voor mannen zonder inkomen die willen en kunnen deelnemen aan de activiteiten van het centrum.

HOME SPULLENHULP

Provooststraat 30-32

1050 Elsene

Tel. : 02/537.30.26

Fax : 02/ 534.09.77

Voor mannen tussen 20 en 60 jaar die aan de activiteiten van de vzw kunnen deelnemen.

DE VRIENDEN VAN HET HUIZEKE

Den 12

Zuinigheidsstraat 12

1000 Brussel

De Sleutel

Huidevettersstraat 154

1000 Brussel

Tel. : 02/513.28.46

Fax : 02/503.44.25

> e) Voor koppels, gezinnen

ARCHIPEL-ALBATROS

Washuisstraat 40

1000 Brussel

Tel. : 02/511.53.30

Fax : 02/511.48.83

e-mail : archipel@albatros.be

Gemengde opvang + kleine gezinnen in moeilijkheden

‘t EILANDJE

Charleroisesteenweg 160
1060 Brussel
Tel. : 02/538.59.09
Fax : 02/538.80.54
Dringend onderdak voor koppels.

DE RELAIS

Vandenboogaerdestraat 64
1080 Molenbeek
Tel. : 02/427.50.34 - 02/427.45.70
Fax : 02/426.00.61
voor koppels, gezinnen met kinderen.
Via bemiddeling van een OCMW.

LA SOURCE

Zennestraat 78
1000 Brussel
Tel. : 02/512.72.04
Fax : 02/512.71.75
Voor iedereen behalve alleenstaande vrouwen
Sociale permanenties + sociaal restaurant

L'ORANGERIE

G. Latinislaan 179
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/241.09.00
Fax : 02/241.09.00

MAISON SAINT-NICOLAS

Sint-Nikolaasplein 28
1120 Neder-over-Heembeek
Tel. : 02/268.24.16 – 02/268.41.05 – 0478/31.33.45
e-mail: fraternitesaintnicolas@gmail.com

> f) Voor iedereen

HOEKSTEEN - NACHTASIEL

Nieuwland 153

1000 Brussel

Tel. : 02/513.38.01

Fax : 02/ 513.38.01

e-mail : pierredangle@misc.irisnet.be

Onvoorwaardelijke, anonieme en kosteloze opvang voor elke dakloze. Open van 20 tot 8u. Nieuwe aanvragers krijgen voorrang.

C. TEHUIZEN VOOR MOEDERS

De tehuizen voor moeders worden gesubsidieerd door Kind en Gezin, dat de tehuizen ertoe aanzet om – met het oog op een zo vlug en volledig mogelijke sociale reïntegratie – opvang, onderdak en sociale begeleiding te verschaffen aan toekomstige moeders of aan moeders met kinderen, jonger dan 7 jaar. Het gaat om moeders die zelf niet in staat zijn hun fysieke, psychologische en sociale problemen op te lossen. Deze problemen hebben vaak te maken met alcoholisme, scheidingen of geweld.

DE DRIE APPELBOMEN

Kazernenlaan 41 bus 14

1040 Etterbeek

Tel. : 02/649.73.01

Fax : 02/649.42.60

e-mail: lestroypommiers@scarlet.be

site: www.lestroypommiers.be

Verblijfplaats die verschillende diensten aanbiedt en onderdak biedt aan jonge moeders in moeilijkheden.

KAMPERFOELIE

Lesbroussartstraat 104

1050 Elsene

Tel. : 02/648.17.78

Fax : 02/648.20.95

Opvang en sociale begeleiding voor jonge moeders.

HOME VICTOR DU PRE

Timmerliedenstraat 5

1000 Brussel

Tel. : 02/512.42.37

Fax : 02/503.29.48

e-mail: hdp-direction@scarlet.be

individuele kamers voor de opvang van vrouwen en kinderen.

VOGELZANG

Vogelzanglaan 42

1150 Sint-Pieters-Woluwe

Tel. : 02/660.36.61

Fax : 02/672.16.66

Onderdak, sociale bijstand en opvang voor jonge moeders en zwangere vrouwen.

MAISON DE LA MERE ET DE L'ENFANT

Drogenbossesteenweg 223-225
1180 Ukkel
Tel. : 02/376.17.01
Fax : 02/332.11.15
Individuele kamers voor vrouwen vergezeld van kinderen.

DE LEVENSADEM

De Frélaan 204
1180 Ukkel
Tel. : 02/375.95.04
e-mail : infosouffledevie.be
[site: www.souffledevie.be](http://www.souffledevie.be)

24u/24

Hulp en begeleiding op lange termijn voor elke vrouw of elk koppel waarvan de zwangerschap om welke reden ook aan de orde kan worden gesteld. Bijvoorbeeld : tienerzwangerschap, uitgestoten door de familie, in de steek gelaten door de vader, risico op een handicap, armoede,...

4. ONDERDAK VOOR BEJAARDEN

HOME-INFO

Groot Eilandstraat 84
1000 Brussel
Tel. : 02/511.91.20
Fax : 02/512.77.01
e-mail : home.info@misc.irisnet.be
site: www.home-info.be

Enkel na afspraak.

Biedt dezelfde diensten aan als INFOR-HOMES, maar richt zich tot Nederlandstalige bejaarden.

INFOR-HOMES

Anspachlaan 59
1000 Brussel
Tel. : 02/219.56.88
Fax : 02/219.13.53
e-mail : inforhome@misc.irisnet.be
site: www.inforhomes-asbl.be

Enkel na afspraak, van maandag tot vrijdag van 8 tot 17u.

Inlichtingen over de verschillende rusthuizen, om er datgene te kunnen uitkiezen dat het best aan de specifieke en individuele behoeften van de betrokken persoon voldoet.

VZW VERSAILLES SENIOR

Versaillelaan 125 bus 15
1120 Brussel
Tel. : 02/261.12.70
e-mail : versailles-seniors@skynet.be

Initiatief van het OCMW van de Stad Brussel en de Openbare Vastgoedmaatschappij « GEBRUWO » met de steun van de COCOF.

5. HULPVERENIGINGEN VOOR HUISVESTING

A. HUURDERSVERENIGINGEN

BRUSSELSE FEDERATIE VAN HUURDERSVERENIGINGEN (BFHV)

Vooruitgangstraat 333
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/201.03.60
Fax : 02/201.03.60
e-mail : contact@febul.be
site: www.febul.be
Coördinatiecentrum.

De Huurdersverenigingen hebben tot doel:

- a) slecht gehuisveste grote gezinnen met een bescheiden inkomen opnieuw te huisvesten in goede woningen, tegen een sociale prijs;
- b) in het bijzonder de migrantengezinnen te steunen in hun zoektocht naar een woning, aangezien de huisvestingsmarkt, met inbegrip van de sociale huisvestingssector, hun slechts beperkte mogelijkheden biedt;
- c) de harmonieuze vestiging van deze gezinnen in de huisvestingssector te begunstigen d.m.v. een aangepaste sociale begeleiding.

HUURDERSVERENIGING VAN SINT-GILLIS

Henri Jasparstraat 131
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/538.70.34
Fax : 02/538.70.34
e-mail : ul_saintgilles@yahoo.fr.
Zoeken naar een woning: dinsdag 14-16u - donderdag 10-12u
Sociale en juridische permanentie: woensdag 14-16u - vrijdag 11-13u
Sociale woning en huurwaarborg: vrijdag 14-16u
VIHT: dinsdag 14-16u

HUURDERSVERENIGING VAN SCHAARBEEK

Poststraat 156
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/218.52.66
Fax : 02/218.65.80
e-mail : aycan@ssq-wmw.be
Van maandag tot woensdag van 10 tot 12u.

HUURDERSVERENIGING VAN DE NOORDWIJK

Antwerpsesteenweg 295

1000 Brussel

Tel. : 02/203.48.57

Fax : 02/203.48.61

e-mail : ulqn@skynet.be

Maandag en woensdag van 14 tot 16u - donderdag van 9.30 tot 12u.

HUURDERSUNIE VAN ANDERLECHT-KUREGEM

Bergensesteenweg 211

1070 Anderlecht

Tel. : 02/520.21.29

Fax : 02/522.46.15

e-mail : info@ulac-huvak.be

Maandag van 14 tot 17u - donderdag van 9 tot 12u.

HUURDERSVERENIGING VAN MOLENBEEK-KOEKELBERG

Gemeenteplein 1

1080 Molenbeek

Tel. : 02/410.29.65

Fax : 02/410.29.65

e-mail : almk@skynet.be

Enkel na afspraak.

HUURDERSVERENIGING VAN DE MAROLLEN

Voorzorgstraat 56

1000 Brussel

Tel. : 02/512.87.44

Fax : 02/511.88.31

e-mail : ulmarolles@yahoo.fr

Maandag van 9 tot 12u. Dinsdag en donderdag van 13 tot 16u.

HUURDERSVERENIGING VAN VORST

De Fierlantstraat 2

1190 Vorst

Tel. : 02/534.02.71

Fax : 02/534.18.97

e-mail : n_boutmedjet@yahoo.fr

Dinsdag van 10 tot 17u. Woensdag van 10 tot 12u. Zaterdag enkel op afspraak.

B. ANDERE VERENIGINGEN

BRUSSELSE BOND VOOR HET RECHT OP WONEN (BBRoW)

Henegouwenkaai 29
1080 Brussel
Tel. : 02/502.84.63
Fax : 02/503.49.05
e-mail : rbdh@skynet.be
site : www.rbdh-bbrow.be

De realisatie en verdediging van het recht op een behoorlijke huisvesting is in essentie de doelstelling van de BBRoW. De BBRoW groepeerde verenigingen die, elk op hun domein, werk willen maken van de realisatie van het Recht op Wonen. Zowel iedere vereniging afzonderlijk als de BBRoW ondernemen acties en projecten om het Recht op Wonen effectief te realiseren. De BBRoW is een plaats waar de verenigingen informatie uitwisselen en discussiëren over huisvesting en wonen in Brussel. De BBRoW is ook een plaats voor initiatief en gecoördineerde activiteiten.

NATIONALE VERENIGING VOOR DE HUISVESTING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

Oranjobloesemstraat 1-213
1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/772.18.95
Fax : 02/779.26.77
e-mail : secretariat@anlh.be
site : www.anlh.be

De nationale vereniging voor de huisvesting van personen met een handicap probeert het aanbod aan sociale woningen voor gehandicapten beter af te stemmen op de specifieke behoeften van personen met een motorische handicap. De vereniging werkt samen met de sociale woningmaatschappijen om hen te informeren over de problemen waarmee een persoon met een handicap dagelijks te maken heeft en om hen te begeleiden naar specifieke oplossingen die zo goed als mogelijk afgestemd zijn op de woningbehoeften van personen met een handicap.

6. PREMIES EN TOELAGEN

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST – ALGEMENE INFORMATIEDIENST VOOR DE HUISVESTING

Communicatiecentrum Noord (Noordstation)
Vooruitgangstraat 80/1
1030 Schaarbeek

Tel. : 02/204.14.02
Fax : 02/204.15.18
site : www.brussel.irisnet.be

Van maandag tot vrijdag van 9 tot 12u.

Inlichtingen over :

Premie voor de aankoop van een woning op plan of voor de bouw ervan.
Premie voor de aanleg van trottoirs.
Premie voor gevelverfraaiing.
Premie voor renovaties.
VIHT : verhuis-, installatie- en huurtoelage.

7. ADVIESORGANEN

DE STADSWINKEL – INFO HABITAT

Sint-Goriksplein 1 (Sint-Gorikshallen)
1000 Brussel

Tel. : 02/512.86.19
Fax : 02/219.35.91
e-mail : info@curbain.be
site: www.curbain.be

Van dinsdag tot vrijdag, van 10u tot 18u - zaterdag van 14u tot 17u.

De particulier die een woning wenst te kopen, te onderhouden of te renoveren wordt met veel verschillende partijen geconfronteerd en beschikt vaak niet over de nodige ervaring om alle problemen, waarmee hij te maken krijgt, op te lossen. Administratieve stappen, juridische procedures, financieringen, technische en bouwkundige oplossingen,... Als u met een dergelijk probleem wordt geconfronteerd, neem dan contact op met De Stadswinkel, die u op een efficiënte manier zal bijstaan bij wat u onderneemt. Het gaat hier voor alle duidelijkheid om administratieve en niet om financiële bijstand.

RENOVASSISTANCE

Scheikundigestraat 34-36, bus 10
1070 Anderlecht
Tel. : 02/524.54.30- 0475/51.92.65
Fax : 02/524.55.16
e-mail : info@renovassistance.be
site: www.renovassistance.be

Uitgaande van de vaststelling dat er in Brussel een heleboel leegstaande woningen aan het verkrotten zijn, terwijl veel mensen geen woning vinden of verplicht zijn een ongezonde woning te betrekken, heeft Renovassistance beslist om dergelijke gebouwen te renoveren en er gezonde en degelijke woningen van te maken die tegen een redelijke huurprijs worden aangeboden aan gezinnen met een bescheiden inkomen.

Indien u bereid bent een aanzienlijk bedrag te besteden aan een "maatschappelijke investering", kan Renovassistance voor u een gebouw zoeken dat geschikt is voor renovatie, u bijstaan bij de aankoopformaliteiten en de renovatie van het goed op zich nemen door middel van *een renteloze lening die aan indextarief wordt terugbetaald*. Het huurbeheer van deze gebouwen is toevertrouwd aan « Ieder zijn woning », een sociaal verhuurkantoor.

8. GEZONDER LEVEN

A. BINNENHUISVERVUILING

HABITAT-SANTE

Sint-Vincentiusstraat 101
1140 Evere
Tel. : 02/242.02.92
e-mail: info@habitat-sante.org
site: www.habitat-sante.org

Telefonische permanentie op woensdag, donderdag en vrijdag tussen 9 en 13u.

We brengen bijna 80 % van onze tijd binnen door (thuis, op kantoor, op school,...). De benauwde sfeer van onze woningen blijkt vaak een echte voedingsbodem voor allerlei organismen te zijn.

Je vindt er sporen van oplosmiddelen, stof, mijten, schimmels, koolstofdioxide, enz. Duizenden mensen lijden aan kwalen (allergieën, astma, chronische bronchitis en rinitis, ...) die rechtstreeks kunnen worden toegeschreven aan deze binnenhuisvervuiling en zij zijn zich daar vaak niet van bewust.

De vzw Habitat-Santé is gespecialiseerd in het opsporen en behandelen van binnenhuisvervuiling. Zij biedt telefonische dienstverlening en huisbezoeken aan.

De RCIB (Regionale Cel voor Interventie bij Binnenhuisvervuiling) en haar groene ambulance – BIM

Tel. (info) : +32 (0)2 / 775.75.75 (groene ambulance: 02/775.77.69)

Fax.: +32 (0)2 / 775.76.21

Site : www.leefmilieubrussel.be

Deze cel spoort in de woning elke verontreiniging op die de oorzaak van de gezondheidsproblemen kan zijn en komt met haar « groene ambulance » tussenbeide als aanvulling van een medische diagnose. Praktisch kan een geneesheer die een gezondheidsprobleem vermoedt als gevolg van de aanwezigheid van een verontreiniging in de woning van zijn patiënt de interventie van de groene ambulance vragen.

B. VOCHTIGHEID

In elke woning is er vocht. Een gemiddeld gezin produceert ongeveer 10 tot 15 liter water per dag. Door te zweten, te koken, ons te wassen, te douchen of een bad te nemen zorgen we voor verdamping en op die manier vocht. Te veel vocht kan schadelijk zijn voor de woning (schimmels, slechte geur, behangpapier dat loskomt, ...) en de bewoners (allergieën).

5 goede raadgevingen om vocht in de woning te voorkomen en te bestrijden:

- a) verlucht en ventileer goed – verlucht minstens 10 minuten 2 maal per dag en sluit de verluchtungsroosters niet af;
- b) gebruik uw dampkap bij het koken, droog de muren en de vloer af na een douche of bad ;
- c) behoud 's nachts in de winter een minimumtemperatuur van 17 ° in alle vertrekken van uw woning;
- d) plaats zo weinig mogelijk meubelen tegen de muur. Meubelen die tegen de muur staan hebben een isolerend effect. De temperatuur achter het meubel is lager dan ervoor, waardoor condensatie optreedt ;
- e) gebruik vochtvreters.

Opgelet

Sommige vochtproblemen hebben structurele oorzaken. Deze houden geen verband met het gedrag van de bewoners, maar met de materialen en de technieken die werken gebruikt toen het gebouw werd opgetrokken. Deze problemen moeten worden opgelost door vakmensen.

C. LAWAAI

BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER (BIM)

Gulledelle 100
Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/775.75.75
Fax : 02/775.76.21
e-mail : info@ibgebim.be
site : www.leefmilieubrussel.be

Het leven in Brussel maakt lawaai ! Zowel 's nachts als overdag kunnen verschillende bronnen van geluidshinder onze rust verstoren en zelfs ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken.

In het kader van het «Plan voor de strijd tegen de geluidshinder in een stedelijke omgeving» heeft de Brusselse Regering de inspectiedienst van het BIM belast met het beheer van de klachten van de Brusselaars.

Wanneer er een klacht binnenkomt bij het BIM, gaat het instituut ter plaatse het lawaai meten en objectief bepalen met behulp van geluidsmeters. Indien er een inbreuk wordt vastgesteld, stuurt het BIM een rapport naar de persoon die verantwoordelijk is voor de geluidshinder. Hij/zij wordt dan verzocht een einde te maken aan het lawaai probleem.

Indien de geluidshinder blijft, zullen er andere acties ondernomen worden om er een einde te maken: ingebrekestelling, processen-verbaal, administratieve boetes,....

9. KEN UW RECHTEN

A. INSPECTIEDIENSTEN

DIRECTIE GEWESTELIJKE HUISVESTINGSINSPECTIE (DGH)

Vooruitgangstraat 80 – 4^e verdieping
1035 Brussel
Tel. : 02/204.12.80
Fax: 02/204.12.75
Elke dag van 9u tot 12u

De Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie werd opgericht om erop toe te zien dat het recht op een degelijke woning voor de huurders en de bewoners wordt verzekerd.

Huurders die menen dat hun woning niet beantwoordt aan de vereisten inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting, kunnen een klacht indienen bij de dienst voor Gewestelijke Huisvestingsinspectie. Bij de behandeling van een klacht, controleert een terreininspecteur ter plaatse de staat van het gebouw, waarna hij :

- een conformiteitsbewijs uitreikt ;
- van de verhuurder eist dat hij de nodige werken uitvoert, opdat het gebouw aan de normen zou voldoen ;
- de woning sluit indien de bewoners rechtstreeks gevaar lopen.

Opgelet

Indien u een klacht wenst in te dienen bij de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie, moet u vooraf de nodige voorzorgen hebben genomen met het oog op de gevolgen die dit met zich kan meebrengen. Indien uw woning zich immers in zeer slechte staat bevindt, kan de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie met onmiddellijke ingang het verhuren van deze woning verbieden. Dit heeft tot gevolg dat u deze woning onmiddellijk moet verlaten, maar betekent niet noodzakelijk dat u een sociale woning wordt toegewezen. Er zijn immers zeer veel aanvragen voor een sociale woning en de levensomstandigheden van de kandidaten zijn allemaal even problematisch.

B. JURIDISCHE DIENSTEN

SYNDICAT DES LOCATAIRES DE LOGEMENTS SOCIAUX

Albert I-square 32
1070 Anderlecht
Tel. : 02/522.98.69
Fax : 02/524.18.16
e-mail : syndicatdeslocataires@gmail.com

Antenne van Schaarbeek
Vandermeerschstraat 53
1030 Bruxelles
Tel. : 02/242.42.06
Fax : 02/245.55.06
e-mail : syndicatdeslocataires1030@gmail.com

Voor alle problemen tussen (kandidaat-)huurders en de openbare vastgoedmaatschappijen (sociale woningen).

SOLIDARITES NOUVELLES

Rodepoortstraat 4
1000 Brussel
Tel. : 02/512.71.57 - 02/512.02.90
Fax : 02/512.76.68
e-mail secretariaat: snbru.secretariat@numericable.be
e-mail huisvestingbijstand: snbru.logement@numericable.be
site: www.snbru.be
Alle weekdays van 9 tot 16u.

Voor alle problemen tussen huurders en eigenaars.
Er bestaat tevens een cel “Sociale Bijstand” en “Werkgelegenheid en Sociale Zekerheid”.

JURIDISCHE DIENST VAN « ESPACE SOCIAL TELE-SERVICE »

Slachthuislaan 28
1000 Brussel
Tel. : 02/548.98.00
Fax : 02/502.49.39
e-mail : espacesocial@teleservice.be

Sociale permanentie van maandag tot vrijdag van 9 tot 13u.
Telefonische dienstverlening van maandag tot vrijdag van 9 tot 13u en van 13.30 tot 17u.

INFO-RECHTEN

Waversesteenweg 154 A
1050 Elsene
Tel. : 02/512.13.14
Fax : 02/502.66.83
e-mail : freeclinic@brutele.be

INFO-JUSTITIE

De Frélaan 9
1180 Ukkel
Tel. : 02/375.67.63

Fax: 02/375.55.27

TELEBALIE

Tel. : 02/511.54.83

Telefonische inlichtingen over juridische problemen.

Elke dag van 14u tot 17.30u

CENTRUM VOOR GEZINSPLANNING “MAROLLEN”

Radstraat 21

1000 Brussel

Tel. : 02/511.29.90

Fax : 02/513.45.56

e-mail: planningmarolles@hotmail.com

Centrum gespecialiseerd in gezinsrecht: echtscheiding, alimentatiegeld, ouderlijk gezag.

U kan ook een beroep doen op de diensten van de justitiehuisen.

C. PRO-DEO ADVOCATEN

BUREAU VOOR JURIDISCHE BIJSTAND

Vier Armenstraat 19

1000 Brussel

Tel. : 02/508.66.57 - 02/519.85.59

Fax : 02/514.16.53

e-mail : info@bajbxl.be

site: www.barreaudebruxelles.be

Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 11u en op dinsdag en donderdag van 14 tot 16u.

BUURTJUSTITIE

Vanderschrickstraat 71

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/542.62.40

Fax : 02/542.62.49

e-mail : cruelle@stgilles.irisnet.be

Om een pro-deo advocaat te krijgen: raadplegingen op dinsdag van 13 tot 15u

D. VREDEGERECHTEN

De Vrederechters zijn magistraten van de buurtjustitie of van de familierechtbanken. Ze zijn bevoegd om alle geschillen te beslechten waarvan het betwiste bedrag minder dan 1.860 euro bedraagt.

Bovendien zijn zij bevoegd in enkele bijzondere materies, zonder beperking qua bedrag:

- vragen over alimentatiegelden;
- geschillen betreffende huurcontracten en mede-eigendommen;
- dringende en voorlopige maatregelen in geval van echtelijke onenigheid;
- voogdij over minderjarige kinderen;
- voorlopige administraties;
- bescherming van mentaal zieken.
- ...

Anderlecht (en Sint-Agatha-Berchem)

Verzetsplein 3

1070 Anderlecht

Tel. : 02/521.55.99 (1^e kanton) en 02/523.46.00 (2^e kanton)

Fax : 02/521.17.29 (1^e kanton) en 02/521.50.49 (2^e kanton)

Oudergem (en Watermaal-Bosvoorde)

Waversesteenweg 1789 bus 19

1160 Oudergem

Tel. : 02/672.87.58 Fax : 02/675.16.68

Brussel

Justitiepaleis

Poelaertplein 1

1000 Brussel

Voor de 1^e en 2^e kantons

Tel. : 02/508.65.41 – 02/508.63.10

Fax: 02/508.67.24 – 02/508.67.68

Ernest Allardstraat 40

1000 Brussel

Voor de 3^e en 4^e kantons

Tel. : 02/506.42.20 (3^e kanton) – 02/506.42.10 (4^e kanton)

Fax: 02/506.42.19 (3^e kanton) – 02/506.42.18 (4^e kanton)

Fransmannstraat 89

1020 Laken

Voor het 5^e kanton

Tel. : 02/426.28.03

Fax: 02/426.65.23

Heembeekstraat 2

1020 Laken

Voor het 6^e kanton

Tel. : 02/243.13.00

Fax: 02/243.13.01

Etterbeek

Vijverstraat 4

1040 Etterbeek

Tel. : 02/627.08.60

Fax : 02/627.08.65

Vorst

Alsebergsesteenweg 296

1190 Vorst

Tel. : 02/347.19.34

Fax: 02/344.24.15 – 02/347.13.60

Elsene

Alphonse De Wittestraat 26

1050 Elsene

Tel. : 02/648.08.02

Fax : 02/648.79.43

Jette (en Koekelberg en Ganshoren)

Kardinaal Mercierstraat 11

1090 Jette

Tel. : 02/425.53.15

Fax : 02/425.99.12

Molenbeek

Waterpasstraat 7

1080 Molenbeek

Tel. : 02/427.57.90 – 02/411.67.95

Fax : 02/411.11.25

Sint-Gillis

Sint-Gillis Voorplein 1

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/537.95.49

Fax : 02/537.22.38

Sint-Joost (en Evere)

Middaglijnstraat 29

1210 Sint-Joost

Tel. : 02/217.35.25

Fax : 02/223.08.36

Schaarbeek

Koningsstraat 271-273

1030 Schaarbeek

Tel. : 02/215.11.28 (1^e kanton) en 02/215.11.74 (2^e kanton)

Fax : 02/215.97.15 (1^e kanton) en 02/245.83.10 (2^e kanton)

Ukkel

Sint-Pietersvoorplein 26

1180 Ukkel

Tel. : 02/344.42.93

Fax : 02/347.29.81

Sint-Pieters-Woluwe (en Sint-Lambrechts-Woluwe)

Grootveldstraat 147

1150 Sint-Pieters-Woluwe

Tel. : 02/762.00.16

Fax : 02/762.40.75

10. SOCIALE EN GERICHTE TUSSENKOMSTEN

A. SOCIALE RESTAURANTS

Deze restaurants bieden maaltijden aan tegen lage prijzen ...

LEGER DES HEILS

Bodegemstraat 27

1000 Brussel

Tel. : 02/512.17.92
Warme maaltijden.
Van maandag tot zondag van 12 tot 13.30u.

BIJ ONS

Kartuizersstraat 60
1000 Brussel
Tel. : 02/513.35.96
e-mail: cheznous.bijons@skynet.be
site: users.skynet.be/cheznous.bijons/
Warme maaltijden.
Van maandag t/m zaterdag van 12 tot 17u.

DE ONTMOETING

Zennestraat 63
1000 Brussel
Tel. : 02/514.33.32
Warme maaltijden voor 3 euro.
Van maandag tot zondag van 18.30 tot 19.30u.
Snacks van maandag tot zaterdag van 12 tot 13.50u.

POVERELLO

Zuinigheidsstraat 4
1000 Brussel
Tel. : 02/511.52.12
site: www.poverello.be
Warme maaltijden.
Van maandag t/m zaterdag van 12.30 tot 14.30u -
Zondag van 13 tot 14.30u.

NATIVITAS

Hoogstraat 116-118
1000 Brussel
Tel. : 02/512.02.35
site: www.nativitas.be
Warme maaltijden.
Van maandag t/m vrijdag van 12 tot 13.30u

RESTO DU CŒUR - L'AUTRE TABLE

Stefaniastraat 27

1020 Laken

Tel. : 02/420.60.87

Warme maaltijden (speciaal tarief voor OCMW-steuntrekkers).

Van maandag t/m vrijdag van 11.30 tot 13.30u.

HET SNIJBOONTJE

Oostendestraat 2

1080 Molenbeek

Tel. : 02/410.85.27

e-mail: snijboontje@skynet.be

Warme maaltijden.

Van maandag t/m vrijdag van 12 tot 13.30u.

LES UNS ET LES AUTRES

Graaf van Vlaanderenstraat 13

1080 Molenbeek

Tel. : 02/410.09.60

e-mail: lesunsetlesautres@skynet.be

site: www.lesunsetlesautres.be

Maaltijden aan 7 euro (werknemers) aan 3,50 euro (werkzoekenden,...) en aan 2,50 euro (WIGW, OCMW,...)

Van maandag t/m vrijdag van 11.30 tot 14u.

LA BONNE PORTE

Leuvensesteenweg 97

1210 Sint-Joost-ten-Node

Tel. : 02/218.06.93

Warme maaltijden voor iedereen, maar goedkoper indien u door het OCMW werd gestuurd.

Vrijdag-zaterdag-zondag van 12 tot 13.30u.

CENTRE RECREATIF

Liedekerkestraat 112
1210 Sint-Joost-ten-Node
Tel. : 02/220.26.63
Warme maaltijden.
Van maandag t/m vrijdag van 12 tot 14u.

RESTO DU COEUR

Bosniëstraat 22
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/600.54.89 - 02/348.50.89
Warme maaltijden, speciaal tarief voor kinderen.
Van maandag t/m vrijdag van 11 tot 13u.
e-mail: stgilles@resto-du-coeur.be

ZUSTERS VAN MOEDER THERESA

Koningslaan 69
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/539.41.17
Warme maaltijden.
Alle dagen van 15 tot 17u, behalve op donderdag.

CLOS SAINTE-THERESE

Sint-Gillis Voorplein 33A
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/537.33.33
Warme maaltijden, ontbijt.
Van maandag tot zondag van 8.30 t/m 17.30u.
site: http://users.skynet.be/claudine/clos_fr/

RESTO DE LA SOLIDARITE

Van Dijkstraat 19
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/223.11.52
Warme maaltijden.
Van maandag tot vrijdag van 12 tot 13.15u.

RUE VERTE

Groenstraat 117

1030 Schaarbeek
Tel. : 02/219.98.62
Warme maaltijden.
Van maandag tot vrijdag van 13 tot 15.30u.

LA CANTINE

Josaphatstraat 121
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/242.56.18
Warme maaltijden.
Van maandag tot zaterdag van 12 tot 14.30u.

B. SOCIALE KLEDINGWINKELS

Deze winkels verkopen kleren tegen lage prijzen...

OXFAM-SOLIDARITEIT

Vier-Windenstraat 60
1080 Brussel
Tel. : 02/501.67.00
e-mail: oxfamsol@oxfamsol.be
site: www.oxfamsol.be

LA POUDRIERE

Kruitmolenstraat 64
1000 Brussel
Tel. : 02/523.80.45
Op maandag van 14 tot 17u, op dinsdag van 14 tot 20u en op vrijdag van 9 tot 12u en van 14 tot 17u.
site: www.lapoudriere.org

LEGER DES HEILS

Ieperlaan 24
1000 Brussel
Tel. : 02/217.61.36
Van maandag tot zaterdag van 10 tot 12u en van 13.30 tot 16.30u.

BIG BANG

Lakensestraat 110
1000 Brussel
Tel. : 02/223.32.05 (+ tafellakens, speelgoed)
Van dinsdag tot vrijdag van 9 tot 18u.

NATIVITAS

Hoogstraat 116-118
1000 Brussel
Tel. : 02/512.02.35
Mannen: dinsdag-donderdag van 10 tot 11.30u.
Vrouwen en kinderen: vrijdag van 10 tot 11.30u.

SHOP LEZABI D'ESPACE SOCIAL TELE-SERVICE

Slachthuislaan 27-28

1000 Brussel

Tel. : 02/548.98.00

Op woensdag en vrijdag van 10.30 tot 12u en op donderdag en vrijdag van 14 tot 17u.

BIJ ONS

Kartuizersstraat 60

1000 Brussel

Tel. : 02/513.35.96 (+ verzorgingsproducten)

Van maandag t/m vrijdag van 8 tot 11u.

e-mail: cheznous.bijons@skynet.be

site: <http://users.skynet.be/cheznous.bijons/>

OXFAM-SOLIDARITEIT

Brabançonnellaan 133

1000 Brussel

Tel. : 02/732.72.68

Van dinsdag t/m zaterdag van 9 tot 14.30u.

OXFAM-SOLIDARITEIT

J. Maloulaan 45

1040 Etterbeek

Tel. : 02/640.09.25

Op maandag van 14 tot 18u en van dinsdag t/m vrijdag van 11 tot 18u.

OXFAM-SOLIDARITEIT

Guldenvlieslaan 46

1050 Elsene

Tel. : 02/512.87.41 (+ boeken, brocante)

Van dinsdag t/m donderdag van 10 tot 17.30u, op vrijdag en zaterdag van 10 t/m 17u

OXFAM-SOLIDARITEIT

Duboisstraat 105

1080 Molenbeek

Tel. : 02/411.45.53 (+ boeken, computers, brocante)

Van maandag t/m zaterdag van 10 tot 18u.

OXFAM-SOLIDARITEIT

Neerstallesteenweg 66
1190 Vorst
Tel: 02/332.59.91
Van maandag t/m zaterdag van 10 tot 17.45u

HET BELGISCHE RODE KRUIS

Wielemans-Ceuppenslaan 11
1190 Vorst
Tel. : 02/347.26.87
Woensdag en zaterdag van 14 tot 18u.

PROTESTANTS SOCIAAL CENTRUM

Cansstraat 12
1050 Elsene
Tel. : 02/512.80.80 – 02/512.22.82
Van maandag t/m donderdag van 14.30 tot 17u en op dinsdag van 9.30 tot 17u.

SPULLENHULP

Amerikaansestraat 101
1050 Elsene
Tel. : 02/537.30.26
Van maandag t/m zaterdag van 12 tot 17.30u.
site: <http://www.lespetitsriens.be/magasins.htm>

ACCUEIL MONTFORT

Sint-Pieterskerkstraat 12-18
1090 Jette
Tel. : 02/426.87.12 – 02/424.17.53 (+ vaisselle, petit mobilier)
Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 16u.

ENTRAIDE DE JETTE

Henri Werriestraat 11
1090 Jette
Tel. : 02/428.90.56 - 02/428.85.38
Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 12u en van 14 tot 16u.

WERELDWINKELS

Brillat-Savarinlaan 18
1050 Elsene
Tel. : 02/672.32.94
Van dinsdag tot zaterdag van 13 tot 18u

WERELDWINKELS

Helmetplein 2
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/245.78.81
Van dinsdag t/m zaterdag van 10 tot 18u.

WERELDWINKELS

Gemeentelijke Godshuisstraat 4
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/673.62.69
Van dinsdag t/m zaterdag van 10 tot 18u en op zondag van 10 tot 12.30u.

SOCIALE HULP SECTOR SINT-GILLIS

Kerkstraat 59
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/538.84.79 - 02/538.46.09
Op maandag- en vrijdagvoormiddag van 9 tot 12u, behalve op donderdag van 14 tot 17u.

HET BELGISCHE RODE KRUIS

Anatole Francestraat 31-33
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/215.43.96
Elke middag van maandag t/m vrijdag.

C. VERHUIZEN

Verhuizen tegen een betaalbare prijs ...

LA POWDRIERE

Kruitmolenstraat 60-64
1000 Brussel
Tel. : 02/512.90.22
Ruim op voorhand reserveren!
Prijs verhuishwagen: 13 euro/uur
Verhuizers: 13 euro/uur
Lift: 66 euro/uur

JONGERENDIENST VAN TELE-SERVICE

Slachthuislaan 27-28
1000 Brussel
Tel. : 02/548.98.00
Ruim op voorhand reserveren!
Ongeveer 6 euro per uur

SOCIALE HULP SECTOR SINT-GILLIS

Kerkstraat 59
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/538.46.09
Kleine verhuizingen.

C.E.D.T.

Fonsnylaan 113
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/539.15.52
Kleine verhuizingen.
Gesloten tijdens de zomervakantie.

SINT-VINCENTIUS A PAOLO

Rogierlaan 45
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/524.51.53
Prijs: verhuishwagen (20m³) met 3 of 4 verhuizers: 175 euro/rit
Lift: 90 euro, het eerste uur vervolgens 50 euro per bijkomend uur

LES COMPAGNONS DEPANNEURS

Ijskelderstraat 37

1060 Brussel

tel. 02/537.51.30 - fax 02/539.46.39

e-mail : compagnons-depanneurs@skynet.be

permanentie: van maandag t/m vrijdag van 9.30 tot 12u

D. ZICH INSTALLEREN

Tweedehandsmeubels...

LEGER DES HEILS

Ieperlaan 24

1000 Brussel

Tel. : 02/217.61.36 (+ vaatwerk, snuisterijen)

Van maandag t/m zaterdag van 10 tot 12u en van 13.30 tot 16.30u.

PROTESTANTS SOCIAAL CENTRUM

Cansstraat 12

1050 Elsene

Tel. : 02/512.80.80

Op donderdag van 14.30 tot 17.30u.

EMMAUS- LA POUDRIERE

Vrij Onderzoekstraat 15

1070 Anderlecht

Tel. : 02/523.80.45

Op dinsdag van 16 tot 18u en op vrijdag van 16 tot 18u.

ENTRAIDE DE JETTE

Werriestraat 11

1090 Vorst

Tel. : 02/428.90.56- 02/428.85.38

Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 12u en van 14 tot 16u

SOCIALE HULP SECTOR SINT-GILLIS

Sint-Gillis Voorplein 18
1060 Brussel
Tel. : 02/538.84.79
Zaterdag van 8.30 tot 12u.

SPULLENHULP

Amerikaansestraat 101
1050 Elsene
Tel. : 02/537.30.26
site: <http://www.petitsriens.be/les-magasins/> (lijst van de winkels)

LA POUDRIERE

Kruitmolenstraat 60-64
1000 Brussel
Tel. : 02/523.80.45
Op vrijdag van 9 tot 12u en van 15u tot 18u.

E. HERSTELLINGSDIENSTEN EN KLEINE WERKZAAMHEDEN**PETITS BOULOTS VAN TELE-SERVICE**

Slachthuislaan 27-28
1000 Brussel
Tel. : 02/548.98.00
Ruim op voorhand reserveren!

HET ANKER – BRICO SENIOR

Marcqstraat 25
1000 Brussel
Tel. : 02/217.52.91
Enkel voor de inwoners van 1000 Brussel (begijnhofwijk).

ENTRAIDE ET CULTURE

Van Volxemlaan 525
1190 Vorst
Tel. : 02/539.43.60
2,50 euro per uur + 3 euro verplaatsingskosten.

ASD-BXL

Malibranstraat 53
1050 Elsene
Tel. : 02/647.03.66
site: www.fasd.be/bruxelles

BONNEVIE

Bonneviestraat 40
1080 Molenbeek
Tel. : 02/410.76.31
e-mail : bonnevie@skynet.be
Bijdrage tussen 5 en 7,5 euro
Enkel voor de inwoners van « Oud Molenbeek ».

LES COMPAGNONS DEPANNEURS

Ijskelderstraat 37
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/537.51.30
E-mail: compagnons-depanneurs@skynet.be
site: www.compagnonsdepanneurs.be

BOULOT asbl

Fransmanstraat 131
1020 Laken
Tel. : 02/217.24.62
Fax : 02/215.15.79

Een ploeg van technici en bouwvakkers lost de kleine praktische problemen op waarmee u bij de afwerking van een woning wordt geconfronteerd. Voor personen met een laag inkomen, gehandicapten en bejaarden (7 euro per uur, 2 à 4 euro verplaatsingskosten).

TREFCENTRUM VAN SOCIALE ACTIE

Van Goolenlaan 9
1200 Saint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/771.84.48
Voorbehouden voor inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe.

MULTIJOBS asbl

Versailleslaan 123 bus 3

1120 Brussel

tel. : 02/262.31.58

fax : 02/269.31.44

e-mail : multijobs@skynet.be

hoofdzakelijk bestemd voor de sociale huurders van de maatschappij « GEBRUWO »

F. SOCIALE BEGELEIDINGSDIENSTEN VOOR DAKLOZEN

BIJ ONS

Kartuizersstraat 68
1000 Brussel
Tel./fax : 02/513.35.96
Van maandag t/m vrijdag van 8 tot 11u.
e-mail: cheznous.bijons@skynet.be
site: <http://users.skynet.be/cheznous.bijons/>

Deze vzw zorgt in het bijzonder voor maaltijden tegen een zacht prijsje, een gezellige ontmoetingsruimte en organiseert ook elke weekdag tussen 11 en 18u of op afspraak sociale permanenties.

TREMLIN

Wasserijstraat 38
1000 Brussel
Tel. : 02/502.52.10
Van maandag t/m vrijdag van 12 tot 17u.

U kunt ook een adressenlijst met de hulpdiensten voor daklozen raadplegen op de internetsite van de Sociale Coördinatie van de Marollen:
www.lesmarolles.be/annuaire/repertoire-sans-abri

G. DIENSTEN VOOR ALGEMENE BEGELEIDING

a) Voor iedereen

ACCOMPAGNER

Felix Vande Sandestraat 40
1081 Koekelberg
Tel. : 02/411.87.54
Fax : 02/411.54.51
e-mail : bruxelles@accompagner.be
site : www.accompagner.be

Na afspraak.

Voor ieder individu of ieder gezin dat zich in een moeilijke situatie bevindt. De bijstand bestaat uit luisteren en advies en begeleiding geven bij de stappen die ondernomen worden om hun situatie te verbeteren.

NOORDERZON

Gaucheretplein 20
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/204.05.40
e-mail : soleildunord@schaerbeek.irisnet.be

De dienstverlening is volledig gratis en toegankelijk voor alle inwoners van Schaarbeek. Er is een sociale dienst, psychologische ondersteuning, een cel huisvesting en een juridische dienst.

b) Voor de sociale huurders

DMBSH – Dienst voor Maatschappelijke Begeleiding van Sociale Huurders vzw

Paalstraat 14
1080 Brussel
Tel. : 02/502.88.15 – Fax : 02/500.10.09.

De maatschappelijke begeleiders nemen onder meer de volgende taken op zich:

- voorkomen en/of oplossen van burenruzies;
- houden van enquêtes in het kader van de specifieke sociale verminderingen;
- begeleiden van de huurders bij administratieve problemen;
- budgetbegeleiding door een afbetalingsplan op te stellen om de huurachterstallen terug te betalen;
- pedagogische begeleiding van de huurders betreffende de regels voor het onderhoud van de woning en het naleven van hun verplichtingen;
- ondersteuning verlenen aan de huurders in het kader van de jaarlijkse huurprijsherziening;
- doorverwijzen van de huurders naar de diensten die hun problemen doeltreffend kunnen opvolgen;
- ontwikkelen van een netwerk van partnerships.

H. TELEFONISCHE HULPDIENTEN

EUROPESE NOODOPROEP:	112	
FEDERALE POLITIE:	101	
BRANDWEER EN AMBULANCE :	100	
GASREUK:	02/274.40.44	
RODE KRUIS (ambulance) :	105	
KINDERTELEFOON:	103	
TELE-ONTHAAL (in geval van crisis):	107	
CHILD FOCUS (verdwenen kinderen) :	116 000	
ANTIGIFCENTRUM:	070/245.245	
BRANDWONDENCENTRUM:	02/268.62.00	
SOS EENZAAMHEID (van maandag t/m vrijdag 9 tot 18u):	02/548.98.08	
CENTRUM TER PREVENTIE VAN ZELFDODING:	02/649.95.55(nl)-0800/32.123(fr)	
SOS VERKRACHTING :	02/534.36.36	
TEGEN HUISELIJK GEWELD vrouwen)	0800/30.030	(gratis nummer voor
SOS JONGEREN:	02/512.90.20	
SOS MEDECINS BRUXELLES:	02/513.02.02	
JONGERENTELEFOON:	078/15.44.22	
INFO DRUGS :	02/227.52.52	
AA (anonieme alcoholisten) :	02/513.23.36	
AIDSTELEFOON (van maandag t/m vrijdag van 18 tot 21u) :	0800/20.120	
KANKERFOON:	0800/15.800	
WACHTDIENST APOTHEKERS:	0800/20.600 070/66.01.60 0900/10.500	

WACHTDIENST HUISARTSEN:	02/479.18.18(fr)-02/242-43-44(nl)
WACHTDIENST TANDARTSEN:	02/426.10.26
INFOR ANIMAUX :	02/647.71.96
WACHTDIENST DIERENARTSEN:	02/479.99.90 02/538.16.99
SOINS ANIMAUX (gratis) :	02/511.66.46
CARD STOP :	070/344.344

I. BEGELEIDINGSDIENSTEN VOOR GEZINNEN

PARENTS POUR TOUJOURS

Parklaan 89
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/537.11.08 – 02/544.15.33
Fax : 02/544.15.33

Jurdische raadplegingen alle dagen op afspraak van 9 tot 12u en van 14 tot 16u.

Dienst die evenwichtige oplossingen zoekt voor ouders en kinderen in het geval van een (echt)scheiding.

ESPACE RENCONTRE BRUXELLES

Sint-Pieterssteenweg 258a
1040 Etterbeek
Tel. : 02/742.22.64
Fax : 02/742.22.64

Dit centrum richt zich tot gebroken of in echtscheiding verkerende gezinnen wanneer het bezoekrecht wordt onderbroken. De dienst staat in voor de begeleiding van het recht op persoonlijke relaties (vader, moeder, grootouders,...) wanneer deze relaties verbroken zijn, in een conflict verkeren of moeilijk verlopen.

11. DIENSTEN GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Gezinsconflict, bezorgdheid over de evolutie van een kind, depressie, pijn of verdriet over het lot van een verwant, onverklaarbaar gedrag van een naaste, problemen met justitie, met het werk,...

In heel wat gevallen volstaan de omgeving of de persoonlijke kracht om die moeilijke momenten te boven te komen. Maar soms zijn de problemen van het dagdagelijkse leven onoverkomelijk.

In dat geval kan u een beroep doen op een dienst voor geestelijke gezondheidszorg.

L'ETE

d'Aumalestraat 21

1070 Anderlecht

Tel. : 02/526.85.48 (kinderen, gezinnen) – 02/526.85.57 (volwassenen)

e-mail: cte.enfants@ete.irisnet.be

cte.adultes@ete.irisnet.be

Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 16u. Raadplegingen op afspraak, ook 's avonds.

LE GRES

Drie Bruggenstraat 51

1160 Oudergem

Tel. : 02/660.50.73

e-mail : ssm@legres.be

ANTONIN ARTAUD

Groot Godshuissstraat 10

1000 Brussel

Tel. : 02/218.33.76

e-mail : antonin.artaud@advalvas.be

Afspreken an maandag t/m vrijdag van 9 tot 18u

CENTRE DE GUIDANCE – ULB

Hoogstraat 293

1000 Brussel

Tel. : 02/503.15.56

e-mail: centredeguidance@ulb.ac.be

Secretariaat open van maandag t/m vrijdag van 8 tot 16u en op dinsdag tot 17.30u.

BEGELEIDINGSCENTRUM – STAD BRUSSEL

Sint-Katelijnestraat 11
1000 Brussel
Tel. : 02/279.63.40
Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 17u

RIVAGE-DEN ZAET

Handelskaai 7
1000 Brussel
Tel. : 02/550.06.70

LE NOROIS

Ernest Salustraart 74
1020 Laken
Tel./fax : 02/478.82.40
e-mail: lenorois@belgacom.net

Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 17u en op donderdag tot 20u

BEGELEIDINGSCENTRUM VAN ETTERBEEK

Kazernenlaan 29
1040 Etterbeek
Tel. : 02/646.14.10
Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 17u

PSYCHO - ETTERBEEK

Antoine Gautierstraat 106
1040 Etterbeek
Tel. : 02/735.84.79
e-mail : psychoetterbeek@skynet.be

LE SAS - CENTRE DE GUIDANCE D'EVERE

Marnestraat 85
1140 Evere
Tel. : 02/242.07.63 – 02/215.89.57
e-mail : ssmlesas@scarlet.be

CENTRE DE GUIDANCE – UCCLE/FOREST/WATERMAEL – (Bel Air)

Schoon Uitzichtlaan 88
1180 Ukkel
Tel. : 02/343.22.84

CENTRE DE PREVENTION PSYCHOSOCIALE de la Petite enfance et famille

Albertlaan 167
1190 Vorst
Tel. : 02/343.63.92

L'ADRET

Albertlaan 135
1190 Vorst
Tel. : 02/344.32.93
Alle dagen van 9 tot 17u en op woensdag tot 20u

CENTRE DE GUIDANCE D'IXELLES- Afdeling kinderen, jongeren en gezin

Sans Soucistraat 114
1050 Esene
Tel. : 02/515.79.01
e-mail :cgxl.enfant@skynet.be

CENTRE DE GUIDANCE D'IXELLES – Afdeling volwassenen

Elzas Lotharingenstraat 22
1050 Elsene
Tel. : 02/515.79.10
e-mail :cgxl.adultes@skynet.be

COMMUNITY HELP SERVICE

Sint-Jorisstraat 102 bus 20
1050 Brussel
Tel. : 02/647.67.80
e-mail: chs@compuserve.com

FREE CLINIC

Waversesteenweg 154A
1050 Elsene
Tel. : 02/512.13.14
e-mail : freeclinic@brutele.be
Van maandag t/m vrijdag van 9 tot 19u en op zaterdag van 10 tot 12u

PRIMAVERA

Stanislas Legrellestraat 48
1090 Jette
Tel. : 02/428.90.43 – 02/428.90.04
e-mail : ncprimavera@scarlet.be

CENTRE DE GUIDANCE DE MOLENBEEK

Oostendestraat 26
1080 Molenbeek
Tel. : 02/410.01.95 – 02/410.52.37
e-mail: ssmmolenbeek@tiscali.be

CENTRE MEDICO-PSCYCHOLOGIQUE DU SERVICE SOCIAL JUIF (CMP)

Ducpétiauxlaan 68
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/538.81.80 – 02/538.14.44

SSM SAINT-GILLES

Overwinningsstraat 26
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/542.58.58
Fax : 02/538.84.74
e-mail : ssm.stgilles@skynet.be

LE MERIDIEN

Middaglijnstraat 68
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/218.56.08- fax : 02/218.58.54
e-mail: meridien@apsy.ucl.be

ANAIIS

Fraikinstraat 27
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/242.11.36 – fax: 02/248.07.73
Van dinsdag t/m vrijdag van 10 tot 17u en op maandag tot 20u

LA GERBE

Thiéfrystraat 45
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/216.74.75 – fax: 02/215.18.79
e-mail: lagerbessm@swing.be

SSM FOREST, UCCLE, WATERMAEL-BOITSFORT (DE FRE)

de Frélaan 9
1180 Ukkel
Tel. : 02/375.10.06

SSM DE FOREST, UCCLE, WATERMAEL-BOITSFORT

Wienerlaan 66
1170 Watermaal-Bosvoorde
Tel. : 02/673.32.57 (kinderen/jongeren) – 02/672.78.16 (volwassenen)
Fax : 02/673.32.57

CHAPELLE AUX CHAMPS

Veldkapelgaarde 30/3049
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/764.31.20 – 02/764.31.43
Fax : 02/764.39.55
e-mail: chapelle.aux.champs@apsyucl.be
site: www.chapelle-aux-champs.be

Van maandag t/m vrijdag van 8.30u tot 17.30u en op dinsdag tot 20u

LE WOPS

Roodebeeksteenweg 471
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
Tel. : 02/762.97.20
e-mail : ssmwops@skynet.be

LE CHIEN VERT

Eggerickxstraat 28

1150 Sint-Pieters-Woluwe
Tel. : 02/762.58.15 – fax : 02/772.48.63
e-mail: lechientvert@apsyucl.be
site: www.lechientvert.be

van maandag t/m vrijdag van 9 tot 17u, op dinsdag tot 20u

12. SCHULDBEMIDDELINGSDIENSTEN

A) VOOR IEDEREEN

ARCHIPEL – GROOT EILAND

Groot Eilandstraat 84
1000 Brussel
Tel. : 02/502.66.00
Fax : 02/512.67.38
e-mail : grooteiland.sb@archipel.be
Enkel na afspraak

ESPACE SOCIAL TELE SERVICE

Slachthuislaan 27-28
1000 Brussel
Tel. : 02/ 548.98.00
Fax : 02/ 502.49.39
e-mail : social@tele-service.be
Enkel na afspraak

PLANNING FAMILIAL LEMAN

Generaal Lemanstraat 110
1040 Etterbeek
Tel. : 02/230.10.30- Fax : 02/230.72.39
Enkel na afspraak

FREE CLINIC

Waversesteenweg 154A
1050 Elsene
Tel. : 02/512.13.14- Fax : 02/502.66.83
e-mail : freeclinic@brutele.be
Telefonische contactdienst op maandag, woensdag en vrijdag van 10 tot 12u
Na afspraak dagelijks toegankelijk tussen 9 en 18u

PROTESTANTS SOCIAAL CENTRUM

Cansstraat 12
1050 Elsene
Tel. : 02/512.80.80
Fax : 02/512.70.30
e-mail : csp.psc@skynet.be
Enkel na afspraak

LEGER DES HEILS

Sint-Anna Kerkstraat 102
1083 Ganshoren
Tel. : 02/414.19.16
Fax : 02/411.42.20
e-mail : ldh@misc.irisnet.be

CENTRE DE GUIDANCE DE MOLENBEEK

Oostendestraat 26
1080 Molenbeek
Tel. : 02/410.01.95
e-mail : ssmmolenbeek@tiscali.be

CAFA

Fortstraat 25
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/600.57.30
Fax : 02/600.57.40
Voor de inwoners van de gemeente Sint-Gillis die geen OCMW-steuntrekker zijn.

JOODSE SOCIALE DIENST

Ducpétiauxlaan 68
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/538.81.80
Fax : 538.37.04
Enkel na afspraak.

DE NIEUWE 150

Hoogstraat 150
1000 Brussel
tel. : 02/508.12.95 – fax : 02/508.12.96
e-mail : info@lenouveau150.be
Toegankelijk voor de gezinnen die door de sociale dienst van die vzw worden gevolgd.

P.S.: Niet vergeten dat ook de meeste OCMW's over een schuldbemiddelingsdienst beschikken!!!

B) VOOR SOCIALE HUURDERS

DMBSH

Schuldbemiddelingsdienst die zich richt tot de huurders van sociale woningen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Barthélémylaan 25
1000 Brussel
Tel. : 02/500.10.00
Fax : 02/500.10.09
e-mail : info@saslsdmbsh.be

De dienst richt zich uitsluitend tot de huurders van de openbare vastgoedmaatschappijen (sociale woningen) die diep in de schulden zitten.

MODELWIJK

Maatschappelijke zetel: Prins Leopoldsquare 49
1020 Laken
Tel. : 02/477.19.90
Fax : 02/477.19.99
e-mail : citemodele@skynet.be
site : www.foyerlaekenois.be

Er worden ook buiten de zetel van de maatschappij permanenties georganiseerd.
Alle nuttige informatie vindt u op de internetsite van de Lakense Haard
www.lakensehaard.be

13. INSCHAKELING IN HET BEROEPSLEVEN

A. ALFABETISERINGSDIENSTEN

LIRE ET ECRIRE BRUXELLES

Paalstraat 14
1080 Brussel
Tel. : 02/412.56.10
Fax : 02/412.56.11
e-mail: info.bruxelles@lire-et-ecrire.be
Web: www.lire-et-ecrire.be

Deze vzw heeft tot doel de Brusselse initiatieven voor alfabetisering te promoten en te ontwikkelen. Deze initiatieven zijn bestemd voor een weinig of niet geschoold publiek dat Frans willen leren praten, lezen en schrijven. Wie wil, kan daarna deelnemen aan een workshop om actief werk te zoeken en zijn kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

B. ACTIRIS

Kiekenmarkt 7
1000 Brussel
Tel. : 02/800.42.42. (van 8.30 tot 11.30u en van 13.30 tot 16.30u)
Fax : 02/511.30.52
e-mail : chercheuremploi@actiris.be
site : www.actiris.be (u vindt er de adressen van de verschillende kantoren van Actiris)
Dienst Begeleiding Actief Zoeken naar Werk (tel. : 02/505.15.04, e-mail : guidancer@actiris.be): op maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag om 8.30u, op donderdag om 13.45u.

Wist u dat ACTIRIS over een kinderopvang beschikt die dagelijks open is van 7 tot 18 u (tel. : 02/505.16.35.)? U kunt er met uw kinderen terecht terwijl u een afspraak heeft met een werkgever, deelneemt aan een selectietest of één van de vele diensten van ACTIRIS bezoekt.

C. PLAATSELIJKE AGENTSCHAPPEN VOOR TEWERKSTELLING EN OPLEIDING

De plaatselijke agentschappen hebben tot doel u te begeleiden bij de keuze van een vorming of een beroepsactiviteit.

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN ANDERLECHT

Ropsy-Chaudronstraat 7
1070 Anderlecht
Tel. : 02/555.05.60 - Fax : 02/555.05.75
e-mail: secretariat@mlanderlecht.irisnet.be
site : www.missionlocaleanderlecht.be

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN BRUSSEL

Antwerpselaan 26
1000 Brussel
Tel. : 02/219.80.71
Fax : 02/211.10.33

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN ETTERBEEK

Kazernenlaan 29
1040 Etterbeek
Tel. : 02/626.15.40/41
Fax : 02/626.15.53/54
e-mail : secr@mlett.irisnet.be

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN VORST

Britse Tweede Legerlaan 29
1190 Vorst
Tel. : 02/349.82.10
Fax : 02/349.82.29

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN ELSENE

Marsveldplein 4
1050 Elsene
Tel. : 02/515.77.40
Fax : 02/515.77.69
e-mail : secretariat@missionlocalexl.be

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN MOLENBEEK

Leopold II-laan 101-103
1080 Molenbeek
Tel. : 02/421.68.60
Fax : 02/421.68.96
e-mail : celluleaccueil@hotmail.com

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN SINT-GILLIS

Waterloosesteenweg 255/1
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/542.63.20
Fax : 02/542.63.30
e-mail : info@mlsg.irisnet.be

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN SINT-JOOST

Uniestraat 31
1210 Sint-Joost
Tel. : 02/210.89.31
Fax : 02/220.26.78

PLAATSELIJK AGENTSCHAP VAN SCHAARBEEK

Jerusalemstraat 46
1030 Schaarbeek
Tel. : 02/247.77.20
Fax : 02/245.42.52
Web : www.milocs.be

OVERLEG OPLEIDING VOOR TEWERKSTELLING VAN BRUSSEL (OOTB)

Delaunoyststraat 58-60/10
1080 Brussel
tel. : 02/511.99.72
fax : 02/511.98.27
e-mail : ootb@ootb.be
site : www.ootb.be

D. SELOR

Selectiebureau van de federale overheid.

Een carrière bij een Ministerie (federaal, regionaal of communautair) of een openbare dienst interesseert u? Aarzel dan niet, contacteer SELOR en neem deel aan de selectieproeven.

Bischoffsheimlaan 15
1000 Brussel
Tel. : 0800-505.55
Fax : 02/788.68.44
e-mail : info@selor.be
site : www.selor.be

E. UITZENDBUREAUS

Er bestaan zoveel uitzendkantoren dat het onmogelijk is om ze hier allemaal te vermelden.

On-line een job vinden?

www.randstad.be

www.vedior.be

www.manpower.be

www.unique.be

www.startpeople.be

www.adecco.be

www.accent.be

www.tbrussels.be (het enige uitzendbureau van de overheid)

F. WERKAANBIEDINGEN ON-LINE

www.stepstone.be

www.monster.be

www.references.be

www.jobat.be

www.vlan.be

14. MEDISCHE DIENSTEN

A. VOOR PERSONEN DIE BIJ EEN ZIEKENFONDS ZIJN AANGESLOTEN

De wijkgezondheidscentra zijn verenigingen die dicht bij de bevolking staan. Ze kennen de specifieke kenmerken en problemen van de wijk waarin ze gevestigd zijn. Bovendien betaalt u enkel uw bijdrage, dus dat is echt een voordeel. Om de lijst met de medische centra te kennen, kan u ook terecht op de internetsite van de « Fédération des maisons médicales et des collectifs de santé francophones » www.maisonmedicale.org of op het telefoonnummer 02/514.40.14.

Wist u ook dat, als u steeds naar dezelfde huisarts gaat, u recht heeft op de voordelen van het globaal medisch dossier? Informeer ernaar bij uw huisarts!

B. VOOR PERSONEN DIE NIET BIJ EEN ZIEKENFONDS ZIJN AANGESLOTEN

DOKTERS VAN DE WERELD

Dupréstraat 94

1090 Jette

Tel. : 02/513.25.79

e-mail : info.casa@medecinsdumonde.be

site: www.medecinsdumonde.be

Raadplegingen na afspraak op maandag en vrijdag om 13u en op donderdag om 9u. Op andere momenten op afspraak via telefoonnummer 02/513.28.97.

TANDARTSEN ZONDER GRENZEN

Vossenplein 74

1000 Brussel

Tel. : 02/512.43.13

Enkel na afspraak

MEDISCH CENTRUM VAN OUD-MOLENBEEK

Zeepziederijstraat 7

1080 Molenbeek

Tel. : 02/410.26.15 – fax : 02/410.16.29.

Algemene medische raadpleging. Van maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 18.30u

Medische waakdienst

DE FONTEIN

Bloemistenstraat 13

1000 Brussel

Tel. : 02/512.74.11

Gratis verpleegkundige verzorging en voetverzorging op werkdagen van 10 tot 13.30u.

15. SCHOONHEIDSVERZORGING

ESPACE BIEN-être

Visvijverstraat 26 bus 4
1050 Elsene
Tel. : 02/640.66.43
Fax : 02/640.82.15
e-mail: espace.bien.etre@hotmail.be

Open van maandag t/m vrijdag van 9 tot 13u en van 14 tot 17u.

Bij Espace Bien-être kan u terecht voor esthetische verzorging, een nieuw kapsel, voetverzorging, mode De diensten worden aangeboden tegen een zachte prijs om zodoende tegemoet te komen aan de behoeften van mensen met een laag inkomen of met maatschappelijke problemen.

CENTRALE DE SERVICES A DOMICILE BXL (CSD BXL)

Sint-Bernardusstraat 43
1000 Brussel
Tel. : 02/537.98.66
e-mail: info@csdbxl.be
site: www.csdbxl.be
kapper, pedicure,.....

16. JEUGDBIJSTAND

De jeugdbijstand staat in voor de organisatie van hulpverlening aan jongeren (en/of hun ouders) die geholpen willen worden, met problemen kampen of die in moeilijke situaties verkeren.

ALGEMENE DIRECTIE HULPVERLENING AAN DE JEUGD

Leopold II-laan 44

1080 Molenbeek

Tel. : 02/413.32.06 – gratis nummer: 0800/20.000

Fax: 02/413.20.49.

e-mail : dgaj@cfwb.be

site : www.aidealajeunesse.cfwb.be (op die internetsite vindt u heel wat adressen van diensten die zich met hulpverlening aan de jeugd bezighouden)

SERVICE DE L'AIDE A LA JEUNESSE à Bruxelles

Handelsstraat 68

1080 Molenbeek

Tel. : 02/413.39.18

Fax : 02/413.38.42

e-mail : saj.bruxelles@cfwb.be

Op vrijwillige basis.

DIENST VOOR GERECHTELIJKE BESCHERMING te Brussel

Birminghamstraat 68

1080 Molenbeek

Tel. : 02/413.25.52

Fax : 02/413.40.00

e-mail : spj.bruxelles@cfwb.be

Als er wordt vastgesteld dat een jongere of een kind in gevaar verkeert, als zijn gezondheid of veiligheid worden bedreigd en als hij of zijn gezin de door de jeugdbijstand aangeboden hulp weigert, komt de Jeugdrechtbank tussenbeide en kan een bijstandsmaatregel opleggen. De Dienst voor Gerechtelijke Bescherming past dan de beslissing van de rechtbank toe en houdt rekening met het belang van de jongere.

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG VAN BRUSSEL – AFDELING JEUGD

Regentschapsstraat 63

1000 Brussel

Tel. : 02/519.88.31- Fax : 02/519.88.37

De Griffie is alle werkdagen open van 8.30 tot 12.30u en van 13.30 tot 16u.'s
Namiddagen permanenties van advocaten

SERVICE DROITS DES JEUNES

Van Arteveldestraat 155
1000 Brussel
tel.: 02/209.61.61.
fax. : 02/209.61.60
e-mail : bruxelles@sdj.be
site : www.sdj.be

Open: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag van 13 tot 17u of na afspraak.
Bijstand aan kinderen en jongeren van minder dan 18 jaar en aan hun naasten.

17. BEJAARDEN

A. THUISDIENSTEN

Wegens uw leeftijd, een ongeval, ziekte of een handicap kunt u zich moeilijk, of zelfs onmogelijk, verplaatsen. U hebt echter behoefte aan medische verzorging en hulp bij het bereiden van maaltijden, de boodschappen, het huishouden en de administratie ... De Brusselse thuisdiensten staan voor u klaar.

De bedoeling is de juiste hulp te bieden aan iedere persoon die een deel van zijn/haar zelfredzaamheid heeft verloren, zodat hij/zij zo lang mogelijk in zijn/haar vertrouwde omgeving kan blijven.

LA FEDERATION DE L'AIDE ET DES SOINS A DOMICILE (FASD)

(Wit Gele Kruis en Hulp- en verzorgingsdiensten)

Malibranstraat 53
1050 Elsene
Tel. : 02/647.03.66 – fax : 02/648.22.12.
e-mail: info.bxl@fasd.be
site: www.fasd.be/brussel

CENTRALE DE SERVICES A DOMICILE BXL (CSD BXL)

Sint-Bernardusstraat 43
1000 Brussel
Tel. : 02/537.98.66
e-mail: info@csdbxl.be
site: www.csdbxl.be
Verpleging, maaltijden, thuisverzorging, kapper,....

L'ASSOCIATION DES CENTRES DE COORDINATION DES SOINS ET SERVICES A

DOMICILE

Soins chez soi

Ad. Wansartlaan 12
1180 Ukkel
Tel. : 02/420.54.57 – fax : 02/428.90.44.
e-mail : info@soins.chez.soi.skynet.be

FAMILIEHULP

Koningsstraat 294
1210 Brussel
Tel: 02/227.40.10
e-mail: info@familiehulp.be
Site: www.familiehulp.be

B. TOEZICHTCENTRALES

U voelt zich onveilig, u vreest dat u iets zal overkomen ... een ongeval is snel gebeurd. En uw naasten kunnen niet altijd ter plaatse zijn. Door een telebijstandstelsysteem te installeren, kunt u iets doen aan deze benauwende situatie. Dan volstaat een eenvoudige druk op het toestelletje dat u de hele dag bij u draagt aan de pols, rond de hals of als clip.

Op die manier wordt de toezichtcentrale onmiddellijk ingelicht als u in moeilijkheden verkeert. De centrale verwittigt vervolgens de best geplaatste persoon om u te komen helpen. U stelt zelf de lijst samen van de personen die gecontacteerd moeten worden als er zich iets voordoet. De Franse Gemeenschapscommissie komt voor bepaalde personen financieel tussenbeide (tel. : 02/542.84.75).

In Brussel zijn er 2 toezichtcentrales:

CENTRALE DE SERVICES A DOMICILE BXL (CSD BRUXELLES)

Saint-Bernardusstraat 43
1060 Sint-Gillis
Tel. : 02/537.98.66
e-mail : info@csdbxl.be
site : www.csdbxl.be

THUISZORG

De Smet De Naeyerlaan 578
1020 Laken
Tel. : 02/478.28.47
e-mail : secretariat@tele-secours.be
site: www.tele-secours.be

18. PERSONEN MET EEN HANDICAP

A. FOD SOCIALE ZEKERHEID – DIRECTIE GENERAAL PERSONEN MET EEN HANDICAP

Zwarte Lievevrouwstraat 3 C
1000 Brussel

Een centraal telefoonnummer: 02/507.87.99 (van 8.30 tot 16.30u)

Een centraal faxnummer: 02/509.81.85

e-mail : handiF@minsoc.fed.be

site : www.handicap.fgov.be

Afleveren van attesten, parkeerkaarten,... aan personen met een handicap, organisatie van medische expertises.

B. VLAAMS AGENTSCHAP VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP

Sterrenkundelaan 30
1030 Sint-Joost
Tel. : 02/800.80.00
Fax : 02/800.80.01
e-mail : informatie@vaph.be
site: www.vaph.be

Het VAPH kent, onder andere, individuele materiële hulp toe om de autonomie en de integratie in de maatschappij en het beroepsleven te bevorderen:

- aanpassen van het voertuig;
- inrichten van de woning;
- pedagogische begeleiding;
- uurtarieven voor dovertolken;
- videoscoop voor het lezen;
- samenwerking met de diensten voor beroepsopleiding;
- overeenkomst voor beroepsaanpassing;
- inschakelingspremie;
- vestigingspremie;
- aanpassing van de werkplek;
- vergoeding van de verplaatsingskosten;
-

C. DIENSTVERLENING AAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

INFO-SOURDS DE BRUXELLES

Van Eyckstraat 11A bte 4
1050 Ixelles
Tel. : 02/644.68.84
Fax : 02/644.69.00
e-mail : sisb@infosourds.be
site: www.infosourds.be

Biedt een sociale dienst, een doventolkendienst en een job- en oriëntatiedienst aan.

Permanenties van de sociale dienst: dinsdag tussen 14 en 17u en donderdag tussen 9 en 12u en tussen 14 en 19u + na afspraak (tel. : 02/644.68.87, e-mail: service.social@infosourds.be)

PARTHAGES ASBL (= opleiding in gebarentaal)

Pottenbakkerstraat 20 bus 9
1070 Anderlecht
Tel. : 02/527.30.40
Fax : 02/527.33.45
e-mail : parthages@parthages.irisnet.be
site : www.parthages.be

ŒUVRE NATIONALE DES AVEUGLES (ONA)

Daillylaan 90-92
1030 Brussel
Tel. : 02/241.65.68 – fax : 02/215.88.21.
e-mail : info@ona.be
site: www.ona.be

van maandag t/m donderdag van 8.30 tot 12u en van 13 tot 17u.
op vrijdag van 8.30 tot 12u en van 13 tot 15.30u.

ONA biedt verschillende diensten aan:

Sociale begeleiding: informeert, oriënteert en adviseert mensen met een visuele handicap in het dagelijkse leven.

Schoolbegeleiding: voor een pedagogische begeleiding en om het schoolgaan zo aangenaam mogelijk te maken.

De bibliotheek: om boeken in braille of luisterboeken te ontlenen.

De speeltheek: om via spel te leren voelen, ontdekken, ontmoeten, delen,

sensibiliseren, plezier te maken, zich te integreren: aankomen moet.

Het Centre de Transcription adapté: voor de omzetting van boeken in geluid of in braille.

De dienst toegang tot het Web: ervoor zorgen dat het internet ook voor slechtzienden toegankelijk is.

BRAILLELIGA

Engelandstraat 57

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/533.32.11

Fax : 02/537.64.26

e-mail : info@braille.be

site : www.brailleliga.be

De Brailleliga probeert mensen met een visuele handicap op diverse vlakken te helpen: maatschappelijk, professioneel, cultureel,....

De Brailleliga biedt dezelfde diensten als ONA aan.

LICHT EN LIEFDE

Regionaal Trefpunt Visus Brussel

Jozef II-Straat 36 - 1000 Brussel

Telefoon: 02-230 90 66 - Fax: 02-230 88 92

E-mail: bruss@blindenzorglichtenliefde.be

Site: www.blindenzorglichtenliefde.be

Diensten op maat voor mensen met een visuele handicap in Brussel.

D. VERVOERSBIJSTAND AAN PERSONEN MET EEN BEPERKTE MOBILITEIT

a) Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

De lijn van bus 71 is toegankelijk voor personen in een rolstoel.

Van 1 dag tot minstens 1 uur vóór een metrorit kunnen personen met beperkte mobiliteit verzoeken om begeleiding tijdens de rit.

Tel. : 070/23 2000 (van maandag t/m vrijdag van 8 tot 19u en op zaterdag van 8 tot 16u)

Site : www.mivb.be (u vindt er een reservatieformulier)

Personen met beperkte mobiliteit kunnen ook een beroep doen op een MINIBUS, 8 dagen op voorhand reserveren (minstens 2 dagen voor de vaste klanten). Deze dienst wordt verzekerd van maandag t/m vrijdag van 6 tot 23u (beperkt aanbod vanaf 20.30u).

MIVB

Minibusdienst

Guldenvlieslaan 15

1050 Elsene

Tel. : 02/515.23.65 (werkdagen tussen 8 en 12u)

Fax : 02/515.23.63

e-mail : minibus@mivb.irisnet.be

b) Andere vervoerdiensten

SOCIALE VERVOERDIENST

Fontainasstraat 13/3

1060 Sint-Gillis

Tel. : 02/529.42.42

De jaarlijkse bijdrage beloopt 3 euro.

De verplaatsingskosten bedragen 0,40 euro per kilometer.

UNITAX

Tel. : 02/725.25.25 – 02/720.01.01

Fax : 02/715.40.24.

e-mail : secretariat@unitax.be

site: www.unitax.be

TAXIS VERTS

Brandstoffenstraat 54-56
1190 Brussel

Algemeen telefoonnummer: 02/349.49.49 – tel. : 02/349.45.45 (personen met beperkte mobiliteit)

Fax : 02/349.49.00

e-mail : info@taxiverts.be

site: www.taxisverts.be

HENDRIKS

Tel. : 02/752.98.00

Fax : 02/752.98.00

e-mail (fr) : info.wallonie@hendriks.be; e-mail (nl) : info.melsbroek@hendriks.be

site: www.hendriks.be

GIMIDO

Tel. : 0476/95.41.93

Tel./Fax : 02/771.16.02

e-mail : d.decastiau@hotmail.com

site: www.gimido.eu

Begeleidingshonden toegelaten

SOCIAAL VERVOER BRUSSEL

Tel. réservation : 02/544.12.44, tel. info : 02/534.27.54

Fax : 02/544.12.44

e-mail reservatie: svb.reserv@yahoo.com, e-mail info : svbpenninckx@yahoo.com

site: www.sociaalvervoerbrussel.be

TRANSPORT HOME SERVICE

Tel. : 02/527.16.72

Fax : 02/424.12.70

site: www.home-service-sprl.be

Begeleidingshonden niet toegelaten

DIENST AANGEPAST VERVOER (Grimbergen)

Tel. : 02/270.94.36

Fax : 02/270.15.45

e-mail : dav.grimbergen@pandora.be

U kan zich ook richten tot uw gemeentebestuur dat u in het bezit kan stellen van de gegevens van diensten die in uw buurt actief zijn.

19. VREEMDELINGEN

FEDASIL

Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers
Centrale zetel: Kartuizersstraat 21
1000 Brussel
Tel. : 02/213.44.11
Fax : 02/213.44.22
e-mail : info@fedasil.be
site: www.fedasil.be (op die site vindt u de gegevens van de federale opvangcentra)

DIENST VREEMDELINGENZAKEN – FOD BINNENLANDSE ZAKEN

World Trade Center, toren II
Antwerpsesteenweg 59 B
1000 Brussel
site : www.dofi.fgov.be
Algemeen telefoonnummer: 02/793.95.00
Helpdesk
tel. : 02/793.80.00 - fax : 02/274.66.91.
e-mail : helpdesk.dvzoe@dofi.fgov.be

Informatie over en toepassing van de wetgeving betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de uitwijzing van vreemdelingen in België.

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSSEN EN RACISMEBESTRIJDING

Koningsstraat 138
1000 Brussel
Tel. : 02/212.30.00 – gratis nummer: 0800/12800
Fax : 02/212.30.30
e-mail : epost@cntr.be
site : www.diversite.be
Toegankelijk zonder afspraak op donderdagvoormiddag tussen 9.30u en 12u.

COORDINATION ET INITIATIVES POUR REFUGIES ET ETRANGERS (CIRE)

Visvijverstraat 80/82
1050 Elsene
Tel. : 02/629.77.10 – 02/609.51.80 (voor de tolkendienst)
Fax : 02/629.77.33 – 02/609.51.81 (voor de tolkendienst)
Algemeen e-mailadres: cire@cire.irisnet.be
site : www.cire.irisnet.be

CIRE heeft 6 diensten opgericht:

- een sociale vertaaldienst (e-mail van de dienst: interpretariat@cire.irisnet.be);
- een opleiding Frans en alfabetisering (e-mail van de dienst: ecole@cire.irisnet.be);
- onthaal van asielzoekers (e-mail van de dienst: coord.accueil@cire.irisnet.be);
- een dienst voor sociaal-professionele integratie (e-mail van de dienst: isp@cire.irisnet.be);
- bijstand voor het nazicht op equivalentie van diploma's;
- een woningdienst.

Service International de Recherche, d'éducation et d'action sociale asbl (SIREAS)

Marsveldstraat 5
1050 Elsene
Tel. : 02/274.15.51.
Fax : 02/274.15.58.
e-mail : sireas@brutele.be
site : www.sireas.be

De streefdoelen van Siréas:

- vreemdelingen informeren over hun rechten en plichten;
- met die mensen een vertrouwensrelatie opbouwen;
- administratieve en juridische problemen oplossen;
- mensen naar de gepaste diensten doorsturen;
- hen bij hun verschillende stappen opvolgen.

CENTRE MEDICO-PSYCHOSOCIAL POUR VICTIMES DES VIOLATIONS DES DROITS DE L'HOMME, DE LA TORTURE ET POUR PERSONNES EXILEES (EXIL)

Kroonlaan 282
1050 Elsene
Tel. : 02/534.53.30
Fax : 02/534.90.16
e-mail : info@exil.be
site: www.exil.be

Permanenties: van maandag tot vrijdag van 9.30 tot 17u

Medisch en psychosociale begeleiding van vluchtelingen, slachtoffers van foltering en minderjarigen zonder familie.

MENTOR ESCALE asbl

Rue Souveraine, 19
1050 Ixelles
Tel: 02/505.32.32 – Fax : 02/505.32.39.
e-mail: info@mentorescale.be
site : www.mentorescale.be

Permanenties: maandag, dinsdag en vrijdag tussen 9.30 en 17.30u, woensdag van 12 tot 20u, donderdag van 12.30 tot 17.30u

Mentor escale zorgt voor de onontbeerlijke opvoedkundige en sociale omkadering van jonge asielzoekers zonder familie:

- juridische begeleiding;

- zoeken naar en beheren van een woning;
- schoolse oriëntatie en opvolging;
- budgetbegeleiding;
- groepsactiviteit;
- psychologische bijstand.

MEDIMMIGRANT

Gaucheretstraat 164

1030 Schaarbeek

Tel. : 02/274.14.33 – 02/274.14.34.

Fax : 02/274.14.48

e-mail : info@medimmigrant.be

site : www.medimmigrant.be

Telefonische permanentiediensten: maandag en vrijdag van 10 tot 18u, dinsdag van 14 tot 18 u.

Medimmigrant biedt individuele hulp aan illegalen die medische zorg nodig hebben om hen in staat te stellen een behoorlijk leven te leiden.

De vzw zet zich in voor:

- Het recht op dringende medische hulp voor illegalen;
- Het recht op maatschappelijke begeleiding voor personen die omwille van ziekte niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren.

CONVIVIAL

Gerijstraat 33-35

1190 Vorst

Tel. : 02/503.43.46-0474/74.11.88.

Fax : 02/503.19.74

e-mail : coordination@convivial.be

site : www.convivial.be

Na afspraak

Convivial luistert naar de vluchtelingen en stelt hen begeleiding voor:

- individueel luisteren en begeleiden;
- collectieve psychosociale begeleiding;
- feesten en excursies;
- jongerenprojecten;
- woondienst;
- dringende materiële hulp;
- opleidingen.

100 TIPS OM ENERGIE TE BESPAREN

ENERGIE

LEEFMILIEU BRUSSEL
BIM - BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER

OVERZICHT

Verbruik minder energie en bescherm uw portemonnee, uw gezondheid én het milieu	3
Waarom op energie besparen?	6
Verwarming	9
Thermische isolatie	11
De koelte bewaren in de zomer	12
Elektrische toestellen	14
Fornuis en oven	14
Koelkast en diepvriezer	15
Vaatwasser	16
Wasmachine	16
Droogkast	16
Klein elektro	17
Verlichting	18
Warm water	21
Vervoer	23
Niet-gemotoriseerd vervoer	23
Gemotoriseerd vervoer	24
Een stapje verder: uw woning verbeteren	26
Open de jacht op het verborgen verbruik	31
Meer informatie	34

DE ENERGIE-UITDAGING

Sinds de lancering van de Energie-Uitdaging in 2005 verbonden meer dan 2.000 Brusselse gezinnen zich ertoe om een aantal eenvoudige handelingen aan te nemen, die gunstige gevolgen zouden hebben voor hun energieverbruik. Degenen die hun verbruik opvolgden, zagen dit met gemiddeld 18 % verminderen (- 4.500 kWh), wat voor elk een jaarlijkse besparing van € 380 en een vermindering van de CO₂-uitstoot met bijna een ton betekende! Als alle 500.249 gezinnen van ons Gewest dezelfde inspanning zouden leveren, zouden de Brusselaars samen elk jaar € 190.094.620 kunnen besparen en hun CO₂-uitstoot met meer dan 500.000 ton kunnen verminderen, d.w.z. meer dan 13 % van de totale uitstoot van het Gewest in 2007.

Ook u kunt deelnemen aan de volgende Energie-Uitdaging: voor uw portemonnee, uw gezondheid én het milieu: www.energie-uitdaging.be, 0800 85 301.

VERBRUIK MINDER ENERGIE EN BESCHERM UW PORTEMONNEE, UW GEZONDHEID ÉN HET MILIEU

Traditionele energievormen worden steeds duurder, vervuilen het milieu en worden zeldzaam. De brandstofprijzen kunnen we zelf niet bepalen... maar we kunnen wél iets doen aan ons energieverbruik!

Hiervoor bestaan er tal van oplossingen. Samen maken ze het mogelijk minder of beter energie te verbruiken zonder iets af te doen aan ons leefcomfort. Deze eenvoudige tips zorgen ervoor dat we flink in onze factuur kunnen snoeien. En hoe meer de energieprijzen stijgen, hoe rendabeler ze worden. Door deel te nemen aan de Energie-Uitdaging hebben een aantal Brusselse gezinnen ervaren dat ze hun verbruik met succes konden verminderen. Deze brochure zal nog meer Brusselaars, maar ook scholen, toelaten deze uitdaging aan te gaan.

Deze brochure is gewijd aan die tientallen kleine dingen die wij dagelijks kunnen doen om op een rationele manier energie te gebruiken. Zich deze handelingen eigen maken kost niets of ten hoogste enkele euro's.

Als u zin hebt om nog een stapje verder te gaan, kunt u ook investeren in energiebesparende oplossingen. Hiermee boekt u gegarandeerd goede resultaten: in deze brochure vindt u er een aantal voorbeelden van. Een derde piste die u kunt volgen, is het beperken van de grijze energie van de materialen die gebruikt worden in de gebouwen, maar ook van de consumptiegoederen.

Tenslotte zijn er, als kers op de taart, nog de hernieuwbare energieën. Deze bieden het voordeel onuitputtelijk te zijn en het milieu te beschermen. Ze zijn gemakkelijk beschikbaar, ze vervuilen niet, ze zijn meer en meer rendabel en verminderen onze afhankelijkheid ten opzichte van gas- en olieproducerende landen.

Op termijn zullen al deze positieve veranderingen in ons energiegel gedrag belangrijke gunstige gevolgen hebben op onze gezondheid en ons gezinsbudget, maar ook op kwaliteit van de lucht en het leven in Brussel!

EVELYNE HUYTEBROECK

Brussels minister van Leefmilieu, Energie en Stadsvernieuwing

DE BELANGRIJKSTE HANDELINGEN ZONDER INVESTERING

BESPAAR 400 €/JAAR*

- 1** Verwarm tot maximum 19 à 20°C
Zie tip 1 op pagina 9
- 2** Verlaag de temperatuur tot 16°C 's nachts en als u niet thuis bent
Zie tip 2 op pagina 9
- 3** Stel uw thermostatische kranen goed in
Zie tip 3 op pagina 9
- 4** Schakel uw verwarmingsketel uit bij lange afwezigheid of in de zomer
Zie tip 6 op pagina 10
- 5** Ontdooi regelmatig uw koelkast en diepvriezer
Zie tip 30 op pagina 15
- 6** Was op een lage temperatuur
Zie tip 40 op pagina 16
- 7** Gebruik het 'eco'-programma van wasmachines en vaatwassers
Zie tips 37 en 42 op pagina 16
- 8** Vermijd het gebruik van uw elektrische droogkast
Zie tip 44 op pagina 16
- 9** Trek de stekker van uw toestellen uit het stopcontact en vermijd de waakstand. Zie tip 48 op pagina 17
- 10** Neem een snelle douche
Zie tip 61 op pagina 21

*raming berekend op basis van de resultaten die door de deelnemers aan de Energie-Uitdaging werden geboekt

DE BELANGRIJKSTE HANDELINGEN MET GERINGE INVESTERINGEN

BESPAAR 1000 €/JAAR*

- 1** **Isoleer uw leidingen**
Uw besparing: € 6 per jaar en per meter geïsoleerde leiding.
Zie tip 14 op pagina 11
- 2** **Plaats reflecterende panelen**
Uw besparing: € 5 à 20/jaar per m² geïsoleerde muur.
Zie tip 13 op pagina 11
- 3** **Gebruik meervoudige stekkerdozen met schakelaars**
Uw besparing: evenveel als het verbruik van een lamp van 60 W die onafgebroken gedurende een jaar zou branden. **Zie tip 50 op pagina 17**
- 4** **Kies voor spaarlampen**
Uw besparing: 75 à 80 % ten opzichte van een klassieke lamp.
Zie tip 57 op pagina 19
- 5** **Gebruik een spaardouchekop**
Uw besparing: 20 % op uw warmwaterfactuur.
Zie tip 68 op pagina 22
- 6** **Installeer een programmeringsklok**
Als uw verwarmingsketel zowel warm water voor de radiatoren als voor de sanitaire voorzieningen (keuken en badkamer) produceert. **Zie tip 69 op pagina 22**
- 7** **Laat uw verwarmingsketel onderhouden**
Uw besparing: tot 5 % brandstof.
Zie tip 9 op pagina 10
- 8** **Installeer een thermostaat op uw centrale verwarming**
Uw besparing: 15 à 25 % minder verbruik voor verwarming. **Zie tip 85 op pagina 27**
- 9** **Installeer thermostatische kranen**
Uw besparing: 10 % per jaar op uw verwarmingsfactuur. **Zie tip 86 op pagina 27**
- 10** **Koop toestellen met een label**
Uw besparing: € 65 voor een koelkast van klasse A++ ten opzichte van een koelkast van klasse C. **Zie kader p.15**

PREMIES

Voor de meeste van deze uitgaven zijn er financiële steunmaatregelen. **Zie pagina 34**

*raming berekend op basis van een gemiddelde

WAAROM OP ENERGIE BESPAREN?

Er zijn zes belangrijke redenen waarom we op energie zouden moeten besparen: geld, economie, milieu, wetgeving, geopolitiek en maatschappij.

OMDAT ENERGIE DUUR IS

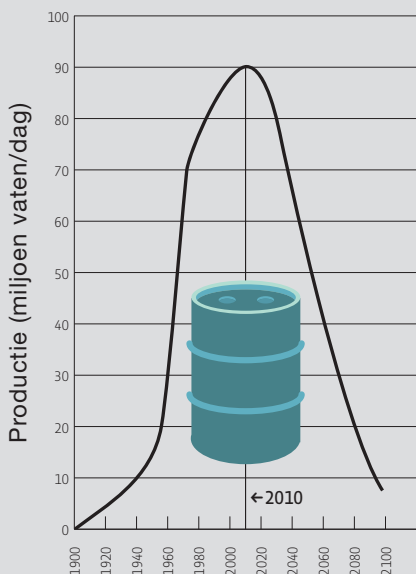
Op lange termijn blijven de prijzen van olie, gas en elektriciteit stijgen. Deskundigen zijn van mening dat die trend zich zal blijven voortzetten. Als we ons vandaag voorbereiden, kunnen we nu al besparen en moeten we ons minder zorgen maken over de toekomst.

OMDAT DE TRADITIONELE ENERGIEBRONNEN SLINKEN

De traditionele energiebronnen (petroleum, gas, uranium, steenkool...) raken uitgeput. Omdat ze niet hernieuwbaar zijn, slinken hun voorraden in toenemende mate. Zo steeg het verbruik ervan op wereldschaal de voorbije 30 jaar met 75 %. En het blijft nog stijgen. Als we niet snel onze verbruiksgewoonten veranderen, zal de vraag naar traditionele energiebronnen op zeer korte termijn de productiecapaciteit overstijgen! Met als resultaat: een drastische vermindering van deze bronnen, kort daarna gevolgd door een absolute schaarste.

DE OLIEPIEK MAKEN WE NU MEE

Er bestaan verschillende scenario's voor de nog beschikbare traditionele energiebronnen. Over het algemeen situeren ze de oliepiek (d.i. het ogenblik van de maximale olieproductie) in ons decennium.

OMDAT TRADITIONELE ENERGIE VERVUILT

Door de productie en verbranding van fossiele brandstoffen (petroleum, steenkool en gas) komt er koolstofdioxide (CO₂) in de atmosfeer terecht. Waar de concentratie van dit gas gedurende 10.000 jaar relatief stabiel is gebleven, is ze sinds de industriële revolutie met 30 % gestegen. Die toegenomen emissies zijn verantwoordelijk voor de opwarming van onze planeet en de gevolgen daarvan: klimaatveranderingen, het smelten van de ijskappen, een stijging van het zeeniveau, meer tornado's, orkanen en cyclonen, overstromingen, het uitsterven van dieren en planten die zich niet kunnen aanpassen aan die veranderingen enz. Kortom, rampzalige gevolgen die zich ook al in België laten gevoelen.

HET KYOTOPROTOCOL EN ZIJN OPVOLGER

België heeft er zich in het kader van het Kyoto-protocol toe verbonden om zijn uitstoot van broeikasgasen (BKG) tegen 2010 met 7,5 % te verminderen in vergelijking met 1990. Tegen 2020 zal België - in het kader van de beslissing over de «verdeling van de inspanningen» - zijn broeikasgasemissies met 15% moeten verminderen in vergelijking met 2005 (excl. de van bedrijven afkomstige uitstoot). Volgens het IPPC (International Panel on Climate Change) moeten we, om het «klimaat evenwicht» te herstellen, onze wereldwijde uitstoot aan BKG verminderen met een factor 2, of zelfs 4, tegen 2050. Uitdagingen waaraan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten volle dient deel te nemen.

GOED OM WETEN

LEEFMILIEU BRUSSEL STEUNT U

Voor het treffen van energiebesparende maatregelen stelt Leefmilieu Brussel u tal van hulpmiddelen ter beschikking. Meer info p. 34.

OM ONZE AFHANKELIJKHEID IN TE PERKEN

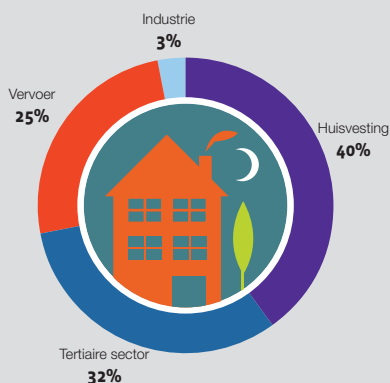
België voert nagenoeg al zijn energie in. Die energieafhankelijkheid vormt een potentiële bedreiging voor onze economie, want we hebben geen enkele daadwerkelijke controle over de prijzen en de voorradiging van onze energie. Door minder energie te verbruiken, maar ook door hernieuwbare energiesoorten te ontwikkelen, kunnen we die afhankelijkheid inperken.

VOORRANG AAN WONINGEN

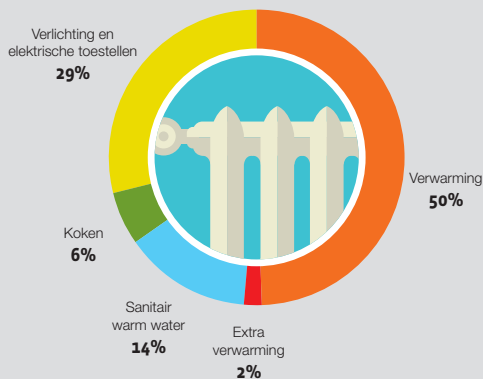
In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn het de woningen die het meeste verbruiken (zie grafiek). De acties die we ondernemen om het energieverbruik en de CO₂-uitstoot in onze woningen te verminderen, zijn dan ook erg belangrijk. Vooral als we weten dat elk Brussels gezin gemiddeld 6,7 ton CO₂ per jaar uitstoot (4,7 ton in de woning en 2 ton bij verplaatsingen).

FINAAL ENERGIEVERBRUIK PER SECTOR IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST IN 2007

GEMIDDELDE ENERGIEFACTUUR VAN EEN BRUSSELS GEZIN (ZONDER VERVOER)*

*Het vervoer buiten beschouwing gelaten, geeft een Brussels gezin jaarlijks gemiddeld 1.400 euro uit aan energie. Verwarming geldt daarbij als de grootste uitgavenpost waarop zonder meer bespaard kan worden.

(Energiebalans 2007, Leefmilieu Brussel)

VERWARMING

Een Brussels gezin besteedt gemiddeld de helft van zijn energiebudget aan verwarming. Deze erg dure uitgavenpost is bovendien ook de voornaamste bron van CO₂-uitstoot vanuit woningen. Minder of beter verwarmen is dus een logische eerste stap naar een rationeel energiegebruik.

1/ VERWARM TOT MAXIMUM 19 À 20°C

19 tot 20°C is een gezonde en comfortabele omgevingstemperatuur. De temperatuur in uw woning of werkplaats met één graad verlagen, doet uw energiefactuur met 6 tot 7 % dalen. Als u van 22 naar 19°C gaat, is dat zelfs 20 %.

2/ VERLAAG DE TEMPERATUUR 'S NACHTS EN ALS U NIET THUIS BENT

's Nachts, wanneer u onder de dekens ligt, of overdag, wanneer u afwezig bent, is een omgevingstemperatuur van 16°C ruim voldoende. Als u voor een lange periode van huis bent (bv. een lang weekend of een week vakantie) stelt u de verwarming best in op maximaal 12°C.

3/ STEL UW THERMOSTATISCHE KRANEN GOED IN

Thermostatische kranen laten u toe om de temperatuur in elke kamer afzonderlijk te regelen. Als u dergelijke kranen heeft, doet u er goed aan om ze correct in te stellen. Zo vermijdt u dat u onnodig ruimtes verwarmt die gratis door de zon worden verwarmd, of kamers waar u niet vaak komt.

Nummer op de thermostatische kraan	Temperatuur in de kamer	Gebruik
*	7°C	voorkomt bevrozing
1	12°C	bij lange afwezigheid
2	16°C	slaapkamers
3	20°C	woonkamer
4	24°C	te vermijden
5	>24°C	te vermijden

DE ENERGIE-UITDAGING

Aurélié (deelnemster aan de Energie-Uitdaging): "Ondanks het feit dat we nogal kouwelijk zijn, zijn we in november in de woonkamer van 20°C naar 19°C overgeschakeld. Na enkele dagen waren we het al gewoon... en we werden zeker niet vaker verkouden. Integendeel, misschien zelfs minder."

4/ ONTLUCHT UW RADIATOREN

Als het onderste deel van uw radiator warm is, terwijl het bovenste deel koud blijft, moet de radiator worden ontlucht. Doe dit meerdere keren per jaar, zonder de verwarmingsketel uit te schakelen. Als uw woning uit meerdere verdiepingen bestaat, begin dan bij de radiatoren op de benedenverdieping en ga zo verder naar de hogere verdiepingen.

5/ LEG NOOIT IETS OP UW RADIATOREN

Door uw radiator te bedekken of er een meubel of zetel voor te plaatsen, verkleint u zijn verwarmingsoppervlak. Daardoor daalt zijn efficiëntie met 10 %.

6/ SCHAKEL UW VERWARMINGSKETEL UIT BIJ LANGE AFWEZIGHEID OF IN DE ZOMER

De waakvlam van een gasverwarmingsketel verbruikt 24 uur per dag energie. Daardoor gaat jaarlijks tot 250 m³ aan gas verloren. Schakel uw verwarmingsketel dus volledig uit wanneer u langer dan een week van huis bent. Als uw sanitair warm water door een ander toestel wordt geproduceerd, schakel dat dan ook uit gedurende de hele periode dat u uw woning niet verwarmt. Voor een maximale veiligheid sluit u verder best de gaskraan af. Kies tot slot voor een verwarmingsketel zonder waakvlam (met automatische ontsteking), als u uw installatie vernieuwt.

7/ PROFITEER VAN DE ZON

Profiteer bij mooi maar koud weer van glazen elementen aan de zonkant (vensters, schuiframen, koepels enz.) om de woning op een natuurlijke manier te verwarmen. Open de gordijnen van 's morgens vroeg.

8/ STOF DE VERWARMINGSELEMENTEN GOED AF

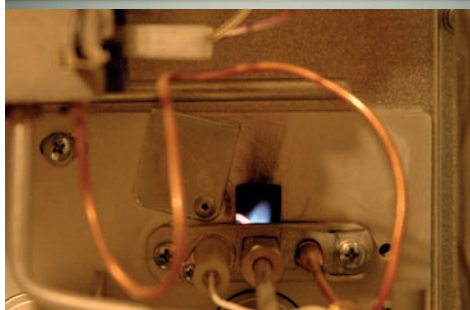
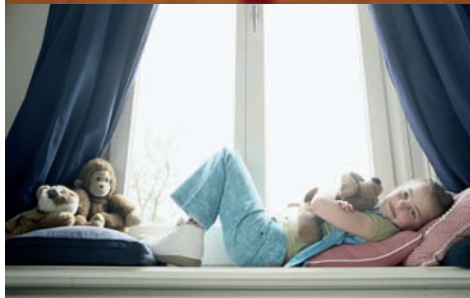
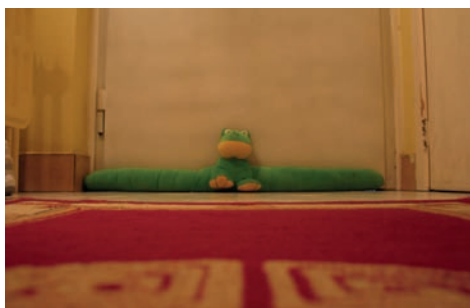
Stof houdt warmte vast. Stof radiatoren en andere convectoren dus regelmatig af voor een optimaal rendement.

9/ LAAT UW VERWARMINGSKETEL ONDERHOUDEN

Een goed ingestelde verwarmingsketel verbruikt minder. Een dergelijke instelling moet door een installateur gebeuren. Uw besparing: tot 5 % brandsstof. Een nieuwe regeling over het onderhoud van ketels zal weldra van kracht worden (zie pagina 28). Meer info: infofiche 'Het onderhoud van verwarmingsinstallaties', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

DE ENERGIE-UITDAGING

De gezinnen die deelnamen aan de Energie-Uitdaging, zagen hun verwarmingsverbruik dalen met gemiddeld 18 %. De huurders van appartementen realiseerden de grootste besparing (22 %) en dat zowel op het vlak van verwarming (22 %) als elektriciteit (19 %), terwijl zij degenen waren die het minst verbruikten.

THERMISCHE ISOLATIE

Verwarmen is één zaak, geen warmte verliezen is iets heel anders. Uw woning isoleren is een absolute voorwaarde voor een optimaal rendement van uw verwarmingsinstallatie. Voor een correcte isolatie van uw woning moet u enkele investeringen doen (zie pagina 26). Maar zelfs met een paar eenvoudige tips en zonder ingrijpende renovatiewerken is het mogelijk om minder warmte-energie te verspillen.

10/ SLUIT DE DEUREN

Hou niet verwarmde ruimtes gesloten om de koude niet te verspreiden in de rest van de woning. Sluit ook de deuren tussen de woonruimtes en de gangen om warmteverlies te vermijden.

11/ SLUIT 'S NACHTS GORDIJNEN, BLINDEN EN LUIKEN

Op die manier vermindert u het warmteverlies via uw ramen met 30 tot 50 %, vooral wanneer het buiten koud is en u slechts enkele beglazing hebt. Hang geen gordijnen voor de radiatoren of laat ze er niet vlak boven hangen. Anders verwarmt u het raam in plaats van de kamer.

DE ENERGIE-UITDAGING

Max (deelnemer aan de Energie-Uitdaging): “Onderaan mijn buitendeur bevestigde ik aan elke kant een dubbele tochtband die de beweging van de deur volgt. Dit werkt erg goed, ook al is er wat wrijving. Er stroomt geen lucht meer onder.”

12/ VERMIJD TOCHT

Komt er lucht door uw oude vensters of onder uw deuren? Bevestig dan isolerende materialen: rubberen of synthetische dichtingen, ‘tochtbanden’, ‘tochtdieren’, enz. die u in elke doe-het-zelfzaak kunt vinden.

13/ PLAATS REFLECTERENDE EN ISOLERENDE PANELEN

Bevestig reflecterende panelen tussen uw muren en uw radiatoren. De warmte van de radiator zal hierdoor beter worden benut om de ruimte te verwarmen en u beperkt het verlies via de muur met 70 %, vooral als het om een niet-geïsoleerde buitenmuur gaat. Uw energiebesparing: € 5 à 20 per jaar per m².

14/ ISOLEER UW LEIDINGEN

Breng één of meerdere schuimrubberen omhulsels rond uw leidingen (incl. kranen, kniestukken...) aan, vooral in de niet-verwarmde delen van uw woning. Uw besparing? € 6 per jaar en per meter geïsoleerde leiding.

DE KOELTE BEWAREN IN DE ZOMER

Onze gewoonten veranderen, maar dat betekent helaas niet altijd een vooruitgang. Steeds meer gezinnen kopen een airconditioningsysteem om de hitte tijdens de zomermaanden te verdrijven. Een wel erg dure techniek voor een erg beperkte winst aan comfort ...

15/ VERMIJD AIRCONDITIONING

Een airconditioninginstallatie verbruikt tweemaal meer elektriciteit dan een wasmachine die drie keer per week wordt gebruikt. Uw jaarlijkse elektriciteitsfactuur stijgt erdoor met 25 %! Bovendien maakt ze gebruik van gassen die schadelijk zijn voor het milieu. Voor een goede werking van de installatie moeten alle vensters gesloten blijven. Als men weet dat onze woningen erg te lijden hebben onder een gebrek aan ventilatie, is dit verre van ideaal. Haal dus beter geen airconditioning in huis. Meer info: infofiche 'De koelte bewaren in de zomer', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

16/ BESCHERM U TEGEN DE ZON EN VERLUCHT

Sluit in de zomer overdag de luiken aan de zonkant en laat de zonnegordijnen van de meest aan de zon blootgestelde gevels naar beneden. Als u er geen hebt, sluit dan uw gordijnen. Open de vensters 's morgens en 's nachts, wanneer de temperatuur buiten lager is dan binnen.

17/ KIES VOOR EEN GOEDE NATUURLIJKE VENTILATIE

De warmte van overdag kan 's nachts worden verdreven door een zacht briesje. Als de woning ramen heeft in twee verschillende gevels, kunnen ze, geopend, voor een verfrissende luchtstroming zorgen... Is dat niet het geval, dan kunt u proberen te profiteren van een verticale luchtafvoer (schoorsteeneffect), door de ramen gedeeltelijk te openen in de kamers die afgekoeld moeten worden en in het bovenste deel van het gebouw (dakvenster bijvoorbeeld). Voor meer informatie: infofiche 'De ventilatie', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

18/ KIES VOOR EEN VENTILATOR

Als het echt veel te warm is, koopt u best een ventilator in plaats van een airconditioningsysteem. Een ventilator koelt de lucht niet af maar maakt de hitte wel draaglijker. Bovendien verbruikt hij minder dan een airco. Een plafondventilator is nog doeltreffender, omdat hij zorgt voor een trage en regelmatige ventilatie.

19/ LAAT HET AAN DE PLANTEN OVER

Plaats planten tegen de gevels en op het dak. Tuin- of klimplanten regelen de temperatuur en de vochtigheid op een natuurlijke manier, en dat zowel in de zomer als in de winter. Denk ook aan groendaken. Ze bieden voordelen op het vlak van comfort, isolatie, waterafvoer en biodiversiteit, en ze verhogen de levensduur van uw dak.

GOED OM WETEN

VERLUCHT TWEE KEER PER DAG VOOR UW GEZONDHEID

Zowel in de zomer als in de winter is het belangrijk dat de lucht in uw woning regelmatig wordt ververst. Door te koken, te verwarmen en gewoon te ademen, vervuilen we de lucht in huis en produceren we waterdamp. Een te vochtige ruimte bevordert de ontwikkeling van bacteriën en schimmels. Die kunnen luchtwegallergieën veroorzaken of uw huis aantasten. Bovendien is het dan moeilijker om uw huis te verwarmen. Als uw huis niet met een ventilatiesysteem is uitgerust, kunt u zelf voor een minimale ventilatie zorgen. Zet daarom de ramen twee keer per dag gedurende minstens 15 minuten helemaal open. Doe dit ook in de winter, maar schakel dan de verwarming uit en verlucht maximum 15 minuten. Zo kunt u de lucht verversen zonder dat de muren afkoelen en verspilt u bijgevolg geen energie.

ELEKTRISCHE TOESTELLEN

Elektrische huishoudtoestellen verbruiken bijzonder veel energie. Ze zijn verantwoordelijk voor bijna 29 % van de energiefactuur van gezinnen. Koelkast, kookplaat en wasmachine zijn misschien onmisbaar, maar door ze op de juiste manier te gebruiken, kunnen we meestal nog heel wat besparen.

FORNUIS EN OVENS

20/ DEK DE KOOKPOTTEN AF

Zet een deksel op uw kookpotten als u aan het koken bent. Het eten wordt sneller warm of gaar, u voorkomt overmatig warmteverlies en bespaart 50% energie per maaltijd die u bereidt.

21/ GEBRUIK KOOKPOTTEN MET DE JUISTE AFMETING

Kies pannen of kookpotten met een diameter die overeenkomt met die van de kookplaat of gaspit. Als de pannen of potten te groot zijn, is de opwarmtijd overdreven lang. Zijn ze te klein, dan is dat niet alleen gevaarlijk, maar gaat er ook heel wat warmte verloren.

22/ GEBRUIK NIET TE VEEL WATER

Het is niet nodig een grote kookpot tot aan de rand te vullen om 200 gram spaghetti te koken. Kook uw voedingswaren in een aangepaste hoeveelheid water. Zo bespaart u tijd én energie.

23/ HAAL VOEDINGSMIDDELEN VROEGER UIT DE DIEPVRIEZER

Haal uw producten enkele uren voor hun bereiding

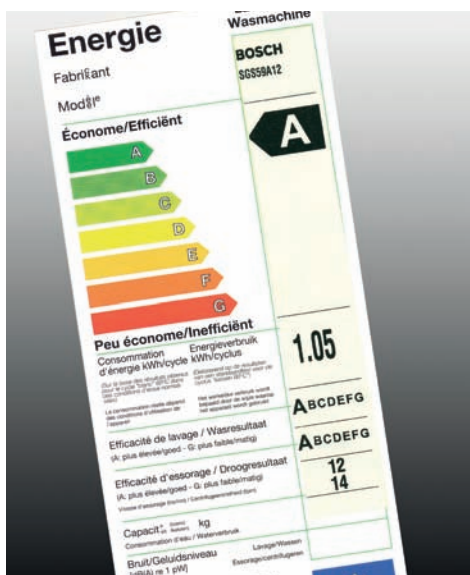
al uit de diepvriezer. Zo kunnen ze op een natuurlijke manier ontdooien en hebben ze minder energie nodig om warm te worden.

24/ PROFITEER VAN THERMISCHE INERTIE

Hebt u een elektrisch fornuis? Schakel de kookplaat dan uit enkele minuten voor het einde van de kooktijd. Dankzij thermische inertie (de kookplaat blijft nog enkele minuten warm) kunnen voedingsmiddelen nog even verder sudderen zonder dat hiervoor energie nodig is.

25/ OPEN NIET VOORTDUREND DE OVEN

Om na te gaan of uw gerechten bijna klaar zijn of om ze verder te bewerken, haalt u ze best snel uit de oven en sluit u telkens weer de ovendeur. Als u de deur heel de tijd open laat staan, verliest u immers heel wat warmte.

26/ OPTEER VOOR EEN ENERGIEZUINIGE BEREIDING

Hogedrukpan, steamer, koken bij lage temperatuur, ... Om tal van recepten te bereiden en daarbij 40 à 70 % aan kooktijd en energie te besparen, doet u er goed aan om voor deze energiezuinige en even lekkere alternatieven te opteren.

27/ KIES VOOR EEN GASFORNUIS

U overweegt de aankoop van een nieuw fornuis? Weet dan dat een gasfornuis twee keer minder energie verbruikt dan een elektrisch.

KOELKAST EN DIEPVRIEZER

28/ VERMIJD WARMTEBRONNEN

Koude produceren vraagt enorm veel energie. Koelkast en diepvriezer vertegenwoordigen meer dan 18 % van uw totale elektriciteitsverbruik. Plaats ze dus niet in een warme ruimte of in de buurt van een warmtebron (radiator, fornuis, raam aan de zonkant).

29/ LAAT VOEDINGSMIDDELEN AFKOELEN

Laat bereidingen eerst afkoelen voor u ze in de koelkast of diepvriezer plaatst. Deze toestellen verbruiken immers veel meer als ze warme voedingsmiddelen moeten afkoelen of invriezen.

30/ ONTDOOI REGELMATIG

Ontdooi uw diepvriezer regelmatig: twee millimeter ijs verhoogt het verbruik al met maar liefst 10 %.

31/ GEBRUIK DE RUIMTES OP EEN JUISTE MANIER

Overlaad uw koelkast niet. Hierdoor verhoogt het energieverbruik en vermindert de bewaartijd van de voedingsmiddelen (de koude lucht circuleert minder goed). De diepvriezer moet daarentegen altijd vollopende gevuld zijn; vul de leegtes eventueel op met piepschuim.

32/ SLUIT DE DEUREN SNEL

Open de deuren van de toestellen slechts heel even, zodat de koude niet kan ontsnappen.

33/ STOF AF

Stof de achterkant van de koelkast en diepvriezer regelmatig af. Zo verbruiken ze minder.

34/ CONTROLEER DE TEMPERATUURINSTELLINGEN

Handhaaf de temperatuur van uw koelkast tussen 4 en 6°C en die van uw diepvriezer op -18°C. Lagere temperaturen zijn onnodig en duur. Volg de temperatuur van uw koelkast zo nodig met een aangepaste thermometer.

35/ VERVANG DE DICHTINGEN

Vervang, indien nodig, de dichtingen van de koelkast of diepvriezer. Een vel papier zou probleemloos tussen de deur moeten blijven zitten. Als u weerstand voelt wanneer u het verwijdt, is dat het teken dat de deur goed sluit. Als dat niet het geval is, vervangt u best de dichting om zo een besparing van 10 % te verwezenlijken.

OPTEER VOOR ZUINIGE ELEKTRISCHE TOESTELLEN

Een oud toestel kan tot drie keer meer verbruiken dan een recent model. Als uw apparaat dus het einde van zijn levensduur bereikt heeft en heel wat energie verbruikt, is het misschien interessant om het te vervangen door een toestel van klasse A (AAA, A+, A++). Deze verbruiken en vervuilen het minst. Meer info: infofiche 'Wat is het gemiddelde verbruik van huishoudapparaten?', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches. Surf naar www.topten.be om de zuinigste toestellen te vinden.

VAATWASSER

36/ VUL HEM VOLLEDIG

Een vaatwasser verbruikt veel water (tussen 12 en 20 liter per wasbeurt) en elektriciteit. Als u de machine 4 keer per week gebruikt, kost ze u bijna € 50. Schakel uw vaatwasser dus alleen in als hij vol is.

37/ KIES ZUINIGE PROGRAMMA'S

Afwasbeurten die lang duren of een hoge temperatuur gebruiken, hebben vaak weinig zin. Als uw machine over die mogelijkheid beschikt, gebruikt u best 'ECO'-programma's of programma's met een lage temperatuur.

38/ MAAK DE FILTER REGELMATIG SCHOON

Een regelmatig gereinigde filter verlengt de levensduur van de vaatwasser en beperkt zijn energieverbruik.

WASMACHINE

39/ SORTEER HET WASGOED OP DE JUISTE MANIER

Op die manier kunt u altijd wassen op de laagst mogelijke temperatuur.

40/ WAS OP EEN LAGE TEMPERATUUR

Gezien het vermogen van de nieuwste machines en de meer frequente wasbeurten, heeft het bijna geen zin meer op een hoge temperatuur te wassen. Programma's van 60°C en 40°C volstaan ruimschoots. Voor moderne kleding is 30°C vaak al genoeg. Op 40°C bespaart u 70 % energie in vergelijking met een wasbeurt op 90°C. Bovendien bestaan er tegenwoordig ook wasmiddelen die met koud water gebruikt kunnen worden. U kunt dus zelfs wassen zonder het water te verwarmen (wetende dat hiervoor de meeste energie wordt gebruikt).

41/ VERMIJD VOORWASJES

Vul uw machine goed en vermijd voorwasjes. Ze duren lang en zijn vaak overbodig, vooral met de

huidige wasproducten. Uw besparing? 15 % aan water en elektriciteit.

42/ GEBRUIK HET 'ECO'-PROGRAMMA

Slechts licht vervuilde kleding? Gebruik het 'ECO'-programma dat meestal een lagere temperatuur gebruikt en de wasduur verkort. Zo realiseert u een besparing van 30 tot 40 % in vergelijking met een gewone wascyclus.

43/ MAAK DE FILTER REGELMATIG SCHOON

Een regelmatig gereinigde filter verlengt de levensduur van de wasmachine en beperkt zijn energieverbruik.

DROOGKAST

44/ GEBRUIK ZE ZO WEINIG MOGELIJK

Een droogkast verbruikt enorm veel energie, namelijk 2 tot 3 keer meer dan uw wasmachine. Droog daarom uw wasgoed zo vaak mogelijk buiten of in een geventileerde ruimte. Leg het echter niet op uw radiatoren. Door hem te bedekken, kan de radiator geen warmte verspreiden en loopt u het risico dat er in het vertrek condensatie ontstaat door de verdamping van het vocht in het wasgoed.

45/ ZWIER AAN 1.200 TOEREN

Als u absoluut een droogkast moet gebruiken, kies dan voor een maximaal zwiervermogen van 1.200 toeren/minuut, wat doeltreffend genoeg is en minder energie verbruikt. Zo kunt u de droogtijd beperken.

46/ KIES VOOR EEN DROOGKAST MET AFVOER

Als u het niet kunt stellen zonder een elektrische droogkast en u over een afvoerkanaal beschikt, kies dan voor een droogkast met afvoer. Ze verbruiken minder dan condensatiedroogkasten. Kies een toestel van klasse A.

KLEIN ELEKTRO

47/ BEPERK HET AANTAL ELEKTRISCHE TOESTELLEN

Geef in de mate van het mogelijke de voorkeur aan apparaten die geen stroom verbruiken: manuele tandenborstel, handmatige vruchtenpers, enz. En als u toch een toestel koopt, opteer dan voor duurzame apparaten die zo weinig mogelijk energie verbruiken. Het zijn meestal niet de goedkoopste, maar ze staan vaak wel garant voor een langere levensduur en bovendien kunnen ze doorgaans ook worden hersteld. U herkent deze toestellen aan dit Europese label.

48/ VERMIJD DE WAAKSTAND EN SCHAKEL UW TOESTELLEN VOLLEDIG UIT

Televisie, dvd-speler, decoder, hifi-keten,... Al deze toestellen die in waakstand (of 'stand-by') aangesloten blijven, blijven ook elektriciteit verbruiken. Schakel ze daarom volledig uit, d.w.z. met behulp van de 'on/off'-knop op het toestel zelf. Als u uw computer uitschakelt, schakel dan ook het scherm en alle rand-apparatuur uit. Meer info: infofiche 'Verborgen verbruik', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

49/ HAAL LADERS UIT HET STOPCONTACT

Het is zinloos en duur om laders van batterijen, gsm's, tandenborstels, fototoestellen, enz. continu in het stopcontact te laten zitten. Haal ze dus uit het stopcontact wanneer u ze niet gebruikt.

50/ KOOP EEN MEERVOUDIGE STEKKERDOOS MET SCHAKELAAR

Wanneer er verschillende toestellen zijn aangesloten rond eenzelfde centrale eenheid, zoals dat het geval is bij informaticatoestellen, een thuisbioscoop of hifi-keten, is het verstandig om alle toestellen aan te sluiten op een stekkerdoos met schakelaar. Zo kunt u met één druk op de knop alle toestellen volledig uitschakelen en

blijven deze niet in waakstand staan. Dat levert u een besparing op van gemiddeld € 90 per jaar.

51/ GEBRUIK HERLAADBARE BATTERIJEN

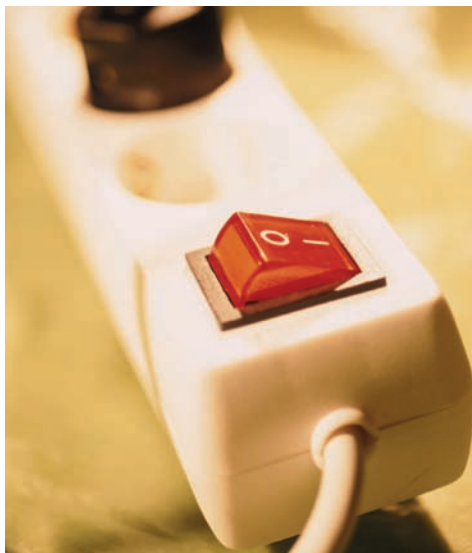
Voor toestellen die op batterijen werken, gebruikt u best herlaadbare batterijen. Ze zijn veel zuiniger en milieuvriendelijker dan hun wegwerpbare soortgenoten.

52/ GEEF DE VOORKEUR AAN EEN KLEIN LCD-SCHERM

Als u het scherm van uw computer moet vervangen, koop dan een plat scherm met vloeibare kristallen (lcd). Dat levert u een energiebesparing op van meer dan 60 % in vergelijking met een klassieke beeldbuis. Maar denk eraan: hoe groter het scherm, hoe meer energie het verbruikt.

DE ENERGIE-UITDAGING

Céline en Bernard (deelnemers aan de Energie-Uitdaging): "In plaats van onze jaarlijkse extra factuur van ongeveer 350 euro, kregen we deze keer 150 euro terugbetaald. We hebben dus zo'n 500 euro gewonnen."

VERLICHTING

Het elektriciteitsverbruik van de Brusselse gezinnen blijft maar toenemen. Natuurlijk is een goede verlichting onontbeerlijk om uw ogen te beschermen, vooral als u leest of werkt. Maar er is ook heel wat verspilling die gemakkelijk kan worden vermeden ...

53/ PROFITEER VAN HET ZONLICHT

Zonlicht is het beste licht voor het menselijke oog. Open gordijnen en luiken zodra u opstaat en richt de ruimte zo in dat u ten volle kunt genieten van dit natuurlijk licht.

54/ GA VOOR LICHT TINTEN

Als u de kamer opnieuw schildert of behangt, opteer dan voor lichte kleuren. In een donker interieur moet de lichtsterkte twee tot drie keer hoger zijn. Hetzelfde geldt trouwens voor lampenkappen in een donkere kleur.

55/ DOOF LAMPEN DIE U NIET NODIG HEBT

Doof het licht in kamers die u niet gebruikt of verlaat, vooral wanneer de verlichting er uit klassieke gloeilampen bestaat (doof tl-lichten als u langer dan 20 minuten afwezig bent). Het heeft geen enkele zin die lampen onnodig te laten branden.

56/ REINIG UW LAMPEN

Stof uw lampen en lampenkappen regelmatig af om hun lichtrendement te verhogen. Was ook regelmatig uw lichtdoorlatende gordijnen.

HET EINDE VAN DE TRADITIONELE GLOEILAMPEN

De traditionele gloeilampen, die nog steeds het meest worden gebruikt, hebben een erg laag rendement: 95 % van de verbruikte energie wordt omgezet in warmte en slechts 5 % in licht. Ook halogeenlampen sloppen veel energie op. Zo kan een halogeenlamp van 300 watt op een voet u tot 80 euro per jaar kosten. Daarom zal de verkoop van traditionele lampen in de Europese Unie geleidelijk aan worden verboden (www.eceee.org):

sept. 2009: gloeilampen van 100 W;
sept. 2010: gloeilampen van 75 W;
sept. 2011: gloeilampen van 60 W;
sept. 2012: gloeilampen van 40 en 25 W.
Om hen te vervangen, zijn er drie mogelijkheden: fluocompacte lampen, led's en tl-lampen.

Meer info: infofiche 'Verlichting'
www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

DE ENERGIE-UITDAGING

Meer dan de helft van de gezinnen die aan de Energie-Uitdaging deelnamen, hebben hun elektriciteitsverbruik zien dalen met gemiddeld 14 %.

57/ GEBRUIK LAMPEN MET EEN LAAG

VERBRUIK

Een traditionele spaarlamp (klasse A of B) verbruikt 4 keer minder elektriciteit dan een klassieke gloeilamp. Bovendien wordt ze niet zo warm en gaat ze tot 15 keer langer mee. De duurdere aankoop prijs hebt u op minder dan 2 jaar tijd terugverdiend.

Sommige spaarlampen produceren sterkere elektromagnetische velden dan klassieke gloeilampen. Dat is te wijten aan elektronische stabilisatoren in de fitting van de lampen. Tot nog toe is nog niet bekend in welke mate dergelijke velden schadelijk zijn voor onze gezondheid. Daarom is het aangeraden om op een afstand van 30 cm van spaarlampen te blijven.

58/ OVERWEEG HET GEBRUIK VAN LED'S

Sinds kort is het lichtrendement van led's (Light Emitting Diode) aanzienlijk gestegen. Led's verbruiken bovendien erg weinig. De markt van deze technologie van de toekomst is in volle expansie. Wanneer u led's koopt, let dan goed op hun lichtstroom (berekend in lumen).

59/ EN WAAROM GEEN NEONLAMPEN?

Neonlampen leveren ongeveer dezelfde prestaties als spaarlampen. Ze zijn ook aanzienlijk geëvo-lueerd: Ze bestaan nu in verschillende afmetingen en kleuren, en hun licht is warmer geworden. U kunt ze gebruiken als bijkomende verlichting, bijvoorbeeld in uw keuken, uw garage, uw bergruimte, uw kelders, enz.

60/ VERMIJD HET GEBRUIK VAN 'DIMMERS'

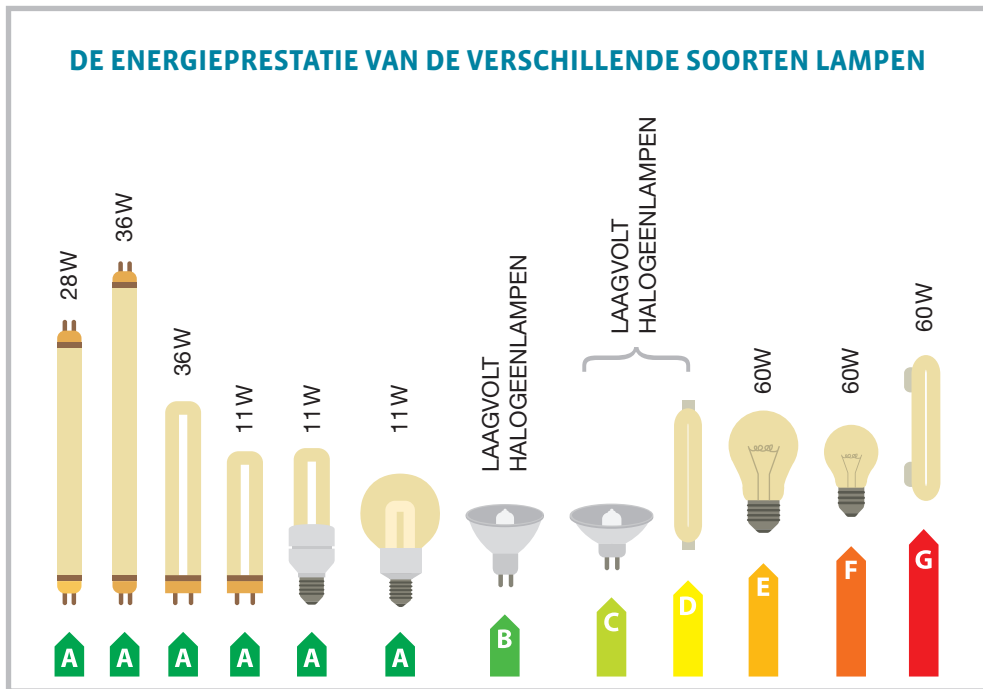
Hebt u een lamp met dimfunctie? Vervang de gloeilamp van deze lamp dan door een minder krachtige versie, want de meeste van deze 'dimmers' verminderen wel de lichtsterkte zonder het verbruik in dezelfde verhouding te doen dalen. Bij halogeenvlampen verkort een dimmer ook de levensduur. En zelfs wanneer uw lamp uitgeschakeld is, kan uw 'dimmer' nog stroom verbruiken. Trek daarom de stekker uit het stopcontact of voorzie een extra schakelaar tussen uw lamp en het stopcontact.

GEVAARLIJK AFVAL

Klassieke lampen en halogeenvlampen mogen gewoon in de witte zak, maar spaar- en neonlampen bevatten kwik. Ze worden dus beschouwd als gevaarlijk afval. Breng ze naar de speciale ophaalpunten voor chemisch huishoudelijk afval (Groene Plekjes, Mobiele Groene Plekjes of gemeentelijk of gewestelijk containerpark), zodat ze kunnen worden gerecycleerd. Meer info: www.netbrussel.be > Uw afval > Chemisch huishoudelijk afval, of 0800 981 81.

DE ENERGIEPRESTATIE VAN DE VERSCHILLENDE SOORTEN LAMPEN

DE LEVENSDUUR VAN LAMPEN DIE EVENVEEL LICHT GEVEN (1500 LUMEN)

Type	Energieklasse	Levensduur (in u)
Gloeilamp 100W	E	1.000
Halogeenlamp 230V GU10 100W	E	2.000 à 3.000
Halogeenlamp 75W	D	2.000
Halogeenlamp 12V 75W	*	2.000 à 3.000
Spaarlamp 25W	A-B	6.000 à 15.000
TL-lamp 20W	A	10.000 à 15.000
LED 10W**	A	15.000 à 45.000

*Hier bestaat geen energielabel voor, omdat het verbruik ook afhangt van het verbruik van de transformator die nodig is voor de omzetting van 230 V naar 12 V.

** Op dit ogenblik zijn er meerdere led's nodig om 1500 lumen te halen.

WARM WATER

Elke inwoner van Brussel verbruikt gemiddeld 30 tot 60 liter warm water per dag. Dat is meteen goed voor 14 % van de energiefactuur van een huishouden. Een goede hygiëne is goed, maar een goede hygiëne gekoppeld aan enkele spaarzame gewoonten is nog veel beter.

61/ NEEM EEN SNELLE DOUCHE

Neem liever een douche dan een bad: u gebruikt slechts 20 liter water voor een snelle douche tegenover 100 tot 130 liter voor een bad. Draai de kraan ook dicht wanneer u zich inzeep. En kleine kinderen kunnen met twee in bad. Zo bespaart u... 50 %.

62/ BEPERK DE TEMPERATUUR

Beperk de temperatuur tot 45°C. Die temperatuur is hoog genoeg om u te wassen. U verbruikt dan minder energie en voorkomt kalkaanslag in uw toestel. Hebt u een boiler die een tijdje niet werd gebruikt? Warm dan het water op tot minstens 60°C, zo vermijdt u de kans op een legionella-infectie.

63/ MAAK OPTIMAAL GEBRUIK VAN UW GOOTSTEEN

Laat het warme water niet voortdurend lopen wanneer u de afwas doet. Vul de gootsteen en gebruik hetzelfde zeepsop. Spoel met koud water.

64/ SPOEL SNEL NA GEBRUIK

Giet meteen na gebruik een beetje water in nog warme kookpotten. Op die manier doet u al een voorwasje. Spoel ook licht bevuild keukengerei even af na gebruik (vergiet, mengkommen enz.) in plaats van ze meteen toe te vertrouwen aan de vaatwasser.

65/ SCHAKEL DE INSTALLATIE UIT BIJ LANGE AFWEZIGHEDEN

Doof de waakvlam van de boiler wanneer u voor langere tijd afwezig bent. U bespaart energie en bovendien is het veiliger.

66/ VERGEET NIET TE ONTKALKEN

Als u over een elektrisch opslagvat (boiler) beschikt, laat dit dan regelmatig ontkalken. Kalk die zich vasthecht op de weerstand vermindert de efficiëntie van het toestel. U hebt dan meer energie nodig om uw water op te warmen.

67/ ISOLEER UW WARMWATERLEIDINGEN

Als u over een opslagvat of boiler beschikt, isoleert u best uw warmwaterleidingen.

68/ INSTALLEER EEN SPAARDOUCHEKOP

Een spaardouchekop met debietbegrenzer is wat duurder bij aankoop, maar maakt het wel mogelijk om aanzienlijke besparingen te verwezenlijken op warm water, en dus ook op energie. Een gewone

douchekop verbruikt 10 à 18 liter water per minuut. Bij een spaardouchekop is dat maar 5 à 7 liter bij hetzelfde comfort. Uw energiebesparing: 20 % op uw warmwaterfactuur.

69/ INSTALLEER EEN PROGRAMMERINGSKLOK

Als uw verwarmingsketel zowel warm water produceert voor de radiatoren als voor de sanitaire voorzieningen (badkamer, keuken), kunt u de productie van warm water gemakkelijk afstemmen op uw behoeften door een programmeringsklok te installeren.

70/ KIES VOOR GAS

Als u een nieuwe installatie overweegt, weet dan dat doorloopsystemen op aardgas doorgaans een beter rendement hebben dan opslagsystemen. Als ze bovendien werden uitgerust met een systeem voor automatische ontsteking, besparen ze ook op de energie die anders naar de waakvlam zou gaan (€ 40/jaar).

DE ENERGIE-UITDAGING

Door onze tips gedurende de 6 maanden van de Energie-Uitdaging toe te passen, konden Véronique en Paul hun elektriciteitsverbruik met 8 % en hun gasverbruik met 17 % verminderen. Dit komt overeen met een jaarlijkse besparing van 400 euro en 1.300 kg minder CO₂ in de atmosfeer.

VERVOER

Aan hun vervoer kennen de Brusselaars een energiebudget toe dat bijna even groot is als dat voor hun huisvesting. Dergelijke hoge som is vooral toe te schrijven aan het autogebruik: bijna 1 op 2 inwoners verplaatst zich regelmatig met de wagen en ongeveer 1 op 2 rijdt ermee naar het werk. De gevolgen hiervan kennen we: druk verkeer, opstoppen, luchtvervuiling, stress, ongevallen... En een mobiliteit die steeds krappert. De oplossing: de auto minder of op een betere manier gebruiken.

NIET-GEMOTORISEERD VERVOER

71/ GA TE VOET

In Brussel bedraagt bijna de helft van de verplaatsingen minder dan 3 km. Dergelijke verplaatsingen gaan gepaard met een groot verbruik: + 80 % bij de 1ste km, + 50 % bij de 2de km. De wagen nemen voor korte afstanden is dus duur en erg vervuילend. Voor korte trajecten is het zinvol om te kiezen voor niet-gemotoriseerd vervoer.

72/ SPRING OP DE FIETS

Fietsen is niet duur, vervuילt niet, maakt geen lawaai, verbruikt geen fossiele brandstoffen, vormt geen gevaar voor andere weggebruikers, is snel (met een gemiddelde snelheid die in een stedelijke omgeving vergelijkbaar is met die van een wagen) en is goed voor de gezondheid. U hebt geen fiets? Leen er een aan een Villo-punt. Meer info: www.villo.be, 078 05 11 10.

7 MISVATTINGEN OVER HET FIETSEN

Het is gevaarlijk

Aangezien de snelheid van het verkeer in de stad laag is, zijn er maar weinig ernstige ongevallen. Zorg er wel voor dat u goed zichtbaar bent in het verkeer en geef duidelijk uw bedoeling aan wanneer u van richting verandert.

Brussel is te heuvelachtig om de fiets te nemen

Maar na de klim is er altijd de afdaling... Bovendien kunt u uw traject aanpassen dankzij de fietskaart van Mobiel Brussel (www.mobielbrussel.be, 0800 94 001).

Op de fiets adem je meer vervuiling in dan in de wagen

Een fietser ademt 2 à 3 keer minder vervuilde lucht in dan een autobestuurder. Bovendien levert het hem een betere conditie op.

Het regent te veel in Brussel

In België krijgt een fietser maar op 7,6 % van zijn dagelijkse trajecten te maken met regen.

Het gaat te langzaam

Tijdens de spitsuren bent u sneller met de fiets. Bovendien hebt u geen files of parkeerproblemen meer. U kunt dus altijd op tijd zijn.

Er zijn geen fietspaden

Het Brusselse fietspadennet is al enkele jaren voortdurend in evolutie.

Ik zweet en kan geen douche nemen op het werk

Moderne fietsen bieden u de mogelijkheid om uw inspanning beter te doseren en moderne lichte en ademende kleding zorgt voor een optimaal comfort.

73/ BIND DE ROLSCHAATSEN AAN

Rolschaatsen kan op elke leeftijd. Een goede conditie is een voorwaarde. Enkele uren oefenen volstaat om uw evenwicht te vinden, maar om de snelheid, het remmen en de draaitechnieken onder de knie te krijgen, hebt u minstens een tiental oefensessies nodig. Beginners oefenen bij voorkeur op een afgeschermd terrein en niet op de openbare weg of op het voetpad. In elk geval waagt u zich het best pas op openbare plaatsen wanneer u twee remtechnieken beheerst.

74/ MAAK U DE STEP MEESTER

Dit kleine vervoersmiddel dat u met de voet voortbeweegt, is uitstekend voor het hart en de spieren. Om zich in evenwicht te houden moet de 'stepgebruiker' één voet op de plank houden en de andere gebruiken om zich voort te bewegen. Kinderen zijn er dol op. De step kan een goed alternatief vormen voor het wandelen, bijvoorbeeld om naar school te gaan. Er bestaan ook elektrische steps, waarmee u gemakkelijker hellingen beklimt of langere afstanden aflegt.

GEMOTORISEERD VERVOER

75/ MAAK GEBRUIK VAN HET OPENBAAR VERVOER

Het openbaar vervoer kent steeds meer succes.

Dat hoeft niet te verbazen, want u raakt er overal mee in de stad. Vaak gaat het even snel als met de wagen, het vervuult minder en voorkomt file- en parkeerstress. Bovendien biedt het de mogelijkheid om onderweg te lezen of sociale contacten te onderhouden.

76/ DEEL EEN WAGEN

Indien u uw auto niet elke dag nodig hebt, waarom deelt u de kosten dan niet met een familielid, een vriend of een buur? Een andere gemakkelijkere, praktische, aangename en efficiënte oplossing is carpooling, georganiseerd door uw werkgever of via Carpoolplaza (www.carpoolplaza.be). Of u kunt natuurlijk ook een Cambio-abonnement nemen (www.cambio.be).

77/ GEBRUIK EEN SOEPELE RIJSTIJL

Een soepele rijstijl of 'eco-drive' maakt een brandstofbesparing van 20 tot 40 % mogelijk. Wat u hiervoor moet doen?

- Zachtjes starten.
- Snel naar een hogere versnelling overschakelen.
- Plots optrekken en bruusk remmen vermijden.
- Stoppen aan verkeerslichten proberen te vermijden door uw snelheid aan te passen.
- De motor uitschakelen als u langer dan een minuut stilstaat.

BRUSSELL' AIR-PREMIE

Iedere inwoner van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zijn nummerplaat inlevert, kan onder bepaalde voorwaarden genieten van een abonnement op het openbaar vervoer in Brussel, een Cambio-abonnement en/of een premie voor de aankoop van een fiets. Meer info: 070 21 00 25, www.brussellair-premie.be.

78/ WEES SPAARZAAM MET DE AIRCONDITIONING

Als de airconditioning onafgebroken en op vol vermogen werkt, kan uw brandstofverbruik met 30 % stijgen. Als u over deze optie beschikt, maakt u er dus maar beter geen nutteloos gebruik van. Vermijd ook een te lage temperatuur. De ideale temperatuur voor de gezondheid? Maximum 5°C lager dan de buitentemperatuur. Laat ten slotte het systeem regelmatig eventjes werken (elke week 1 minuut) om te voorkomen dat er lekken ontstaan, waardoor er gassen kunnen ontsnappen die de ozonlaag aantasten.

79/ CONTROLEER REGELMATIG DE BANDENSPIANNING

Controleer elke maand de bandenspanning. Goed opgepompte banden voorkomen een overmatig verbruik. Een druktekort van 0,14 bar zorgt voor een extra verbruik van 1 %. Bovendien voorkomt u zo ook een vroegtijdige slijtage en verhoogt u uw veiligheid.

80/ ONDERHOUD UW WAGEN REGELMATIG

Het belangrijkste is om uw wagen degelijk te onderhouden. Een slecht onderhouden wagen kan tot 50 % meer brandstof verbruiken. Laat vooral de staat van de bougies, de staat van de luchtfilter, de injectie en de geometrie of balancerings van de wielen nakijken.

81/ KOOP EEN 'SCHONE AUTO'

Er bestaan geen schone auto's. Ze produceren allemaal koolstofdioxide en andere schadelijke stoffen, waaronder fijn stof, die ons milieu en onze gezondheid bedreigen. Ze zijn echter niet allemaal even vervuilend. Aan de hand van zijn ecoscore kunt u een voertuig beoordelen op zijn milieuprestaties. Elk model kreeg een score van 0 tot 100 toegekend en hoe dichter deze score bij 100 aanleunt, hoe minder het voertuig vervuilt. Zie www.ecoscore.be.

82/ KIES DE TREIN VOOR LANGE TRAJECTEN

Voor een gelijkaardig traject verbruikt een vliegtuig 6 keer meer energie dan de trein. Een retourvlucht Parijs-Zürich stoot bijvoorbeeld 300 kg CO₂ per persoon uit. Een retourtje met de trein stoot 48 kg CO₂ per passagier uit. 40 % van de vliegtuigreizen gebeuren voor afstanden korter dan 800 km. Nochtans zijn de hogesnelheidstreinen hiervoor vaak veel handiger, want ze brengen u rechtstreeks naar het stadscentrum.

DE ENERGIE-UITDAGING

Laure en Vincent (deelnemers aan de Energie-Uitdaging): "We hebben de trein herontdekt, met zijn tariefsystemen (Key Card, Rail Pass), kleine en grote stations, comfort en gemak voor bepaalde verplaatsingen. Er wonen 3 bevriende gezinnen in een straal van 1 km en we lenen een auto, wanneer we hem absoluut nodig hebben. Ook hebben we spontaan een ander carpoolingvoorstel ontvangen. Als je erover spreekt, krijg je automatisch wel eens voorstellen. Besluit: we zijn niet meer van plan om opnieuw een auto te kopen."

GOED OM WETEN

Lees onze 100 tips voor een betere mobiliteit in onze gratis brochure 'Zich beter verplaatsen in Brussel'.

EEN STAPJE VERDER: UW WONING VERBETEREN

Een aantal energiebesparende investeringen zijn niet enkel rendabel, maar u krijgt er ook premies en fiscale voordelen voor. Hier volgen een aantal tips om uw energiebudget te verlichten en uw gezondheid en het milieu te beschermen.

83/ LAAT EEN ENERGIEAUDIT UITVOEREN

Welke aspecten zijn prioritair? Waarmee moet u beginnen? Hoe omvangrijk dienen de te treffen maatregelen te zijn? Welke valkuilen moet u absoluut vermijden? Als u dit ingewikkeld vindt en een overzicht wilt hebben van de te ondernemen werken, dan kan een energieaudit u duidelijk maken welke weg u moet volgen. Doe hiervoor beroep op een onafhankelijke energiedeskundige die erkend is door het Gewest (EAP-energiedeskundige). U vindt de lijst op www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Energie > Een energieaudit uitvoeren.

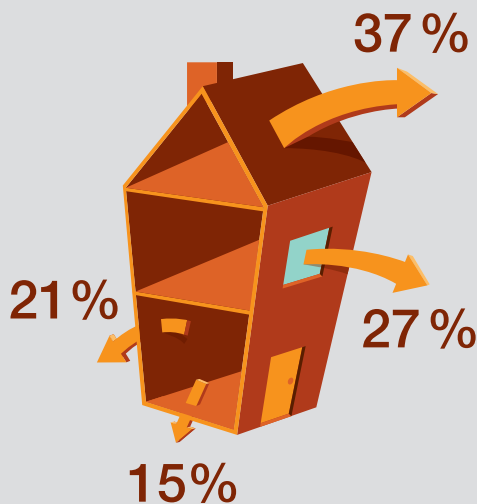
84/ VERVANG UW VERWARMINGSKETEL EN WARMWATERINSTALLATIE

Verwarming hapt 50 procent uit het energiebudget van een Brussels gezin. Het loont zonder meer de moeite om investeringen op dit vlak te overwegen. Als uw ketel meer dan 15 jaar oud is, aarzel dan niet om hem te vervangen door een condensatieketel. Zo'n ketel vangt de warmte op van de verbrandingsgassen.

U kunt ook besparen door uw oude warmwaterinstallatie te vervangen door een doorstroomgasboiler met dubbele flux en zonder waakvlam. Dan wordt het gasdebiet automatisch geregeld in functie van de warmtevraag. Meer info: infofiche 'Een nieuwe verwarmingsketel kiezen' en 'De productie van sanitair warm water', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

WARMTEVERLIES

Door uw woning te isoleren, beschermt u zich tegen de schommelende buitentemperatuur en stabiliseert u de binnentemperatuur. U moet bijgevolg minder verwarmen en u vermindert hierdoor uw energiekosten. Door te investeren in de energieprestatie van uw woning kunt u uw energiefactuur tot 40 % doen dalen. In tweegevelwoningen verdwijnt uw warmte gewoonlijk vooral via het dak, maar ook via de ramen, de muren en de kelder.

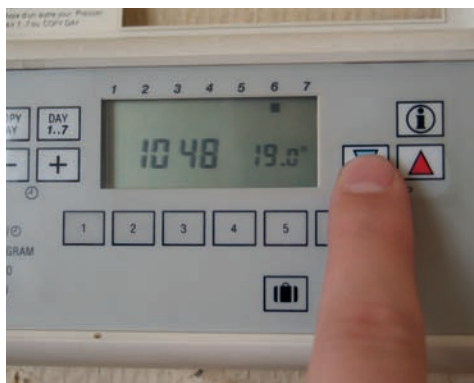

85/ INSTALEER EEN THERMOSTAAT OP UW CENTRALE VERWARMING

Zo controleert u de temperatuur in uw hele woning. Met een programmeerbare thermostaat kunt u de temperatuur 's nachts of tijdens een langere afwezigheid verlagen, om deze net voor uw thuiskomst weer te verhogen. Daarmee bespaart u 15 à 25 % op uw verwarmingsverbruik. Meer info: infofiche 'Afstelling en regeling van een verwarmingsinstallatie', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

86/ INSTALLEER THERMOSTATISCHE KRANEN

Thermostatische kranen vormen een ideale aanvulling op een thermostaat (zie het vorige punt). Daarbij bepaalt de thermostaat het moment waarop uw verwarmingsketel moet beginnen werken en bepaalt de thermostatische kraan of de radiator in kwestie verwarmd dient te worden. Als u bijvoorbeeld een thermostaat hebt in uw woonkamer en een thermostatische kraan op de radiator van uw slaapkamer, dan kunt u uw woonkamer tot 19°C verwarmen en in uw slaapkamer een temperatuur van 16°C handhaven (zie tip 3 voor het gebruik van de kranen).

87/ OPTIMALISEER UW PRODUCTIE VAN WARM WATER

Een Brusselaar verbruikt 30 à 70 liter warm water per dag. Dat is meteen goed voor 10 à 15 % van ons energiebudget. Een uitgavenpost waarop we met enkele slimme investeringen kunnen besparen, zoals door te opteren voor een doorstroomgasboiler die een beter rendement biedt dan een 'klassieke' heetwaterinstallatie op gas en gewone boilers. Meer info: infofiche 'De productie van sanitair warm water', www.leefmilieubrussel.be/energiefiches.

DE ENERGIE-UITDAGING

In het kader van de eerste Energie-Uitdaging van het Brussels Gewest besloot de familie De Marco van de door hen geplande uitbreidingswerken te profiteren om ook de vloeren, de muren en het dak van hun woning te isoleren. Resultaat: een optimaal comfort en een optimale tevredenheid. Dankzij deze werken en andere energiebesparende investeringen zagen ze hun energiefactuur verminderen met 32 %.

NIEUWE REGLEMENTERING OVER DE ENERGIEPRESTATIE VAN GEBOUWEN (EPB)

Het Gewest heeft een nieuwe reglementering uitgewerkt om te zorgen voor beter geïsoleerde huizen: de EPB-regelgeving. Deze wetgeving bestaat uit drie delen, die van kracht worden in de komende jaren.

1) Eisen voor bouw- en renovatieprojecten

Als u van plan bent om te bouwen of renovatiewerken uit te voeren die aan een stedenbouwkundige en/of milieuvergunning onderworpen zijn, moet u bepaalde energieprestatie-eisen respecteren.

2) Certificaat voor verkoop en verhuur

Alle te koop of te huur aangeboden gebouwen moeten over een EPB-certificaat beschikken. Het gaat hierbij om een soort van identiteitskaart van het gebouw in kwestie die de koper of huurder informeert over het energieprestatieniveau en hem of haar in staat stelt om te vergelijken. Openbare gebouwen van meer dan 1.000 m² moeten hun EPB-certificaat uithangen.

3) Onderhoud voor elke verwarmingsketel

Alle centrale verwarmingsinstallaties moeten regelmatig worden gecontroleerd door een door het Gewest erkende professional. Verwarmingsketels die op stookolie werken, moeten jaarlijks worden gecontroleerd, ketels op gas elke drie jaar.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Energie > De energieprestatie van gebouwen (EPB)

WELKE KLEUR HEEFT UW DAK?

In de nachten van 29 en 30 december 2008 heeft een vliegtuig met een infrarood scanner foto's genomen van Brussel om de warmteverliezen via de daken in kaart te brengen. Dankzij deze kaart, die u op onze website kunt raadplegen, kan iedereen zich een beeld vormen van de mate waarin het eigen dak geïsoleerd is. Een dak dat op de foto rood ingekleurd is, wijst op een aanzienlijk verlies. Als het dak een groene tint heeft, is het verlies beperkt of niet zichtbaar.

Maar opgelet: een dergelijke thermografie is geen exact instrument om de energieprestatie van een gebouw te meten. Het bezorgt ons een relatief en indicatief beeld: Er wordt immers alleen naar het dak gekeken, en of de woning op dat ogenblik al dan niet verwarmd werd, kan een invloed hebben op het in kaart gebrachte resultaat.

Om te weten welke kleur uw dak heeft, surft u naar:
www.leefmilieubrussel.be/thermografie

88/ ISOLEER UW DAK

Een slecht geïsoleerd dak kan een warmteverlies veroorzaken van 37 % (zie grafiek p.26). Een doeltreffende dakisolatie verhoogt het comfort van de woning en drukt tegelijkertijd uw energiefactuur. Het is dus zonder meer een prioritaire investering.

89/ VERBETER DE PRESTATIES VAN UW RAAMWERK EN VENSTERS

Kies voor dubbele beglazing met een hoog rendement. De laatste generatie zorgt voor een isolatie die 5 keer hoger is dan die van enkele beglazing en 2 keer hoger dan die van de traditionele dubbele beglazing. Bovendien kunt u dergelijke beglazing ook laten plaatsen in het bestaande raamwerk, dat vaak van een betere kwaliteit is dan wat er momen-

teel op de markt verkrijgbaar is. Hou rekening met de akoestische aspecten om het stadslawaai buiten te houden.

90/ ISOLEER UW MUREN EN VLOER

Als u uw woning isoleert, maak dan van de gelegenheid gebruik om ook uw buitenmuren en vloeren te isoleren. Een geïsoleerde voorgevel kan u een besparing opleveren van wel 18 % op uw verwarmingsfactuur. De warmte die via vloeren (op de gelijkvloerse verdieping) verloren gaat, wordt op 15% geraamd. Als u onder de uiteindelijke bekleding isolatiemateriaal aanbrengt, dan wint u aanzienlijk aan comfort. Het feit dat u het "warm aan de voeten" hebt, vermijdt het koudegevoel dat u kan aanzetten om uw woning te veel te verwarmen.

91/ INSTALLEER EEN VENTILATIESYSTEEM

U moet uw woning altijd goed ventileren om de vochtigheid en de vervuilde lucht af te voeren en verse lucht aan te voeren. Tegelijkertijd moet u vermijden te veel warmte te verliezen. U kunt kiezen voor een natuurlijke ventilatie, via verluchtungsroosters, openingen in binnendeuren of regelbare openingen in schouwen. Of u kunt kiezen voor een mechanische ventilatie met warmterecuperatie. Dit systeem zorgt ervoor dat de afgevoerde warme lucht de aangevoerde koude lucht opwarmt.

92/ MAAK GEBRUIK VAN HERNIEUWBARE ENERGIE

Wanneer uw woning goed geïsoleerd en goed uitgerust is, kan het interessant zijn om gebruik te maken van hernieuwbare energie. In Brussel is er voldoende zon om tot 60 % van uw sanitair water te verwarmen of om u 40 % van uw elektriciteitsbehoefte te leveren. Een andere mogelijkheid is met een warmtepompsysteem warmte te putten uit de bodem. Meer info: www.leefmilieubrussel.be/hernieuwbareenergie

GOED OM WETEN

MILIEUVRIENDELIJK ISOLATIEMATERIAAL

Opteer bij gelijkwaardige thermische eigenschappen voor het meest milieuvriendelijke isolatiemateriaal. Worden daarbij aanbevolen: cellulosevlokken, hout-, hennep-, vlas- of kokosvezel, kurk, stro, veren, rietpanelen, schapenwol of katoen. Schenk ook de nodige aandacht aan de materialen die voor de afwerking en de behandeling van de gebinten worden gebruikt. Kies ook hier voor de oplossingen die het meeste oog voor het milieu en uw gezondheid hebben. Meer info: onze gratis brochure 'Renoveren en bouwen'

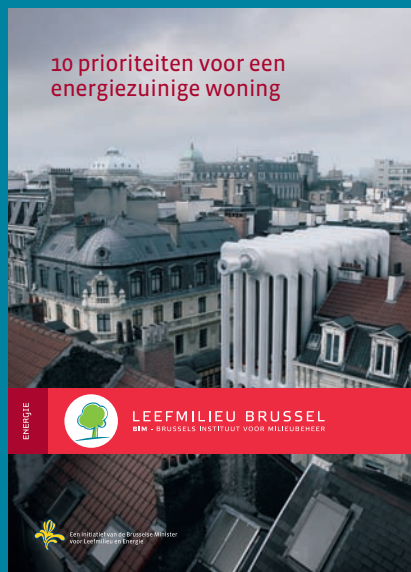
MEER INFORMATIE

Voor meer informatie over rendabele investeringen, vraag onze gratis brochure '10 prioriteiten voor een energiezuinige woning'. Verder kunt u ook onze infofiches raadplegen over energiebesparingen (www.leefmilieubrussel.be/energiefiches) en eco-bouwen (www.leefmilieubrussel.be/ecoconstructie).

PREMIES

Er bestaat een hele waaier aan financiële steunmaatregelen om u ertoe aan te sporen om te investeren. Deze premies zijn cumuleerbaar met andere steunmaatregelen. Zie pagina 34.

10 prioriteiten voor een energiezuinige woning

OPEN DE JACHT OP HET VERBORGEN VERBRUIK

Het energieverbruik beperkt zich niet tot het gebruik van een product. Vooraleer u bijvoorbeeld uw gsm voor het eerst kon gebruiken, werd er al veel energie verbruikt om het toestel te produceren. Ook deze verborgen energie is verantwoordelijk voor de opwarming van ons klimaat. De emissies die gegenereerd worden door de goederen die in België worden verbruikt, vertegenwoordigen zelfs 85 % van onze totale CO₂-uitstoot! Daarom volgen hieronder enkele tips om de energie-impact van onze consumptie te verkleinen.

93/ BEPERK DE AANKOOP VAN ELEKTRONISCHE PRODUCTEN

Als u echt iets wilt doen aan de CO₂-uitstoot, gaat er niets boven deze tip. Elektronische producten vertegenwoordigen namelijk 62 % van de broeikasgassen uitgestoten door ons consumptiegedrag (zie kader)! Waarom? Voor de productie van bijvoorbeeld een computerchip van 2 gram is 1,7 kg fossiele brandstof, 1 m³ stikstof, 72 gram chemische producten en 32 liter water nodig. Ter vergelijking: om een wagen van 750 kg te bouwen, is 1,5 ton fossiele brandstof nodig, d.w.z. twee keer zijn gewicht. Voor een aluminium blikje is dat 4 à 5 keer zijn gewicht. Voor de chip hebben we het echter over 600 keer zijn gewicht.

94/ OPTEER VOOR DUURZAME AANKOPEN

Door producten van goede kwaliteit te kopen, beschikt u niet alleen over betrouwbaardere producten, maar ook over producten die langer meegaan. Het zal zowel uw comfort als uw portemonnee en het milieu ten goede komen.

95/ LIEVER HERSTELLEN DAN NIEUW KOPEN

Vaak kan iets wat stuk is, nog worden gerepareerd. Denk daarbij niet alleen aan kleine werkplaatsen of computerwinkels, maar ook aan schoenmakers, klusjesmannen... Of probeer het gewoon zelf. Vergewis u er bij de aankoop van een nieuw toestel van dat het eventueel gerepareerd kan worden. Adressen van reparateurs vindt u via de gouden gids (www.goudengids.be of 1307), www.infobel.com of www.webmember.be. Ondernemingen uit de sociale economie vindt u via www.res-sources.be, 081 71 15 81 (Franstalig).

96/ LEEN OF HUUR

Huur of leen in plaats van te kopen. Denk daarbij niet alleen aan doe-het-zelfmateriaal. Websites zoals www.zilok.com bieden in dit opzicht tal van mogelijkheden: fototoestellen, camcorders, computers, computerspelletjes, auto's, dvd's, ...

VIER HANDELINGEN VOOR ONZE PLANET

Als u iets wilt ondernemen om uw bijdrage aan de opwarming van ons klimaat te verkleinen, begint u best met de volgende 4 handelingen:

- 1 ISOLEER UW WONING
- 2 BEPERK DE AANKOOP VAN ELEKTRONISCHE PRODUCTEN
- 3 BEPERK UW VLEESVERBRUIK
- 4 VERMIJD GEMOTORISEERD VERVOER

97/ KOOP TWEEDEHANDS

Om de levensduur van een product te verlengen, gaat er niets boven een tweedehands aankoop. Websites zoals www.ebay.be, www.2dehands.be of www.kapaza.be bieden u een hele waaier aan mogelijke producten die vaak nog zo goed als nieuw zijn. Voor nog andere mogelijkheden: zie ww.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Mijn aankopen > Koop tweedehands.

98/ EET MINDER VLEES

Onze vleesconsumptie is goed voor bijna 50 % van de impact van onze voeding op het milieu! De productie van één kilo rundvlees genereert bijna 80 keer meer broeikasgassen dan de productie van één kilo tarwe. Er zijn drie redenen waarom de impact van ons vlees zo groot is:

- Om de veestapel te kunnen voederen, gaat men over tot ontbossing (**goed voor 2.700.000.000 ton CO₂**).
- Het geproduceerde methaan is voornamelijk

afkomstig van het fermentatieproces bij runderen, schapen en geiten (**goed voor 2.200.000.000 ton CO₂**).

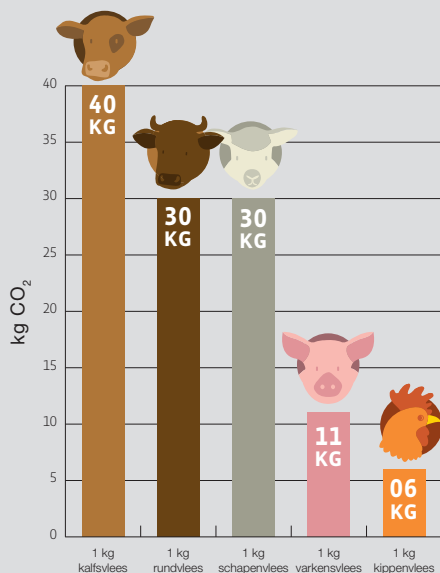
→ De gier, de meststoffen, de pesticiden... (**goed voor 2.200.000.000 ton CO₂**)

Bovendien eet de Belg gemiddeld meer vlees dan goed voor hem is: 75 gram vlees per dag volstaat. En als u echt niet zonder kunt, opteer dan voor vlees dat minder schadelijk is voor het milieu (zie grafiek).

99/ KOOP STREEK- EN SEIZOENSPRODUCTEN

Koop streek- en seizoensproducten (groenten, fruit, aardappelen enz.). Ze zijn veel verser, ze hebben geen energievretend transport achter de rug en ze kunnen zonder verwarmde serres. Als het bovendien om biologische producten gaat, is dat niet alleen nog beter voor het milieu, maar ook voor de smaak. Bestel daarom onze gratis "Kalender van plaatselijk geteelde seizoensgroenten en -fruit uit volle grond".

DE IMPACT VAN 1 KG VLEES OP DE OPWARMING VAN ONS KLIMAAT

We hoeven dus niet per se allemaal vegetariër te worden! Zo genereert de productie van kippenvlees 24 keer minder broeikasgassen dan kalfsvlees en 8 keer minder dan rundvlees. Kippen- en varkensvlees zijn dus de vleessoorten die het minst schadelijk zijn voor het milieu.

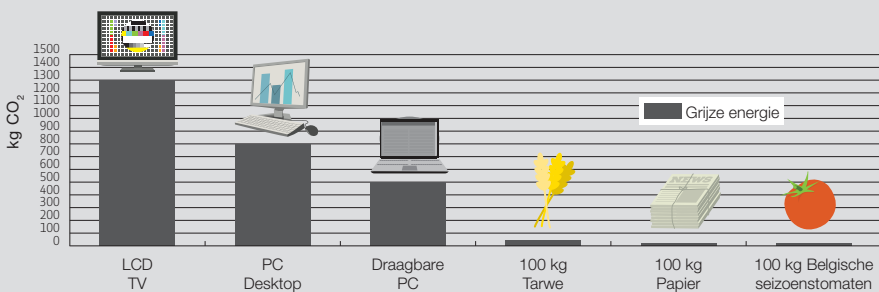

100/ KOOP GROENE STROOM

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunt u groene stroom kopen. Het voordeel van het gebruik van dergelijke stroom voor het milieu is aanzienlijk, want de opwekking van elektriciteit door het verbranden van fossiele brandstoffen zorgt voor heel wat broeikasgassen, en de opwekking van elektriciteit door kernfusie zorgt voor erg giftig afval. De productie

van windmolens of fotovoltaïsche zonnepanelen gaat echter gepaard met een relatief geringe uitstoot aan CO₂. Voor fotovoltaïsche zonnepanelen zijn de bij de fabricage uitgestoten CO₂-emissies bijvoorbeeld al na 3 jaar stroomproductie gecompenseerd. Meer info: www.brugel.be, 0800 97 198 of www.inforgazelec.be, 02 209 21 90.

DE GRIJZE ENERGIE VAN CONSUMPTIEGOEDEREN

Dit zijn de CO₂-emissies uitgestoten voordat we de producten aankopen. De productie van een “flatscreen”-tv van 82 cm bijvoorbeeld is goed voor 1.300 kg CO₂. Dat is alsof we 7.540 km met de auto zouden hebben gereden! Om te vergelijken: de productie van 10 kg tarwe stoot 4 kg CO₂ uit. Elke consumptie heeft zo een verborgen impact op het klimaat. Dat heet de “grijze energie”. U kunt de impact van uw consumptie berekenen op de website www.calculateurcarbone.org (Franstalig).

LEVENS CYCLUSANALYSE

Almaar meer studies proberen de impact van een product gedurende zijn hele levensduur te bepalen. Daarbij wordt dan een onderscheid gemaakt tussen de impact van de productie van de benodigde grondstoffen, de vervaardiging van het product zelf en de distributie, de verkoop, het gebruik en het hergebruik, de recyclage of de vernietiging van het product in kwestie. Dankzij dergelijke analyses weten we nu dat de impact van een gloeilamp of een koelkast op het milieu het grootst is tijdens het gebruik; dat de impact van melk of vlees het grootst is tijdens de productie; en dat de impact van het sap van Braziliaanse sinaasappelen het grootst is tijdens de distributie.

MEER INFORMATIE

ALGEMENE INFORMATIE

Leefmilieu Brussel:

www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Energie

Hier vindt u info over:

- ▶ ons energieverbruik (cijfers);
- ▶ de liberalisering van de energiemarkt;
- ▶ hernieuwbare energie;
- ▶ de EPB-wetgeving (energieprestatie van gebouwen);
- ▶ energieaudits;
- ▶ premies;
- ▶ ...

Leefmilieu Brussel:

02 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be:

voor al uw vragen over energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

TECHNISCHE INFORMATIE

Surf naar www.leefmilieubrussel.be/energiefiches of bel naar 02 775 75 75: voor meer praktische info-fiches over meer specifieke onderwerpen. Hoe moet ik mijn energiefactuur lezen? Op welke zaken moet ik letten bij de aankoop van een woning? Moet ik mijn verlichting doven als ik enkele minuten weg ben? Hoe kan ik mijn dak isoleren? Hoe kies ik een nieuwe verwarmingsketel? Enz.

GEPERSONALISEERDE TECHNISCHE INFORMATIE

Het Brussels Energie Agentschap (ABEA)

Sint-Goriksplein 1, 1000 Brussel, 02 512 86 19

info@curbain.be, www.curbain.be

HERNIEUWBARE ENERGIE

APERe

Koningsstraat 35, 1000 Brussel, 02 218 78 99

info@apere.org, www.hernieuwbaar-brussel.be

PREMIES

- ▶ Gewestelijke energiepremies:
www.leefmilieubrussel.be/energiepremies
02 775 75 75
- ▶ Gewestelijke renovatiepremies:
www.renovatiepremies.be, 02 219 40 60
- ▶ Fiscale voordelen: technische informatie:
www.economie.fgov.be, 0800 12 033
fiscale informatie: www.minfin.fgov.be > Home > Thema's > Woning > Energiebesparende maatregelen, 02 572.57.57
- ▶ Gemeentelijke premies:
informeer bij uw gemeente.

DE ENERGIE-UITDAGING

- ▶ www.energie-uitdaging.be, 0800 85 301

RAADPLEEG OOK ONZE ANDERE BROCHURES MET TIPS

- 10 prioriteiten voor een energiezuinige woning
- Voeding en milieu:
65 tips om lekker, milieuvriendelijk
én gezond te eten
- Renoveren en bouwen:
100 tips om het leefmilieu te sparen en
minder energie te verspillen
- Een natuurlijke en gezellige tuin:
100 tips om het milieu te respecteren en
de biodiversiteit te bevorderen
- Composteren om mijn afval te verminderen:
praktische gids
- Dag in, dag uit, voor in huis:
100 tips om comfortabeler te leven in
een gezond leefmilieu
- Zich beter verplaatsen in Brussel:
100 tips om het milieu te sparen bij
uw verplaatsingen
- Minder afval produceren:
100 tips om duurzaam te consumeren

Deze publicaties kunt u gratis bestellen op het nummer 02 775 75 75
of downloaden op www.leefmilieubrusssel.be > Documentatiecentrum >
Publicaties van Leefmilieu Brussel

INFO

02 775 75 75

www.leefmilieubrussel.be

Herlezingcomité: R. De Laet, P. De Mulder, J. Dockx, T. Nishio, V. Lambert, M. Squilbin, S. Hollander, L. Grippa, J. Van Bambeke

Coördinatie: M. Molitor & X. Van Roy

Wettelijk gedeponneerd: D/5762/2010/01

Verantwoordelijke uitgevers: J.P. Hannequart & E. Schamp - Gulledele 100 - 1200 Brussel

Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier.

Fotokrediet (©) :

Getty Images: cover, p. 2, 3, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 23, 27

Leefmilieu Brussel: p. 4, 5, 9, 10, 14, 21, 24, 26, 27, 28, 30, 34

Soleil Noir: p. 10, 18

APERe: p. 11

Fotolia: p. 22

Mmmh: p. 32

Sommige teksten in deze publicatie kunnen de bedoeling hebben om een wettelijke tekst te verduidelijken. Om de reële inhoud daarvan te achterhalen, verwijzen wij u door naar de teksten verschenen in het Belgisch Staatsblad.

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR ELEKTRICITEIT EN GAS

001/BECH.VHJ

Dhr. Piet Janssen⁽⁴⁾
Aardgasstraat 12
2000 ANTWERPEN

*Bij correspondentie
 vermelden*

Klantnummer: 2 150 145 801 ⁽²⁾
Factuurnummer: 700 200 228 838

Adres Postbus 108, 2000 BERCHEM 2⁽¹⁾
 www.electrabel.be/contact
Telefoon Energijlijn 078 35 33 33 - Fax 03 280 03 55
 Ma-Vr: 8-20u Zst: 9-13u
Info Postkantoren: Ma-Vr: 9u00 - 12u30 en
 14u00 - 17u00
 Galilottel 4 DEURNE
 Groenplaats 43 ANTWERPEN
 Uitbreidingsstraat 331 BERCHEM
Storingen Defecten: 078 35 35 00 (24/24)
 Gasgeur: 0800 65 0 65 (24/24)

Verbruiksfactuur van 11 juli 2006⁽³⁾

Verbruiksadres: Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN⁽⁴⁾

Electrabel EnergyPlus: Meer dan enkel energie⁽⁵⁾

Elektriciteit 13.05.05 - 10.07.06 ⁽⁶⁾ - Detail in bijlage		941,63 EUR
	<1>	0,00 EUR
Aardgas 13.05.05 - 10.07.06 ⁽⁶⁾ - Detail in bijlage		1.402,86 EUR
	<1>	2,89 EUR
Totaal te factureren	excl. BTW	2.347,38 EUR
	BTW	492,34 EUR
	Incl. BTW	2.839,72 EUR
Reeds gefactureerde tussentijdse bedragen⁽⁷⁾	excl. BTW	-2.351,42 EUR
	BTW	-493,76 EUR
	Incl. BTW	-2.845,18 EUR
Totaal		-5,46 EUR
Korting voor domiciliëring⁽⁸⁾		-10,00 EUR
Aardgastoelage	<1>	-44,00 EUR
Factuurbedrag		-59,46 EUR

Teruggave⁽⁹⁾

-59,46 EUR

Dit bedrag wordt terugbetaald via domiciliëringsoverboort op uw rekening.
 Hebt u nog een openstaand saldo, dan wordt dit in mindering gebracht.

BTW-informatie⁽¹⁰⁾

	<i>Bas</i>	<i>BTW</i>
<1> Vrijstelling art. 28, 5° van het BTW-wetboek	-41,11 EUR	—
21%	-15,19 EUR	-3,16 EUR
TOTAAL	-56,30 EUR	-3,16 EUR

Nieuw tussentijds bedrag (inclusief BTW): **238,00 EUR**⁽¹¹⁾ maandelijks⁽¹²⁾ (11.08.06 - 11.06.07) ⁽¹³⁾

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR ELEKTRICITEIT

Detail elektriciteit

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN
EAN 5414488200380380642(15)

Klantnummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

CONTRACTGEGEVENS⁽¹⁶⁾

U hebt een Electrabel EnergyPlus contract afgesloten voor 1 jaar. Dit contract vangt aan op 01-02-2006 en loopt af op 31-01-2007 en wordt stilzwijgend voor een zelfde periode verlengd, tenzij u of wij opzeggen.

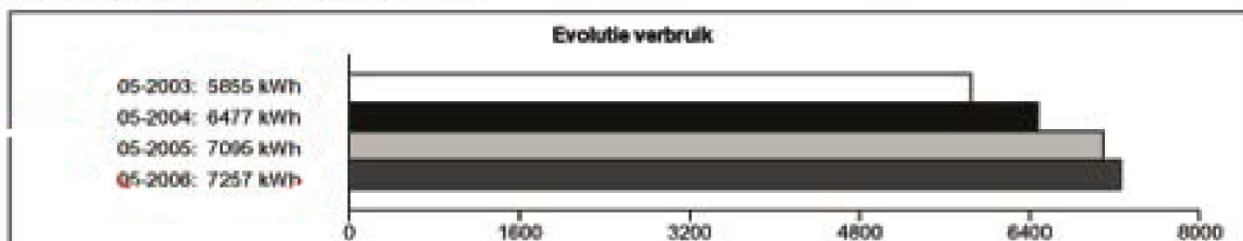
VERBRUIKSGEGEVENS⁽¹⁷⁾

Volgende gegevens werden ons ter beschikking gesteld door uw meteropnamebedrijf

Periode 12-05-2005 - 10-05-2006

Meternummer	Meterstanden op 12-05-2005	Meterstanden op 10-05-2006	Verbruik
9129	2 459	7 507	5.048 kWh
9129	33 601	35 771	2.170 kWh

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van uw verbruik weer en is opgemaakt op basis van uw werkelijk verbruik voor 365 dagen. Er wordt geen rekening gehouden met winter- of zomerperiode.

FACTURERINGSGEGEVENS (excl. BTW)⁽¹⁸⁾

ELEK (periode 13-05-2005 - 14-02-2006)

1 Uw Electrabel energieprijs ⁽¹⁹⁾	Aantal eenheden	x Eenheidsprijs	Basis	BTW
Abonnement ⁽²⁰⁾			278 dag(en)	66,34 EUR 21%
Elek dag ⁽²¹⁾	3.846 kWh	x 5,76807 c/kWh		221,84 EUR 21%
Elek nacht	1.660 kWh	x 2,91446 c/kWh		48,38 EUR 21%
Subtotaal				336,56 EUR
2 % korting op de Electrabel-energieprijs				-6,73 EUR 21%
[c] Bijdrage Hernieuwbare Energie ⁽²²⁾	922 kWh	x 0,28100 c/kWh		2,59 EUR 21%
[c] Bijdrage Hernieuwbare Energie	4.210 kWh	x 0,23400 c/kWh		9,85 EUR 21%
[c] Bijdrage Hernieuwbare Energie	374 kWh	x 0,25000 c/kWh		0,94 EUR 21%
[q] Bijdrage Warmtekrachtkoppeling ⁽²³⁾	4.584 kWh	x 0,03800 c/kWh		1,74 EUR 21%
[q] Bijdrage Warmtekrachtkoppeling	922 kWh	x 0,07800 c/kWh		0,72 EUR 21%
Totaal				345,67 EUR

Oorsprong geproduceerde elektriciteit : hernieuwbare energiebronnen (1,43%), kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (7,25%), fossiele brandstoffen (aardgas: 15,39%, andere: 15,68%), nucleair (58,38%), onbekend (1,89%).

Klantennummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

2 Nettarieven⁽²⁵⁾

	<i>Basis</i>	<i>BTW</i>
Distributienetvergoeding ⁽²⁶⁾	187,39 EUR	21%
Transportnetvergoeding ⁽²⁷⁾	48,24 EUR	21%
Meterhuur ⁽²⁸⁾	4,68 EUR	21%
Totaal	238,29 EUR	

3 Toeslagen⁽²⁹⁾

(v) Energiebijdrage ⁽³⁰⁾	10,51 EUR	21%
(v) Federale bijdrage ⁽³¹⁾	8,65 EUR	21%
(v) Toeslag beschermde klant ⁽³²⁾	0,97 EUR	21%
(v) Bijdrage voor de gemeenten ⁽³³⁾	25,20 EUR	21%
Totaal	45,33 EUR	

Electrabel EnergyPlus (periode 15-02-2006 - 10-05-2006)

1 Uw Electrabel energieprijz

Abonnement			85 dag(en)	20,61 EUR	21%
Elek. dag	1.202 kWh	x 6,07654 c/kWh		73,04 EUR	21%
Elek. nacht	510 kWh	x 3,14314 c/kWh		16,03 EUR	21%
Subtotaal				109,68 EUR	
2 % korting op de Electrabel-energieprijs				-2,19 EUR	21%
(v) Bijdrage Hernieuwbare Energie	1.712 kWh	x 0,28100 c/kWh		4,81 EUR	21%
(v) Bijdrage Warmtekrachtkoppeling	1.712 kWh	x 0,07800 c/kWh		1,34 EUR	21%
(v) Gratis levering elektriciteit 2006 ⁽²⁴⁾	300 kWh	x 13,85190 c/kWh		-41,56 EUR	21%
Totaal				72,08 EUR	

Compositie geproduceerde elektriciteit : hernieuwbare energiebronnen (1,43%), kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (7,25%), fossiele brandstoffen (aardgas: 15,38%, andere: 15,68%), nucleair (58,38%), onbekend (1,68%).

2 Nettarieven

Distributienetvergoeding	64,92 EUR	21%
Transportnetvergoeding	12,99 EUR	21%
Meterhuur	0,70 EUR	21%
Totaal	78,61 EUR	

3 Toeslagen

(v) Energiebijdrage	3,27 EUR	21%
(v) Federale bijdrage	3,10 EUR	21%
(v) Bijdrage voor de gemeenten	8,41 EUR	21%
Totaal	14,78 EUR	

Detail elektriciteit

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN
EAN 541440020030300642

Klantnummer: 2 150 145 001
Factuurnummer: 700 200 220 030

Aan te rekenen voor de periode van 13-05-05 tot 10-05-06
Bedrag voor de periode van 11-05-06 tot 10-07-06 (34)

794,76 EUR	21%
146,87 EUR	21%

Totaal elektriciteit (van 13-05-2005 tot 10-07-2006)

941,63 EUR	21%
0,00 EUR	<1>

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR GAS

Detail aardgas

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN
EAN 541448020038089659 (15)

Klantnummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

CONTRACTGEGEVENS⁽¹⁸⁾

Uw contract is van onbepaalde duur, met een minimumduur van 1 jaar, die aanvangt op 01-01-2005 en eindigt op 31-01-2007 .

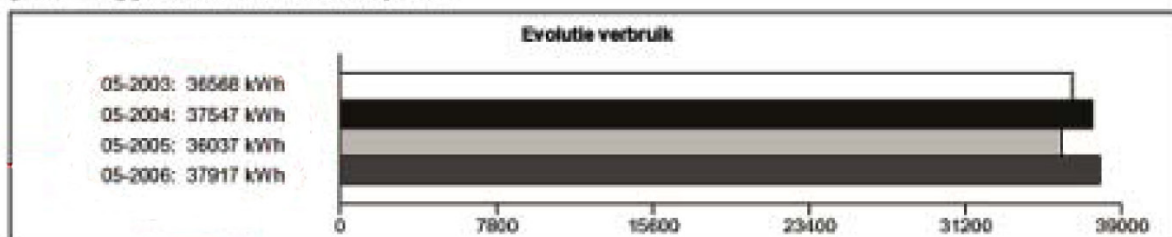
VERBRUIKSGEGEVENS⁽¹⁷⁾

Volgende gegevens werden ons ter beschikking gesteld door uw meteropnamebedrijf

Periode 12-05-2005 - 10-05-2006

Meternummer	Meterstanden op 12-05-2005	Meterstanden op 10-05-2006	Verbruik
1033	6 833	10 536	37.714 kWh

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van uw verbruik weer en is opgesteld op basis van uw werkelijk verbruik voor 365 dagen. Er wordt geen rekening gehouden met winter- of zomerperiode.

FACTURERINGSGEGEVENS (excl. BTW)⁽³⁵⁾

GAS (periode 13-05-2005 - 14-02-2006)

1 Uw Electrabel energieprijzen ⁽³⁶⁾	Aantal eenheden	x Eenheidsprijs	Basis	BTW	
Abonnement ⁽³⁷⁾			278 dag(en)	30,36 EUR	21%
Gas ⁽³⁸⁾	25.236 kWh	x 2,64491 c/kWh		667,47 EUR	21%
Subtotaal				697,83 EUR	
2 % korting op de Electrabel-energieprijs				-13,96 EUR	21%
Totaal				683,87 EUR	

2 Nettarieven⁽³⁹⁾

Distributievergoeding ⁽⁴⁰⁾	158,35 EUR	21%
Vaste vergoeding en tarief meetactiviteit ⁽⁴¹⁾	5,04 EUR	21%
Totaal	163,39 EUR	

Deze bijlagen maken integraal deel uit van de factuur.

Klantnummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

3 Toeslagen ⁽⁴²⁾		Basis	BTW
[w] Energiebijdrage ⁽⁴³⁾		29,25 EUR	21%
[x] Federale bijdrage ⁽⁴⁴⁾		2,85 EUR	21%
[y] Toeslag beschermde klant(en) ⁽⁴⁵⁾		1,61 EUR	<1>
Totaal		33,71 EUR	

Electrabel EnergyPlus (periode 15-02-2006 - 10-05-2006)

1 Uw Electrabel energieprijzen					
Abonnement			85 dag(en)	9,44 EUR	21%
Gas	12.478 kWh	x 2,82593 c/kWh		352,62 EUR	21%
Subtotaal				362,06 EUR	
2 % korting op de Electrabel-energieprijs				-7,24 EUR	21%
Totaal				354,82 EUR	

2 Nettarieven					
Distributievergoeding				70,21 EUR	21%
Vaste vergoeding en tarief meetactiviteit				3,39 EUR	21%
Totaal				73,60 EUR	

3 Toeslagen					
[w] Energiebijdrage				14,46 EUR	21%
[x] Federale bijdrage				1,56 EUR	21%
[y] Toeslag beschermde klanten				1,10 EUR	<1>
Totaal				17,12 EUR	
Aan te rekenen voor de periode van 13-05-05 tot 10-05-06				1.323,80 EUR	21%
				2,71 EUR	<1>
Bedrag voor de periode van 11-05-06 tot 10-07-06 ⁽⁴⁶⁾				79,06 EUR	21%
				0,18 EUR	<1>
Totaal aardgas (van 13-05-2005 tot 10-07-2006)				1.402,86 EUR	21%
				2,89 EUR	<1>

MIJN ENERGIEFACTUUR? (ALG 01)

Hoe lees en ontcijfer ik mijn energiefactuur ?

1. INLEIDING

In België en in de meeste Europese landen wordt de beschikbaarheid van energie als vanzelfsprekend beschouwd in het dagelijkse leven. We mogen echter de (almaar stijgende) prijzen van die energie en haar effecten op het milieu niet uit het oog verliezen.

Wij hebben totaal geen greep op die verhoging van de energieprijzen. Ons verbruik daarentegen bepalen we wel zelf. Bovenal is het belangrijk zich rekenschap te geven van het bedrag op de energiefacturen en na te gaan of het eigen energieverbruik normaal is. Doe een controle om dit te weten te komen! Op die manier kunt u de aard van uw energie-uitgaven onderzoeken.

Sinds 1 januari 2007 is de Brusselse gas- en elektriciteitsmarkt vrijgemaakt voor alle consumenten. Voortaan kunt u vrij uw leverancier kiezen.

Een eerste rechtstreeks en zichtbaar gevolg zijn de totaal verschillende energiefacturen, te wijten aan de komst van een groot aantal spelers op deze markt. Hierdoor is het niet altijd makkelijk een energiefactuur te begrijpen, te meer omdat elke leverancier bepaalde posten extra benadrukt naargelang van de accenten die hij wil leggen in de informatie aan de klant. Een factuur moet men dus kunnen ontcijferen om ze beter te begrijpen.

Vroeger moest de consument te rade gaan bij de intercommunale of het gemeentebedrijf met het monopolie op dit vlak: aansluiting, levering, opnemen van de meterstanden, waterbeheer enz. Vandaag wordt de energie geleverd door een leverancier die de consument vrij kan kiezen. Als die dit recht niet uitoefent, wordt zijn energie geleverd door de standaardleverancier. In het Brussels Gewest is dat Electrabel Customer Solutions. Wie zelf een leverancier kiest, over een contract onderhandelt en de concurrentie laat spelen, kan voordeligere tarieven bedingen en de facturen verlagen.

2. HOE WERKT DE ENERGIESECTOR?

Wanneer een leverancier de energie die hij levert, niet zelf produceert, koopt hij ze bij een **producent**: 70% van de elektriciteitsproductie komt voor rekening van Electrabel, 10% van SPE, en de rest wordt ingevoerd of op de beurs gekocht. Het vervoer van de energie van de producent naar het distributienet wordt georganiseerd door **een transmissienetbeheerder**. In België beheert Fluxys het gastransport en Elias het hoogspanningsnet voor de elektriciteit.

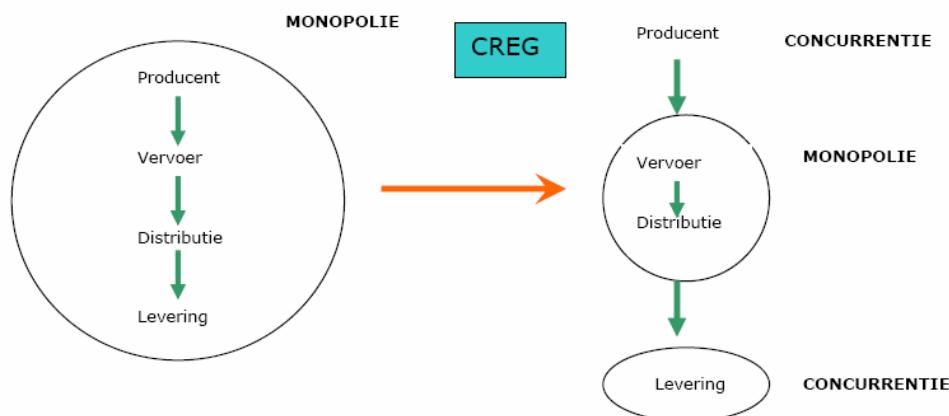
De intercommunales en gemeentebedrijven dragen nu alleen nog zorg voor het **beheer van het distributienet**, voor wat het laagspanningsnet en het lokaal gasnet betreft, en voor de meterstanden. De vrije concurrentie speelt hier niet omdat er maar één distributienetbeheerder is per gewest.

In het kader van de follow-up controleert de federale regelgever, de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) de goede samenwerking tussen de diverse spelers (producenten, leveranciers, transmissienetbeheerders) en de goede werking van de markt. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, draagt de gewestelijke regelgever, belast met de controle van de distributienetbeheerder, de naam 'Brussel Gas Elektriciteit', afgekort BRUGEL.

Sibelga had er het monopolie (distributie en levering) van gas en elektriciteit. Vandaag is de levering opengesteld voor de concurrentie.

Voor 1 januari 2007

Na 1 januari 2007

3. WAT STAAT ER UITEINDELIJK OP MIJN ENERGIEFACTUUR?

De elektriciteits- en gasprijzen bestaan uit diverse elementen die verdeeld worden op basis van de diverse spelers op de markt. Zo wordt het te betalen bedrag uitgesplitst in twee grote posten: wat de leverancier kiest (a) en wat hij niet kiest (b).

In mensentaal krijgen we:

- Enerzijds het abonnementstarief (vaste jaarlijkse vergoeding - €/jaar) bij de gekozen leverancier en de prijs van de leverancier van het werkelijk verbruik in kilowattuur (kWh). Aangezien de markt volledig vrijgemaakt is, bepaalt de leverancier zijn tarief naar eigen goeddunken en kan hij zich dus onderscheiden van zijn concurrenten.
- Anderzijds zijn er de tarieven van het transmissienet en het distributienet, en de belastingen.

Wat de tarieven van de netten betreft, gaat het om het aandeel dat de beheerders van het transmissienet (Elia, Fluxys) en het distributienet (Sibelga) zich toe-eigenen op elke kWh die door hun netwerk vloeit. De tarieven van de distributienetbeheerders moeten ieder jaar worden goedgekeurd door de CREG (federale regelgever).

De belastingen zijn door de overheid geheven toeslagen voor elektriciteit en gas. Zij worden gebruikt om een reeks solidariteitsmechanismen ten behoeve van de minder goedgevoelde burgers te financieren, maar ook om promotie te voeren voor een beter gebruik van de energie. Ze worden bepaald en geïnd door de diverse overheidsinstanties van het land.

Zo heeft de federale overheid:

- de **bijdrage op de energie**, die rechtstreeks wordt toegewezen aan het fonds voor het financieel evenwicht van de sociale zekerheid.
- de **federale bijdrage**, toegewezen aan de beleidsvormen inzake energie, zoals de werkingskosten van de regelgever (CREG-fonds), de financiering van het nucleair passief (denuclearisatiefonds), de financiering van het federaal beleid inzake de vermindering van broeikasgassen (Kyotofonds), de tegemoetkomingen van de OCMW's in het kader van hun opdracht inzake begeleiding en financiële maatschappelijke steunverlening op het vlak van energie (sociaal energiefonds).

- e) De **toeslag beschermde klanten**, ingevoerd ten gunste van residentiële beschermde klanten (hoofdzakelijk bestaansminimumtrekkers) heeft tot doel elektriciteitsmaatschappijen te vergoeden die deze gebruikers bevoorraad hebben tegen de sociale maximumprijzen die hen zijn opgelegd.

De Brusselse gewestelijke overheid van haar kant int:

- f) De **wegenisbijdrage** ten gunste van de gemeenten om hun inkomstenverlies ten gevolge van de vrijmaking te compenseren.
- g) De toeslag voor het financieren van het '**energiefonds**' dat hoofdzakelijk bestemd is voor de financiering van de openbare dienstverplichtingen van de distributienetbeheerder: toekenning aan de gezinnen en ondernemingen van premies voor Rationeel EnergieGebruik, een specifiek sociaal tarief, en plaatsing van vermogensbegrenzers op 1.380 W, sociale bescherming bij niet-betaling van alle consumenten en meer in het bijzonder van de kansarme afnemers.

Zo gebeurt de vergelijking niet alleen op het niveau van de eerstgenoemde post (a), en dat is wat het verschil tussen de leveranciers bepaalt. Sommigen bieden een niet al te hoge abonnementsprijs aan, maar passen een hogere prijs per kWh toe: bij andere gebeurt net het omgekeerde ...

4. EN IN DE PRAKTIJK?

Laten we samen een modelfactuur van de standaardleverancier in Brussel analyseren.

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR ELEKTRICITEIT EN GAS

Electrabel

001/BECH/VNH

Dhr. Piet Janssen⁽⁶⁾
Aardgasstraat 12
2000 ANTWERPEN

Het adres van de bestaande is de afzender van de factuur

Bij correspondentie vermelden **Klantnummer: 2 150 145 801⁽²⁾**
Factuurnummer: 700 200 228 838

De factuur geeft het nummer van de klant en van de factuur

Adres Postbus 109, 2600 BERCHEM 2⁽¹⁾
Telefoon www.electrabel.be/contact
Energietijd 078 35 33 33 - Fax 03 280 03 55
Ma-Vr: 8-20u Zst: 9-13u
Info Postkantoren: Ma-Vr: 9u00 - 12u30 en 14u00 - 17u00
Galliotel 4 DEURNE
Groenplaats 43 ANTWERPEN
Uitbreidingsstraat 331 BERCHEM
Storingen Defecten: 078 35 35 00 (24/24)
Gasgeur: 0800 65 0 65 (24/24)

Verbruiksfactuur van 11 juli 2006⁽³⁾

Het adres van het verbruik is de afzender van de factuur

Verbruiksadres: Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN⁽⁴⁾

Hier wordt het soort contract duidelijk gemaakt

Electrabel EnergyPlus: Meer dan enkel energie⁽⁵⁾

Deze data komen overeen met de periode van het verbruik

Elektriciteit 13.05.05 - 10.07.06⁽⁶⁾ - Detail in bijlage

941,83 EUR

<1> 0,00 EUR

Aardgas 13.05.05 - 10.07.06⁽⁶⁾ - Detail in bijlage

1.402,86 EUR

<1> 2,89 EUR

Totaal te factureren

excl. BTW 2.347,38 EUR

BTW 492,34 EUR

Incl. BTW 2.839,72 EUR

De reeds betaalde tussentijdse bedragen worden afgetrokken van het totaal bedrag van de factuur

Reeds gefactureerde tussentijdse bedragen⁽⁷⁾

excl. BTW -2.351,42 EUR

BTW -493,76 EUR

Incl. BTW -2.845,18 EUR

Indien u kiest voor een domiciliëring wordt de korting in mindering gebracht op de factuur

Totaal

-5,46 EUR

Korting voor domiciliëring⁽⁸⁾

-10,00 EUR

Aardgasbelasting

<1> -44,00 EUR

Factuurbedrag

-59,46 EUR

Teruggave⁽⁹⁾

-59,46 EUR

Dit bedrag wordt terugbetaald via domiciliëringsoverdracht op uw rekening. Hebt u nog een openstaand saldo, dan wordt dit in mindering gebracht.

Er komt overeen met het te betalen bedrag op de voornoemde tussentijdse facturen

BTW-informatie⁽¹⁰⁾

Base

BTW

<1> Vrijstelling art. 28, 5° van het BTW-wetboek

-41,11 EUR

21%

-15,19 EUR

-3,16 EUR

TOTAAL

-56,30 EUR

-3,16 EUR

Deze gegevens geven de frequentie van het aantal betaalden aan en de voornoemde betaalde

Nieuw tussentijds bedrag (inclusief BTW): 238,00 EUR⁽¹¹⁾ maandelijks⁽¹²⁾ (11.06.06 - 11.06.07)⁽¹³⁾

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR ELEKTRICITEIT

Electrabel

Detail elektriciteit

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN

EAN 541448820038388642⁽¹⁵⁾

Klantennummer: 2 150 145 801

Factuurnummer: 700 200 228 838

De EAN code is het enige identificatienummer dat u moet geven om uw aansluiting van levering van elektriciteit en/of aardgas

CONTRACTGEGEVENS⁽¹⁶⁾

U hebt een Electrabel EnergyPlus contract afgesloten voor 1 jaar. Dit contract vangt aan op 01-02-2006 en loopt af op 31-01-2007 en wordt stilzwijgend voor een zelfde periode verlengd, tenzij u of wij opzeggen.

De gegevens van het contract geven het soort contract aan, de startdatum, einddatum en de vervaldatum van het contract

VERBRUIKSGEGEVENS⁽¹⁷⁾

Volgende gegevens werden ons ter beschikking gesteld door uw meteropnamebedrijf

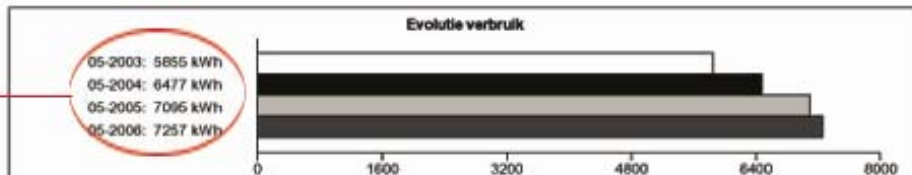
Periode 12-05-2005 - 10-05-2006

Meternummer	Meterstanden op 12-05-2005	Meterstanden op 10-05-2006	Verbruik
9129	2 459	7 507	5.048 kWh
9129	33 801	35 771	2.170 kWh

De gegevens van het verbruik omvatten:
- de nummer van de meter
- het aflezen van de energiemeter (na de meteropname)
- uw verbruik in kWh

* De kWh's worden omgerekend naar de energie die u verbruikt door een aansluiting met een vermogen van een kilovolt-ampère (kVA)

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van uw verbruik weer en is opgesteld op basis van uw werkelijk verbruik voor 365 dagen. Er wordt geen rekening gehouden met winter- of zomerperiodes.

De factuur houdt rekening met de toewijzing van 2 grote posten:
- de energiekosten, het tarief van het abonnement (jaarlijks verhoogd bedrag - 4 jaar) en het tarief in kWh van de leverancier (de kWh)
- De in het verbruik of het eindejaar verbruikte elektriciteit worden toegevoegd op de factuur

FACTURERINGSGEGEVENEN (excl. BTW)⁽¹⁸⁾

ELEK (periode 13-05-2005 - 14-02-2006)

1 Uw Electrabel energieprijzen⁽¹⁹⁾

Abonnement⁽²⁰⁾

Elek dag⁽²¹⁾

Elek nacht

Subtotaal

2 % korting op de Electrabel-energieprijs

(c) Bijdrage Hernieuwbare Energie⁽²²⁾

(c) Bijdrage Hernieuwbare Energie

(c) Bijdrage Hernieuwbare Energie

(q) Bijdrage Warmtekrachtkoppeling⁽²³⁾

(q) Bijdrage Warmtekrachtkoppeling

Totaal

Aantal eenheden	x Eenheidsprijs	Basis	BTW
278 dag(en)		66,34 EUR	21%
3.846 kWh	x 5,76807 c/kWh	221,84 EUR	21%
1.660 kWh	x 2,91446 c/kWh	48,38 EUR	21%
		336,56 EUR	
		-6,73 EUR	21%
922 kWh	x 0,28100 c/kWh	2,59 EUR	21%
4.210 kWh	x 0,23400 c/kWh	9,85 EUR	21%
374 kWh	x 0,25000 c/kWh	0,94 EUR	21%
4.584 kWh	x 0,03800 c/kWh	1,74 EUR	21%
922 kWh	x 0,07800 c/kWh	0,72 EUR	21%
		345,67 EUR	

Oorsprong geproduceerde elektriciteit : hernieuwbare energiebronnen (1,43%), kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (7,25%), fossiele brandstoffen (aardgas: 15,30%, andere: 15,60%), nucleair (58,38%), onbekend (1,88%).

Deze bijlagen maken integraal deel uit van de factuur.

pagina 3 van 9

andere bijdragen, die betrekken
van de netten voor
vervoer, distributie en
overbrengingskosten.

Federale voorbelasting
- bestemd voor het fonds
voor financieel overwicht
van de sociale zekerheid
- bestemd voor de overbrengingskosten voor energie
het CREG-fonds, het
fonds voor duurzame energie
het Kysat-fonds, etc.
- vooral bedoeld ten
voordele van wie leeft van
een minimumuitkering

Voorbelasting van de regionale overheid
- bestemd voor de
gemeenten om hun voor-
kosten te dekken met
bijdragen van de lokale
overheid

Klantennummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

2 Nettarieven(25)

Distributienetvergoeding(26)
Transportnetvergoeding(27)
Meesthuur(28)

Totaal

Basis BTW

187,39 EUR	21%
40,24 EUR	21%
4,68 EUR	21%
232,31 EUR	

3 Toeslagen(29)

[a] Energiebijdrage(30)
[b] Federale bijdrage(31)
[c] Toeslag beschermde klanten(32)
[d] Bijdrage voor de gemeenten(33)

Totaal

10,51 EUR	21%
8,65 EUR	21%
0,97 EUR	21%
25,20 EUR	21%
45,33 EUR	

Electrabel EnergyPlus (periode 15-02-2006 - 10-05-2006)

1 Uw Electrabel energieprijzen

Abonnement			85 dag(en)	20,81 EUR	21%
Elek. dag	1.202 kWh	x 6,07654 c/kWh		73,04 EUR	21%
Elek. nacht	510 kWh	x 3,14314 c/kWh		16,03 EUR	21%
Subtotaal				109,88 EUR	

2 % korting op de Electrabel-energieprijs

-2,19 EUR 21%

[e] Bijdrage Hernieuwbare Energie	1.712 kWh	x 0,28100 c/kWh		4,81 EUR	21%
[f] Bijdrage Warmtekrachtkoppeling	1.712 kWh	x 0,07800 c/kWh		1,34 EUR	21%
[g] Gratis levering elektriciteit 2006(24)	300 kWh	x 13,85190 c/kWh		-41,56 EUR	21%
Totaal				72,89 EUR	

Compositie geproduceerde elektriciteit : hernieuwbare energiebronnen (1,43%), kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (7,25%), fossiele brandstoffen (aardgas: 15,38%, andere: 15,68%), nucleair (58,38%), onbekend (1,88%).

2 Nettarieven

Distributienetvergoeding
Transportnetvergoeding
Meesthuur

Totaal

64,92 EUR	21%
12,99 EUR	21%
0,70 EUR	21%
78,61 EUR	

3 Toeslagen

[a] Energiebijdrage
[b] Federale bijdrage
[c] Bijdrage voor de gemeenten

Totaal

3,27 EUR	21%
3,10 EUR	21%
8,41 EUR	21%
14,78 EUR	

pagina 4 van 9

Detail elektriciteit

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN
EAN 541448820038386642

Klantnummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 838

Aan te rekenen voor de periode van 13-05-05 tot 10-05-06
Bedrag voor de periode van 11-05-06 tot 10-07-06 (34)

794,78 EUR 21%
146,87 EUR 21%

Totaal elektriciteit (van 13-05-2005 tot 10-07-2006)

941,63 EUR 21%
0,00 EUR <1>

Hierboven staat het totaalbedrag van het elektriciteitsverbruik.

VOORBEELD VAN EEN FACTUUR VOOR GAS

Detail aardgas

Piet Janssen, AARDGASSTRAAT 12, 2000 ANTWERPEN
EAN 54144802003808959 (15)

Klantnummer: 2 150 145 801
Factuurnummer: 700 200 228 808

De EAN code is het unieke
identificatienummer geassocieerd
aan uw adres van
levering van elektriciteit
en/of aardgas

CONTRACTGEGEVENS (18)

Uw contract is van onbepaalde duur, met een minimumduur van 1 jaar, die aanvangt op 01-01-2005 en eindigt op 31-01-2007.

De gegevens van het contract
geven het soort contract
aan, de
aanvangsdatum, einddatum
en de vervaldatum
van het contract

VERBRUIKSGEGEVENS (17)

Volgende gegevens werden ons ter beschikking gesteld door uw meteropnamebedrijf

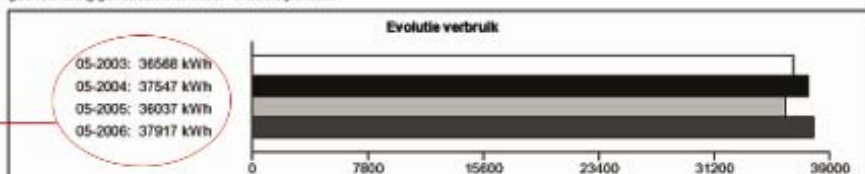
Periode 12-05-2005 - 10-05-2006

Meternummer 1033 Meterstanden op 12-05-2005 6 833 Meterstanden op 10-05-2006 10 536

Verbruik
37.714 kWh

De gegevens van het
verbruik vermelden:
- de nummer van de teller,
- het aflezen van de ene
meterstand (6833)
- uw verbruik in kWh.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van uw verbruik weer en is opgesteld op basis van uw werkelijk verbruik voor 365 dagen. Er wordt geen rekening gehouden met winter- of zomerperiodes.

FACTURERINGSGEGEVENS (excl. BTW) (35)

GAS (periode 13-05-2005 - 14-02-2006)

1 Uw Electrabel energieprijzen (36)

	Aantal eenheden	x Eenheidsprijs	Basis	BTW
Abonnement (37)			278 dag(en)	30,36 EUR 21%
Gas (38)	25.236 kWh	x 2,64491 c/kWh		667,47 EUR 21%
Subtotaal				697,83 EUR
2 % korting op de Electrabel-energieprijs				-13,96 EUR 21%
Totaal				683,87 EUR

De factuur houdt rekening
met de toewijzing van 2
grote posten:
- het bedrag van het
abonnement (jaarlijkse
verbruiksgarantie bedrag)
- het bedrag van de
levering van gas (kWh).
* De gasdistributieprijs is
verbruik in kWh, maar wordt
in kWh ingedrukt op de factuur
en is niet onderworpen aan
BTW.

2 Nettarieven (39)

Distributievergoeding (40)	158,35 EUR	21%
Vaste vergoeding en tarief meetactiviteit (41)	5,04 EUR	21%
Totaal	163,39 EUR	

De distributievergoeding
van de netten voor
vervoer, distributie en
meetactiviteiten

Het vastgelegde bedrag
van het opgehoofd tarief
van de netten voor de
beheerder van het distributienet

Het bedrag van de activiteit van
het opgehoofd tarief van de
beheerder van het distributienet

Deze bijlagen maken integraal deel uit van de factuur.

5. DOET ZICH IN HET ALGEMEEN EEN BELANGRIJKE EVOLUTIE VAN DE TARIEVEN VOOR?

Voor een elektriciteitsverbruik tot 3.500 kWh/jaar, dus voor de meerderheid van de Brusselse gezinnen, stellen wij een prijsstijging van ongeveer 11% vast in Brussel, en van 15% in Vlaanderen, en een variabele evolutie in Wallonië. Bij een verbruik hoger dan 3.500 kWh/jaar, met een hoger dan gemiddeld installatievermogen (meer dan 18 kVA), resulteert de vrijmaking in een daling van de prijzen (bron: ABEA).

Bij installaties met een dag- en nachtteller leiden de vrijmaking en de toepassing van het nachttarief tijdens de weekends in een prijsstijging in Brussel. Noteer overigens dat de opsplitsing in dag- en nachttarief alleen economisch interessant is bij een hoog verbruik (warm tapwater of verwarming op elektriciteit), en dat deze oplossing op zich dus niet interessant is (een elektrische kWh is 2 tot 3 keer duurder dan een thermische kWh op gas of stookolie).

Elektrische verwarming blijft bijgevolg een sterk af te raden optie, zowel voor het budget van de consument als voor het milieu. Zie fiche 'dag-/nachtteller' (ELEC_04).

De manier waarop de elektriciteit geproduceerd wordt (steenkool, gas, petroleum, kernenergie, duurzame energiebronnen) is niet onbelangrijk voor de milieueffecten. Welnu, het aandeel van de groene stroom in de energiemix verschilt naargelang van de leverancier. Bij gelijke prijzen kunnen we hier net zo goed rekening mee houden om een milieuvriendelijke keuze te maken!

6. WAT MOET IK DOEN ALS IK VAN LEVERANCIER WIL VERANDEREN?

Indien u niets doet, blijft u bevoorradat worden door de gekozen standaardleverancier, Electrabel Customer Solutions, zowel voor gas als voor elektriciteit. Indien u daarentegen van leverancier wenst te veranderen, contacteer dan de maatschappij van uw keuze, vraag deze een offerte te doen in functie van de gegevens waarover u beschikt (jaarlijkse factuur, EAN-code van de teller, nummer van de teller) en teken, zo nodig, uw nieuw contract. In principe voert de nieuwe leverancier alle stappen uit die nodig zijn om de wijziging effectief te maken.

Diverse factoren verschillen aanzienlijk naargelang van de leverancier: de prijs, de opzeggingstermijn, maar bijvoorbeeld ook de prijs van de groene stroom. Voldoende redenen om met kennis van zaken te kiezen!

U kunt een simulatie voor uw gas- en elektriciteitsfactuur aanvragen bij www.brugel.be.

7. MEER INFORMATIE

7.1. ACTOREN

Leefmilieu Brussel - BIM
Dienst Info-Leefmilieu
www.leefmilieubrussel.be
Tel.: 02/ 775 75 75

ABEA, Brussels Energieagentschap
www.curbain.be
Tel.: 02/ 512 86 19

Vzw APERE
www.apere.org
Tel.: 02/ 218 78 99

Federale Overheidsdienst Financiën
www.energie.mineco.fgov.be
Tel.: 0800/ 120 33

BRUGEL
Reguleringscommissie voor energie
in het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest
www.brugel.be
Tel.: 0800/ 97 198

Groene vakjes

Het facturatieadres is het adres waarop u de factuur ontvangt.

De factuur vermeldt het klantnummer en het factuurnummer.

Het verbruiksadres is het adres waar u energie verbruikt.

Hier wordt het contracttype aangegeven.

Deze datums stemmen overeen met de verbruiksperiode.

De reeds betaalde tussentijdse bedragen worden afgetrokken van de factuur.

Als u voor domiciliëring opteert, wordt de korting afgetrokken van de factuur.

Stemt overeen met het nieuwe bedrag voor de volgende tussentijdse facturen.

Deze gegevens geven de betalingsfrequentie en de volgende betalingsperiode aan.

De EAN-code is een referentienummer gekoppeld aan uw leverings**adres** voor elektriciteit en/of aardgas

De contractgegevens vermelden het type contract, de begin- en einddatum van het contract en de vervaldatum.

De verbruiksgegevens bevatten:

- het meternummer
- de meterstand (index)
- uw verbruik in kWh*

* 1 kWh stemt overeen met de energie verbruikt door een apparaat met een vermogen van 1 kilowatt dat gedurende een uur gewerkt heeft.

De factuur houdt rekening met de toevoeging van twee grote posten:

- enerzijds het abonnementstarief (vaste jaarlijkse vergoeding €/jaar) en het tarief in kWh van de leverancier (c€/kWh)*

* dag- en nachtverbruik of enkel nachtverbruik wordt afzonderlijk van de factuur vermeld.

Regionale heffing:

Toeslag bestemd voor de financiering van het Energiefonds

- anderzijds de tarieven van de transmissie- en distributienetten en de overheidsbelastingen

Heffing door de federale overheid:

- bestemd voor het Fonds voor het financiële evenwicht van de sociale zekerheid
- bestemd voor de beleidsvormen inzake energie (CREG-fonds, denuclearisatiefonds, Kyotofonds enz.)
- hoofdzakelijk ingevoerd ten gunste van de bestaansminimumtrekkers.

Heffing door de gewestelijke overheid:

Bestemd voor de gemeenten om hun inkomstenverlies ten gevolge van de vrijmaking te compenseren.

Hier komt het totaal van de factuur voor het stroomverbruik.

De EAN-code is een referentienummer gekoppeld aan uw leverings**adres** voor elektriciteit en/of aardgas

De contractgegevens vermelden het type contract, de begin- en einddatum van het contract en de vervaldatum.

De verbruiksgegevens bevatten:

- het meternummer
- de meterstand (index)
- uw verbruik in kWh

De gasfactuur houdt rekening met de toevoeging van twee grote posten:

a) enerzijds het abonnementstarief (vaste jaarlijkse vergoeding €/jaar) en het tarief in kWh van de leverancier (c€/kWh)*

* uw aardgasmeter geeft het verbruik in m³ weer, dat evenwel in kWh wordt omgezet op de factuur. 1 m³ stemt ongeveer overeen met 10 kWh.

b) anderzijds de tarieven van de transmissie- en distributienetten, en de overheidsbelastingen.

De vergoeding die aan de distributienetbeheerder moet worden betaald voor het opnemen van uw meterstand.

* Het tarief voor het opnemen van de meterstand verschilt naargelang van de distributienetbeheerder.

Heffing door de federale overheid:

- bestemd voor het Fonds voor het financiële evenwicht van de sociale zekerheid
- bestemd voor de beleidsvormen inzake energie (CREG-fonds, denuclearisatiefonds, Kyotofondsen enz.)
- hoofdzakelijk ingevoerd ten gunste van de bestaansminimumtrekkers.

Hier komt het totaalbedrag van de factuur voor het gasverbruik.

